

ЗАКАРПАТТЯ

ХТО Є ХТО

МІЖНАРОДНЕ
ДОВІДКОВО-БІОГРАФІЧНЕ ВИДАННЯ

Випуск ПЕРШИЙ

**УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ
ГЕРАЛЬДИКИ, ТОВАРНОГО
ЗНАКУ ТА ЛОГОТИПУ**

Київ 2004

УДК 030(477.87)
ББК 92(4УКР-43АК)
Х-98

ЗАКАРПАТТЯ

ХТО Є ХТО

Випуск ПЕРШИЙ

**Міжнародне
довідково-біографічне видання**

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ
ГЕРАЛЬДИКИ, ТОВАРНОГО ЗНАКУ ТА ЛОГОТИПУ

Україна, 03056, м. Київ,
вул. Борщагівська, 143-б,
тел.: 45-777-43 (багатоканальний)
E-mail: merzin@publish.org.ua
<http://www.who-is-who.com.ua>

ISBN 966-7953-45-9
Київ, 2004

© Болгов В.В.
© Болгов І.В.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції № 322 Серія ДК

Підписано до друку 1.06.04 р.
Віддруковано з готових фотоформ у типографії

Наклад 5000 прим.

НЕ ДЛЯ ПРОДАЖУ

ГЕРБ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Щит герба новофранцузький, розсічений, дводільний. Праве геральдичне поле утворюють чотири сині і три золоті (жовті) пояси (смуги), які поперемінно чергуються. У лівому геральдичному полі на срібному (білому) фоні зображено посталою червоного ведмедя, повернутого до поясів.

Герб виконано у традиційному для Закарпаття колірному сполученні. Синя барва вказує на чесність, вірність і бездоганність. Золото (жовтий колір) означає віру, справедливість, милосердя та багатство. Срібло (біла фарба) втілює надію, правдивість і шляхетність. Цей благородний метал часто вживається в історичних гербах і емблемах краю. Срібна Земля - широко вживана поетична назва Закарпаття. Червоний колір відповідає сміливості та мужності.

Із середини XIII ст. до 1919 року Закарпаття перебувало у складі Угорщини. Угорці не розглядали його як окрему історичну землю, тому регіонального герба краю не існувало.

Закарпаття отримало свій герб лише після включення його до складу Чехословаччини. Народні збори (парламент) Чехословацької республіки 30 березня 1920 року затвердили Державний Прапор, Державний Герб та Державну Печатку. На середньому гербі Чехословаччини, серед гербів інших історичних земель, розміщувався і герб Підкарпатської Русі (Закарпаття).

Наприкінці 30-х років XX ст. в краї активізується визвольний рух, який увінчується проголошенням 15 березня 1939 року державної незалежності Карпатської України. Цього ж дня Сойм - вищий законодавчий орган Карпатської України - ухвалює закон про її державні символи. Гербом молодої держави став крайовий герб, до якого додали "тризуб святого Володимира Великого з хрестом на середньому зубі". Сам тризуб був золотий (жовтий) і розташовувався по середині верхнього синього пояса правого геральдичного поля герба.

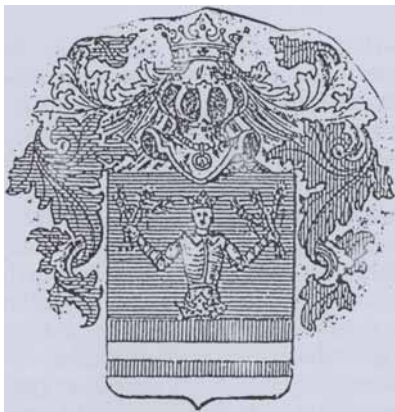
У березні 1939 року Закарпаття окупувала гортистська Угорщина.

З листопада 1944 року воно стало радянським фактично, а в червні 1945 року - і юридично. Відтоді і аж до початку 90-х років XX ст. регіональний герб краю не використовувався.

Виражаючи волю патріотично налаштованих закарпатців, 18 грудня 1990 року сесія обласної ради прийняла рішення, яким затвердила герб Закарпатської області у варіанті 1920 року.

ЗАКАРПАТТЯ. ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД

Закарпаття - етнічна територія українців на південних відрогах Карпат (за Карпатами) і на прилеглих до них рівнинах. До закінчення Першої світової війни історичне Закарпаття включало майже всі етнічні українські південнокарпатські землі у складі Австро-Угорщини. Воно охоплювало території Марамороського, Угочанського, Березького і Ужанського комітатів (областей - М.Т.) загальною площею в 17,9 тис. км кв. Наприкінці XVIII - початку XIX ст. загальна площа українських етнічних територій історичного Закарпаття складала 2-2,3 тис. км. Саме в цих межах українці Закарпаття прагнули

Герб Ужанського комітату

возз'єднатись з Україною у 1919 р., коли "Собор всіх русинів, жиючих на Угорщині" прийняв резолюцію із 7 пунктів. У першому з них проголошувалось, що "Всенародний конгрес угорських русинів дня 21-го січня 1919 р. ухвалює з'єднати комітати Мараморощ, Угоча, Берег, Уг, Земплин, Спіш і Абуї-Торна з Соборною Україною".

Скорочення українських етнічних територій Закарпаття пов'язане з невпинним тиском на етнічне поселення упродовж багатьох століть. Про розмах асиміляційних процесів свідчить поява значної кількості греко-католиків угорців і словаків. У складі Угорщини в 1930 р. нараховувалось понад 200 тис. мадярів греко-католиків. Нині площа Закарпатської області України займає 12,8 тис. км.

За переписом 2001 р. в Закарпатській області проживає 1254,6 тис. осіб, з них українці складають 1010,1 тис., тобто 80,51% загальної кількості населення краю. Це дає підстави говорити про етнічно український характер Закарпатської області.

Закарпаття не мало назви, а коли згадувалось місцеве населення, то говорилося про русинів, руський народ, руських селян, уніатський народ, угро-русинський, мадярських русинів, руськослов'ян, карпаторосів, бескидських русинів, підкарпатських русинів, крайнянських русинів, русинів Угорщини тощо. З кінця XIX ст. в угромовній літературі край зрідка називали "Руською Землею", в українськомовній і російськомовній - "Угорською Русью", а в чесько- і словацькомовних літературах з 1919 р. - "Підкарпатська Русь".

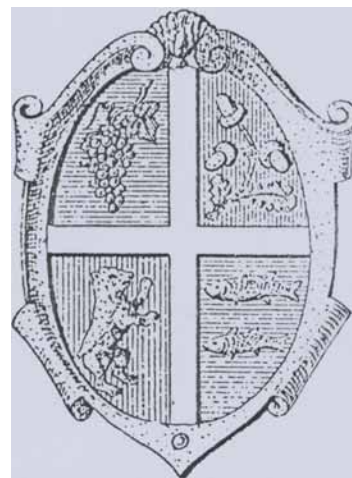

Герб Угочанського комітату

Назва "Закарпаття", "закарпатські слов'яни" фіксується в працях вітчизняних вчених з 30-х рр. XIX ст. (Ю.І. Венелін-Гуца). Після ратифікації договору між СРСР та ЧСР від 29 червня 1945 року. Закарпаття увійшло до складу Советського Союзу, а вже 22 січня 1946 року було створено Закарпатську область України. Нині область часто називають Закарпаттям, хоча далеко не всі етнічно українські землі входять до її складу.

Сліди найдавнішого перебування первісних людей на Закарпатті датуються добою палеоліту, понад мільйон років до нашої ери, і зафіксовані біля селища Королево Виноградівського району. Ранньопалеолітичні стоянки виявлено також в околицях сіл Рокосово і Горяни та міст Ужгорода і Мукачево. Наступні періоди кам'яного, бронзового та ранньозалізного віку представлені величезною кількістю археологічних пам'яток.

На основі аналізу кераміки і ямних поховань археологи фіксують появу слов'янських елементів у Закарпатті вже в I-III ст. Упродовж наступних IV-V ст. пройшла повна слов'янізація краю. У 560 р. Закарпаття увійшло до складу військово-політичного об'єднання ("славинії") Великої Хорватії. У результаті переселень слов'ян на Балкани з Великої Хорватії виділились дві частини її населення - хорвати і білі

Герб Березького комітату

Герб Марамороського комітату

хорвати. Останні продовжували проживати на своїй історичній батьківщині (Прикарпатті і Закарпатті). Етнокультурна і політична консолідація населення у складі Київської Русі сприяла швидкому поширенню самоназви "русини" на все давньоукраїнське населення. Після походів Володимира Великого в Карпати (981 і 992 рр.) в письмових джерелах білі хорвати не згадуються. Саме з того часу в Закарпатті поширюється етнонім "руські люди", "русини".

Переселення угорських племен і утворення угорського королівства змінило політичну ситуацію в Центральній Європі. Хоча Закарпаття перебувало під політичним впливом Київської Русі, угорські королі вже на початку XI ст. поширили свій вплив на Верхнє Потисся настільки, що в 30-ті рр. XI ст. сформували свої політико-адміністративні центри в Ужгородському і Боржавському замках. Дружина угорського короля Андрія (1046-1062 рр.), дочка Ярослава Мудрого Анастасія, любила населені русинами землі Закарпаття. Угорський хроніст Анонім з цього приводу писав, що Анастасія любила "Ужську землю", бо "була дочкою руського князя".

Наприкінці 80-х рр. XII ст. Угорщина посунула свої кордони до передгір'я Карпат настільки, що тут поширився її комітатський державно-територіальний устрій у вигляді Ужанського, Боржавського (з 1261 р. називається Березьким) та Угочанського комітатів.

Ужгородський замок (XIII ст.)

Після татаро-монгольських руйнувань краю (1240-1241 рр.) в Закарпатті почали будувати захисні лінії, замки, створювати феодальні маєтки, заселяти землі новими поселенцями. Уже у другій половині XIII ст. згадуються замки в селах Бронька, Довге, Невицьке, Середнє, Королево та містах Ужгород, Мукачево, Хуст, Виноградово та ін.

Вимирання королівської династії Арпадовичів спричинило розгортання воєн за престол. Королем Угорщини був проголошений французький принц Карл Роберт Анжу. Знаць північно-східної Угорщини у 1315 р. повстала і запропонувала престол галицько-волинському князю Леву III Юрійовичу, внуку угорського короля Бейли IV. У 1320 р. повстання було придушено, маєтки його керівника П. Петуні конфісковано і передано у володіння французькому графу Філіпу Другету. Один з його нащадків - Микола став засновником горянської династії Другетів.

З кінця 20-х рр. XIV ст. в Закарпатті відбувалася колонізація на засадах волоського поселенського права. Перші достовірні відомості про неї датуються 1317 р., наступна хвиля - 1327 р., а в 1334-1335 рр. нова хвиля під проводом воеводи Богдана. Русинсько-романсько-німецькі поселенці селились довкола військових замків. У середині XIV ст. навколо Хустського військового замку, за зразком семиградської марки, було створено "Хустську країну", згодом довкола Мукачівського замку - "Мукачівську країну" та ін. "Країни" склали окрему адміністративну одиницю на чолі з виборними крайниками і воеводою.

У 1393 р. Мукачівська домінія перейшла у володіння подільського князя Ф. Корятовича, який володів нею до 1414 р. Він привів з собою певну кількість селян, яких поселив у долинах рік Латориці і Лаборця та в межах Березького і Марамороського комітатів. У часи Ф. Корятовича розвивалось м. Мукачево, перебудувався місцевий замок, розбудувалися Мукачівський, Грушевський і Краснобрідський

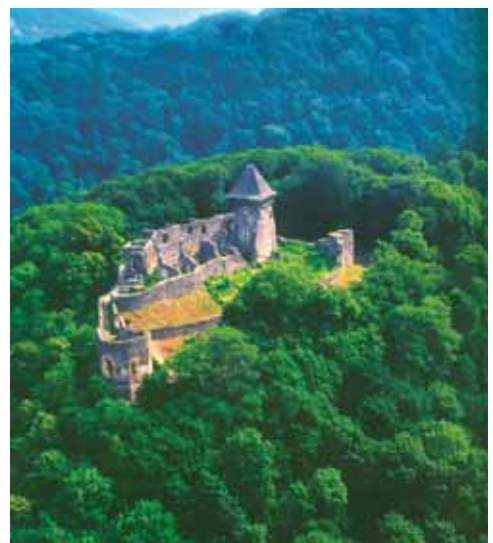

Руїни Середнянського замку (XII ст.)

Після вимирання королівської династії Арпадовичів спричинило розгортання воєн за престол. Королем Угорщини був проголошений французький принц Карл Роберт Анжу. Знаць північно-східної Угорщини у 1315 р. повстала і запропонувала престол галицько-волинському князю Леву III Юрійовичу, внуку угорського короля Бейли IV. У 1320 р. повстання було придушено, маєтки його керівника П. Петуні конфісковано і передано у володіння французькому графу Філіпу Другету. Один з його нащадків - Микола став засновником горянської династії Другетів.

З кінця 20-х рр. XIV ст. в Закарпатті відбувалася колонізація на засадах волоського поселенського права. Перші достовірні відомості про неї датуються 1317 р., наступна хвиля - 1327 р., а в 1334-1335 рр. нова хвиля під проводом воеводи Богдана. Русинсько-романсько-німецькі поселенці селились довкола військових замків. У середині XIV ст. навколо Хустського військового замку, за зразком семиградської марки, було створено "Хустську країну", згодом довкола Мукачівського замку - "Мукачівську країну" та ін. "Країни" склали окрему адміністративну одиницю на чолі з виборними крайниками і воеводою.

У 1393 р. Мукачівська домінія перейшла у володіння подільського князя Ф. Корятовича, який володів нею до 1414 р. Він привів з собою певну кількість селян, яких поселив у долинах рік Латориці і Лаборця та в межах Березького і Марамороського комітатів. У часи Ф. Корятовича розвивалось м. Мукачево, перебудувався місцевий замок, розбудувалися Мукачівський, Грушевський і Краснобрідський

Невицький замок (XIII ст.)

Дерев'яний храм у с. Ужок (XVIII ст.)

православні монастирі. Підтримка Ф. Корятовичем місцевого руського населення та руської церкви залишила глибокий слід в народній пам'яті, в історії Закарпаття.

Упродовж XV-XVI ст. на Закарпатті та в північно-східній Угорщині відбулось кілька селянських повстань. У 1437-1438 рр. в Угочанському і Марамороському комітатах відбулось повстання проти великих феодалів і католицького кліру, а в 1514 р. почалось повстання під проводом Д. Дожі. Після придушення повстання такі міста Закарпаття, як Ужгород, Мукачево, Хуст, Вишково, Тячів, Солотвино та інші, були проголошені бунтарськими, на них наклали великі податки. Після розгрому угорських військ у 1526 р. під Могачем Угорське королівство розпалось. Центральна і східна частина Закарпаття опинились у складі залежного від турків Семиградського князівства. Західні землі Закарпаття опинились у складі Австрії. Штучний поділ краю політичним кордоном викликав часті військові сутички, міграції населення з однієї частини краю в іншу. Війни, грабіжницькі походи, епідемії і неврожайні ро-

ки XVII ст. майже повністю зруйнували господарство краю.

Антигабсбурзька війна угорців (1703-1711 рр.), ареною воєнних дій якої було Закарпаття, завдала величезних руйнувань краю. Після війни цілі села стояли пустками. Поразка угорців у війні поклала кінець поділу краю на дві частини. Закарпаття, опинившись у складі Австрії, зазнало певного економічного піднесення, а діяльність Мукачівського єпископа А. Бачинського та його оточення сприяла піднесенню освіти і культури українців краю.

Революція 1848-1849 рр. і скасування кріпосного права відкрили певний простір для економічного і культурного розвитку населення краю. Але після створення у 1867 р. дуалістичної Австро-Угорської імперії Закарпаття знову опинилось у складі Угорщини, парламент якої у 1868 р. схвалив закон про гегемонію угорців над іншими народами країни.

Історія Закарпаття пов'язана з життям і творчістю видатних діячів науки, культури і освіти. Це поети, письменники, громадські діячі, просвітителі - Андрій Бачинський, Едмунд Бачинський, Василь Довгович, Андрій Дудрович, і Олександр Духнович, Анатолій Кралицький, Олександр Павлович; історики - Іоаникій Базилович, Олександр Бонкало, Василь Гаджега, Антоній Годинка, Михайло Лучкай; художники - Йосип Бокшай, Ігор Грабар, Адальберт Ерделі (Іван Гриць), Андрій Коцка, Федір Манайло; мовознавець Арсеній Коцак. Ціла плеяда вихідців із Закарпаття успішно працювала в галузі освіти, юриспруденції і як державні службовці в Росії - це Михайло Балудянський, Юрій Венелін-Гуца, Іван Орлай та ін. Водночас на Закарпатті працювали чи вели науково-дослідну роботу такі видатні діячі української науки і культури, як Володимир Гнатюк, Яків Головацький, Михайло Драгоманов, Іван Панькевич, Микола Садовський, Філарет Колесса.

Поразка Австро-Угорщини у Першій світовій війні відкривала шлях до визволення Закарпаття. Але, незважаючи на рішення Хустського "Собору" від 21 січня 1919 року, Закарпаття під назвою "Підкарпатська Русь" 10 вересня 1919 року було включено до складу Чехословаччини. У складі ЧСР

Мукачівський замок (XIV ст.)

Закарпаття упродовж 20-30-х рр. ХХ ст. пройшло шлях значного національно-культурного піднесення та господарського розвитку.

В умовах назрівання Другої світової війни, Мюнхенської змови, початків розпаду ЧСР, політичні сили Закарпаття почали втілювати в життя проект автономії краю. Його реалізація 12 лютого 1939 р. привела до виборів Сейму Карпатської України, який 15 березня 1939 року проголосив незалежність Карпатської України. Згідно з Конституцією Карпатської України, українська мова стала державною, затверджено синьо-жовтий державний прапор і гімн "Ще не вмерла Україна". Президентом Карпатської України було обрано А. Волошина, якому посмертно у 2000 році присвоєно звання "Герой України".

У березні 1939 року угорські фашисти розпочали окупацію Карпатської України, що супроводжувалась терором і концтаборами для українців. Водночас окупанти здійснили геноцид проти євреїв Закарпаття, тисячі українців мобілізували в угорську армію і відправили на фронт.

У повоєнні роки трудівники краю, переживши голод 1946-1947 рр., відновлювали народне господарство за советською системою економічного розвитку, ідеологічного тиску і політичних переслідувань.

Нині Закарпатська область перебудовує свою економіку, соціальну і культурну сфери. У краї успішно працює спеціальна економічна зона "Закарпаття", активно діє Закон України "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у Закарпатській області". На території СЕЗ "Закарпаття" створено 810 робочих місць, до її роботи залучено інвестицій на суму 50 млн дол. США, від її діяльності до бюджетів вже надійшло 45,8 млн грн. Зараз в області реалізується 83 інвестиційні проекти на суму 255,5 млн дол. США, працює 440 підприємств з участю іноземного, переважно західного, капіталу.

У краї успішно працюють десятки підприємств.

*Президент Карпатської України
Августин Волошин*

Обласна державна адміністрація та обласна рада

В області створено необхідні умови для реалізації релігійних потреб населення. Тут діє понад 1470 релігійних громад практично всіх зареєстрованих в Україні релігійних конфесій.

За роки незалежності в області розвинулась мережа освіти нового типу. Нині в краї працює 10 гімназій, 12 ліцеїв, з них 5 недержавні, 20 ПТНЗ, 14 професійних ліцеїв, 19 ВНЗ III-IV рівнів акредитації, в яких навчається 27 тис. студентів.

У Закарпатті живуть і творчо працюють народні артисти України Степан Гіга, Петро Матій, Клара Балог, Анатолій Філіпов, народні художники Ернест Кондратович, Юрій Герц, Володимир Микита. В останні роки в області успішно реалізуються різноманітні культурно-мистецькі акції всеукраїнського і міжнародного рівнів. Особливо популярні Міжнародний музичний фестиваль "Срібний дзвін", Міжнародний фестиваль театрів для дітей "Інтерлялька", Всеукраїнський пісенний фестиваль ім. М. Машкіна та ряд обласних фестивалів.

*Михайло Тиводар,
доктор історичних наук, професор
Ужгородського національного університету*

ОРЛАЙ ІВАН СЕМЕНОВИЧ (1771-1829)

*ОРЛАЙ
Іван Семенович*

Іван Семенович народився в 1771 р. в с. Давидково на Мукачівщині у сім'ї священика. Навчався в Ужгородській гімназії і в ліцеях міст Карей і Варадин (на території Румунії). Вищу освіту здобув у Львівському університеті, де навчався на філософському й богословському факультетах. У 1791 р. виїхав до С.-Петербурга, де вступив до Медичної академії, а після її закінчення ще три роки удосконалював свої знання у Відні. Повернувшись у Росію, написав, а в 1806 році, у Дерптському університеті, захистив дисертацію на звання доктора медицини й хірургії. Його досягнення в галузі медицини були відзначені затвердженням у 1808 р. ученим секретарем медико-хірургічної академії, а в 1811 р. - редактором "Журнала врачебной науки". У 1807 р. його обрали членом "Московського общества испытателей природы", а Кенігсберзький університет присвоїв йому звання доктора філософії. За виняткові досягнення в галузі природознавства і філософії І. Орлай у 1810 р. був обраний почесним доктором Ерланзького та Ієнського (Німеччина) університетів. В останньому він познайомився із відомим поетом Й. Гете, з яким тривалий час листувався.

І. Орлай відзначився і як педагог-демократ. Він пропагував станова систему навчання і відстоював право дітей бідних батьків на навчання, бо серед них є чимало здібних до науки. У 1821 р. його було призначено директором Гімназії вищих наук ім. Безбородька в Ніжині. На цій посаді він змінив друга закарпатця - В. Кукольника. У різні часи тут навчалися крифей української літератури: Є.П. Гребінка і Л.І. Глібов, засновник нової білоруської літератури Ф.К. Богушевич, близький товариш Т. Шевченка - М. Лазаревський. А в 1821-1825 рр. Івану Семеновичу судилося навчати й виховувати Миколу Гоголя. Педагогічну майстерність І. Орлай проявив і будучи директором Рішельєвського ліцею в Одесі в 1826-1829 рр. Він виявив значний інтерес до минулого слов'ян. У 1826 р. він написав статтю "О Юго-Западной Руси". Основний її зміст - це обґрунтування автохтонності слов'янського населення цих земель. Не обминув й історію рідного краю, і в журналі "Северный вестник" (1804, Ч. 1,3) опублікував статтю "История о Карпато-Россах". Це було перше дослідження російською мовою, яке широко використав М. Карамзін у своїй "Истории государства Российского". Автор обґрунтував право закарпатських русинів, як нащадків "київських русичів", на політичне існування.

І. Орлай, з-поміж усіх закарпатців, що жили в Росії, зробив найбільше корисного для свого народу. Він не тільки залишив помітний слід у культурно-освітньому і науковому житті Росії, а й представив Закарпаття російській науковій громадськості. Іван Франко назвав його ім'я серед тих, які "ще й досі мають почесне місце в історії російського шкільництва і російської науки" (Т. 46, кн. 2. С. 341). Помер І.С. Орлай на 58-му році життя в Одесі, де й похований.

*Дмитро Данилюк,
завідувач кафедри історії України УжНУ,
доктор історичних наук, професор*

МИХАЙЛО МИХАЙЛОВИЧ ЛУЧКАЙ (19.XI.1789 - 3.XII.1843)

Учений-славіст, мовознавець, культурно-освітній діяч.

Народився в с. Великі Лучки (нині - Мукачівський район Закарпатської області) в сім'ї священика. Навчався в гімназіях Ужгорода і Великого Варадіна (Румунія), у Відні. Працював архіваріусом при Мукачівській греко-католицькій єпископській канцелярії, секретарем єпископа Олексія Повчія. Під час поїздок по зарубіжним країнам допитливий богослов переймався духом демократичних перетворень у західноєвропейських країнах, жадібно сприймав ідеї національного відродження слов'янських народів Австрійської імперії.

М. Лучкай багато зробив для зміцнення національної самосвідомості закарпатських русинів. У 1830 р. у Будині (Будапешт) виходить його "Граматика слов'яно-руська" - перша не тільки для закарпатських, а й галицьких і буковинських русинів. Працюючи в м. Люкка (Італія), він зібрав великий матеріал з історії свого народу і написав 6-томну "Історію карпатських русинів". Її рукопис пролежав в архіві до наших днів. Тільки в 1999-2004 рр. в Ужгороді видано п'ять її томів.

Вчений довів слов'янське походження русинів, їх етнічну приналежність до східних слов'ян і що їх мова та ж сама, яка вживається в Україні, зокрема в Галичині, Волині і Буковині. Він добре володів латиною і багатьма європейськими мовами. Написав "Словник і алфавіт" ефіопської мови і склав чотиримовний словник "Проспект русько-латинсько-угорсько-німецький словник на основі священних та літургійних книг".

Ім'я М. Лучкая зазвучало в науковому світі вже за його життя. Його наукову спадщину високо оцінювали чеські вчені П. Шафарик і Я. Коллар, зустрічалися з ним в Ужгороді українські (І. Срезневський, Я. Головацький), словацькі (Б. Носак-Незабудов), польські (А. Кухарський) вчені. Ім'я М. Лучкая поступово утверджується і в сучасній науці.

Його проповіді викладені у двотомному творі "Церковні бесіди". Вони пройняті гуманізмом, любов'ю до ближнього, милосердям. М. Лучкая як гуманіста характеризує така його настанова: "Тільки моральність треба цінувати, аморальність зневажати і викорінювати найбільш діючими засобами, якими тільки можна". Він з великою любов'ю ставився до свого народу, закликав його до єднання в ім'я благородних цілей. Надзвичайно актуальними сьогодні залишаються його слова: "Цілісність та безпека держав ґрунтуються на взаємній любові співгромадян".

М. Лучкай відійшов у вічність на 55-му році життя 3 грудня 1843 року. Похований у каплиці, яку сам і збудував біля церкви в Ужгороді (нині - вулиця Цегольнянська).

Талановитим вченим європейського рівня, гуманістом-патріотом, культурно-освітнім діячем увійшов Михайло Лучкай в історію нашого краю, в славістичну науку першої половини XIX ст. Таким його знають, вшановують і поминають нащадки в 215-ту річницю від дня його народження.

*Дмитро Данилюк,
завідувач кафедри історії України УжНУ,
доктор історичних наук, професор*

ЮРІЙ ІВАНОВИЧ ГУЦА-ВЕНЕЛІН (1802-1839)

ГУЦА-ВЕНЕЛІН
Юрій Іванович

Історик, філософ, етнограф.

Вчений енциклопедист, володів грецькою, латинською та всіма слов'янськими мовами. Увійшов в історію, як один із основоположників вітчизняної славистичної науки, перший дослідник історії й культури болгарського народу, його будитель і просвіти-тель.

Ю. Венелін народився 22 квітня 1802 року в с. Тибава на Свалявщині, в сім'ї сільського дяка. Закінчив Ужгородську гімназію, навчався в Ужгородській духовній семінарії, Сатмарському (нині - м. Сатумаре в Румунії) ліцеї, а в 1822-1823 рр. - у Львівському університеті, де й почав посилено працювати над архівними матеріалами з історії слов'ян. У пошуках кращих умов для вивчення цієї теми Ю. Венелін, разом з двоюрідним братом І. Молнаром, вирушив через Чернівці і Кишинів до Москви. Тут за порадою земляка І. Орлая вступив на медичний факультет Московського університету. Паралельно займався давньою історією слов'ян.

Він перший, після М. Ломоносова, довів антинауковий характер норманської теорії походження Київської Русі.

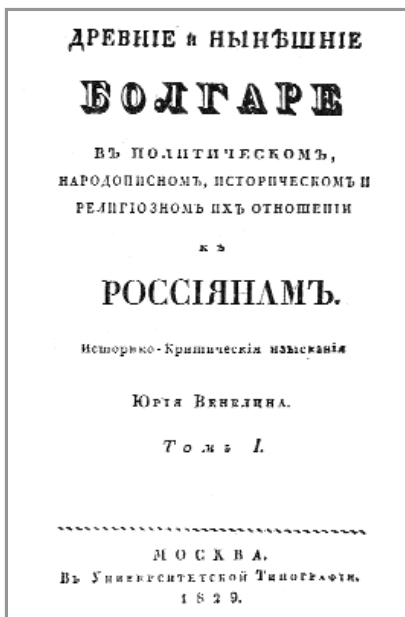
У рік закінчення медфаку (1829 р.) видав працю "Древние и нынешние Болгаре", яка, за свідченнями сучасників, "викликала революцію в історії середніх віків" і "започаткувала духовне відродження п'ятимільйонного народу". Другий том праці вийшов у 1841 році. За дорученням російської АН Ю. Венелін, перший із тогочасних славистів, здійснив наукове відрядження до Болгарії (квітень 1830 року - жовтень 1831 року). Його безмежно заповнили багатющі і безцінні слов'янські старожитності. Він збирає рукописні пам'ятки давньої слов'янської літератури, частину з яких видає окремою книгою "Владо-Балгарские или Дако-славянские грамоты" (1835 р.), підготував до друку "Граматику нынешнего болгарского наречия", яку позитивно оцінив відомий славист О. Востоков, але вона видана тільки в 1997 р. Болгарський просвіти-тель В. Априлов у листі до Ю. Венеліна писав: "Ви дуже зобов'язете всіх моїх співвітчизників, якщо не перестанете трудитися на користь їх історії. Вони вмістять Вас в число своїх благонадійників і потомство впише Ваше ім'я в храм безсмертя".

Ю. Венелін з великою любов'ю ставився до українського народу, стверджуючи, що він має славу історію, самобутню культуру, розвинуту науку. Він перший в історіографії вказав справжні причини виникнення козацтва і його роль в історії України. Учений зібрав великий матеріал для написання історії Визвольної війни під проводом Б. Хмельницького, але рання смерть перешкодила здійсненню цього задуму.

Працюючи в чужих країнах, Ю. Венелін ніколи не забував про отчий край. Він написав статтю "Несколько слов о Россиянах Венгерских...", але не встиг її опублікувати. Це зробив львівський історик І. Свенціцький аж у 1905 р.

Ю. Венелін прожив коротке життя (помер у віці 37 років), але воно гідне подиву. Спалахнувши яскравою зіркою на науковому небосхилі слов'янського світу закарпатський вчений удостоївся честі бути високо оціненим Іваном Франком: "Наш угорський русин Юрко Гуца, що втікши з Австрії перед рекрутчиною, прозався в Росії Венеліним, як будитель народного духу болгарського, воскреситель їх славної минувшини стоїть гідно обіч імен таких болгарських патріотів, як Любен Каравелов, Чаковський, брати Миладинови, Заря Стоянов".

*Дмитро Данилюк,
доктор історичних наук, професор*

ОЛЕКСАНДР ВАСИЛЬОВИЧ ДУХНОВИЧ (1803-1865)

ДУХНОВИЧ
Олександр Васильович

Громадсько-культурний діяч, будитель, поет, педагог.

О. Духнович народився 24 квітня 1803 року в с. Тополя (нині - Гуменного округу на Словаччині) у сім'ї священика. Початкову освіту здобув у місцевій школі. Далі навчався в гімназіях Ужгорода, Кошиць та в Ужгородській богословській семінарії (1823-1827). Здобувши освіту, був посвячений у священики.

Його наукова і творча діяльність надзвичайно багатогранна. Він залишив глибокий слід на ниві літературної і педагогічної діяльності, історії, філософії. Та чи не найважливішою була його культурно-освітня будительська діяльність, бо сприяла піднесенню національної самосвідомості закарпатських русинів. Адже в той час угорські власті не визнавали в своєму королівстві інших народів, крім угорського, виступали проти національних інтересів так званих недержавних меншин.

Він розгортає культурно-освітню, педагогічну роботу, сприяє розвитку народної освіти. Як борець за народне шкільництво складає і видає буквар "Книжиця читальная", народні календарі ("Місяцеслови"), літературні альманахи ("Поздравленіє Русинов"), молитовник ("Хліб душі"), пише п'єси ("Добродетель превішаєт багатство"). Наполегливо роз'яснює, що "народ без просвещения не может называться народом, такой народ мертвый есть, в нем жизни нет, и легко пропадает, як пчелы без матери". Для вчителів у 1853 р. видає "Народную педагогію", в якій викладено найдемократичніші і найпрогресивніші принципи тодішньої педагогічної думки, що зробило автора видатним педагогом європейського світу.

Вся діяльність будителя була спрямована на те, щоб закарпатські русини "оставили глубокий сон". Це він, великий патріот, переслідуваний угорськими властями, на весь голос заявив:

*Я Русин был, есмь и буду,
Я родился Русином,
честный мой род не забуду,
останусь его сыном.*

Його творчість пройнята глибоким патріотизмом. Девізом Олександра Духновича було: "Отечеству своему верным будь. Отечество бо есть тебе колыбель, оно будет и гробом твоим, кто отечество свое не почитает, той сирота есть, без отца, без матери".

Будитель закликав вивчати історію рідного краю, бо вона виховує в молоді почуття пошани до своїх предків, любов до рідної землі і національну гідність. Він наголошував: "Люби род свой не про то что он славный, но для того, что он твой".

О. Духнович палко закликав всіх сущих на карпатській землі жити в мирі і дружбі. Своєрідним заповітом для нащадків звучать такі його слова: "Мир вам, братья! Токмо бо любовь и согласие могут двинути упадшее домовство; токмо согласием растет милое дело, раздором же и наибольшее разрушается. Вручаю вам, братья, любовь, вы поместитесь все в лонах не малого народа, только будьте смиренные и мирные межь собою".

Відзначення 200-річчя від дня народження О. Духновича було ухвалено ЮНЕСКО.

*Дмитро Данилюк,
доктор історичних наук, професор*

АВГУСТИН ВОЛОШИН (1874-1945)

ВОЛОШИН
Августин

У яскравій когорті визначних людей Закарпаття вагоме місце посідає Августин Волошин. З його іменем пов'язане піднесення рівня національної свідомості закарпатців, самоусвідомлення себе як складової частини великого українського народу. Як Духнович вважається великим будителем закарпатських українців у XIX ст., так А. Волошин - найвизначніша постать Срібної Землі XX ст.

Уродженець села Келечин, що на Міжгірщині, А. Волошин був високоосвіченою людиною свого часу. Він здобув не тільки вищу теологічну освіту, але й домігся значних успіхів у світській науці. У 1899 році, після закінчення Вищої педагогічної школи в Будапешті, він одержав диплом професора математики і фізики. Це дало йому право протягом тривалого часу викладати в Ужгородській вчительській семінарії, а згодом й очолювати цей престижний освітній заклад нашого краю. У 1939 р. А. Волошину присвоїли звання почесного доктора Українського Вільного Університету, а в 1944 р. обрали ректором.

Найбільша заслуга Августина Волошина полягала в тому, що він писав книги, шкільні підручники і робив це, як правило, на власні кошти. Сьогодні відомо, що він є автором 42 книг. Перу А. Волошина належать багато віршів, оповідань, повістей та п'єс.

Політикою А. Волошин почав займатися вже на початку XX ст. Він постійно видавав політичну газету, останній номер якої вийшов 16 березня 1939 року ("Наука", "Свобода", "Нова свобода"). Протягом всього міжвоєнного періоду А. Волошин очолював Християнсько-Народну партію, від якої обирався послом до чехословацького парламенту. 26 жовтня 1938 року він очолив автономний уряд Підкарпатської Русі - такою тоді була офіційна назва краю. Триумф А. Волошина-політика припадає на березень 1939 року, коли Сойм Карпатської України обрав його Президентом самостійної держави. В країні панувало велике піднесення.

В той час, коли А. Волошин проголошував незалежність Карпатської України, січовики чинили відчайдушний опір угорським гонведам, які вторглися на терени краю. Він спочатку вважав, що Угорщина зробила інтервенцію без відома Німеччини, яка обіцяла свій протекторат, і намагався зв'язатися з нею. Та через деякий час зрозумів: Гітлер про це знав. В інтерв'ю кореспонденту агентства Рейтер Августин Волошин відверто сказав: "Німці нас ганебно обманули".

З 1939 р. по 1945 р. перебував у Празі, де виконував обов'язки ректора УВУ. З приходом сюди радянських військ, у травні 1945 року, А. Волошин був заарештований і вивезений в Москву. Там його помістили в одній з камер-одиночок Лефортівської в'язниці. "З кожним днем, - пригадував один з в'язнів, - Августин Іванович слабнув. Навіть сам вже не міг виходити на прогулянку. Ми брали його під руки і виводили гуляти. Одного разу він попросив його залишити. Коли ми повернулися з прогулянки, у камері його не застали". Після чергового допиту здоров'я А. Волошина різко погіршилося, і його перевезли в Бутирську тюрму. 19 липня 1945 року його не стало.

Так закінчилося життя видатного педагога, просвітителя, видавця, мецената, громадсько-політичного діяча, Президента Карпатської України, видатної постаті краю XX ст.

Указом Президента України в 2002 р. Августина Волошину посмертно присвоєно звання "Герой України".

*Микола Вегеш,
доктор історичних наук, професор*

ВАСИЛЬ ГРЕНДЖА-ДОНСЬКИЙ (1897-1974)

ГРЕНДЖА-ДОНСЬКИЙ
Василь

23 квітня 1897 року у подружжя Степана і Олени Гренджив народився син, якому щасливі батьки дали ім'я Василь. Пройде якихось двадцять років, і про письменника Василя Гренджу-Донського знатимуть дорослі і малі, закарпатці і галичани. Його твори публікуватимуться не тільки в закарпатській періодиці, але й у Львові та Харкові. Він увійде в літературу та історію краю як поет, що видав першу збірку поезій літературною українською мовою, як людина, яка завжди на перший план ставила не власні інтереси, а загальнонародні, поезія якого закликала до боротьби. Все своє життя "верховинський соловейко" буде залишатися зі своїм народом:

*Несу в хустині грудочку землі,
орошену і кров'ю і сльозами,
нехай потішить душу в чужині,
пригноблену тривожними думками.*

Своє кредо Василь Гренджа-Донський виклав ще на початку 1929 р. у листі до редакції "Вперед", яка звинувачувала поета, що він "продався комуністам і лається на всіх і вся, хто не признає комунізму". Відповіддю Гренджі-Донського було: "Мое минуле - відкрита книжка. Хоч чую себе письменником - оборонцем покривджених, комуністом я ніколи не був і не є, а є я українцем по переконанню, радикальним націоналістом, і як син селянина ношу в серці долю того пригнобленого селянства, що віками гинуло у ярмі".

Для того, щоб вважати наш край українським, Гренджа-Донський переглянув масу літератури та історичних джерел і на підставі всього цього написав наукову працю "Матеріальна і духовна культура селян Волівської Верховини кінцем XIX і початком XX століття". У статті "Конгрес народовецької молоді Підкарпаття", яку надрукувала "Свобода", читаємо: "...Ми є частиною того великого українського народу, що живе за Карпатами і від нього культурно ніколи не відірвемось. Маляр, німець, поляк в ЧСР може назвати себе малярем, німцем, то ж і нам можна себе назвати назвою того матірнього пня, з котрого ми походимо і до котрого ми признаємось".

Він вірив у воскресіння свого народу, який тисячі років стояв на колінах, був рабом. "Куймо сильні характери, виховуймо залізних борців... Тільки вільні - воскреснемо вповні". І такий день настав 15 березня 1939 року, коли вперше за свою багатостраждальну історію наш край став вільним, незалежним. Став незалежним не для того, щоб відірватися, а щоб з часом назавжди возз'єднатись з великим українським народом.

Василя Гренджу-Донського ставимо в один ряд з такими носіями ідеї соборності всіх українських земель, як Олександр Олесь, Богдан Лепкий, Зореслав. Це завдяки їм - цим справжнім синам свого народу - Україна виборола незалежність і стала вільною.

*Микола Вегеш,
доктор історичних наук, професор*

КОНЦЕПЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЗАКАРПАТТЯ

Вступ

Трансформаційні процеси, які відбуваються в соціально-економічному житті України, ставлять нові вимоги до їх державного регулювання. Саморегулюючий ринковий механізм, на який до останнього часу покладалися надмірні надії, без ефективного регулюючого впливу держави на соціально-економічні процеси в умовах перехідної економіки виявився недовим. Таким чином, практика макроекономічного розвитку черговий раз підтвердила, що ефективне функціонування соціально орієнтованого ринкового механізму неможливе без активної державної соціально-економічної політики.

Таким чином, цілком очевидним на сучасному етапі розвитку України та її регіонів є той факт, що система розробки концепцій, прогнозування, планування і розробка програм соціально-економічного розвитку повинні стати структурно визначальною складовою загальної системи державного регулювання, дієвим інструментом реалізації економічної політики держави.

Концепція сталого розвитку Закарпаття розроблена відповідно до фундаментальних підходів у політиці державотворення та ринкових трансформацій, вимог Закону України "Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України", проекту Концепції сталого розвитку України і інших базових документів. Її основне завдання - визначити пріоритетні напрями створення реальних умов для поліпшення добробуту населення, вирішення його соціальних проблем на основі підвищення ефективності функціонування регіональної економіки через структурну реорганізацію, більш ефективного використання кліматичних, мінерально-сировинних та геоелектричних чинників.

Ініціаторами розробки Концепції сталого розвитку Закарпаття виступили науковці області, обласна рада та обласна державна адміністрація. Статус Концепції визначається як документ довгострокового прогнозування еколого-економічного та соціального розвитку адміністративної території.

Мета та основні завдання Концепції

Ідея сталого розвитку полягає у рівності всіх поколінь і людей у кожному поколінні, в оптимальному використанні потенційних можливостей суспільства при збалансованості суспільного розвитку і потенціалу природи.

Сталий розвиток краю - це соціально, економічно і екологічно збалансований розвиток його території та господарського комплексу.

Метою Концепції сталого розвитку Закарпаття слід вважати: забезпечення динамічного соціально-економічного зростання, збереження навколишнього середовища, раціональне використання та відтворення природно-сировинного потенціалу.

Забезпечення сталого розвитку Закарпаття має ґрунтуватися на комплексі притаманних області сприятливих географічних, історичних, геоелектричних, демографічних, соціально-економічних, рекреаційних та екологічних особливостей та стимулювати вирішення проблем, що зумовлені факторами лімітуючого характеру - малоземелля, низький рівень індустріального розвитку, працевнадлишковість, складні умови проживання в гірській місцевості, високий ризик сільськогосподарської діяльності.

Основними завданнями сталого розвитку Закарпаття слід вважати:

- економічне зростання області;
- раціональне і ефективно використання природних ресурсів;
- охорону навколишнього середовища.

Сталий розвиток Закарпаття базується на принципах:

- гармонізації співіснування людини і природи;
- забезпечення потреб сучасного і створення умов для майбутніх поколінь;
- збереження та відтворення навколишнього природного середовища;
- взаємної відповідальності органів влади, підприємницьких структур та населення за сталий розвиток краю;
- відкритості та прозорості соціально-економічної політики та участі всіх верств населення в реалізації Концепції сталого розвитку області.

Гірське озеро Синеvir

ХАРАКТЕРИСТИКА ОБЛАСТІ

Закарпаття - одна з невеликих областей України.
Питома вага за територією - 2,1 відсотка серед 27 регіонів.

Потенціал народногосподарського комплексу

Через певні історичні, природно-географічні і економічні фактори область належала до регіонів з низьким рівнем розвитку продуктивних сил та індустріального розвитку.

Характерною ознакою для області стали праценадлишковість та трудова міграція.

Незважаючи на складні умови, в яких опинилась область у період реформ, вона однією з перших в Україні перейшла від тривалого спаду до економічного зростання.

Системна економічна криза суттєво знизила частку промисловості у створенні валової доданої вартості.

Але, незважаючи на втрату свого потенціалу, промисловість відіграла і продовжує відігравати важливу роль в економіці Закарпаття. У ній зосереджена третина основних фондів та більше чверті середньооблікової чисельності працюючих.

Структура виробництва стала більш наближеною до ресурсних можливостей області. Питома вага харчової і переробної, деревообробної та меблевої галузей, які працюють в основному на власній сировині, зросла майже до 50 % (проти 34,0 % в 1990 році).

Крім названих, до провідних галузей промисловості слід віднести легку та машинобудівну, які працюють в основному на давальницькій сировині і частка яких у загальному обсязі виробництва становила біля 20 відсотків.

Відбулися зміни форм власності на землю.

Головними видами сільськогосподарської продукції є картопля, овочі, фрукти, ягоди, виноград, в яких регіон є самодостатнім. Зернове господарство є ефективною галуззю народного господарства. Однак область через природно-кліматичні умови не може забезпечувати себе продовольчим зерном. З технічних культур привабливою культурою є тютюн, сировина з якого має постійний попит.

ВАТ "Перечинський лісохімічний комбінат"

Природно-кліматичні умови дозволяють вирощувати ранні, надранні та пізні овочеві культури.

Закарпаття є одним з регіонів, що володіють унікальними умовами для розвитку садівництва та виноградарства, можливостями виробництва високоякісної продукції виноробства. Вина Закарпаття увійшли в каталоги кращих вин держави, неодноразово отримували золоті медалі на міжнародних виставках-ярмарках.

Важливою частиною агропромислового комплексу області є харчова промисловість, пріоритетними видами якої є виноробство, виробництво безалкогольних напоїв та розлив мінеральної води, хлібопекарна та консервна промисловість, видобуток кухонної солі.

Туристично-рекреаційна галузь є пріоритетним напрямом розвитку економіки області. Мальовничі ландшафти, природні об'єкти (озеро Синевир, солоні озера та інші), багаті культурні, історичні, етнічні традиції, широка мережа туристично-рекреаційних та санаторно-лікувальних закладів дають можливість розвивати різні види туристичної діяльності.

Виробнича інфраструктура Закарпаття представлена розгалуженою транспортною мережею, що включає залізничний, автомобільний, повітряний та трубопровідний транспорт, розвинену систему зв'язку, міжнародну систему телефонного обміну та мобільного зв'язку.

Діє розгалужена мережа Інтернет-провайдерів та Інтернет-клубів.

Розвивається ринкова інфраструктура та фондовий ринок. На початок 2002 року в області діяли 40 банківських установ, 23 аудиторські фірми, 23 страхові компанії та їх філії, 5 агентств регіонального розвитку. Отримала значний розвиток система підтримки підприємництва, яка включала 4 бізнес-центри, 2 бізнес-інкубатори, 4 фонди підтримки підприємництва, 27 кредитних спілок.

Природні ресурси

Природні ресурси Закарпаття багаті та різноманітні. Вони забезпечують сировинну базу для функціонування багатьох галузей промисловості.

Найбільше багатство регіону - ліси. Ними покрито більше половини його території. За запасами деревини, які оцінюються майже у 200 млн м³, область займає перше місце в Україні. Більше половини запасів - цінні породи деревини. Щорічна заготівля деревини становить понад 1 млн м³, що в основному дає можливість забезпечити внутрішні потреби.

Мінерально-сировинна база нараховує майже 150 родовищ більш як 30 видів корисних копалин, серед яких є і нетрадиційні для України (поліметали, алуніти, перліти, цеоліти, ліпарити, барити).

Введено в дію єдине в Україні Мужіївське родовище золотополіметалевих руд та готується до розробки родовище Сауляк. Розробляється Берегівське родовище первинних каолінів, придатних після збагачення для фарфоро-фаянсового та паперового виробництва.

Закарпаття - один з найбагатших регіонів світу щодо покладів цеоліту, запаси якого визначаються у 125 млн тонн. Область - єдиний постачальник перлітової сировини в державі, розвідані запаси якої становлять 48 млн тонн, що дає можливість забезпечувати перлітом не тільки потреби України, а і потреби країн СНД та Європи.

Великий практичний інтерес становлять барити та бентонітові глини. Розвідане Біганське родовище бариту також єдине в Україні. Область володіє значними запасами сировини для виробництва облицювального і будівельного каменю, цегли та облицювальних плиток, сировини для ювелірної промисловості (яшмовидні туфи, родоніт тощо).

Інтенсивно ведуться пошуки природного газу, що сприятиме розв'язанню проблеми енергозабезпечення. Введено в експлуатацію Солотвинське та Руськокомарівське родовища. Облаштовано Станівське газове родовище, готується до розробки Королівське. Розв'язання проблеми енергозабезпечення у перспективі можливе за рахунок використання гідроенергетичного потенціалу річок області, який становить четверту частину потенціалу України.

Регіон має високий природно-рекреаційний і курортний потенціал. Тут зосереджено більше 5 від всіх природно-рекреаційних ресурсів України. Основними рекреаційними ресурсами області є мінеральні і термальні води.

Ґрунти регіону оцінюються як середньородючі з неглибоким гумусовим горизонтом та високою кислотністю. На сільськогосподарський ландшафт припадає лише 30 відсотків території.

Потенціал людських ресурсів

Чисельність населення на 1 січня 2001 року становила 1257,7 тис. осіб (2,6 відсотка населення України), 37 відсотків якого проживало в містах. Близько 250 тис. осіб проживало в населених пунктах, які мають статус гірських. Середній вік населення становив 34 роки.

Кількість працездатних осіб - біля 780 тис. Відносно низький рівень розвитку економіки обумовив існування надлишку трудових ресурсів. Цим і викликана значна трудова міграція населення.

Екологічна ситуація

На фоні інших регіонів України Закарпатська область вважається регіоном з порівняно сприятливою екологічною ситуацією. Гірські Карпати - унікальна природна екологічна система, яка є загальнодержавною цінністю. Екосистема Карпатського біосферного заповідника віднесена до найцінніших екосистем Землі і входить до міжнародної мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО.

Разом з тим територія області характеризується високим рівнем сукупного прояву небезпечних геологічних процесів, таких як зсуви, селі, бічна річкова і площинна ерозія, карсти, підвищена сейсмічність. Територія Закарпаття відноситься до найбільш паводконебезпечних регіонів Європи. Існує ряд об'єктів підвищеного екологічного ризику: магістральні нафто-, газо- та продуктопроводи.

Закарпаття - найбільш зволожена область України.

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ТА ПРІОРИТЕТИ СТАЛОГО РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Фактори регіонального розвитку

Політика сталого розвитку області базується на врахуванні комплексу об'єктивних та суб'єктивних факторів сприятливого та лімітуючого характеру. До перших слід віднести такі фактори:

- географічний - вигідне географічне положення (область є воротами України в Західну Європу);
- історичний - своєрідність краю, де збереглась висока культура господарювання, традиції і навички місцевого населення, що в поєднанні з близькістю країн Західної Європи створює передумови для швидкої адаптації населення до ринкових умов господарювання;
- економічний - досягнуті позитивні структурні зрушення служать вагомою передумовою для поступового економічного зростання;
- транспортний - розвинута мережа автомобільних доріг та залізниць з врахуванням зручного географічного положення може принести реальну вигоду області;
- рекреаційний - область володіє потужним природним потенціалом для санаторно-курортного лікування та оздоровлення людей;
- екологічний - порівняно низький рівень антропогенного забруднення довкілля та виняткова екологічна роль Карпат на континенті сприяють позитивному іміджу області.

Поряд з існуванням зазначених вище переваг треба враховувати реальні фактори лімітуючого характеру, які мають суттєвий вплив на соціально-економічні і екологічні процеси тепер і в перспективі. Серед них:

- відсутність необхідної нормативно-правової бази врегулювання взаємовідносин між центром і регіонами;
- дефіцит сільськогосподарських угідь та низька врожайність багатьох сільськогосподарських культур;
- надлишковість трудових ресурсів;
- високий ризик виникнення небезпечних природних стихійних явищ;
- складні умови проживання і господарської діяльності в гірській місцевості;
- велика залежність області від поставок енергоносіїв;
- обмеженість внутрішніх фінансово-кредитних ресурсів.

Стратегічні завдання та пріоритети сталого розвитку

Стратегічна мета сталого розвитку області полягає у становленні на основі сприятливого інвестиційного клімату високо-ефективної соціально орієнтованої економічної системи ринкового типу.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- поліпшення якості життя та соціального забезпечення людей за рахунок економічного зростання;
- створення умов для продуктивної зайнятості населення;
- забезпечення потреб усіх верств населення в послугах охорони здоров'я, освіти, культури, спорту, соціальної підтримки, житлі;
- продовження структурного реформування освіти;
- розвиток регіонального споживчого ринку;
- перетворення краю на міжнародний санаторно-курортний та туристичний регіон;
- досягнення стійкого зростання валової доданої вартості;
- зміна структури промислового виробництва шляхом збільшення питомої ваги продукції деревообробної та меблевої, харчової та переробної промисловості і промисловості будівельних матеріалів;
- технічне і технологічне переозброєння та модернізація підприємств;
- раціональне використання природних ресурсів, науково-технічного та інтелектуального потенціалу регіону;
- розвиток сировинної бази для видобувної і переробної промисловості;
- створення єдиної регіональної системи зовнішньоекономічної діяльності;

*Географічний центр
континентальної Європи поблизу
с. Ділове Рахівського району*

- промисловість будівельних матеріалів і будіндустрію;
- окремі, екологічно чисті виробництва машинобудівної галузі.

Основним завданням необхідно вважати створення ефективного механізму впливу органів влади на розвиток промисловості, який має передбачати:

- освоєння та модернізацію виробництв, які базуються на досягненнях науково-технічного прогресу;
- освоєння та випуск конкурентоспроможної продукції;
- розвиток міжгалузевої кооперації та системи виробничого сервісу;
- налагодження механізму міжрегіональної та регіональної кооперації з метою утворення замкнутих технологічних циклів випуску продукції;
- розробку системи інформаційного забезпечення міжрегіональних та регіональних ринків промислової продукції;
- підтримку вітчизняного виробника і протекціонізм щодо нього з використанням всіх дозволених законодавством України заходів;
- сприяння появі ефективних власників;
- органічне поєднання державного впливу і ринкових регуляторів у промисловому виробництві;
- залучення вітчизняних та іноземних інвестицій на структурну перебудову пріоритетних галузей промисловості.

Агропромисловий комплекс та земельні відносини

Пріоритетними напрямками розвитку агропромислового комплексу є:

- завершення реструктуризації сільськогосподарських підприємств;
- побудова неформальної відроджувальної вертикалі на основі виявлення аграрних центрів відродження агроформування села, району, області;
- формування ефективного агропромислового виробництва з поглибленою переробкою та зберіганням сільськогосподарської продукції;
- підтримка як колективних сільськогосподарських підприємств, так і приватного сектору, створення ефективної інфраструктури обслуговування аграрного виробництва;
- вдосконалення фінансово-кредитного обслуговування аграрного виробництва;
- невідкладне запровадження систематичного моніторингу здійснюваної аграрної реформи на селі;
- здійснення системних заходів щодо підтримки індивідуального аграрного сектору;
- створення на науково обґрунтованих засадах оптових ринків сільськогосподарської продукції.

Успіх проведення реформ у агропромисловому комплексі залежить від земельної реформи в області.

З метою належного регулювання земельних відносин необхідно забезпечити:

- завершення процесу оформлення приватної власності на землю (паї);
- впровадження важелів економічного стимулювання раціонального використання та охорони земель;
- налагодження роботи органів інфраструктури ринку землі за участю кваліфікованих землепорядних кадрів;
- невідкладне створення земельних банків;
- завершення інвентаризації земель усіх категорій та здійснення розмежування земель державної та комунальної власності;
- контроль з боку держави за використанням і охороною земель та їх моніторингом.

Лісопромисловий комплекс

Ефективне використання лісів та лісосировинних ресурсів є одним з визначальних факторів сталого розвитку та життєзабезпечення населення краю.

Основні стратегічні завдання розвитку комплексу:

- ведення лісового господарства виключно на науковій основі;
- врахування соціально-економічного становища місцевого населення та його традиційного життєвого устрою та менталітету;

Продукція українсько-угорського підприємства "Грін-Рей"

- розвиток спеціальної економічної зони;
- розвиток депресивних територій;
- розвиток мережі виробничої і соціальної інфраструктури, насамперед у гірських населених пунктах;
- проведення екологічного обґрунтування розміщення продуктивних сил області;
- інформатизація всіх сфер соціально-економічної діяльності;
- відновлення і збереження навколишнього природного середовища.

Інвестиційно-інноваційна діяльність

Пріоритетні напрями інвестиційної політики:

- забезпечення державними інвестиціями первинних умов для залучення приватних та іноземних інвестицій у пріоритетні галузі економіки;
- формування регіональної інвестиційної та фінансової інфраструктури;
- залучення коштів вітчизняних та іноземних інвесторів;
- реструктуризація та санація неефективних виробництв, продовження та удосконалення процесів приватизації;
- використання кредитних ліній та залучення кредитів, грантів міжнародних фінансових організацій;
- використання міжнародних програм для малого та середнього бізнесу.

Окремий напрям інвестиційної діяльності - забезпечення зростання обсягів інвестицій в економіку області через діяльність спеціальної економічної зони (СЕЗ) "Закарпаття".

Рекреаційно-туристичний комплекс

Пріоритетними напрямами розвитку туристично-рекреаційного комплексу є:

- оздоровчо-лікувальна діяльність;
- гірськолижний туризм;
- зелений (сільський) туризм;
- пізнавальний туризм (пішохідний туризм, екскурсії тощо).

Для розвитку вказаних напрямів необхідно забезпечити:

- формування нових економічних засад галузі на основі різних форм власності;
- вирішення питання підпорядкованості (власності) санаторно-курортних і туристичних закладів;
- зміцнення матеріально-технічної бази комплексу;

- ініціювання, розробку та прийняття державної програми поліпшення автошляхів, дорожньо-транспортної, комунікаційної та енергетичної інфраструктури;
- створення рекламно-інформаційного продукту рекреаційно-туристичного комплексу;
- розширення лікувальних послуг, впровадження нових міжнародних видів послуг;
- мікрокредитування господарів садиб зеленого туризму;
- ініціювання прийняття законодавства та розробку комплексу заходів, які спрощують перетин кордону особам, які направляються на оздоровлення та відпочинок;
- створення в пунктах пропуску через кордон відповідної інфраструктури для обслуговування рекреантів (туристів);
- вдосконалення та розробку нових туристичних маршрутів;
- формування дієздатної аварійно-рятувальної служби;
- санітарне упорядкування територій населених пунктів рекреаційних зон;
- підготовку працівників сфери рекреації та підвищення їх професійного рівня, вивчення іноземних мов;
- розширення виробництва продукції із застосуванням символіки Закарпаття.

Промисловість

Пріоритетними в промисловості на основі структурної перебудови необхідно вважати:

- лісопромислове виробництво;
- харчову та переробну промисловість;
- легку промисловість;

- втілення в життя єдиної організаційно-технічної політики використання лісових ресурсів та лісовідновлення;
 - збереження, поліпшення стану і відновлення лісових екосистем та елементів ландшафту шляхом зниження техногенного тиску на лісові масиви,
 - застосування природозберігаючих технологій;
 - реалізація заходів, що сприяють скороченню вивезення непереробленої деревини і збільшують експорт виробів кінцевого споживання;
 - ефективно залучення вітчизняних та іноземних інвесторів з метою відродження меблевого виробництва, глибокої переробки деревини і забезпечення природозберігаючих технологій в галузі;
 - підвищення природоохоронної активності.
- Шляхи реалізації стратегії розвитку галузі:**
- проведення екологічної експертизи стану лісів після паводків 1998 та 2001 років і визначення впливу рубок лісу на навколишнє середовище;
 - забезпечення координації і об'єднання зусиль;
 - комплексне використання деревини, збільшення обсягів переробки малоцінної сировини, оновлення і модернізація виробництва;
 - відновлення позицій виробників продукції комплексу на традиційних ринках збуту;
 - перехід на надання лісосічного фонду на конкурсних засадах та формування ринку лісопродукції;
 - акумулювання коштів на лісовідновлення, будівництво доріг та іншої лісової інфраструктури;
 - користування лісовою дорожньою мережею всіма підприємствами та організаціями народно-господарського комплексу області на договірних умовах.

Енергозабезпечення та енергозбереження

Пріоритетними напрямками нарощування енергетичних потужностей необхідно вважати:

- будівництво мікро-, міні-, малих та середніх гідроелектростанцій;
- модернізацію існуючих гідроелектростанцій;
- будівництво каскаду ГЕС на ділянці ріки Тиса;
- запровадження електро- та теплогенеруючих установок з використанням енергії вітру, сонця, термальних вод, виробництва біогазу, інших екологічно чистих джерел енергії;
- розвиток малої теплоенергетики з використанням відходів деревини;
- розробку і експлуатацію малих газових родовищ області.

Завдання і шляхи енергозбереження:

- запровадження стовідсоткового обліку споживання енергоносіїв усіма категоріями споживачів;
- впровадження сучасного устаткування енергозберігаючих технологій в усіх сферах суспільного виробництва;
- вдосконалення схеми теплозабезпечення житлових мікрорайонів міст області;
- заміна застарілого і зношеного обладнання енергопостачальних компаній, ліній електропередач з метою зменшення втрат енергоносіїв;
- модернізація енерго- і теплозабезпечення бюджетних установ з переведенням їх на автономне теплозабезпечення.

Виробнича та соціальна інфраструктура

Пріоритетними напрямками розвитку транспорту та зв'язку є:

- створення дійових умов комунікаційної інформації, координації суб'єктів транспортних засобів області із прикордонними територіями суміжних держав;
- розвиток матеріально-технічної бази через реалізацію інвестиційних проектів, програм TACIS, PHARE, кредитів ЄБРР та інших;
- оновлення рухомого складу;
- проектування та будівництво залізничного тунелю на ділянці Бескид-Скотарське;
- розвиток авіаційного виду транспорту за рахунок реконструкції і використання можливостей колишнього військового аеродрому у м. Мукачєво;

- освоєння водного виду транспорту шляхом спорудження річкового вантажного порту в м. Чоп з метою входження у транспортний коридор № 7 Дунайський водний;
- будівництво нових та розширення і технічне переобладнання діючих АТС;
- розширення можливості підключення споживачів до мережі Інтернет;
- створення конкурентного середовища на ринку мобільного зв'язку;
- розширення існуючих і впровадження нових видів поштового зв'язку;
- створення технічних умов для покриття програмами телебачення високогірних населених пунктів.

Головними завданнями розвитку житлово-комунального господарства є:

- проведення реформування структури управління житлово-комунальним господарством;
- поступовий перехід до самокупності галузі з одночасним зниженням собівартості послуг та підвищенням якості обслуговування;
- створення єдиних розрахункових комп'ютерних центрів;
- створення товариств співвласників житла;
- нарощування будівництва житла різних форм власності;
- забезпечення жителів всіх населених пунктів якісною питною водою;
- технічне переоснащення галузей житлово-комунального господарства;
- удосконалення правового регулювання питань функціонування і розвитку житлово-комунального господарства.

Основні завдання в галузі торгівлі та побутового обслуговування:

- побудова раціональної мережі підприємств торгівлі та побуту на території області;
- створення торгово-сервісних центрів та супер-маркетів;
- наповнення споживчого ринку області якісними та безпечними для життя і здоров'я людей товарами;
- створення мережі закладів торгівлі та побуту через систему Інтернет;
- підвищення кваліфікації спеціалістів торгівлі та побутового обслуговування населення.

Соціальна та гуманітарна сфера

Пріоритетні напрями соціального розвитку:

- запровадження науково обґрунтованих єдиних регіональних соціальних стандартів на основі загальнодержавних;
- підвищення реальних доходів населення;
- вжиття заходів щодо ліквідації бідності, скорочення прошарку малозабезпечених громадян.

Головними пріоритетами у сфері охорони здоров'я громадян мають стати:

- доступна і якісна первинна медико-санітарна та спеціалізована допомога всім верствам населення;
- ефективне використання фінансового, матеріально-технічного та кадрового потенціалу галузі;
- забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя;
- удосконалення моделі багатоканального фінансування охорони здоров'я;
- реалізація заходів щодо виховання у населення здорового способу життя;
- сприяння розвитку фізкультури і спорту.

У галузі освіти і науки необхідно забезпечити:

- гарантії доступності в одержанні освіти, збереження інтелектуального потенціалу регіону;
- формування нової системи життєвих цінностей, екологізацію освітньо-виховного процесу;
- зміцнення матеріально-технічної бази закладів освіти;
- забезпечення підготовки робітників і фахівців відповідно до потреб галузей народного господарства області.

Головними завданнями у сфері культури і мистецтва мають стати збереження духовно-інтелектуального потенціалу, культурної спадщини і самобутності регіону, підтримка обдарованої молоді, зміцнення матеріальної бази закладів культури та оснащення їх сучасними технічними засобами.

Зовнішньоекономічна діяльність

Пріоритетними напрямками зовнішньоекономічної діяльності є:

- зменшення витрат в пріоритетних галузях, які мають експортну значимість;
- розширення географії взаємовигідних зв'язків з країнами світу;
- створення позитивного історико-культурного, економічного, рекреаційно-туристичного іміджу регіону;
- використання можливостей діючих субрегіональних об'єднань (Карпатський єврорегіон) та участь у створенні та діяльності нових міжнародних структур, а також спеціальної економічної зони Закарпаття та території пріоритетного розвитку;

мічної зони Закарпаття та території пріоритетного розвитку;

- здійснення наукових досліджень та підготовка кваліфікованих кадрів для сфери економічної діяльності;
- забезпечення у сфері зовнішньоекономічної діяльності конкурентного середовища, гласності, стабільності і передбачуваності;
- розвиток прикордонної інфраструктури, адаптованої до західноєвропейської;
- ефективне використання існуючих транспортних коридорів у розвитку зовнішньоекономічних зв'язків.

Техногенна і екологічна безпека

Пріоритетами техногенної та екологічної безпеки повинні стати:

- запровадження екологічно безпечних технологій, в першу чергу в лісовому, сільському і водному господарствах;
- забезпечення оптимальної лісистості в межах водозборів, заліснення непридатних до сільськогосподарського використання земель, відновлення верхньої межі лісу та зменшення навантаження на високігірні луки;
- запровадження консервації змитої ріллі і ріллі на схилах понад 10 градусів;
- створення умов для запобігання наслідків шкідливої дії вод (паводків);
- розробка і запровадження ефективного механізму збереження джерел прісних та мінеральних вод, забезпечення населення екологічно чистою питною водою;
- створення умов для організації виробництва екологічно чистих продуктів харчування з маркою "біо";
- захист річок, потоків та водойм від засмічення і забруднення промисловими та побутовими стоками, реконструкція і капітальний ремонт діючих очисних споруд та будівництво нових у населених пунктах та на підприємствах, де вони відсутні або малопотужні;
- створення нових сміттєзвалищ, облаштованих згідно із вимогами екологічної безпеки та санітарно-гігієнічними нормами;
- запуск підприємств з переробки промислових та побутових відходів у найбільших містах області;
- вирішення проблеми збору і утилізації побутового сміття у сільській місцевості;
- створення мережі діагностичних регулювальних пунктів та обладнання стаціонарних забруднювачів пилогазоуловлювальними установками;
- вжиття додаткових заходів для збереження біологічного різноманіття;
- виконання законодавчих актів з питань створення загальнодержавної екологічної мережі, розширення територій та розвитку об'єктів природно-заповідного фонду.

Визначальною складовою Концепції сталого розвитку Закарпатської області є формування регіонального господарського механізму, в основі якого повинна бути закладена соціально орієнтована економічна система ринкового типу.

ЕТАПИ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ

Основний принцип функціонування регіонального механізму еколого-економічного та соціального розвитку полягає в збалансованому управлінні розвитком регіону, раціональному використанні ресурсного потенціалу, стимулюванні охорони довкілля та відновлення його природних властивостей.

Базовим елементом господарського механізму регіонального розвитку є відносини власності та їх вдосконалення. Головне завдання регіональної влади у цій сфері - забезпечення рівних конкурентних умов для всіх форм власності. Визначальним критерієм оцінки ефективності тієї чи іншої форми власності в процесі її функціонування повинна бути економічна і соціальна результативність.

Стратегічним напрямом подальшого вдосконалення організаційних форм і структури відносин власності в регіоні є завершення великої приватизації. Вона має здійснюватися виключно в грошовій формі з механізмами залучення інвестицій у розвиток підприємств.

Регіональна соціально-економічна політика повинна передбачати застосування механізму банкрутства до підприємств, які протягом тривалого часу не можуть ліквідувати заборгованість перед Державним бюджетом і Пенсійним фондом.

Важливим сегментом ринку і ринкового механізму регулювання є конкурентне середовище. Забезпечення його функціонування та подальшого розвитку через сприяння в реалізації антимонопольного загальнодержавного механізму регулювання.

З цією метою важливими напрямами є:

- забезпечення ефективного контролю за недопущенням та попередженням порушень антимонопольного законодавства;
- сприяння суб'єктам господарювання, в першу чергу малого і середнього бізнесу, в доступі на існуючі ринки та створення організаційно-економічних умов для виходу нових суб'єктів господарювання на монопольні ринки;
- захист інтересів підприємців та споживачів від неправомірних обмежень конкуренції та впливу негативного тіньового сектору економіки;
- стимулювання нарощування випуску товарів на підприємствах області, здатних ефективно конкурувати на ринках, де домінує продукція іноземних виробників.

Інституційно правовий сегмент регіонального господарського механізму відіграє виключно важливу роль у процесі усунення структурної деформації економіки, здійсненні ринкових перетворень. Ключовими завданнями регіональної влади в цій сфері будуть:

- ефективне проведення місцевими органами влади державної регулятивної політики з врахуванням регіональної специфіки;
- формування і забезпечення ефективного функціонування організаційного механізму рівних можливостей для всіх суб'єктів підприємницької діяльності;
- вдосконалення структури і, власне, діяльності інститутів корпоративної саморегуляції.

До важливих завдань щодо управління державними корпоративними правами належить ліквідація і недопущення заборгованості перед бюджетом та Пенсійним фондом, виплата заробітної плати працівникам, досягнення показників, які передбачені відповідними регіональними програмами, залучення інвестицій, проведення реструктуризації чи реконструкції, забезпечення екологічної безпеки тощо.

Особливе місце в реалізації Концепції сталого розвитку Закарпаття посідає малий бізнес, який є найбільш демократичним інститутом ринкової економіки, що забезпечує значну частку валової доданої вартості і значну частку робочих місць.

Першочерговим завданням місцевої влади є сприяння створенню інфраструктури для обслуговування малого бізнесу, що включає: заснування, участь та пряме фінансування певних установ інфраструктури; соціальні замовлення; ваучерні програми (субсидіювання тренінгових чи освітніх курсів).

Усунення адміністративних бар'єрів шляхом: спрощення процедур надання приміщень в оренду та дозвільних документів; встановлення прозорого та справедливого порядку одержання дозволів на розміщення малих архітектурних форм; створення місцевих фондів гарантування кредитів; оприлюднення інформації про комунальне майно, що може здаватися в оренду; організація відкритих тендерів на виконання замовлень місцевої влади.

Механізм фінансового забезпечення - ключовий елемент Концепції сталого розвитку області. Визначальна його функція - залучення та раціональне використання фінансово-кредитних та інвестиційних ресурсів.

Важливим напрямом діяльності регіональних владних структур є їх усебічна робота щодо формування сприятливого інвестиційного клімату в регіоні.

Реалізація Концепції сталого розвитку регіону передбачає ряд етапів. Враховуючи систему якісних і кількісних показників, які характеризують рівень розвитку економічних і соціальних процесів, можна виділити два етапи її реалізації.

Перший етап - відновлення докризового рівня валової доданої вартості, обсягів виробництва промислової та сільськогосподарської продукції. На цьому етапі процес виробництва буде здійснюватися переважно на екстенсивній основі. Враховуючи середньорічне зростання обсягів промислового виробництва на рівні 6-7 відсотків, досягнення рівня 1990 року реально можливе в 2005 році.

Другий етап характеризується переважно використанням інтенсивних факторів соціально-економічного розвитку. Першим із ієрархії пріоритетів на цьому етапі буде технічне переозброєння матеріального виробництва та невиробничої сфери. На цьому етапі в сукупність пріоритетів реально включатимуться соціальний розвиток і екологічне оздоровлення регіону, перехід до застосування переважно економічних механізмів регулювання соціально-економічних процесів, що є притаманним для цивілізованого соціально орієнтованого ринкового середовища. Початок другого етапу накладається на кінець першого і є його логічним продовженням.

Концепція сталого розвитку Закарпаття визначає довгострокову (20-30 років) перспективу еколого-економічного та соціального розвитку краю. Пріоритети, визначені Концепцією, будуть враховуватись в таких програмних документах:

- стратегічних програмах економічного та соціального розвитку області;
- програмах економічного та соціального розвитку області, що розроблятимуться на період повноважень новообраних органів місцевого самоврядування;
- щорічних програмах економічного і соціального розвитку області.

Заходи, які вживатимуться в області щодо реалізації Концепції сталого розвитку, залежатимуть також від прийняття Верховною Радою України Концепції сталого розвитку держави та відповідних законодавчих актів.

Над Концепцією працювали:

- методично-координаційна рада, створена спільним розпорядженням голови обласної ради та голови облдержадміністрації від 14.09.2001 р. № 45;
- робоча група з науковців області та спеціалістів головного управління економіки облдержадміністрації, депутатів обласної ради;
- керівники та спеціалісти управлінь і відділів облдержадміністрації.

*Концепція схвалена рішенням III сесії Закарпатської обласної ради
IV скликання 16.10.2004 р.*

*З повним текстом
Концепції сталого розвитку Закарпаття
можна ознайомитись
на сайті www.carpathia.gov.ua*

Найвища вершина України - гора Говерла

**ГРОМАДЯНСЬКЕ
СУСПІЛЬСТВО:
ВЛАДА, ЗАСОБИ
МАСОВОЇ
ІНФОРМАЦІЇ,
ГРОМАДСЬКІ
ОРГАНІЗАЦІЇ**

ГОЛОВА ОБЛАСНОЇ РАДИ

АНДРУСЬ
Микола Іванович

Народився 1 грудня 1954 року у с. Кибляри Ужгородського району Закарпатської області.

Закінчив Мукачівський радгосп-технікум за фахом - зоотехнік-організатор та Львівський зооветеринарний інститут за спеціальністю "Зоотехнія". Кандидат економічних наук.

З 1982 р. працює в органах державної виконавчої влади.

З 1995 р. по 2001 р. - на посаді голови Ужгородської районної державної адміністрації.

За цей час у районі було створено ряд нових підприємств; вперше в Україні споруджено сучасні комплекси АЗС; організовано мережу універсальної прикордонної інфраструктури, куди увійшли підприємства системи "Дьюті-Фрі Трейдінг", ЗАТ "Автопорт-Чоп", автотермінал "Закарпаття", СП "Інтерпак", ТОВ "Вітал-Плюс", ЗАТ "Закарпатінтерпорт", міні-молокозавод "Настуня" та цілий ряд ін.; проведено реконструкцію мосту через річку Тиса. У відкритті названих заходів взяли участь Президент та Прем'єр-міністр України.

Ужгородський район першим в області провів оптимальну реструктуризацію і реорганізацію підприємств агропромислового комплексу. Завдяки акумулюванню коштів газифіковано більшість населених пунктів.

За період керування Миколи Івановича Ужгородський район єдиний в області був бездотаційним, що дозволяло своєчасно ви-

плачувати заробітну плату і пенсії працівникам бюджетної сфери та сплачувати податки і обов'язкові платежі.

У липні 2001 року М.І. Андрусь був призначений першим заступником голови обласної державної адміністрації. Саме він був ініціатором розробки довгострокової перспективи розвитку області - Концепції сталого розвитку Закарпаття, доклав максимальних зусиль до залучення інвесторів в економіку області. Особливу увагу приділяв розвитку малого і середнього бізнесу в регіоні, саме тому користується повагою і авторитетом серед керівників підприємницьких структур.

17 квітня 2002 року обраний головою обласної ради.

М.І. Андрусь - ініціативний, енергійний та принциповий керівник, користується авторитетом у колег та підлеглих. За час перебування на керівних посадах завжди був вимогливим до себе та інших. Головне його кредо - "Кожен керівник на своєму місці повинен бути, в першу чергу, організатором і господаем". Він є сучасним лідером нового покоління, прихильником ринкових та демократичних змін у державі та суспільстві.

Особливу принциповість і рішучість проявив під час катастрофічних паводків 1998 р. і 2001 р.

М.І. Андрусь - член правління Асоціації місцевих та регіональних влад.

Нагороджений орденом "За заслуги" III ступеня та премією МВС України "За сприяння органам внутрішніх справ України". Заслужений працівник сільського господарства України.

ГОЛОВА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ

РІЗАК
Іван Михайлович

Народився 21 вересня 1965 року в с. Бобовище Мукачівського району Закарпатської області у сім'ї робітників.

У 1983 р. закінчив Мукачівське ПТУ № 8, а в 1990 р. - фізичний факультет Ужгородського державного університету, за фахом - викладач фізики.

У 1984-1986 рр. проходив строкову службу в Радянській армії.

У 1990-1992 рр. навчався в аспірантурі УжДУ. У 1992 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук.

Автор та співавтор понад 60 наукових публікацій і 2 монографій з фізики напівпровідників-сегнетоелектриків.

У 1990-1994 рр. працював молодшим науковим, науковим та старшим науковим співробітником фізичного факультету УжДУ, директором Закарпатського центру соціальних служб для молоді.

З 1994 р. по 1998 р. обіймав посаду заступника керівника секретаріату, завідувача організаційного відділу Закарпатського облвиконкому та облдержадміністрації. Протягом 1998-2000 рр. - заступник, перший заступник голови облдержадміністрації.

З липня 2000 року по червень 2001 року - радник першого заступника голови Верховної Ради України, заступник директора Закарпатського відділення Фонду підтримки науки.

З червня 2001 року по квітень 2002 року працював на посаді першого заступника голови Закарпатської облдержадміністрації.

З квітня 2002 року - народний депутат України по загальнодержавному виборчому округу від партії СДПУ(О). З червня 2002 року - голова комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

27 вересня 2002 року Указом Президента України призначений головою Закарпатської обласної державної адміністрації.

Громадську діяльність розпочав у 1992 р., очоливши Закарпатський молодіжний демократичний союз. Член СДПУ(О) з 1997 року. У 1997-1999 рр. - заступник голови обласної організації СДПУ (О), а з червня 1999 року - секретар Закарпатського обкому СДПУ(О). Член Політради (з грудня 1998 року) та Політбюро (з травня 1999 року) СДПУ(О).

Одружений. Дружина Галина Вікторівна - старший викладач Ужгородського національного університету. Син Олексій - учень Ужгородської ЗОШ № 20.

УЖГОРОД

Міський голова - ПОГОРСЛОВ Віктор Володимирович.

Ужгород - центр Закарпатської області, старовинне європейське місто, з численними історико-архітектурними пам'ятками європейського значення. Ужгородський замок, будівля Ратуші, греко-католицький кафедральний собор, Горянська ротонда XII ст., найдовша в Європі липова алея щороку приваблюють десятки тисяч туристів.

Найбільш відомі з перших свідомих засновників міста - слов'яни. Одне з їх племен - білі хорвати - в другій половині I тисячоліття заселило район сучасного Ужгорода. У IX столітті укріплене городище-замок перетворилося в укріплене ранньофеодальне місто-поселення, яке стало центром новоутвореного слов'янського князівства на чолі з легендарним князем Лаборцем.

У 903 р. угорські племена під керівництвом свого вождя Алмоша штурмували фортецю Гунгвар. Сили були нерівні, і князь Лаборець був переможений.

У 1241-1242 рр. татари хана Батия спалюють поселення. З 1318 р. господарями міста стали італійські графи Другети, які володіли ним упродовж 360 років. Філіп Другет будує нову кам'яну фортецю на місці сучасного замку. Разом із замком розбудовується і місто. Уже в 1430 р. Ужгород одержує привілеї від короля і офіційно пишеться "Привілейоване місто Ужгород".

У 1646 р. в Ужгородському замку під егідою Ватикану було проголошено Ужгородську унію і утворено Греко-католицьку Церкву на Закарпатті. У 1707 році Ужгород був резиденцією керівника національно-визвольної війни угорського народу Ференца II Ракоці.

Для початку XIX століття характерний економічний розмах. В Ужгороді з'явилися перші фабрики. У 1872 р. почала працювати перша залізниця: Ужгород - Чоп.

10 вересня 1919 року Закарпаття офіційно увійшло до складу Чехословацької Республіки. Ужгород став адміністративним центром краю. Саме за часів Чехословацької Республіки місто отримало сучасну архітектурну довершеність.

З 1945 р. Ужгород як столиця Закарпатської України увійшов до складу СРСР.

З 1991 р. Ужгород - найзахідніший та найменший за кількістю мешканців обласний центр України.

Основними галузями промисловості міста є: харчова, легка промисловість, оброблення деревини та виробництво меблів, виробництво машин та устаткування.

Ужгород багатий і на джерела мінеральної води - на території міста налічується 5 водопроївів.

У місті працюють 1375 малих підприємств (116 одиниць на 10 тис. населення). Питома вага суб'єктів малого бізнесу за обсягом виробленої продукції по місту становила 33,5%. На малих підприємствах зайнято майже 11 тисяч осіб.

Ужгород сьогодні володіє розвинутою бізнес-інфраструктурою в усіх її аспектах: фінансові послуги, страхування, юридичні та бізнес-консультації, транспорт та зв'язок.

Провідними статтями експорту є меблі, вироби з деревини, частини та деталі електричних машин, одяг текстильний, взуття, вино, мінеральна вода; імпорту: текстиль, електричні і механічні машини, обладнання, вироби з пластмас, алкогольні та безалкогольні напої, транспортні засоби та нафтопродукти.

В Ужгороді працюють 15 балансових банківських структур (включаючи філії) та 30 безбалансових відділень. Банківська система на Закарпатті перейшла на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку й статистики, а тому клієнтам пропонується широкий перелік розрахунково-касових, кредитних та факторингових операцій як у національній, так і в іноземній валютах.

У місті діють 19 страхових організацій. Зростає мережа кредитних спілок, на сьогодні діє 11 одиниць. Розвинута система аудиторських, юридичних та консультаційних фірм. Підприємцям-початківцям надає допомогу бізнес-інкубатор.

Транспортний комплекс Ужгорода об'єднує систему автомобільних, залізничних та повітряних перевезень.

Міжнародний аеропорт "Ужгород" 4 класу ("Г") приймає повітряні судна типу Ан-24, Ан-26, Ан-32, Як-40 та Як-42, Іл-18, Ан-12 та гелікоптери. Пропускна спроможність аеропорту на прийом та випуск - 1500 осіб за добу.

Науково-технічний потенціал міста здатний забезпечити розвиток наукоємних виробництв, підготовку кадрів вищої кваліфікації, належний рівень освіти і культури. У місті діють:

- 3 заклади III-IV рівня акредитації (Ужгородський національний університет, Інститут інформатики, економіки і права, Закарпатський інститут ім. А. Волошина МАУП), у яких навчається понад 13 тис. студентів;

- 4 заклади I-II рівня акредитації (Ужгородський комерційний технікум, Ужгородське державне музичне училище, Училище культури, Коледж мистецтв), у яких навчається 1,7 тис. осіб;

- 4 профтехучилища, де навчається 1,2 тис. осіб;

- Закарпатський коледж управління та бізнесу "Ерудит", де навчається 150 осіб.

До послуг гостей - 11 готелів, 1 туристичний комплекс, 1 санаторій, а також 32 туристичні агенції, які пропонують широкий спектр туристичних послуг.

МУКАЧЕВО

Перлиною Срібної Землі, одним із найстаріших міст України є місто над Латорицею. Над Мукачевом протягом віків проносилися різні політичні бурі, воно входило до складу Угорщини, Галицько-Волинського князівства, Австро-Угорщини, Чехословаччини, Радянського Союзу...

Мукачево стало рідною домівкою людей різних національностей. Під плащаницею святого Мартина, покровителя міста, кипіло напружене, колоритне життя. З часу першої писемної згадки про місто минуло 1114 років, за цей час воно змінювалося, будувалося, розширювалося. З якого боку Ви не наближалися до Мукачево, звідусіль видно величну військово-архітектурну пам'ятку Середньовіччя - овіяний легендами й бойовою славою Мукачівський замок "Паланок". Окрасою міста є й монастир на Чернечій горі, засновником якого був литовсько-руський князь Федір Корятович. До 1772 року тут була резиденція єпископів Мукачівської єпархії, в монастирі жили і працювали видатні культурні діячі краю - Іоанікій Базилевич, Арсеній Коцак, Анатолій Кралицький. Зараз на Чернечій горі несе свою спасительну місію жіночий Свято-Миколаївський монастир, де мешкає 75 сестер-послушниць.

Мукачево є "секстаполісом", що означає - шість міст. Це ранішні поселення Росвигово, Підмонастиря, Паланок, Підзамок, Підгород та самого Мукачево. Місто засноване на перехресті історично сформованих торгових шляхів, у XIV столітті йому було надано статус міста. Тоді Мукачево було внесено в перелік королівського майна і йому було надано привілеї, які надавалися й іншим середньовічним містам. Нині в місті проживає біля 95 тис. осіб, переважна більшість з яких - українці; в злагоді і мирі живуть росіяни, угорці, євреї, білоруси, словаки, румуни, роми.

Мукачево - колыска багатьох ремесел, що з віками переросли в потужний багатогалузевий промисловий комплекс. Як у минулому далеко знали наших карбівничих ливарів, каменярів, гончарів, так і нині добре ім'я в Україні і за її межами мають мукачівські приладобудівники, лижники, трикотажники, бетонярі, швейники, кераміки, меблевики, цеглярі, кондитери.

Найважливішою складовою суспільно-економічного життя міста є освіта. Сьогодні в місті над Латорицею 12 загальноосвітніх шкіл I-III ступенів, 2 школи I-II ступенів, 2 початкові школи, гімназія з гуманітарним та художньо-естетичним профілями, ліцей з економічним та юридичним профілями. Готують кадри 5 професійно-технічних училищ, аграрний та кооперативний технікуми. У місті з 1914 року функціонує Мукачівське педагогічне училище. Нині це Мукачівський гуманітарно-педагогічний інститут. На трьох відділеннях навчається майже 900 студентів. Гордістю міста є Мукачівський технологічний інститут, відкритий у 1995 році. На трьох його факультетах навчається понад 1800 студентів, які здобувають інженерно-економічні та технологічні спеціальності.

Успішно працює в місті Російський драматичний театр, заснований ще у 1945 році, гастрольні виступи якого щороку проходять по всій Україні та в країнах близького зарубіжжя. У місті працюють 4 дитячі школи естетичного виховання: художня школа ім. М. Мункачі, школа мистецтв № 1 ім. С. Мартона, школа мистецтв № 2, хорова школа хлопчиків та юнаків. У місті є історичний музей, картинна галерея. У закладах культури міста працює 15 відомих творчих колективів, що мають звання "Народний" та "Взірцевий".

Мукачево дало Карпатам, Україні, Європі безстрашну валькірію Ілону Зріні, просвітителів Василя Кукольника, Михайла Лучкая, Михайла Андрелу-Оросвигівського, Олександра Митрака, істориків Івана Дулишковича, Теодора Легоцького, художників Міхая Мункачі, Юлія Вірага, педагога Августина Штефана, хірургів Олександра Фединця й Миколу Вітенберґера.

Місто по праву можна назвати кузницею закарпатської літератури, яка дала цілий ряд визначних постатей. У 1940 р. виданням газети "Русская правда" вийшов "Сборник 12" - поезія дванадцяти молодих поетів, серед яких були мукачівці О. Балецький, А. Карабелеш, І. Керча, Ю. Гойда, С. Панько, Т. Черкасов.

УЖГОРОДСЬКИЙ РАЙОН

Ужгородський район розташований у західній частині Закарпатської області в передгірській зоні Карпат, займає територію площею 900 кв. км. Межує з Угорщиною та Словаччиною. На території району розташовані селище міського типу Середнє та 64 села. Діє 30 сільських, 1 селищна та 1 міська ради.

Загальна кількість населення - 74,4 тис. осіб, дворого господарств - 23 283. Населення району багатонаціональне: українці - 58,4%, угорці - 33,4%, словаки - 1,6%, росіяни - 2,0%, роми - 4,1 %, інші національності - 0,5%.

Ужгородський район утворений 25 січня 1946 року.

Ужгородщина, особливо її околиця навкруги Середнього, славиться своїми європейськими сортами винограду, придатними для виготовлення високоякісних вин і коньяків, які багаторазово на міжнародних виставках нагороджувалися золотими та срібними медалями якості.

У Середньому зберігся винний підвал XVI ст. - свідок давнього виноробного промислу жителів південних відрогів Карпат.

Кам'яну фортифікаційну архітектуру XII-XIV ст. на Ужгородщині представляють Середнянський та Невицький (нині в руїнах) замки.

У 1872 р. було збудовано першу залізницю від Чопа до Ужгорода, в 1878 р. - від Чопа до Мукачево, в 1894 р. - до Рахова та з Ужгорода до Великого Березного.

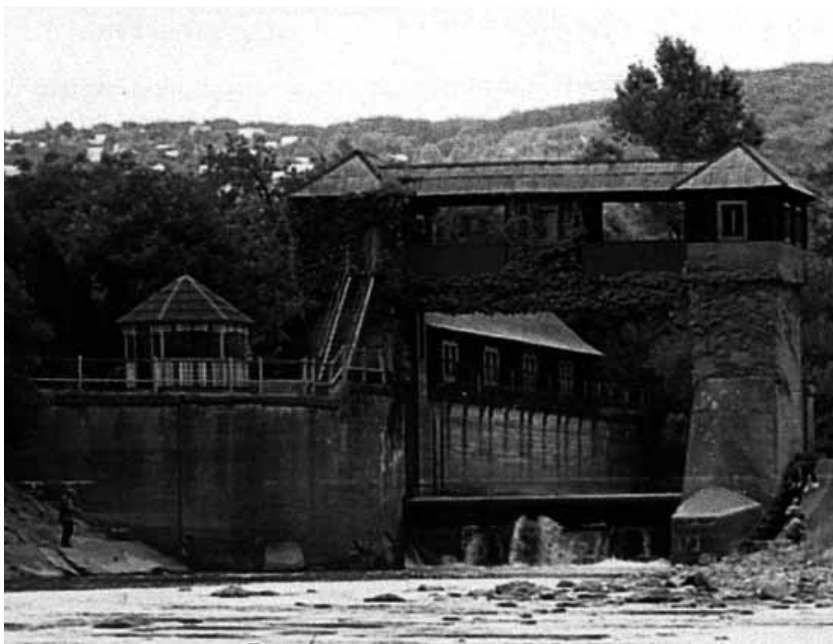
На території району розвідано родовища піску, глини, каменю облицювального та будівельного, термальних мінеральних вод, газу.

Завдяки вигідному геополітичному положенню район має можливість підтримувати економічні зв'язки і тісно співпрацювати з іноземними державами.

Нині в районі в рамках дії Закону "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у Закарпатській області" працює 14 підприємств, загальний обсяг заявлених інвестицій яких складає 16,8 млн дол. США та відповідно до Закону "Про спеціальну економічну зону "Закарпаття" працює 10 підприємств, загальний обсяг заявлених інвестицій яких - 65,6 млн дол. США.

З реалізацією інвестиційних проектів у районі освоєно нові види промислової продукції:

- ЗАТ "Єврокар" - виробництво легкових автомобілів "Шкода", "Фольксваген", "Ауді";
- ТОВ "Ядзакі-Україна" - виробництво електричних компонентів і комплектуючих для автомобільної промисловості;
- ЗАТ "Тисагаз" - промислова розробка (експлуатація) Русько-Комарівського газового родовища Закарпатської області;
- ТОВ "Фабрика жіночого одягу Лего Україна";
- ТОВ "Едельвейс" - виробництво столярних виробів та меблів.

У районі діє фермерське господарство "Коник", де інвестиційний проект дав можливість запровадити вирощування насінневої продукції картоплі за інтенсивною технологією.

У розвитку туризму та рекреації реалізуються три інвестиційні проекти (ТОВ "Літ. Карпати", ТОВ "Термал-Стар", ТОВ "Деренівська купіль"), що дасть можливість розширити мережу туристично-рекреаційних закладів і збільшити обсяг туристично-санаторних послуг.

Основні галузі народногосподарського комплексу району - сільське господарство, промисловість, транспорт.

На території району діють 57 загальноосвітніх шкіл, 2 спеціалізовані школи-інтернати, 1 ліцей, 44 дошкільні заклади, 52 клубних і 60 бібліотечних установ, 4 дитячі школи мистецтв, 1 музична школа, 58 медичних установ, у т. ч 5 лікарень, 14 лікарських амбулаторій сімейного типу та 40 фельдшерсько-акушерських пунктів, санаторний комплекс "Деренівська купіль", санаторій "Малятко", туристичний центр "Верховина", готельні комплекси, банк, пансіонат для ветеранів-залізничників у м. Чоп.

У населених пунктах району діє 99 культових споруд, зареєстровано 135 релігійних громад, у т. ч. 36 громад Української Православної Церкви, 41 - Греко-католицької Церкви, 20 - Римсько-католицької Церкви, 24 - Закарпатської реформатської Церкви та ін.

На території району розміщені та діють 5 музеїв на громадських засадах: Хата-музей с. Анталовці, Народний етнографічний музей-хата в с. Пацканьово, Історичний музей бібліотеки-філії в с. Гайдош, Історичний музей школи с. Паладь-Комарівці, Історичний музей середньої школи с. Великі Лази.

На території району діють 1523 суб'єкти державного реєстру, з них державної - 293, приватної - 470, колективної - 739, власність міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав - 22.

У районі працюють 16 промислових підприємств щомісячного обліку, 13 будівельних та 8 транспортних організацій.

Серед підприємств легкої промисловості найбільші - фабрика жіночого одягу у формі ТОВ "Лего-Україна", створена у грудні 1998 року, ТОВ "Райла-Середне", засноване у вересні 1994 року.

У районі розвинена харчова промисловість. Серед підприємств цієї сфери найвідоміші - орендне підприємство "Ужгородський коньячний завод" (1961 р.), ВАТ "Ужгородмолоко" (1971 р.), ЗАТ "Автопорт-Чоп" (1999 р.), СП "Інтер-Пак" з випуску макаронних виробів і хліба (1994 р.), фірма "Хіпп-Ужгород", яка спеціалізується з виробництва дитячого харчування (1992 р.). Найбільшим підприємством борошномельно-круп'яної галузі є СП "Влад" (1996 р.) - основний виробник борошна в районі.

Серед підприємств - виробників будівельних матеріалів перше місце займає Кам'яницький щебеневий завод, заснований у 1946 р.

Агропромисловий комплекс району продовжує функціонувати як система з виробництва, зберігання та переробки сільськогосподарської продукції. Нині в агропромисловому комплексі району діють вісім приватних сільськогосподарських підприємств, 13 товариств з обмеженою відповідальністю, одне закрите акціонерне товариство, три кооперативи, три радгоспзаводи, дві агропромислові фірми та 264 фермерські господарства.

Найбільш вагомим є внесок в економіку району агропромислової фірми "Леанка", яка займається вирощуванням і виробництвом виноградарської продукції, та фермерського господарства "Коник", що вирощує картоплю за голландською технологією.

ЛАПОНОГ СЕРГІЙ ЮХИМОВИЧ

Голова Ужгородської районної державної адміністрації.

Народився 13 липня 1951 року в м. Ужгород.

Одружений, має двох синів.

Трудову діяльність розпочав у 1968 р. учнем Ужгородської взуттєвої фабрики, а згодом - працівником машинобудівного заводу.

У 1974 р. отримав диплом інженера-механіка сільського господарства Львівського сільськогосподарського інституту, працював за фахом головним інженером-механіком у колгоспі "Шлях до комунізму".

Закінчив вищу партійну школу при ЦК КПУ.

З 1976 р. по 1992 р. працював у партійних та органах виконавчої влади: заступником начальника управління сільського господарства Ужгородського райвиконкому, інструктором Ужгородського райкому та Закарпатського обкому партії, другим секретарем Тячівського райкому партії та був обраний першим секретарем Ужгородського райкому партії України.

З 1992 р. по 1994 р. очолював обласну виробничу асоціацію "Літо".

У 1994-2001 рр. - начальник управління сільського господарства, заступник голови Ужгородської районної ради, заступник голови та перший заступник голови Ужгородської районної державної адміністрації.

У 2001 р. розпорядженням Президента України призначений головою Ужгородської районної державної адміністрації.

Мета життя Сергія Юхимовича - служіння людям. Життєве

кредо - не буває безвихідних ситуацій. Життя завжди дає шанс і важливо не втратити його. Найприємніше у роботі - ефективні результати зусиль щодо розвитку району загалом і зростання добробуту людей зокрема. Значну увагу приділяє вирішенню соціально-побутових питань населення району. У людях найбільше цінує працьовитість, порядність і творчу ініціативу.

Вміло організовує роботу управлінь і відділів, трудових колективів району, їх керівників на виконання господарських завдань, економне використання трудових і матеріальних ресурсів.

За час роботи зарекомендував себе кваліфікованим спеціалістом, вмілим організатором, діловим і цілеспрямованим керівником.

Багато уваги приділяє організації взаємодії з органами місцевого самоврядування щодо виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку, вирішення невідкладних питань життєзабезпечення району.

*м. Ужгород,
вул. Загорська, 10,
тел.: (03122) 61-29-17,
факс: 61-29-32
e-mail: urda@tn.uz.ua
www.urda.zaua.com*

СЕЙКОВСЬКА НАТАЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА

Голова Ужгородської районної ради.

Нагороджена Грамотою Верховної Ради України “За заслуги перед народом України”.

Народилася 10 лютого 1952 року в с. Тийглаш Ужгородського району.

Заміжня, має дорослих сина і доньку.

Вищу освіту здобула в Ужгородському державному університеті. За фахом - вчитель математики.

Трудову діяльність розпочала вчителем, заступником директора Струмківської середньої школи.

З 1987 р. працює в органах державної влади.

Обіймаючи посаду заступника голови Ужгородського райвиконкому, займалася питаннями в галузі освіти, культури, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, очолювала низку комісій.

З 1992 р. по 1994 р. працювала головою Ужгородської районної ради.

У 1994 р. призначена заступником голови районної державної адміністрації.

З квітня 1998 року - заступник голови районної ради.

У квітні 2002 року в результаті виборів на альтернативних засадах обрана головою Ужгородської районної ради.

Наталія Олександрівна багато років віддала становленню, зміцненню та розвитку місцевого самоврядування. Роки перебування Н.О. Сейковської на посаді голови районної ради характеризуються інтенсивним соціально-економічним розвитком Ужгородщини, зокрема, зміцненням комунального господарства, розвитком телефонної мережі, оптимізацією закладів освіти, культури й охорони здоров'я. Чимало зроблено для здійснення Програми соціального захисту населення. За її участю успішно вирішуються земельні питання та наповнення місцевих бюджетів.

Як голова районної ради, Н.О. Сейковська постійно зустрічається з виборцями, вирішує нагальні питання соціально-економічного розвитку територіальних громад.

Наталія Олександрівна обиралась депутатом обласної ради та депутатом районної ради шести скликань.

*м. Ужгород,
вул. Загорська, 10,
тел.: (03122) 61-58-95,
факс: 3-45-12
e-mail:
uzhrr@mail.uzhgorod.ua*

ЧОП

Населення - 8600 осіб.

Площа - 620 га.

Міська рада

кріпацтва та розвитком капіталістичних відносин. У 1872 році через Чоп проходить залізнична магістраль Дебрецен - Мукачево, будується залізнична станція. Після закінчення будівництва залізничних колій Кошице - Чоп - Берегово, Чоп - Ужгород - Сянки місто перетворюється на важливий транспортний вузол.

З весни 1919 року Чоп разом з частиною Закарпаття переходить під юрисдикцію Чехословаччини. Під час Другої світової війни місто було дуже зруйновано. Повністю всі роботи з відновлення господарства були завершені тільки у 1959 році.

У 1957 р. Чоп отримав статус міста районного

Приміщення МВ УСБУ

підпорядкування. Протягом 60-80 років минулого століття продовжувався розвиток транспортних підприємств міста. Станція Чоп стала однією з найпотужніших в колишньому СРСР і в окремі роки обробляла до 60 млн тонн вантажів.

У місті працюють дві загальноосвітніх школи (одна з угорською мовою навчання), музична школа. Послуги охорони здоров'я забезпечують дві лікарні, поліклініка. До послуг мешканців міста навчально-тренувальна база "Локомотив". До її складу входять комплекс футбольних полів, баскетбольні і волейбольні майданчики, тенісні корти, готель на 50 місць.

У травні 2003 року Постановою Верховної Ради місто віднесено до міст обласного підпорядкування.

Міський голова - ГОРИНЕЦЬКИЙ Володимир Йосипович.

Чоп - місто обласного підпорядкування, розташоване в західній частині Закарпатської області. Чоп, найзахідніше місто України, знаходиться на стику кордонів Словаччини, Угорщини та України.

Перші документально підтвержені згадки про поселення Чоп відносяться до 1281 року. Походження назви пов'язується з прізвиськом феодалного володаря поселення - сім'єю Чапі, але існують і інші версії.

Швидкий розвиток міста почався після австро-угорської буржуазної революції, скасуванням

Вузлова лікарня

підпорядкування. Протягом 60-80 років минулого століття продовжувався розвиток транспортних підприємств міста. Станція Чоп стала однією з найпотужніших в колишньому СРСР і в окремі роки обробляла до 60 млн тонн вантажів.

У зв'язку з географічним положенням і територіальним розподілом праці в місті переважають підприємства, які здійснюють перевезення пасажирів і вантажів, а також надають повний спектр послуг з обробки вантажопотоку. Провідними підприємствами є: станція Чоп, локомотивне депо, вагонне депо, вокзал Чоп, ЄвроТЕО, ВАТ "Закарпатінтерпорт", ВАТ "Термінал Карпати". Частково на території міста знаходиться спеціальна економіч-

Термінал "Карпати"

БЕРЕГІВСЬКИЙ РАЙОН

*Площа - 802 кв. км.
Межує з Угорщиною (є митні переходи Косино, Лужанка, Дзвінкове).
43 населених пункти - 1 місто, 22 великих села.
Густота населення - 104,6 осіб на 1 кв. км.
Населення - 51,5 тис. осіб.
44 761 га - с/г землі, 2 979 га - сади і виноградники.*

Голова районної ради - ЕРДЕЛІ Кароль Ендрійович.

Голова районної державної адміністрації - БІГАРІ Андрій Андрійович.

Центральні органи адміністративного управління району знаходяться у м. Берегово.

Загалом на території району проживають представники близько 76 різних національностей, серед яких виразно представлені угорці (домінуюча національність у районі), українці, росіяни, роми, євреї.

Переважну більшість території району займає низовина, а найвищою точкою Берегівщини є вершина поблизу Берегова, що підіймається на 250 метрів. Значну роль у формуванні рельєфу відіграють річка Боржава та численні канали.

Берегівщина межує з Угорщиною. У районі представлена прикордонна інфраструктура - міжнародними, міждержавними автомобільними переходами - Гетень, Астей, Косонь, Горонглаб, Лужанка та залізничним переходом Соловка.

На території сучасної Берегівщини ще не так давно знаходилося величезне болото з досить страшнуватою назвою Чорний Мочар. Через недосконалість техніки його довгий час не могли притосувати до потреб сільського господарства, але вже у 1878 році почалося інтенсивне осушення Чорного Мочара, що займав тоді 14 тисяч гектарів. Одним із його залишків тепер є Дідовське озеро, яке утворилося на місці колишнього болота та кар'єру. Саме про цю водойму місцеве населення зберігає чи не найтаємничішу істрію, яка переходить з вуст у уста. Як стверджують старожили, в озері водиться величезний чорний змій, який має довгу шию та товстий тулуб. Часто під час нічних купань в озері пропадають люди, яких потім ніхто не знаходить. Кажуть, що це його робота. Можливо, ця історія ще чекає на своїх дослідників; і чи не має "чорний змій" з озера Дідово якісь родинні стосунки з чудовиськом із шотландського озера Лох-Несс.

Науково доведено, що майже під усією територією Берегівського району хлюпоче термальне море, що при виході на поверхню має температуру від +18° С до +80° С, а глибина, на якій воно знаходиться, не така вже й велика - 800 метрів. У місті Берегово та селі Косино цю воду вже використовують у лікувальних та профілактичних цілях. Можливо, з часом її можна буде використовувати для обігрівання житла та для створення мережі розважальних аквапарків на усій території району.

Як стверджує легенда, саме на території Берегівщини, яка тоді була вкрита лісами, знаходилися великі мисливські угіддя угорських правителів. Саме сюди любив ходити на полювання улюблений син першого угорського короля Іштвана I Святого - князь Імре. Батько вже готувався передати йому свою важку ношу управління великою державою, коли раптом сталася трагедія під час полювання у лісах Берегівщини: на хороброго Імре напав розлючений кабан, якого щойно поранили мисливці. Сутичка закінчилася смертю претендента на корону. Після смерті королевича йому присвоїли титул "правителя Руських земель".

На Берегівщині представлено майже всі європейські архітектурні стилі: від пізньовізантійського, романського, готичного, трохи ренесансного, бароко, класичного, романтичного і до стилів кінця XIX - початку XX ст. - сецесіону, еkleктики, функціоналізму, конструктивізму. Саме в епоху Середньовіччя, коли панували готика і бароко, тут з'явилися важкі кам'яні масивні церкви, що символізували силу релігії. Характерними рисами їх є вертикальність композиції, поєднання в архітектурі релігійності з любов'ю до життя, коротший поперечний неф, стрільчаті вікна, досить складна каркасна система опор. Давні храми знаходяться у Кідьоші, Берегові, Бобові, Чепі, Гетені, Четові, Мужієві, Варієві, Бенє.

У Берегівському районі знаходяться середньовічні замки у селі Квасово, Варієво та палац родини Бетлені у місті Берегово.

Руїни Квасівського замку - це типовий рицарський замок. Фортеця контролювала сухопутний "соляний" шлях і вихід із Боржавської долини. У XVI ст. власник замку Павло Мотузнаї неодноразово грабував місцевих селян і феодалів. У результаті цього угорський дворянський сейм у 1564 р. постановив зруйнувати замок, а майно власника конфіскувати на користь держави.

БЕРЕГОВО

Місто Берегово розкинулося на берегах невеликої річки Вірке, біля підніжжя гір, схили яких засаджені виноградниками. Місто має давні традиції виноградарства і виноробства.

Відомий реформатський церковний письменник Папаї Паріз Ференц (1649-1716 рр.) у своїй книзі "Dictionarium latino-hungaricum" стверджує, що до приходу угорців тут було поселення римлян, назване Перігіумом. Однак таке припущення не було науково підтверджено.

Відомо, що після смерті брата угорського короля Бейли, Ендре I його землеволодіння за спадком стали надбанням його синів Гейзи, Ласло і Ламперта. Ця місцевість перейшла у володіння Ламперта. У народних легендах говориться, що саме він був засновником поселення на берегах Вірки, яке пізніше назвали "Villa Lamperti", тобто Лампертхазой.

Протягом багатьох віків власниками поселення були угорські королі.

У 1141 році після багаторазових нападів половців король Гейза II переселив в місто саксонців. Відтоді його стали називати Сасом, Лампертсасом, Лумпрехтсасом, Лампертхазой.

Відома легенда говорить, що місто засноване значно раніше. Однак дослідник-етнограф Тівадар Легоцький пише: "Легенда, за якою пастух Сас на місці нинішньої римо-католицької церкви, в ямі, розритій копитами воюючих між собою биків, знайшов великий скарб і побудував на цьому місці церкву, а навколо неї місто, яке пізніше назвали Бергсасом, не має історичного підтвердження."

З 1504 року місто в документах називали Бергсасом.

З 1946 року офіційна назва міста - Берегово. Це єдине місто Закарпаття, де переважна більшість населення - угорської національності.

Берегово - місто районного підпорядкування, центр Берегівського району, розташоване на відстані 72 км від обласного центру - м. Ужгород. Територія Берегівського району - 802 кв. км, населення - 83,3 тис. осіб, з них 32 тисячі проживають у Берегові. Місто перетинає канал Вірке, що з'єднує річку Боржаву з Латорицею.

До 1944 року місто з невеликими перервами було центром Березької жупи.

Як уже зазначалося, засновником міста був герцог Ламперт - син брата короля Ендре I Бейли. Пізніше прилеглі землеволодіння стали надбаннями королів династії Арпадів і їх синів. У 1247 році король Бейла IV надав Берегові статус королівського міста. Його розквіт припав на період царювання короля Людвіга Великого і королеви Ержебет. Пізніше прилеглі землі перейшли у володіння трансільванського князя Габора Бетлена, який побудував у місті свій палац. Місто грало велику роль у визвольній антигабсбурзькій війні князя Ференца Ракоці. 22 травня 1703 року саме на центральній площі Берегова розгорнув Томаш Есе знамено повстання. Ференц Ракоці в цьому місті видав 20 грудня 1705 року свій заклик до повстання народу.

Місто грало активну роль і у визвольній війні 1848-1849 рр. Після Сен-Жерменського мирного договору увійшло до складу Чехословацької Республіки.

У червні 1945 року Закарпаття увійшло до складу України.

У Берегово працюють одна російська, 2 українські, 3 угорські середні школи, одна українська і одна угорська гімназії, професійно-технічне і медичне училища. Недавно відкритий Угорський педагогічний інститут. Працює професійний угорський національний театр імені Д. Йіеша, аматорський народний театр при районному центрі культури і відпочинку. Активну участь у культурному житті міста бере школа мистецтв.

У місті розвинені такі види промисловості, як деревообробна, меблева, приладобудівна, швейна та інші, однак, в умовах нинішнього важкого економічного становища, вони працюють далеко не на повні свої потужності.

Берегівщина славиться своїм виноробством. Закарпатські марочні вина розливаються на Берегівському винзаводі.

Широку роботу проводять серед населення такі громадські організації, як міські і районні організації Товариства угорської культури Закарпаття, Товариства угорської культури Берегівщини, "Просвіти" та інші.

У Берегово споруджені пам'ятники Шандору Петефі, Лайошу Кошуту, Габору Бетлену і Дюлі Йіешу, відкриті меморіальні дошки багатьом діячам історії, культури і мистецтв.

*Костьол Воздвиження
Чесного Хреста*

ЖУПАН ЙОСИП ЙОСИПОВИЧ

*ЖУПАН
Йосип Йосипович*

89600, м. Берегово,
вул. Б. Хмельницького, 1/8,
тел.: (0314) 1-22-09

Берегівський міський голова.

Народився 12 листопада 1951 року в м. Берегово Закарпатської області.

Дружина Аніта Йосипівна (1958 р. н.) - лікар обласної психіатричної лікарні м. Берегово.

Має двох синів: Йосипа (1978 р. н.) та Аттіла (1990 р. н.).

Закінчив Одеський сільськогосподарський інститут (1970-1975 рр.), за фахом - вчений-агроном.

У 1976-1987 рр. працював агрономом, а згодом головним агрономом колгоспу "Дружба" в с. Оросієво Берегівського району Закарпатської області.

У 1987 р. - директор радгоспу-заводу "Берегівський", де активно займався впровадженням виноградарства та виноробства, випуском нових видів і сортів вин та алкогольних напоїв. Підприємство під керівництвом Й.Й. Жупана фінансувало значну частину розвитку житлово-комунальної інфраструктури м. Берегово, призначеної для працівників підприємства, а також газопроводу, водопроводу та каналізаційних споруд для міста.

Талант Йосипа Йосиповича як керівника розкрився на посаді Берегівського міського голови (обраний у квітні 1998 року). Насамперед було створено команду однодумців, яка розробила та подала документи до Верховної Ради України про надання м. Берегово статусу міста обласного значення, що було затверджено в 2001 р.

Це дало поштовх для подальшого розвитку економіки, підприємництва, освіти та соціальної сфери. Почали залучатися іноземні інвестиції в економіку, завдяки чому відновили роботу радіозавод, консервний завод, швейна фабрика та ін. Було створено низку спільних підприємств з іноземним капіталом, зокрема "Котнар", "Айсберг". Поліпшилась робота й інших підприємств, що дало змогу збільшити випуск промислової продукції за останні 3 роки майже втричі.

Доходна частина міського бюджету в 2003 р. зросла порівняно з 2001 р. в 4 рази. Відповідно зросла і видаткова частина бюджету, посилюється соціальний захист населення. Зміцнилася матеріальна база навчальних та дошкільних закладів. Зокрема, Закарпатському угорському педагогічному інституту передані приміщення готелю та колишнього заводу точної механіки з метою відкриття нових спеціальностей, необхідних для суспільства.

У квітні 2002 року Й.Й. Жупана повторно обрано міським головою.

ВЕЛИКОБЕРЕЗНЯНСЬКИЙ РАЙОН

Площа - 800 кв. км (19 000 га - с/г землі, 1 700 га - сади, 51 255 га - ліси).

Район межує зі Словацькою Республікою та Польщею.

*Загальна кількість населених пунктів - 31,
з яких - 1 селище, 18 великих сіл.*

Середня густина населення - 37,5 осіб на 1 кв. км.

*Населення Великоберезнянського району - 30 тис. осіб,
з яких міське населення - 7,3 тис., а сільське - 22,7 тис.*

Голова районної ради - КАНЮК Василь Михайлович.

Голова районної державної адміністрації - РОМОЧУСЬКИЙ Федір Дмитрович.

Центральні органи адміністративного управління району знаходяться у смт Великий Березний (7,3 тис. мешканців).

Тут знаходиться найпівнічніша точка краю: 22°35' східної довготи; 49°06' північної широти (с. Стужиця Великоберезнянського району, хребет Східні Beskidi (біосферний заповідник). Переважну більшість території району займають гори, а найвищою точкою Великоберезнянщини є вершина Лаутанська Голиця (1,374 м). Значну роль у формуванні рельєфу відіграють річки Уж та Лютянка.

Великоберезнянщина межує з Польщею - 33 км та зі Словаччиною - 40 км, а також проходить адміністративна межа з Львівською областю. У районі представлена прикордонна інфраструктура - міжнародний автомобільний перехід Малий Березний - Убля.

Загалом на території району проживають представники близько 76 різних національностей, серед яких виразно представлені українці, роми, словаки, волохи, угорці.

Через Водороздільний хребет до району ведуть важливі транспортні перевали, що віками слугували людям: Ужоцький (889 м), Семенівський, Пшеленч Бескид. Між горами розташована відома Ужанська улоговина. Максимальна температура в районі (влітку) +40°C, мінімальна (взимку) - 32°C.

Найбільш грозове місце України - Великий Березний, де припадає до 43 грозових днів на рік. Найдовший залізничний тунель в Україні - Щербин - Сянки (908 м).

На території району знаходяться унікальні дерев'яні церкви у селах: Вишка, Ужок, Сухий, Буківцево, Гусний, Сіль, Кострино, Черногорова та Малоберезнянський чоловічий греко-католицький монастир.

Перебуваючи на межі кордонів між Угорщиною та Польщею, Великоберезнянщина неодноразово ставала театром бойових дій. Найбільше запам'яталися події Першої світової війни, коли російські війська, воюючи з Австро-Угорщиною, захопили кілька гірських сіл: Волосянка, Ужок, Сухий, Гусний, Ставне та інші. Російські офіцери були широко здивовані тим, що за гірськими перевалами проживають такі самі слов'яни, як і вони. Пізніше це знайшло відображення у "походних записках", які стали цінними архівними джерелами для істориків.

На території сучасного Великоберезнянського району, в районі села Княгиня, знаходиться унікальне місце, де на початку ХХ століття упав досить значний за своїми розмірами метеорит. Про княгинський метеорит неодноразово писали провідні європейські газети, його частини зберігаються у багатьох музеях світу, до цієї місцевості споряджалися наукові експедиції. Ще й дотепер знаходяться сміливці, які вирушають на пошуки решток метеориту. Не менш цікавим є і те, що саме біля цього села знаходяться унікальні мармурові печери.

Історія Великоберезнянщини приготувала чимало запитань своїм дослідникам.

На території району знаходяться національний природний парк Ужанська долина, а також біосферний міжнародний заповідник "Східні Карпати-Стужиця".

Дерев'яний храм XVIII століття

ВИНОГРАДІВСЬКИЙ РАЙОН

*Площа - 700 кв. км.
Межує з Іршавським, Хустським, Берегівським районами,
з Румунією та Угорщиною.
Населення Виноградівського району - 117,9 тис. осіб.*

Голова районної ради - ДОВЖАНИН Михайло Петрович.

Голова районної державної адміністрації - ФЕДОРАНИЧ Павло Павлович.

Один з найтепліших районів краю, що здавна славиться виноградарством (звідси й назва - Виноградівський), розташований у південній частині Закарпаття.

Район знаходиться у трьох ґрунтово-кліматичних зонах: Закарпатській низовині, Закарпатського передгір'я та на Гірсько-карпатському поясі, що має переважно рівнинний рельєф. Абсолютна висота - від 105 до 660 м над рівнем моря. Завдяки тому, що Карпатські гори захищають від холодних північних повітряних мас, клімат тут помірно континентальний.

Швидкоплинна Тиса ділить район навпіл (довжина течії - 42 км), ще протікають річки Боржава, Ботар, Сальба, Тур.

Район має розвинуту транспортну й залізничну мережу.

Адміністративним центром є місто Виноградів, а загалом у районі 46 сільських населених пунктів і 2 селища міського типу. Здавна тут у мирі й злагоді живуть русини-українці, угорці, росіяни, євреї, представники інших національностей.

Різноманітні природні ресурси Виноградівщини забезпечують сировинну базу для функціонування окремих галузей промисловості. На території району - 5 видів корисних копалин; розвідано 12 їх родовищ, серед яких - невелике родовище газу, що готується до розробки; гірничорудне (глина бентонітова), а також будівельних матеріалів (у т. ч. - 2 каменю побутового та 7 цегельно-черепичної сировини (глина).

Сприятливий і багатий природно-кліматичний, соціально-економічний та історико-культурний потенціал забезпечує розвиток туристично-рекреаційної галузі. Для ефективного розвитку даної галузі район має всі необхідні умови:

- водопроями термальних родовищ, цілющі за своїми властивостями;
- природно-кліматичні особливості;

- унікальні туристичні об'єкти: флористичний заповідник "Чорна гора" загальнодержавного значення, чудові замкові споруди, краєзнавчі музеї, пам'ятки архітектури (Успенська церква і дзвіниця XVII ст. в с. Новоселиця та ін.).

Для району актуальним є розвиток уже сформованої бази сільського туризму. Акцентується увага на розвитку елітних видів туризму - мисливському, рибальському, спортивному велотуризмі, а також економічному й етнографічному - переважно в місцях компактного проживання національних меншин (угорців).

На території району в урочищі "Виннички" розташована опорна база українсько-угорського клубу любителів природи та водного туризму. Для туристів організують сплавання по річці Тиса (з Тячева, Хуста) на байдарках, каное, рафтах, човнах. До послуг туристів - 8 ресторанів, 47 автозаправних станцій, 4 станції технічного обслуговування, паркінги, природні та культурні атракції.

Вдале географічне розташування й чудові кліматичні умови сприяють розвитку сільського господарства.

Пріоритетними в промисловості району на основі структурної перебудови слід вважати:

- легку промисловість;
- виробництво будівельних матеріалів;
- харчову та переробну галузі.

У потужне підприємство перетворилося ВАТ "ВВТШО "Гроно", на якому зараз трудяться понад 1600 осіб. Створені нові виробництва з випуску швейних виробів - СП "Сандерс-Виноградів Гмбх", ТОВ "Віад-Трейд", ДП "Кожтекс", ПВТШП "Копанські джерела", ТОВ "Мільтекс Україна". У переробній галузі працюють СП у формі ТзОВ "Грін-Рей" з випуску овочевих консервів й АТ "Дельта", що здійснює переробку молочної продукції.

Нині у малому підприємстві району зайнято близько 20 відсотків працездатного населення. Серед підприємств цієї категорії слід відзначити СП "Ортекс" і ТОВ "Чекотекс" у Виноградіві, товариства з обмеженою відповідальністю "Салпет" і "Глорія" в Пийтерфолво, "Карпати міст" у Чепі, МП "Саламандра" в Олешнику та інші.

На Виноградівщині реалізується 5 інноваційних проектів загальною вартістю 2,7 мільйона доларів США.

ВОЛОВЕЦЬКИЙ РАЙОН

Площа - 543,9 кв. км (60% - ліси).

Район межує з Івано-Франківською областю.

Загальна кількість населених пунктів - 25.

Середня густина населення - 54,4 осіб на 1 кв. км.

*Населення Воловецького району - 27,2 тис. осіб,
з яких міське населення - 7,2 тис., а сільське - 20 тис.*

Голова районної ради - ПАНЬКОВИЧ Іван Васильович.

Голова районної державної адміністрації - ЛИСИЙ Василь Петрович.

Центральні органи адміністративного управління району знаходяться у смт Воловець (5,8 тис. мешканців). Назва м. Воловець означає "місце, де зимувала велика рогата худоба (воли) з полонин".

Загалом на території району проживають представники різних національностей, серед яких виразно представлені українці, угорці, роми.

Переважну більшість території району займають гори, а найвищою точкою Воловеччини є вершина Стій (1681 м). Значну роль у формуванні рельєфу відіграють річки Жденівка, Латориця та Вича. На території району знаходиться водоспад - дивовижний Чортів Млин.

Карпатські гори, біля підніжжя яких знаходяться міста краю, є однією з відомих європейських географічних зон. Є кілька версій походження назви Карпати: 1) У першій половині I тисячоліття до нашої ери цю територію населяло гето-дакійське плем'я карпи (карпіани); 2) Із санскритської мови, де слово "Карпати" має декілька значень - "нерівний", "необроблений", "прикриття", "притулок"; 3) Із давньогрецької мови, де слово "Карпат" означає "горб"; 4) Із фракійської мови слово "карпо" означає "скеля"; 5) Існує народна легенда про доброго велетня Карпа; 6) Народна легенда про чорта, який покорпав землю.

Високо до неба тут підіймаються гірські хребти Велика Гранка, Букюська Полонина. А через Водороздільний хребет сюди ведуть важливі транспортні перевали, що віками слугували людям:

Середній Верецький (Ворітський - 839 м), Воловецький (Скотарський - 1,014 м).

До речі, саме на території району починалася європейська історія угорського народу. Кілька племен, очолених вождем Алмошем, у 896 році перейшли через Верецький перевал (по долині річки Латориці) до Закарпаття та Панонії. Саме про цей епізод, але у 898 році, згадує у своєму літописі відомий Нестор-літописець: "воевати на живущие волохи и словіни". А ось за хронікою Аноніма, у 903 р. стався похід угорців, під час переселення на чолі з вождем Арпадом на Закарпаття і захоплення фортець Унг, Вари.

У цей період край називався "res nullis" - нічия територія, або "terra indagines" - буферна зона.

У районі знаходяться унікальні дерев'яні церкви у селах: Гукливий, Ялове, В. Грабівниця, Тишів, Задільське, а також чоловічий православний монастир у с. Тишів.

Флора Воловеччини представлена унікальними рослинами. Серед тварин особливо поширені: лисиця, вовк, енотовидний собака, бурий ведмідь, борсук, куниця, горностай, видра, лісовий кіт, рись, заєць, білка, дикий кабан, козуля, карпатський олень. У річках району водиться багато риби: форель струмкова, лосось дунайський, харіус, умбра, бабець, марена, головень, плітка, карась. Тут поширений найкращий стрибун української фауни - прудка жаба, яка живе лише на Закарпатті. Вона може стрибати до 2 метрів у довжину і до 1 метра у висоту. На території Воловеччини розташовані кілька унікальних заказників, де охороняються унікальні рослини та тварини Карпат.

ІРШАВСЬКИЙ РАЙОН

Площа - 943 кв. км (53% - ліси).

*Загальна кількість населених пунктів - 50,
з яких 1 місто, 21 велике село.*

Середня густина населення - 110 осіб на 1 кв. км.

*Населення Іршавського району - 99,2 тис. осіб,
з яких міське населення - 10,8 тис., а сільське - 88,4 тис.*

Голова районної ради - БОБИК Степан Степанович.

Голова районної державної адміністрації - КЛИМ Іван Дмитрович.

Центральні органи адміністративного управління району знаходяться у м. Іршава (10,8 тис. мешканців). Загалом на території району проживають представники різних національностей, серед яких виразно представлені українці, німці, угорці, роми.

Переважну більшість території району займають гори, а найвищою точкою Іршавщини є вершина Кучера-Росушка (1977 м). Значну роль у формуванні рельєфу відіграють річки Боржава та Іршавка.

Закарпаття - край, де зустрічаються різні культури, народи, релігії. Тут змішалися не лише різні етноси, а й географічні і кліматичні пояси. Війни і нещастя не змогли розірвати дружніх стосунків між народами, релігіями, культурами, країнами. Навіть грізні Карпатські гори захищають Закарпатську низовину від холодних вітрів. Тому не дивно, що у цій мішанині всього і всіх виникли такі оригінальні назви населених пунктів Закарпаття, які мають цікаві версії свого походження. Тому і походження назви міста Іршава є надзвичайно цікавим: старослов'янська назва від слова "іржава". Річка Іршавка чи Іржавка несла в собі велику кількість оксидів заліза, через що мала відповідний іржавий колір. Стара назва "Ілошва" - від прізвища володарів цієї території.

Всі, хто хоч раз побував на Іршавщині, визнають, що мало де знайдеться такий край, який би зрівнявся з ним за озелененням території. Тут росте близько 2000 видів вищих рослин, з них, на жаль, 44 види на межі вимирання. Серед лісових порід найбільше представлені такі: букові - 58%, смерекові - 31%, дубові - 7%, є також березові, модринові, вільхові, грабові, тисові, соснові, ясеневі, кленові. Здебільшого вони ростуть у горах на бурих гірсько-лісових та гірських лучно-буроземних ґрунтах, які на низовинах змінюються дерново-опідзоленими та буроземно-підзолистими.

У районі знаходяться унікальні дерев'яні церкви у селах Локіть, Дешковиця. Окрім того, тут є декілька монастирів: жіночий православний у с. Приборжавське, жіночий греко-католицький у с. Імстичево. У с. Лисичево знаходиться музей-кузня "Гамора", а в с. Приборжавське - діючий водяний млин.

Цікаво, що на території району розташований легендарний середньовічний замок з привидами жорстокого рицаря на триногому коні - Бронецький XIII ст. та дворянський палац сімі Довгаї (нині - протитуберкульозний диспансер).

Залишки Бронецького замку - найменш відомий серед усіх замків Закарпаття. Перша згадка про фортецю - у 1273 р. У грамоті угорського короля Ласло IV сказано, що замок був відібраний у ворогів його батька Іштвана V. Останні письмові відомості, які знайдені на сучасному етапі про Бронецький замок - це згадка у грамоті останнього Арпадовича - угорського короля Ендре III.

Саме на Іршавщині 7 червня 1703 року відбулася перша пам'ятна битва повстанців куруців біля села Довге, яка потім увійшла до історії визвольної боротьби угорського народу. А ось у 1865 р. на Іршавщині біля села Ільниця було закладено першу на Закарпатті вугільну шахту.

Флора Іршавщини представлена унікальними рослинами: айстра альпійська, тирлич вирізаний, тирлич жовтий, тис ягідний, дзвоники карпатські, ширянка альпійська, виток карпатський, смородина карпатська, льон гірський, тація карпатська, борщівник карпатський, рододендрон карпатський, первоцвіт полонинський, суверція крапчаста, підмареник закарпатський, медунка Філерського, вероніка Баумгартена, перестрічник скельний. На Іршавщині знаходиться один з кращих резерватів живої природи краю - Зачарована Долина.

ІРШАВА

Територія - 14 тис. кв. км.
Населення - 10,8 тис. осіб.

Іршава - місто районного підпорядкування, районний центр Закарпатської області.

Буремна історія цього стародавнього міста сягає в сиву глибину віків, про що свідчать залишки фортець на південній околиці міста - Будулов, датовані VII-III ст. до н. е., та північній околиці міста - Стремтура (XI-VII ст. до н. е.). Перша письмова згадка про місто датована 1343 роком. У ній зазначається, що місто належало графу Глошваї, який перебував на службі у галицьких князів.

Серед промислових підприємств міста слід відзначити колишні заводи союзного значення: Іршавський абразивний завод, Іршавський завод "Ремверстат", Спільне німецько-українське підприємство "Іршава-Сандерс ГмбХ" та ін.

При Центрі культури і дозвілля м. Іршава працюють такі колективи, як Народний цирк "Весела арена", дитяча циркова студія, Народний фольклорний ансамбль "Іршава", Народний гурт "Коло друзів", Народний духовий оркестр, Народний вокальний ансамбль "Освітянка", Народний хор ветеранів війни та праці, дитячий зразковий музично-драматичний театр "Пролісок".

Славу місту принесли такі визначні особистості, як колишній ректор Ужгородського національного університету, доктор фізико-математичних наук *Володимир Іванович Лендел*; доктор фізико-математичних наук, академік АН СРСР, почесний академік академії зарубіжних країн, вчений у галузі ядерної фізики, лауреат Державної премії СРСР *Людвік Людвікович Шімон*; доктор фізико-математичних наук, академік вищої школи, завідувач кафедри теоретичної фізики Ужгородського національного університету *Іван Васильович Химич*; віце-президент НАН України, доктор

біологічних наук, вчений у галузі генної інженерії, дійсний член багатьох академій наук країн близького та далекого зарубіжжя, доктор біологічних наук декількох університетів США, проводить активну науково-лекційну роботу *Юрій Юрійович Глеба*; доктор біологічних наук, академік НАН України, викладач Київського національного університету *Василь Михайлович Бровдій*; доктор хімічних наук, викладач Ужгородського національного університету *Євген Олійович Переш* та ін.

ПАЛІНЧАК ІВАН ІВАНОВИЧ

Іршавський міський голова.

Народився 1 вересня 1958 року в с. Великий Раковець Іршавського району Закарпатської області.

Дружина Іолана Семенівна (1958 р. н.) - спеціаліст райдержадміністрації.

Має двох доньок - Олесю (1981 р. н.) та Юлію (1986 р. н.).

Закінчив Чернівецький будівельний технікум (1974-1978 рр.), за фахом - технік-будівельник.

У 1978-1980 рр. проходив дійсну строкову службу у лавах РА. У 1980-1985 рр. проходив надстрокову службу.

У 1985 р. після звільнення з лав Радянської армії почав працювати в Іршавській міській раді, спочатку - завідувачем відділу, заступником, виконуючим обов'язки міського голови.

Талант Івана Івановича як керівника, організатора повністю розкрився після обрання його в 1998 році міським головою. Під його керівництвом була створена команда однодумців, яка розпочала успішно втілювати в життя передвиборчу програму Івана Івановича у сфері розвитку підприємництва, підтримки освіти, культури і спорту, наповнення бюджету, в період, коли промисловість міста завмерла. За рахунок підтримки малого і середнього бізнесу дохідна частина бюджету міста постійно перевиконується і місто не є дотаційним. На черзі постала проблема реанімації промисловості міста, яка поступово почала вирішуватися.

Також у місті за його безпосередньою участю успішно вирішена міжконфесійна проблема.

Так, зводяться два великих храми, з яких один буде православна громада міста, а другий - греко-католицька. Вже збудовані два молитовних будинки для віруючих інших віросповідань.

Велику увагу міський голова приділяє розвитку дорожнього господарства та благоустрою міста. На ремонти вулиць щорічно з невеликого бюджету міста виділяються кошти в розмірі 100-150 тис. грн, закономірно, що вулиці міста серед населених пунктів області є одними з найкращих. В останні роки велика робота проводиться з реконструкції тротуарів, мощення яких проводиться на бетонну фігурну плитку.

Велика увага приділяється міським головою ліквідації наслідків катастрофічних повеней 1998-2001 років, які боляче вдарили по населенню міста; щорічно тільки з міського бюджету на берегоукріплення річок, які протікають через місто, виділяються 40-60 тис. грн.

Значна увага приділяється розвитку освіти. У 2002 році було відкрито філію Ужгородського інституту інформатики і права. Вирішується проблема надання йому приміщень для забезпечення нормального функціонування навчального закладу.

Вже традиційно щороку святкується День міста Іршави, під час якого проводиться міжнародний пісенний фестиваль ім. Михайла Машкіна - автора популярної на просторах колишнього Союзу у свій час пісні - гімну Закарпаття "Верховино - мати моя".

Футбольна команда "Бужора", президентом якої є міський голова, ставала неодноразовим чемпіоном Закарпаття і першим володарем кубку "Вдячності Закарпаттю", заснованого АТ "Футбольний клуб "Київське Динамо".

90100, м. Іршава,
пл. Народна, 2,
тел.: (03144) 2-26-42

МІЖГІРСЬКИЙ РАЙОН

*Площа - 1200 кв. км (55 000 га - с/г землі, 77 000 га - ліси).
Район межує зі Львівською та Івано-Франківською областями.
Загальна кількість населених пунктів - 66,
з яких 20 великих сіл та селищ.
Середня густина населення - 42,3 осіб на 1 кв. км.
Населення Міжгірського району - 50,7 тис. осіб,
з яких міського населення - 10,2 тис., а сільського - 40,5 тис.*

Голова районної ради - ШПІЛЬКА Микола Васильович.

Голова районної державної адміністрації - ЮРИК Іван Іванович.

Центральні органи адміністративного управління знаходяться у смт Міжгір'я (10,2 тис. мешканців). Власне назва Міжгір'я - це новітня назва селища, що означає "місце між горами", стара назва - Волове - стосувалася професії скотарства.

Загалом на території району проживають представники різних національностей, серед яких виразно представлені українці, угорці, роми.

Переважну більшість території району займають гори, а найвищою точкою Міжгірщини є вершина Стримба (1719 м). Значну роль у формуванні рельєфу відіграють річки Ріка, Репинка, Теремля та Озерянка.

На відміну від швидких гірських річок, загальна кількість тихих озер Закарпаття невелика - 137, з них лише 32 водойми - це постійні озера. Найбільше гірське озеро України, Закарпаття та Міжгірщини - Синевир - утворене 10 тисяч років тому на висоті 989 м і має площу 7 га, де найбільша глибина - 27 м, а температура від +12 °С до +18 °С. Тут водиться райдужна, струмкова й озерна форель.

Закарпатські озера поділяються на кілька ти-

пів, серед яких виділяються льодовиково-карові, загатні озера, антропогенні озера, вулканічні озера.

Один з найбільших водоспадів Закарпаття - Шипот - знаходиться саме на території району.

Високо до неба тут підіймаються гірські хребти: Пішконя, Квасний Верх, Палений Грунь, Смерек. Через Водороздільний хребет сюди веде важливий транспортний перевал, що віками слугував людям, - Вишківський (Торунський - 931 м), а між горами знаходяться Міжгірська та Колочавська улоговини.

Саме на Міжгірщині перебував всесвітньовідомий письменник Іван Ольбрахт, який написав твір "Микола Шугай, розбійник" про відомого закарпатського опришка із села Колочава. Тому саме тут знаходиться музей Ольбрахта. А ось біля села Синевир розташовано єдиний у світі музей лісу і сплаву на Чорній Ріці, який має унікальні експонати, що стосуються історії лісопереробної галузі та професії бокозашів.

База відпочинку "Синевирське озеро"

У районі знаходяться унікальні дерев'яні церкви у селах Буковець, Присліп, Пилипець, Верхній Студений, Колочава-Горб, Колочава-Імшадь, Синевирська Поляна, Торунь, Подобовець, Ізки, Репинне, Нижній Студений.

Флора Міжгірщини представлена унікальними рослинами. Серед тварин особливо поширені лисиця, вовк, енотовидний собака, бурий ведмідь, борсук, горностай, рись, заєць, білка, дикий кабан, козуля, карпатський олень. У річках району водиться багато риби: форель струмкова, лосось дунайський, харіус, умбра, бабець, марена, головень, плітка, карась.

На території Міжгірщини розташований Синевирський національний парк, а в самому Міжгір'ї росте знаменитий 500-літній дуб.

МУКАЧІВСЬКИЙ РАЙОН

Площа - 1300 кв. км. (15% - сади та виноградники, 30% - ліси).

Загальна кількість населених пунктів - 84,

з яких 1 місто, 39 великих сіл.

Середня густина населення - 54,5 осіб на 1 кв. км.

Населення Мукачівського району - 90 тис. осіб.

Голова районної ради - ТОКАР Ілля Іванович.

Голова районної державної адміністрації - ЛАЗАР Василь Іванович.

Центральні органи адміністративного управління району знаходяться у м. Мукачево. Переважну більшість території району займає гірська місцевість, а найвищою точкою Мукачівщини є вершина Дунавка (1018 м). Значну роль у формуванні рельєфу відіграє річка Латориця та Визниця. Саме у гірській частині знаходяться мармурові печери (Грабово). На території району багато боліт (Солени Млаки) та річок-каналів, а також чимало водосховищ, призначених для риболовецького господарства.

Загалом на території району проживають представники близько 76 різних національностей, серед яких виразно представлені українці, угорці, словаки, росіяни, роми, євреї, німці. До речі, на території міста Мукачево знаходиться обласний російський драматичний театр.

Мукачівщина - це один з найбільш цікавих районів за своєю історичною специфікою. Цікаво знати, що біля Мукачева знаходився кельтський металургійний центр (другий за величиною у Європі), опідум-городище Галіш-Ловачка. Тут робилися монети, тут же знайдено близько тисячі інструментів, майстерні (ювелірні, кузні), ножиці для стрижки овець, оковки гірських човнів, коси, зернотерки, мечі, млинки, наковальні, щити, фібули, срібні монети.

Лісисті та малолюдні зелені гори Карпати були ідеальним місцем для побудови на їх території численних монастирів. Сьогодні на території Мукачівщини діє кілька монастирів: Мукачівський (жіночий православний), в якому була створена величезна бібліотека; Домбокський (жіночий православний); Ракошинський (чоловічий православний). Крім того, в районі є дерев'яна церква у с. Вільховиця та стародавній католицький храм у Мукачеві.

Перші захисні укріплення з'являються на території краю у бронзовому віці. Це були просто городища-гради, укріплені земляним валом - Галіш-Ловачка (Мукачево). Та найбільш завершену форму оборонної споруди мають замки XI-XVII ст. На Закарпатті відомо 12 середньовічних замків, з них два на Мукачівщині: Мукачево (XI ст.), Чинадієво (XV ст.). У IX-X ст. на Замковій горі існувало дерев'яне укріплення слов'ян. Перші відомості про кам'яний замок стосуються XI ст., коли король Угорщини Ласло I Святий дає вказівку укріпити фортецю кам'яними стінами від набігів кочівників. У 1321 р. король Карл Роберт запросив майстрів з Італії для розбудови фортеці. У 1396 р. право на володіння замком дістав родич короля Жігмонда I - князь подільський Федір Корятович. Пізніше, за наказом Ласло II, фортеця перейшла до угорської корони, право володіння нею діставав старший у королівському роді. Під час визвольної війни угорського народу 1703-1711 рр. фортеця була взята військами Ференца II Ракоці і стала на час повстання його резиденцією. У 1896 р. на честь тисячоліття приходу угорських племен у Середньодунайську низовину замок був офіційно закритий. Чинадіївський замок був збудований у XV ст. бароном Перені. Замок був центром Чинадіївської домінії. У 1657 р. він був значно пошкоджений польськими військами князя Любомирського. Пізніше замок виконував функції в'язниці.

Але якщо замки необхідні були для ведення війн, то для спокійного світського життя відомі феодальні родини намагалися будувати більш спокійні, але водночас грандіозні будинки-палаці. Великі розміри, розмах, розкіш в інтер'єрі внутрішніх приміщень, оригінальність та різноманітність архітектурних стилів при зовнішньому оздобленні - все це притаманно дворянським палацам Мукачівщини родин Шенборн (с. Карпати) та Ракоці (м. Мукачево).

ПЕРЕЧИНСЬКИЙ РАЙОН

Площа - 626 кв. км (15 400 га - с/г землі, 1100 га - сади, 6100 га - ліси).

Район межує зі Словачькою Республікою - 5 км.

*Загальна кількість населених пунктів - 24,
з яких 1 селище, 13 великих сіл.*

Середня густина населення - 54,5 осіб на 1 кв. км.

*Населення Перечинського району - 32,7 тис. осіб,
з яких міське населення - 7,5 тис. мешканців, а сільське - 25,2 тис.*

Голова районної ради - КАЧУР Іван Іванович.

В. о. голови районної державної адміністрації - ГРИЦИК Петро Васильович.

Центральні органи адміністративного управління району знаходяться у селищі Перечин (7,5 тисяч мешканців). Назва селища походить від слова "перетин", тобто перетин доріг, або ж має значення "земля пана Перечі".

Загалом на території району проживають представники близько 76 різних національностей, серед яких виразно представлені українці, роми, словаки, волохи.

Переважну більшість території району займають гори, а найвищою точкою Перечинщини є вершина Полонина Руна (1479 м). Високо у небо підіймаються гірські хребти Полонина Руна, Сина-торія, Чонтош та Липова скала. Значну роль у формуванні рельєфу відіграють річки Уж та Тур'я. На території району знаходиться вулканічне озеро Ворочівське та каскад гірських водоспадів Лумшорський. Між горами знаходяться відома Ужанська та Турянська улоговини. Максимальна температу-

ра в районі (влітку) - +40 °С, мінімальна (взимку) -32 °С.

Тут знаходиться єдиний у світі пам'ятник листоноші (пам'ятник Федору Фекете, у селі Тур'я Ремети). Як свідчить історія, у XIX столітті у цьому селі проживав поважний чоловік, якого громада Турянської долини уповноважила виконувати високу місію - бути листоношею. Майже щодня з Турянської улоговини до Ужгорода, тодішньої столиці Ужанського комітату, виходив Федір Фекете, аби отримати і доставити листи та іншу важливу документацію. Здава-

ВАТ "Перечинський лісохімічний комбінат"

лось, що в цьому немає нічого незвичного, якщо не врахувати, що відстань від Тур'ї Ремети до Ужгорода і назад Фекете долав пішки з важкою сумкою, наповненою важливою кореспонденцією. Протягом багатьох років листоноша долав карпатські гори і річки, не знаючи втоми, але одного разу, взимку, він переходив річку по кризі, і трапилося непередбачене: тонкий лід не витримав ваги чоловіка і тріснув. Федір Фекете разом зі своїм цінним вантажем пішов на дно. Зібравши останні сили, він спромігся зняти сумку і викинути її на берег, а сам загинув у гірському потоці. На знак подяки і великої пошани громада села Тур'я Ремети на власні кошти спорудила монумент відданому своїй праці листоноші.

На території району знаходиться унікальна дерев'яна церква у селі Лікіцари та музей "Лемківська садиба" у селі Зарічево.

Цікавий факт з історії Перечинщини: жителів одного з найбільших населених пунктів району - Тур'я Ремети - мешканці сусідніх сіл називають "жабляниками". І дійсно, якщо подивитися меню одного з кафе села, то можна побачити дві традиційні для цього села страви - "жаблячі лапки" та "черепашовий суп". Дивно, але, як свідчить історія, за часів нашестя Наполеона, в селі були розквартировані полонені французькі вояки, які потім тут і залишилися, створивши власні сім'ї і, звичайно ж, передавши свої французькі звичаї (зокрема кухню) місцевому населенню.

На території району знаходиться заказник "Соколові скелі", де охороняються унікальні види рослин та птахів.

РАХІВСЬКИЙ РАЙОН

*Площа - 1900 кв. км.
Межує з Івано-Франківською областю,
Тячівським районом та Румунією.
Загальна кількість населених пунктів - 21,
з яких 3 мають статус смт.
Населення Рахівського району - 90,9 тис. осіб.*

Голова районної ради - БЕРКЕЛІА Микола Миколайович.

Голова районної державної адміністрації - ДАСКАЛЮК Михайло Олексійович.

Рахівський район розташований у найгористішій частині краю. Тут знаходиться найвища гора Українських Карпат - Говерла (2061 м) та ще п'ять вершин, що перевищують 2000 метрів над рівнем моря.

Адміністративний центр - м. Рахів.

Рахівщина - справжній екологічний феномен з надзвичайно потужним природно-ресурсним потенціалом. Близько 68 відсотків території вкривають високопродуктивні ліси. У районі функціонує Карпатський біосферний заповідник, екосистема якого віднесена до найцінніших екосистем землі і входить до міжнародної мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО. Тут знаходиться третина видів флори України та половина видів рослин і тварин Українських Карпат, занесених до Червоної книги. У лісах, на високогірних луках зустрічається близько 300 видів цінних лікарських рослин, у тому числі такі унікальні, як родіола рожева (карпатський женьшень), тирлич жовтий, арніка гірська, інші; зберігся легендарний едельвейс - білотка альпійська. У надрах землі багато корисних копалин, у тому числі - золота, доломітів, андезитів, мармуру, вапняку.

На Рахівщині бере початок головна водна артерія Закарпаття, одна з найбільших приток Дунаю - річка Тиса. Протікаючи просторами Європи, вона дає питну воду населенню України, Румунії, Угорщини, Словаччини та Югославії.

За структурою економічного розвитку район - промислово-аграрний. Працює 14 промислових підприємств, з них 8 лісової і деревообробної галузі, 1 машинобудівної, 2 харчової, 1 добувної, 1 легкої та 1 електронної промисловості.

Найбільші обсяги за товарами народного споживання у ТзОВ "Проза ЛТД", СП "Апогей", ТзОВ "Бруно ЛТД", ТзОВ "Карпати".

Номенклатура товарів народного споживання, що виготовляються підприємствами району, досить широка: меблі, садові будинки, столярні вироби, садово-городній інвентар, мармурове кришиво різних фракцій, штучне хутро, спецодяг тощо.

Важливу роль у вирішенні завдань щодо розвитку промисловості відіграє інвестиційна діяльність. За перше півріччя 2003 р. в основний капітал вкладено понад 5,5 млн грн інвестицій, більша частка яких припадає на ТОВ "ЦБМ Карпати", ТОВ "Апшатехнокат", ВАТ "Конденсатор", ТзОВ "Проза ЛТД", СП "Апогей", ТОВ "Драгобрат" і ряд інших.

Площа сільськогосподарських угідь Рахівщини - 36 тис. га. Серед пріоритетних галузей - тваринництво і вівчарство.

Сприятливий і багатий природно-кліматичний, соціально-економічний та історико-культурний потенціал сприяє розвитку туристично-рекреаційної галузі.

Для ефективного розвитку цієї галузі район має всі необхідні умови:

- понад 80 родовищ мінеральних вод;
- унікальний Квасівський санаторно-курортний комплекс на базі мінеральних вод;
- гірський масив "Драгобрат", що за своїми параметрами може стати місцем для проведення змагань з гірськолижного спорту та, навіть, зимової олімпіади;
- музей екології гір Карпатського біосферного заповідника;
- стелу й геодезичний знак, що символізують географічний центр Європи, неподалік села Ділове;
- краєзнавчі музеї в селищах Великий Бичків та Ясіня;
- пам'ятки архітектури (Струківська церква XVI ст. в селищі Ясіня) та ін.;
- туристично-оздоровчі комплекси в м. Рахів ("Тиса"), в смт Кобилецька Поляна ("Трембіта") та смт Ясіня ("Високі Карпати") - всього 29 суб'єктів туристично-рекреаційних та лікувально-оздоровчих закладів усіх форм власності.

СВАЛЯВА

Благословенна земля Свалявщини вабила до себе людей з давніх-давен - з часів неоліту і бронзи, про що свідчать найдавніші викопні рештки - мечі, щити, пряжки, фібули, миски, ткацькі інструменти, залишки вогнищ на місці сучасного м. Свалява, які відносяться до ранньослов'янського періоду (1-2 ст. н. е.), так званої пшеворської культури. Вперше поселення згадується в латинському тексті у формі "Золоа". Окремі дослідники вважають, що місту дала назву річка Свалявка - коли сіль із Солотвина вивозили в сусідні краї, на її берегах був перевалочний пункт; деякі пов'язують назву із соляними мінеральними джерелами; інші - зі словом "зола"(попіл), чи то від пожежі, чи від виду діяльності, наприклад, випалювання вугілля. У різні часи поселення називалося Золява, Солява, Сольва. Перша відома гербова печатка поселення датується 1804 роком. За основу сучасного герба Сваляви послужили печаті 1843 та 1878 років. На ньому зображе-

но життєдайне джерело і постать людини, що наповнює водою велику чашу.

У 1789 р. Свалява з околичними угіддями була вилучена австрійським цісарем із підпорядкування угорських правителів і передана у повну власність графській родині Шенборнів.

Наприкінці 18 ст. господарська діяльність на Свалявщині пошвидко зникла: в 1881 році через Сваляву прокладено магістральну залізницю Львів - Відень, що перетворилася в наш час на сучасну електрифіковану залізничну лінію і у прямому сенсі є шляхом до Європи. Посилилися економічні зв'язки, отримала поштовх до розвитку промисловість: налагодження виробництва пляшок дало можливість ширше розповсюджувати мінеральну воду - одне з основних багатств краю; в 1908 р. став до ладу лісопилний завод, а в 1910-1911 рр. акціонерне товариство "Сольва" побудувало лісохімічний завод.

Після Другої світової війни Свалява у складі Закарпатської України увійшла до УРСР, а в 1957 р. отримала статус міста районного підпорядкування. Була налагоджена робота великих промислових підприємств, що забезпечували роботою не лише сваяльців, але й жителів навколишніх сіл.

Завдяки вдалому місцезнаходженню - наявність залізничної станції та проходження неподалік на північ від міста, за р. Латорицею, автодороги державного значення Київ - Чоп, Свалява як важливий залізнично-транспортний вузол завжди відігравала значну роль у забезпеченні зв'язків краю із сусідніми областями та державами.

У радянські часи Свалявщина пережила становлення та розквіт як санаторно-курортна зона: на базі її мінеральних джерел були створені санаторії "Поляна", Квітка Полонини", "Сонячне Закарпаття", "Кришталеве Джерело", що надають відпочиваючим чудові можливості для лікування та відпочинку й приймають щороку тисячі бажаючих. Всіх гостинно вітає Свалява.

Особлива увага приділяється підростаючому поколінню: успішно діють дев'ять дитячих дошкільних закладів, чотири загальноосвітні школи, школа-гімназія, будівельний ліцей, технічний коледж, філії Київського інституту харчових технологій, Львівського політехнічного інституту та Тернопільської академії народного господарства. Для розвитку і вдосконалення спортивних здібностей всіх охочих радо приймають майданчики спортивного комплексу "Авангард". Стають до ладу та успішно розвиваються підприємства харчової та деревообробної промисловості, сфери послуг.

Пишаються сваяльці своїми земляками - видатним композитором Є. Станковичем, визначними діячами науки, літератури і культури Ю. Гуцою-Венеліном, О. Митраком, А. Карабелешем, М. Чайковським, пам'ять про яких увічнено на меморіальних дошках на будівлі міської ради, заслуженим майстром народної творчості України - художником, різьбярем В. Асталюшем.

Майбутнє може мати лише той, хто пам'ятає і поважає минуле. Свалявці вміють берегти минуле. Свідками подій сивої давнини є пам'ятка природи - 400-літній дуб в центрі міста, що пережив за свій вік і добрі, і лихі часи, але встояв і щороку радує сваяльців і гостей міста своєю буйною зеленню, та дерев'яна Михайлівська церква 1588 р. - одна із небагатьох вцілілих лемківських церков.

Свалява має право на щасливе майбутнє!

Пам'ятка дерев'яної архітектури - Михайлівська церква 1588 р.

РЕВТІЙ ІВАН ІВАНОВИЧ

Свалявський міський голова.

Народився 30 січня 1960 року в м. Свалява Закарпатської області.

Дружина Марія Іванівна (1963 р. н.) - вихователь в дошкільному закладі міста.

Виховує двох дітей: доньку Віолетту, сина Отто.

Закінчив Вінницький політехнічний інститут (1990 р.), за фахом - інженер-електрик.

Свою трудову діяльність розпочав у 1981 році на Свалявському заводі ВО "Електрон", де активно займався розвитком електронної промисловості в місті, зовнішньо-економічною діяльністю підприємства.

З 2001 року І.І. Ревтій - голова правління Закритого акціонерного товариства "Кришталеве джерело". З приходом Івана Івановича санаторій отримав друге життя - значно покращився рівень обслуговування відпочиваючих, розширилась інфраструктура.

Талант Івана Івановича як керівника, організатора розкрився після його обрання в 2002 році міським головою.

Під його керівництвом була створена команда однодумців, яка розпочала успішно втілювати в життя ідеї міського голови у сфері економіки, підприємництва, освіти, культури і спорту та соціальній сфері. Стали залучатися інвестиції в економіку, завдяки чому відновили роботу або перепрофілювались ряд підприємств міста.

За останні роки значно збільшився випуск промислової продукції.

Уперше за історію незалежної України було виконано і перевиконано дохідну частину бюджету міської ради, що дало змогу зміцнити матеріально-технічну базу комунальних підприємств міста, провести ряд поточних ремонтів на об'єктах комунальної власності міста.

За період керівництва Івана Івановича було втілено в життя програму підтримки розвитку молодіжного житлового будівництва.

Розпочато проектно-вишукувальні роботи з розробки генерального плану розвитку міста, розробляється єдина геоінформаційна система розвитку самоврядної території.

Значна увага приділяється розвитку науки та освіти. Було прийнято рішення про відкриття філії Тернопільської академії народного господарства, для чого виділено в оренду ряд об'єктів комунальної власності міста.

Вже традиційно святкується День міста Свалява, якого з нетерпінням чекають мешканці міста та його гості. Урочистості з нагоди цієї події завжди проходять на високому культурному рівні, із залученням усіх верств населення міста.

Футбольна команда "Авангард" стала триразовим чемпіоном Закарпатської області, в чому значна заслуга керівництва міської ради та футбольного клубу.

*м. Свалява,
вул. Духовнича, 2,
тел./факс: (03133) 2-24-72
e-mail:
info@miskrada.svl.uzhgorod.ua*

СВАЛЯВСЬКИЙ РАЙОН

Площа - 680 кв. км (12 900 га - с/г землі, 48 600 га - ліси).

Загальна кількість населених пунктів - 29,

з яких 1 місто, 11 великих сіл.

Середня густина населення - 82,3 осіб на 1 кв. км.

Населення Свалявського району - 57,6 тис. осіб,

з яких міське населення - 18,8 тис. мешканців, а сільське - 38,8 тис.

Голова районної ради - КОЛЯДКО Ольга Людвикивна.

Голова районної державної адміністрації - ДІДОВИЧ Олександр Анатолійович.

Центральні органи адміністративного району знаходяться у м. Свалява (населення - 18,8 тис. мешканців). Загалом на території району проживають представники різних національностей, серед яких виразно представлені українці, румуни, німці, угорці, росіяни, словаки, роми.

Переважну більшість території району займають гори, а найвищою точкою Свалявщини є вершина Стій (1681 м). Значну роль у формуванні рельєфу відіграють річки Дусинка, Латориця, Керецьки та Пиня.

Поблизу гори Кук, що у Свалявському районі, знаходиться геометричний географічний центр Закарпаття (48°30' пн. широти, 23°23' сх. довготи). Високо до неба тут підіймаються гірські хребти Синяк, Борлів Дул, Боржава. Між горами знаходиться Свалявська улоговина.

Назва Свалява походить від староугорського і старослов'янського "солва", тобто "місце, де тече солона (мінеральна) вода". Закарпаття здавна славиться своїми джерелами мінеральних вод. З 13 районів найбільш мінералізованим (кількісно і якісно) є Свалявський. Саме тут розташовано найбільші і найпопулярніші санаторії, турбази, пансіонати тощо. На території району розробляються декілька джерел мінеральної води: Свалява, Поляна, Плоске, Голубине, Неліпино, Пасіка. У районі є кілька санаторіїв та баз відпочинку. Найвідоміші серед них: "Сонячне Закарпаття", "Поляна", "Джерело кришталеве", "Квітка Полонини", "Перлина Карпат", "Квасний потік".

Ще у XI столітті візантійський імператорський двір звертався з проханням до угорських королів про продаж цілющої солоної води з гірських джерел. Зафіксовано навіть декілька історичних фактів,

яким чином здійснювалося транспортування з Карпат до Константинополя мінеральної води. Згідно з документами, поблизу нинішнього села Поляна був розташований табір гірських пастухів, які крім випасання худоби зобов'язані були ще й охороняти цілющі "квасні" джерела, з яких королівська стража набирала воду у міхурі, зроблені з телячої шкіри. І саме таким чином їх потім протягом кількох днів транспортували до купалень візантійських патріархів.

На території району знаходяться значні поклади не-

металічних копалин: алуніти, доломіт, каолін, барит, бентоніт, цеоліт, діорит, андезит, мармур, пісок, вапняк, глини, перліт, мінеральні фарби, вулканічний туф, кухонна сіль, мінеральні води. Серед відомих типів мінеральних вод Свалявщини - БОРЖОМІ, ЗУБЕР, ЄСЕНТУКИ, НАРЗАН, ЗАЛІЗИСТІ НАРЗАНИ, СТАРА РУССА. Випускалися і випускаються такі води: "Поляна Квасова", "Неліпинська", "Плосківська", "Поляна Купель", "Свалявська".

У районі знаходяться унікальні дерев'яні церкви у Сваляві та Уклині, а також діє жіночий православний монастир у селі Драчино.

Флора Свалявщини представлена унікальними рослинами. У селі Плав'я росте 500-річний дуб. Серед тварин особливо поширені лисиця, вовк, енотовидний собака, бурий ведмідь, борсук, куниця, рись, білка, дикий кабан, козуля, карпатський олень. У річках водиться форель струмкова, лосось дунайський, харіус, умбра, бабець, марена, головень, плітка, карась.

ТЯЧІВСЬКИЙ РАЙОН

*Площа - 1800 кв. км.
Загальна кількість населених пунктів - 62,
з яких 18 мають статус гірських.
Населення Тячівського району - 172,5 тис. осіб.*

Голова районної ради - КУШПІКА Василь Васильович.

Голова районної державної адміністрації - ГУСАР Іван Васильович.

Тячівський район як територіальна одиниця створений у 1946 році, розташований в південно-східній частині Закарпатської області. Протяжність його з півдня на північ 100 км, а зі сходу на захід - 40 км.

Адміністративно-територіальний устрій складають 37 місцевих рад - міська, 5 селищних, 31 сільська. За кількістю населення (тут мешкає 172,5 тисяч осіб) район найбільший не лише на Закарпатті, а й в Україні в цілому серед сільських районів. На Тячівщині проживають представники 27 національностей. Більш компактно: румуни (19,3 тис. осіб, тобто 10,6%), угорці (6,2 тис. осіб - 3,4%) та німці. Українці складають 13 5211 осіб.

Кліматичні та рельєфні умови в південних і північних частинах району істотно відрізняються. Умовно поділяються на три зони: низинну, передгірську і гірську. Різниця у висоті над рівнем моря південних і північних населених пунктів становить понад 300 метрів.

Район багатий на мінеральні та геотермальні води. Понад 30 мінеральних джерел Тячівщини містять до 20 життєво необхідних для здоров'я людини мікроелементів. Особливо багаті металами високогірні джерела Усть-Чорної, Руської Мокрої, Великої Угольки, Тарасівки. Є джерела з вмістом дефіцитного в Закарпатті фтору (села Добрянське, Новоселиця) та йоду (Велика Уголька, Руська Мокра). Мінеральні води Тячівського району багаті на кремнієву кислоту. Це справжня аптека для профілактики та лікування цілої низки хвороб.

У селі Велика Уголька є закрита свердловина теплої мінеральної води, а в селі Терєбля - свердловина з геотермальною водою, де високий вміст кухонної солі.

Важливе місце в природних багатствах Тячівщини займає мармур, запаси якого становлять близько 800 тисяч кубічних метрів. У селі Новоселиця здійснюється видобування рожевого мармуру. Мармурові кар'єри відкрито також в селах Липачево, Угля, Вільхівські Лази, Ганичі.

У Ганичах виявлено значні запаси ліпаритових туфів, а в районі села Новоселиця запаси вапняку, що становить понад 3 мільйони тонн.

У Солотвинському родовищі запаси солі складають близько 700 мільйонів тонн. Її добування здійснювалося тут ще у бронзовому віці, а завдяки великим її запасам були налагоджені дружні стосунки з Римською імперією, про що свідчать непоодинокі знахідки римських монет у старих шахтах.

Терєблянське родовище розроблялося в кінці XVIII ст. та на початку XX ст. Зараз воно на консервації.

За структурою економічного розвитку район аграрно-промисловий. Працює 22 промислові підприємства, з них 9 - лісової і деревообробної галузі, 8 - харчової, 6 - машинобудування і металообробки, інші.

Освіта району представлена 76 державними загальноосвітніми школами, Солотвинською допоміжною школою та Буштинською гімназією-інтернатом; з 2000 року в м. Тячів діє угорськомовний, а з січня 2003 року в смт Солотвино - румуномовний ліцеї. Молодь, що вступає в життя, першу професію може здобути в 4 міжшкільних навчально-виробничих комбінатах та Усть-Чорнянській міжшкільній навчально-виробничій майстерні, Тячівському професійно-технічному ліцеї № 14. Середню спеціальну освіту надає Закарпатський машинобудівний технікум (смт Дубове).

Медичною допомогою населення забезпечують: районна, 7 дільничних лікарень, міська та 15 сільських лікарських амбулаторій, 46 фельдшерсько-акушерських пунктів, 2 здоров'я пункти, тубдиспансер. Потужність медичних закладів - 2635 лікарських відвідувань за зміну і 965 стаціонарних ліжок.

У Солотвині функціонують Українська та обласна алергологічна лікарні, Усть-Чорній - лікувально-оздоровчий комплекс "Ялинка", в Буштині - лікувально-оздоровчий комплекс "Тиса", Діброві - санаторій "Мінерал", Тарасівці - санаторій-профілакторій "Плай", Лазах - санаторій "Чорна вода", Терєбля - санаторій "Терєбля" та база відпочинку "Едем", зони відпочинку у с. В. Лази та В. Уголька.

Культурні та духовні потреби населення забезпечують 3 школи мистецтв - в м. Тячів та селах Угля, Ганичі; 5 музичних шкіл - в селищах Буштино, Дубове, Терєсва, Солотвино, селі Діброва; 83 клубно-бібліотечні заклади.

Тячівський район відомий своїми археологічними пам'ятками. Зокрема, на території села Руське Поле виявлено городище Капуна (VI-IV ст. до н. е.), Карпатські кургани (IV-III ст. до н. е. - II ст. н. е.) та дуб віком понад 400 років.

ТЯЧІВ

*Територія - 5,17 кв. км.
Населення - 11,4 тис. осіб.*

Тячів - місто районного підпорядкування, районний центр Закарпатської області. Розташоване за 880 км від Києва та за 150 км від обласного центру - м. Ужгород, біля кордону з Румунією. Через місто проходить автомобільний шлях республіканського значення "Мукачево - Рогатин" та залізничне сполучення "Львів - Солотвино".

Перша документально підтверджена згадка про Тячів - у 1329 р. в грамоті мадярського короля Карла I, де Тячів разом з іншими населеними пунктами було віднесено до королівських міст. Вони звільнялися від податків, поборів і повинності на користь місцевих феодалів.

Походження назви Тячів, за легендою, пов'язане з господарським хутором Тещев, що в перекладі означає "подобатися".

Протягом тривалого часу в Тячеві жили і працювали угорський художник Шімон Голлоші, закарпатський письменник, педагог Олександр Маркуш; доярка, Герой Соціалістичної праці Марія Алечко.

Ви рішенням питань життєдіяльності міста займається міська рада та виконавчий комітет, які орієнтуються на державні програми, інтереси та потреби тячівців.

Прикордонне розташування міста сприяє вкладенню іноземних інвестицій у створення спільних та дочірніх підприємств. На території міста працюють завод "Зеніт", ВАТ "Кордон", СП "Авантекс", ДП "Ламелла", "Зеніт-Текс", підприємство з експлуатації протипаводкових споруд, райагробуд, райремсільбуд і друкарня, 11 фермерських господарств. У місті є 238 юридичних суб'єктів малого підприємництва, 612 фізичних і 140 об'єктів торгівлі та побуту.

У місті розташовано сім філій відділень і банків (Ощадбанк, Промінвестбанк, банк "Аваль", "Коопінвестбанк", "Приватбанк", "Ексімбанк", "Правексбанк").

У Тячеві функціонують три медичні установи, чотири загальноосвітні школи, технічний ліцей і ліцей з угорською мовою навчання, центр позашкільної освіти, спортивна школа, два дитячі ясла-садки, школа естетичного навчання, НКП Ужгородського державного інституту інформатики, економіки і права.

У м. Тячів з давніх часів діють три церкви: реформатська, римсько-католицька та греко-католицька. У греко-католицькій церкві почергово відправляють богослужіння православні та греко-католики. У місті будується православний храм святого Володимира.

Багато шкоди жителям Тячева заподіяли руйнівні повені у травні 1913 року та восени 1937 року. Найсильнішою повинню в місті була повинь у травні 1970 року, коли вода за дві години прорвала дамбу. Місто було залито водою, стихія повністю зруйнувала багато будинків. Для постраждалих від повені за короткий період був побудований новий мікрорайон.

ФІЛІП СТЕПАН МИКОЛАЙОВИЧ

Тячівський міський голова.

Народився 27 травня 1939 року в с. Нанково Хустського району Закарпатської області.

У 1976 р. закінчив Ужгородський державний університет, за фахом - економіст.

Одружений. Дружина Марія Іванівна (1940 р. н.) - начальник дільниці МТТЗ електров'язку.

Має дочку Світлану (1967 р. н.) та синів - Степана (1964 р. н.) і Михайла (1973 р. н.).

Степан Миколайович у 1957 р. закінчив Закарпатський лісо-технічний технікум. Трудову діяльність розпочав десятником у Рахівському лісокомбінаті.

Після служби в Збройних силах СРСР працював економістом у Тячівській міжколгоспній будівельній організації, інженером-будівельником Тячівського виробничого управління сільського господарства, директором Тячівського комбінату комунальних підприємств, начальником ШРБУ-68, ПМК-2, ШРБУ-92, начальником управління магістральних автомобільних доріг № 8, головою Тячівської районної державної адміністрації.

Із загального трудового стажу 45 років понад 33 працював першим керівником у державних організаціях та органах виконавчої влади. Був депутатом обласної ради I-III скликань.

За заслуги в організації будівництва важливих шляхових об'єктів, особливий внесок у забезпеченні мостового переходу через річку Тиса на українсько-угорському кордоні "Чоп - Захонь" нагороджений відзнакою Президента України - орденом "За заслуги" III ступеня. Кавалер ордена Святого князя Володимира "За церковні заслуги".

У 2002 р., в результаті виборів на альтернативних засадах, обраний головою Тячівської міської ради. Як голова міської ради постійно зустрічається з виборцями, уважно вивчає запити громадян, велику увагу приділяє виконанню програм соціально-економічного та культурного розвитку, вирішенню невідкладних питань життєзабезпечення міста.

*м. Тячів,
пл. Незалежності, 30,
тел.: (03134) 2-25-52,
факс: 3-30-58*

ХУСТСЬКИЙ РАЙОН

Голова районої ради - ТУРЧИН Федор Федорович.

Голова районної державної адміністрації - ГОРБА Михайло Іванович.

Хустщина вважається перлиною і центром української Мараморощини на Закарпатті. Вона займає територію близько тисячі квадратних кілометрів. Населення - 94,7 тисяч осіб. Більше половини площі району займають ліси, що дозволяє не тільки планомірно вести лісогосподарську діяльність, але й розширювати природні зони відпочинку для туристів та жителів Хустщини.

На Хустщині є що показати туристам і гостям. Тут знаходиться єдина в Європі долина, де зберігся гірськолюбивий нарцис вузьколистий, ферма плямистих оленів в с. Іза; відома далеко за межами України санаторно-курортна зона в с. Шаян, фабрика фетрових головних уборів, єдиний в Україні завод з виробництва цеолітової продукції. Багата Хустщина й на поклади високоякісних базальтів, андезитів, мармурових вапняків, туфів, глин і суглинків, що використовуються як в будівельній галузі, так і для інших цілей.

Хустський район знаходиться у передгірській та гірській зоні середньої частини Закарпаття. Південні межі району проходять по Державному кордону України з Румунією. У районі одне місто обласного значення - Хуст, одне селище міського типу - Вишкове, 59 сільських поселень, підпорядкованих 25 сільським радам.

Басейн Верхньої (гірської) Тиси, тобто територія східної частини Закарпаття, має назву Мараморош. Щодо середньовічної історії Хустщини, як частини Мараморошу, існують певні версії, переважно з угорських джерел і попередніх досліджень, приведені ще в 1938 році в книзі чеського автора Іоанна Душанека "Хуст в Марамороші". Тут вказується, що в 1070 році на Угорщину через Мараморош був здійснений напад ворога, який потім був розбитий угорськими вождями Гейзою та Ладиславом (Ласло). Згодом, у 1090 році, вже будучи королем, Ласло і наказав спорудити неподалік від місця поразки ворога камінний замок, що отримав назву Хустський.

Однак примітивні дерев'яні та земельні споруди фортеці з часом перестали відповідати своєму призначенню і вже на кінець XIV ст. перетворилися на руїни. Функції оборони і контролю шляхів перейшли виключно до Хустського замку.

Своєрідною візитною карткою Хустщини є її архітектурні споруди. На жаль, від замку в м. Хуст, будівництво якого було завершено в 1911 році, залишилися лише руїни, що височать над містом і нагадують про бурхливі події на берегах Тиси та Ріки. Але збереглися кам'яні культові споруди в селищі Вишкові (реформаторська церква 1270 р.) та в м. Хуст (Єлизаветська церква кінця XIII ст.).

Славиться Хустський район і своїми унікальними пам'ятками природи. В урочищі Кіреші ще з льодовикового періоду збереглися низинні нарциси вузьколисті. І це єдине в Європі диво приваблює численних гостей як з різних куточків України, так і з-за кордону. Під час цвітіння рослин проводиться огляд-конкурс юних талантів під назвою "Золотий нарцис".

Тільки тут, на Хустщині та ще в кількох селах сусіднього Тячівського району, збереглося поголів'я буйволів карпатської популяції. Нині найбільше цих тварин - близько тридцяти - утримується ентузіастами в с. Велятино.

Курортна зона села Шаян - неповторна місцевість з багатою і різноманітною рослинністю. Безвітряна погода, порівняно тривала весна, неспекотне літо, тепла осінь та м'яка зима роблять відпочинок незабутнім, сприяють швидкому оздоровленню. Та найголовнішим лікувальним фактором є численні джерела мінеральних вод, які містять різні макро- та мікроелементи, зокрема залізо, бор та фтор. На базі їх одним з перших був зведений санаторій "Шаян". Нині це відома далеко за межами країни здравниця.

На території села Шаян розміщені й відомчі санаторії: "Перлина Карпат", "Вісак" та інші. Є тут й приватні готелі з високим рівнем обслуговування.

У с. Ракош у двох кілометрах від с. Шаян розмістився оздоровчо-лікувальний табір для дітей "Колосок" на 220 ліжок-місць. Відвідувачі його забезпечуються мінеральною шаянською водою та мають змогу прийняти процедури безпосередньо в санаторії "Шаян".

Хустщина - чудовий край. Чарують своєю красою долини Тиси, Ріки, мовчазні вершини гір, зелені полонини, швидкоплинні річки з водоспадами, мальовничі села, уквітчані садами та виноградниками.

ТУРЧИН ФЕДОР ФЕДОРОВИЧ

90400, м. Хуст,
вул. Карпатської Січі, 21
Районна рада
тел.: (03142) 2-31-42
факс: (03142) 2-36-98
golova@rajrada.khust.net

Голова Хустської районної ради.

Народився 14 березня 1951 року у м. Хуст Закарпатської області. Одружений, має дочку і сина, двох онуків.

Закінчив економічний факультет Ужгородського державного університету (1977 р.) за спеціальністю "Фінанси і кредит".

У 1978-1983 рр. - старший економіст, начальник планово-економічного відділу ПМК-240 тресту "Закарпаттяводобуд".

З 1983 р. - інспектор районного комітету народного контролю, з грудня 1987 року - заступник голови виконкому Хустської районної ради, депутат районної ради.

З 1992 р. - заступник голови Хустської райдержадміністрації. З липня 1994 року - голова Хустської районної ради народних депутатів.

З липня 1995 року по червень 1998 року - голова Хустської райдержадміністрації - голова районної ради. З квітня 1998 року по квітень 2002 року - голова Хустської районної ради 23-го скликання.

З квітня 2002 року - голова Хустської районної ради 4 (24) скликання.

Ф.Ф. Турчин - фахівець в економічній галузі, комунікабельний, вимогливий до себе і підлеглих, має добрі організаторські здібності, за своє ставлення до обов'язків має авторитет і повагу серед жителів району.

ГОРБА МИХАЙЛО ІВАНОВИЧ

90400, м. Хуст,
вул. Карпатської Січі, 21
Районна адміністрація
тел.: (03142) 2-31-75
факс: (03142) 2-32-12
rda@khust.net
info@rda.khust.net

Голова Хустської районної державної адміністрації.

Народився 20 лютого 1953 року в с. Велятино Хустського району Закарпатської області у сім'ї колгоспників.

У 1972 р. закінчив Мукачівський сільськогосподарський технікум і отримав спеціальність агроном-плодоовочівник. З 1972 р. по 1977 р. навчався в Українській ордена Трудового Червоного прапора сільськогосподарській академії, де здобув спеціальність - вчений-агроном.

З 1977 р. по 1980 р. працював агрономом-етомологом колгоспу імені Калініна села Велятино Хустського району.

З 1980 р. по 1985 р. працював на комсомольських посадах Хустського району та області.

У жовтні 1985 року обраний секретарем парткому колгоспу "Прикордонник" смт Вишково Хустського району. З березня 1988 року по січень 1991 року - інструктор відділу сільського господарства і харчової промисловості Закарпатського обкому Компартії України. З 1988 р. по 1991 р. - секретар парткому колгоспу "Прикордонник".

З січня 1991 по січень 1998 року - директор дочірнього виробничо-комерційного підприємства "Агромолоко".

У червні 1998 року призначений головою Хустської районної державної адміністрації.

Нагороджений орденом "Знак пошани".

ГАЗЕТА “НОВИНИ ЗАКАРПАТТЯ”

НИТКА
Василь Іванович

*Заслужений журналіст України,
депутат Закарпатської обласної
ради III скликання.*

*Народився 28 вересня 1957 року
в с. Керещки Свалявського
району, де й закінчив
десятирічку з золотою медаллю.*

*У 1980 р. отримав диплом
з відзнакою факультету
журналістики Київського
державного університету
ім. Т.Г. Шевченка.*

*У 1980-1990 рр. - кореспондент,
ст. кореспондент, завідувач
відділу, відповідальний секретар
обласної газети "Молодь
Закарпаття".*

*З 1991 р. - редактор відділу
інформації, з 1992 р. -
заступник головного редактора,
з 1995 р. - головний редактор
газети "Новини Закарпаття".
У 1991-1995 рр.*

*друкувався в київській,
московській, словацькій пресі.
Разом з дружиною виховує
доньку і сина.*

*88008, м. Ужгород,
пл. Народна, 4, 5-й поверх,
тел./факс: 3-30-77, 3-73-17,
3-62-84
e-mail: nzak@tn.uz.ua*

Головний редактор - НИТКА Василь Іванович.

На зламі двох історичних епох, коли на теренах України повіяли вітри впевненого руху до незалежності, з першого дня нового, 1991 року, її провісником судилося стати обласній газеті "Новини Закарпаття". Видання з незначною різницею в часі вважається ровесником Незалежності України, тих подій, які передували цьому.

Поява в найзахіднішій області нової газети по-особливому була сприйнята серед краян, насамперед у колах інтелігенції. Подальше підґрунтя цього - інформування про перші кроки незалежності держави, висвітлення колись замовчуваних тем з історії краю, особливо тих, що стосувалися боротьби за воз'єднання з матір'ю-Україною - творили обличчя друкованого видання.

Об'єктивність, толерантність, виваженість в оцінках подій і фактів, висока професійність творчого колективу - ось ті основи, на яких ґрунтується непохитний авторитет серед земляків газети "Новини Закарпаття", яка тричі на тиждень зустрічається зі своїми читачами. А їх - десятки тисяч! Тираж "Новин Закарпаття" - найбільший у краї серед друкованих засобів масової інформації. Газету читають і за межами області, її підшивки гортають відвідувачі наукової бібліотеки Вільного українського університету у Мюнхені (Німеччина), в багатьох дипломатичних установах столиці України.

Під час десятиріччя було зроблено спробу "матеріалізувати" доробок колективу. Таким чином констатовано, що за цей час вийшло 1985 номерів газети, а це 15 880 газетних полос, або 330 книжок, кожна обсягом у 200 сторінок, у яких спресовано події, долі, факти - життя краю. Відтоді минув певний час, і сьогодні ми маємо ще переконливіші докази успішного подолання крутих вершин, яких сягає колектив у творчому й суспільно-політичному аспектах діяльності.

Багато в чому "Новини Закарпаття" були першими як "дитя" нового часу, нових віянь і суспільних перемін. Газета була започаткована - й такою залишається - як виважена, об'єктивна й державотворча. Вона першою почала друкуватися форматом А3 на 8 і 16 сторінках, першою в краї була комп'ютеризована. Першою досягла рекордних тиражів, що зростають на авторитеті видання, підтвердженням цього є і пошта: щороку понад 10 тисяч листів надходить на адресу редакції.

У "НЗ" працює когорта добре знаних газетярів. Робота журналістів видання одержала загальнодержавну підтримку і не раз належно відзначалася як в Ужгороді, так і в Києві, а також за кордоном. Про високий професіоналізм творців "Новин Закарпаття" свідчить і такий промовистий факт: колектив очолює заслужений журналіст України Василь Нитка; переможцем Всеукраїнського конкурсу "Економіка - очима журналіста" і володарем срібної медалі "Нестор Літописець" став Богдан Дубовий; Михайло Попович, Ірина Густі та Богдан Дубовий були визнані кращими журналістами і лауреатами відповідних премій.

Упродовж останніх років газета нагороджувалась дипломами та грамотами за висвітлення тематичних напрямів Міністерством з надзвичайних ситуацій України, Державною митною службою України, Всеукраїнською громадською організацією "Антикорупційний форум", Радою профспілок України, іншими відомствами.

ЗАКАРПАТСЬКЕ ЦИГАНСЬКЕ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНЄ ТОВАРИСТВО "РОМАНІ ЯГ"

АЛАДАР
Адам Євгенович

Народився 6 січня 1949 року в м. Ужгород в сім'ї професійних ромських музикантів.

З 17 років розпочав професійну музичну діяльність.

З 1990 року - голова Ужгородського міського товариства "Романі Яг".

З 1993 року - голова культурно-просвітнього товариства "Романі Яг".

З 1997 року - президент Асоціації ромських громадських організацій "Ekrine".

У 1999 році отримав звання "бакалавр права" в Ужгородській філії МАУП.

*м. Ужгород,
вул. Тельмана, 1/48-а,
тел./факс: 61-39-56, 61-41-21
<http://www.romaniyag.uz.ua>*

Голова правління "Романі Яг" - АЛАДАР Адам Євгенович.

Протягом всієї своєї історії проживання на Закарпатті ромське населення краю ніколи не мало власних культурно-просвітніх об'єднань.

Засновницька конференція обласного товариства "Романі Яг" відбулася 22 травня 1993 року. Головою правління делегати обрали Аладара Адама.

Йому вдалося згуртувати навколо себе багатьох ентузіастів, яким було не байдуже злиденне становище ромів у Закарпатті. Робота стала проводитися більш активно, цілеспрямовано, конкретно. В обласне товариство "Романі Яг" влилися регіональні організації Чопа, Великого Березного, Мукачєва, Перечина, Берегова.

Робота Закарпатського циганського культурно-просвітнього товариства "Романі Яг" проводиться за кількома основними напрямками: культурно-пропагандистський, соціально-економічний, просвітній, правозахисний.

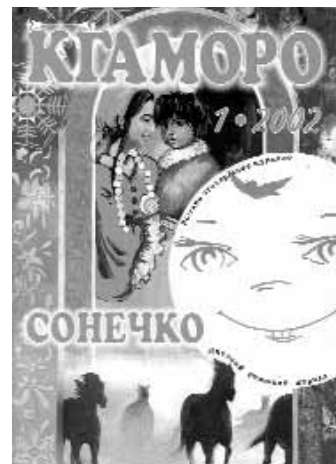
За допомогою Фонду "Схід-Захід" та Фонду розвитку Карпатського Єврорегіону було знято два документальні фільми: "Вас запрошує "Романі Яг" (1996 р.) та "Їх дім - весь світ" (1997 р.).

У 1996 році в Ужгороді по вулиці Дендеші, 10 було створено культурний центр "Романі Яг". З січня 1999 року розпочав свою роботу новий культурний центр по вул. Тельмана, 1/48-а, де працює і редакція газети "Романі Яг", що видається на кошти Фонду "Відродження".

У 1996 році товариство "Романі Яг" виступило з ініціативою щодо обладнання на території свого культурного центру ромського дошкільного закладу. Наприкінці 1997 року почав функціонувати перший в Ужгороді, і чи не єдиний в Україні, ромський дитячий садок, який успішно працює і зараз.

Із серпня 2000 року почав працювати ромський музей, швидко ставши одним із культурно-просвітницьких осередків. Музей складається з кількох експозицій, таких як: історія та міграція ромів, побут та ремесло, холокост, музичне мистецтво ромів Закарпаття. Представлено колекцію ромського жіночого та дитячого вбрання, унікальні вишивки. Окремо виділено ковальське ремесло ромів та їх знаряддя праці.

24 березня 1999 року вийшов перший номер єдиної на теренах СНД газети для ромів "Романі Яг". Як сказав Аладар Адам, шеф-редактор газети: "Головне завдання нашої газети - це, щоб наш народ отримував інформацію від такого друкованого видання, яке існує безпосередньо для ромів і не тільки відображає, але й захищає його інтереси". Випускається дитячий журнал "Кгаморо" ("Сонечко"), видано "Українсько-ромський розмовник".

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТОВАРИСТВО НІМЦІВ “ВІДРОДЖЕННЯ”

КІЗМАН
Золтан Михайлович

Голова товариства - КІЗМАН Золтан Михайлович.

Історія німців Закарпаття на теренах краю - непересічна, як і їхня доля. Феномен їх самобутності полягає в тому, що, проживаючи понад 270 років в інтеретнічному просторі, вони зберегли рідну мову, культуру, релігію.

Чимало добрих справ на рахунку відродженого у 1990 році обласного товариства німців “Відродження” - “Wiedegeburт” та його районних і міських осередків. Щорічно проводяться обласні, міжнародні фестивалі німецької культури, в яких беруть участь художні колективи Паланку, Павшино, Шенборна, В. Коропця, Чинадієва, Барбова, Драчина. З приходом у 1995 році священників з Німеччини в німецькомовних селах відновлені богослужіння німецькою мовою.

У 1993 році при Мукачівському національно-культурному товаристві “Паланок” (голова - Магдаліна Гудак) відкрито Центр німецької культури. Він розташований під знаменитим замком “Паланок”.

Уся робота центру спрямована на відродження культури, обрядів, традицій та релігій. У німецькому центрі працюють дитячі фольклорні танцювальні групи, хор “Співочі серця”, який став улюбленим колективом в Австрії, Німеччині й Угорщині. Тут також діє дитяча художня студія, є недільна школа.

Культурний центр “Паланок” відвідали послы та делегації багатьох країн, графиня Крістіна Шенборн-Бухгейм з Австрії. Вулиця, де знаходиться Центр культури, носить ім'я чоловіка графині.

Багато цікавих й корисних справ зроблено протягом 10 років товариством у співпраці з німецьким товариством “Україна-Пфальц” (м. Кайзерслаутерн), де голова Руді Йобб, католицьким народним рухом єпархії м. Бамберг (Німеччина), м. Філлах (Австрія) та м. Матезалка (Угорщина). Завдяки зв'язкам з товариством “Україна-Пфальц” відкрито філію поліклініки в мікрорайоні “Паланок”, студенти факультету романо-германської філології УжНУ проходять стажування в університеті м. Ландау, здійснюється обмін лікарями.

На основі приватних зв'язків та багаторічної плідної роботи в області, в 2001 році в м. Ужгород та в м. Байрот було підписано угоду про партнерське співробітництво між Закарпатською обласною радою та окружними зборами округу Верхня Франкенія (Баварія). Утрачені зв'язки, які корінням своїм сягають у XVII ст., відновлюються. Великий внесок у цю справу зробили заступник голови обласної ради Ернест Нусер та голова окружних зборів Верхньої Франкенії Едгар Зіцман. Завдання партнерства - співпраця в галузі охорони здоров'я, освіти, культури, обмін спеціалістами, відкриття спільних підприємств. Вже є результати контактів. Наш принцип: “Нам є чому повчитися один в одного”.

Німці є головами сільрад: с. Павшино - Іван Пфайфер, с. Шенборн - Терезія Задорожня (Маурер). Активістами німецького руху на Закарпатті є: Еміль Кайнц, Еміль Фогель, Михаїл Фогель, Тиберій Мілес, Мілан Шін, Йосиф Шрамел, Людвіг Шварц, Іван Кірман, Варфоломій Бунда, Йосиф Секереш, Антон Кулл, Георг Вайс, Антон Лайс, Мартин Гунгредер, Ервін Гербер.

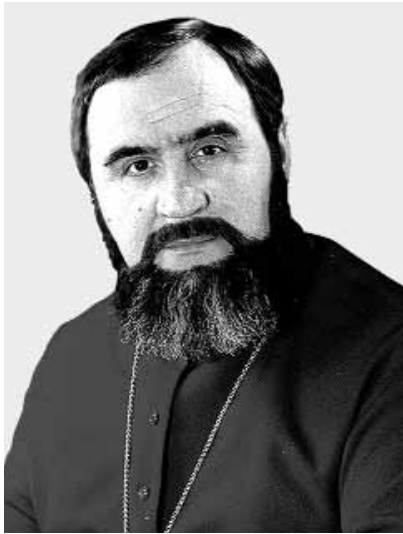
ГУДАК-КАЙНЦ
Магдаліна Йосипівна
Голова Мукачівського
національно-культурного
товариства німців “Паланок”

м. Мукачево,
вул. Шенборна, 46,
тел.: (03131) 4-25-36

Хор Центру німецької культури
“Паланок”

ЗАКАРПАТСЬКЕ ТОВАРИСТВО ІМЕНІ СВЯТИХ КИРИЛА ТА МЕФОДІЯ

*о. Димитрій Сидор
Протоіерей*

Народився 29 березня 1955 року в с. Лецовиця Мукачівського району на Закарпатті в сім'ї священика. Закінчив Московську духовну академію зі ступенем кандидата богослов'я.

Настоятель та зодчий Храму Христа Спасителя в м. Ужгород. Член редколегії газети обласної "Новини Закарпаття". Автор "Граматики русинської мови", тримовного словника та академічного перекладу Євангелія на русинську мову.

Брав активну участь в організації 5-го Світового конгресу русинів в м. Ужгород. Делегат Руського Народного Собору в м. Москві.

Член Спілки журналістів України.

У 2002 р. обраний депутатом Закарпатської обласної ради від м. Ужгород.

*88005, м. Ужгород,
пл. Кирила та Мефодія, 7,
тел.: (0312) 61-75-24,
факс: (0312) 22-97-27
e-mail: sobor1@tn.uz.ua
www.karpatorusyns.org*

Голова товариства - о. Димитрій Сидор.

Товариство засноване в 1996 р. Мета його діяльності - збереження церковнослов'янської мови богослужіння та примноження слов'яноноруської спадщини в Закарпатті, історичній Підкарпатській Русі, знаходити і зберігати старі пам'ятки писемної культури, друкованих книг в Грушівському монастирі, вивчати історію краю, біографії видатних історичних діячів краю та життя карпаторуських святих.

Вивчає документи: Мараморш-Сигетських антиправославних судових процесів 1913-1914 рр.; створення Автономної Підкарпатської Русі в складі Чехословацької Республіки у 1918-1946 рр.; невідомі сторінки з історії Карпатської України, її виникнення в березні 1939 року після розчленування Чехословаччини, першого Президента Карпатської України Августина Волошина та часів випробувань для русинів у радянський період.

Товариством проведено 5 міжнародних та близько 20 науково-практичних конференцій на різну історичну та лінгвістичну тематику, зокрема, щодо збору та аналізу інформації про церковних діячів, що відроджували православ'я в краї, в тому числі і преподобного Алексія Карпаторуського, для подальшої його канонізації та канонізації собору карпаторуських святих Священним Синодом УПЦ.

Члени товариства беруть участь у Світових конгресах русинів. Товариством розроблений план діяльності: культура, фестивалі, граматики, акції, словники, Євангелія, Псалтирі; видається газета "Християнська родина" (українською, російською, русинською мовами).

Пам'ятник Кирилу та Мефодію у м. Мукачєво

ОБЛАСНА КУЛЬТУРНО-ОСВІТНЯ ОРГАНІЗАЦІЯ “МАТИЦА СЛОВЕНСКА” НА ЗАКАРПАТТІ

ГАЙНІШ
Йосип Йосипович

Народився 14 березня 1946 року у с. Н. Солотвино Ужгородського району у словацькій сім'ї. У 1968 р. закінчив фізичний факультет УжДУ. З 1971 р. працює в Інституті електронної фізики НАН України на посаді головного інженера відділу фотоядерних процесів. Ініціатор створення першого на Закарпатті словацького товариства - Ужгородської культурно-освітньої організації “Матица словенска” (1992 р.), а після її трансформації в обласну організацію, був обраний її головою.

Член Президії Європейської ради словацьких організацій, а з липня 2002 року і Генеральної ради світового об'єднання закордонних словаків.

*м. Ужгород,
вул. Шумна, 26/3,
тел.: (03122) 2-96-94
e-mail:
johajnis@mail.uzhgorod.ua*

Голова - ГАЙНІШ Йосип Йосипович.

Обласну культурно-освітню організацію “Матицу словенску” на Закарпатті було засновано в 1992 р., спочатку як місцевий осередок в Ужгороді, а з 1993 р. як обласну організацію. Діяльність організації було спрямовано перш за все на розвиток словацької національної освіти, культури, відродження обрядів, традицій, поглиблення національної самосвідомості, духовне піднесення. На сучасному етапі “Матица словенска” на Закарпатті об'єднує 10 місцевих осередків і налічує біля 3000 членів.

МС на Закарпатті була ініціатором факультативного вивчення словацької мови в Закарпатській області. Завдяки зусиллям організації у 1997 р. в Ужгороді було відкрито перший клас зі словацькою мовою навчання. Сьогодні функціонує вже 7 класів, де працюють 5 учителів, запрошених зі Словаччини. З початку 2004 року на базі цих класів створено самостійну школу № 21 зі словацькою та українською мовами навчання.

Щороку у співпраці з різними державними і недержавними організаціями Словаччини організуються дитячі та молодіжні літні табори в Словаччині для дітей зі словацьких сімей Закарпаття.

Організація сприяла заснуванню фольклорних колективів і церковних хорів, які сьогодні функціонують у більшості населених пунктів, у яких компактно проживають словаки. У 1996 р. з

*Народний фольклорний колектив
“Словенка”
Середнянської дитячої
школи мистецтв*

ініціативи та за безпосередньої участі МС на Закарпатті було відкрито редакцію словацьких передач на Закарпатській державній телерадіомовній компанії. З того часу щотижня регулярно виходять в ефір 30-хвилинні телевізійні передачі та двічі на місяць 50-хвилинні радіопередачі словацькою мовою.

З 1998 р. видається єдина в Україні газета словацькою мовою “Підкарпатський словак”.

За фінансової підтримки Словаччини вийшла у світ перша

в Україні книга словацькою мовою закарпатських авторів словацького походження Ангеліни Турак і Марії Буковинської “Казки підкарпатських словаків”.

МС на Закарпатті є одним з головних організаторів щорічного свята словацького народного мистецтва “Словенска веселица”.

Низка заходів, започаткованих організацією, стали традиційними: обласний огляд-конкурс “Словацький бетлегем”, обласний огляд-конкурс словацької народної пісні “Золотий соловейко”, обласний огляд-конкурс читців словацької прози і поезії “Чарівність казки”. Історичною подією в житті словаків краю став проведений в Ужгороді 24 лютого 2001 року перший “Фашіанговий бал” закарпатських словаків, у якому взяли участь понад 230 членів МС на Закарпатті та гостей з України та із-за кордону.

*Свято словацького народного мистецтва “Словацька веселица”
(с. Анталовці, 2001 р.)*

ЗАКАРПАТСЬКЕ УГОРСЬКОМОВНЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

ЛИЗАНЕЦЬ

Петро Миколайович

Завідувач кафедри угорської філології Ужгородського національного університету. Доктор філологічних наук, професор. Заслужений діяч науки і техніки України.

Народився 2 липня 1930 року в Закарпатській області. У 1953 р. закінчив з відзнакою філологічний факультет Ужгородського державного університету. Аспірант кафедри української мови, старший викладач, доцент, завідувач кафедри угорської філології університету.

Основні наукові інтереси: українсько-угорські міжмовні (міждіалектні) контакти, українська та угорська діалектологія, лексикографія, фразеологія та лінгвогеографія.

Професором П.М. Лизанцем опубліковано 343 наукові праці, серед них - 19 монографій, 25 підручників, навчальних посібників та інших окремих видань.

У 1986 р. за значні досягнення у дослідженні угорської діалектології нагороджено медаллю ім. Чюрі Балінта.

*88000, м. Ужгород,
вул. Замкова, 12,
тел.: (03122) 3-42-77*

Голова товариства - ЛИЗАНЕЦЬ Петро Миколайович.

Закарпатське угорськомовне наукове товариство створено з ініціативи Ужгородського центру гунгарології 16 квітня 1993 року.

До складу Закарпатського угорськомовного наукового товариства входить 77 членів, з яких 22 доктори наук та 45 кандидатів наук. Ядро Закарпатського угорськомовного наукового товариства складають вчені Ужгородського національного університету та Інституту електронної фізики НАН України. До складу Закарпатського угорськомовного наукового товариства входять також вчені Львова, Києва, Тернополя та Чернівців. До товариства входять не тільки науковці, які за національністю є угорцями, але й науковці інших національностей і різних спеціальностей, що володіють угорською мовою.

Основним завданням товариства була розробка і реалізація науково-прикладних програм у галузі гуманітарних і природничих наук, видання наукових праць, підручників, методичних довідників та іншої літератури, яка не забороняється чинним законодавством України. Велику увагу приділяє Закарпатське угорськомовне наукове товариство організації та здійсненню наукової діяльності, спрямованої на розширення всебічних наукових зв'язків з Україною, Угорщиною та іншими країнами, проведенню міжнародних наукових конференцій, симпозіумів, нарад та проводить інші види наукової і методичної діяльності. Щомісяця, у першу середу, засідає наукове товариство, на якому один-два члени товариства виступають з доповіддю про досягнуті результати в галузі відповідної науки. Після цих доповідей проходять дискусії. Доповіді та дискусія ведуться угорською мовою.

Закарпатське угорськомовне наукове товариство має свій друкований орган - "Вісник Закарпатського угорськомовного наукового товариства". Вийшло 5 номерів, у яких опубліковані 52 наукові статті. У першому номері подається Біографічний довідник членів Закарпатського угорськомовного наукового товариства, в інших номерах опубліковані доповіді, з якими виступали на засіданнях члени товариства.

Під патронатом Закарпатського угорськомовного наукового товариства з 1998 року діє Закарпатське угорськомовне наукове товариство студентів та молодих дослідників, що дозволяє весь час поповнювати товариство молодими науковцями (кандидатами та докторами наук).

СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНЕ ТОВАРИСТВО РУМУНІВ ЗАКАРПАТТЯ ІМЕНІ ДЖОРДЖА КОШБУКА

ОПРІШ
Юрій Миколайович

*Народився 27 січня 1958 року.
Закінчив факультет романо-
германської філології
(французька мова)*

*Чернівецького державного
університету.*

*Працював вчителем
військової підготовки,
французької мови
в с. Глибокий Потік
Тячівського району.*

*З 1993 року викладає
французьку мову, історію
в Солотвинській школі № 2
та ліцеї.*

*З 1999 року - голова Соціально-
культурного товариства
румунів Закарпаття
імені Джорджа Кошбука.*

*90575, Тячівський р-н,
смт Солотвино,
вул. Підгірна, 27,
тел.: (03134) 56-2-42*

Голова товариства - ОПРІШ Юрій Миколайович.

Згідно з останнім переписом, у Закарпатті проживає 32 700 осіб румунської національності. В області зареєстровано три громадські об'єднання румунів Закарпаття. Товариство імені Джорджа Кошбука, назване в честь видатного румунського поета, який зробив значний внесок у розвиток румунської мови та культури, є найбільшим з них та нараховує понад 1500 членів; засноване в 1989 році.

Основна мета діяльності товариства - збереження традицій, мови, культури, побуту закарпатських румунів.

З ініціативи товариства вперше в 1990 році проведено фестиваль "Мерцішор", який з 1999 року став називатись - Фестиваль народної творчості румунів Закарпаття і отримав статус міжнародного. Фестиваль проводиться кожного року в різних селах Закарпаття, де переважно проживають румуни. У рамках фестивалю проводиться огляд хороших та танцювальних колективів, діють виставки народної творчості: вишивки, ікони, костюми, робіт художників.

Чотири роки, спільно з Генеральним консульством Румунії, в Чернівцях святкується День Румунії.

З ініціативи товариства в румунських школах введено латинський алфавіт. У 2003 році відкрито ліцей інтернатного типу гуманітарного та природничого профілю з румунською мовою навчання на базі Солотвинської школи № 2. У ліцеї поглиблено вивчаються українська, румунська, французька мови та інформатика. З 13 випускників ліцею десять стали медалістами (4 золоті та 6 срібних). Одинадцять випускників ліцею - студенти вищих навчальних закладів, шестеро з них навчаються в Румунії.

За сприяння товариства кожного року здійснюється оздоровлення дітей, зокрема на Чорноморському узбережжі Румунії.

У 1999 році товариство, разом з мерією румунського міста Сігет, отримало грант Фонду європейської спільноти "Фаре-кредо" на реконструкцію історичного дерев'яного мосту через р. Тиса, який з'єднує Сігет та Солотвино. Реконструкцію завершено в 2001 році.

*Музикант Іван Шимон
разом з синами на фестивалі*

*Православний румунський
хор смт Солотвино*

З ініціативи товариства, за сприяння обласної адміністрації та районних адміністрацій Тячівського та Рахівського районів, видається газета румунською мовою "Марамурешені".

Соціально-культурне товариство румунів Закарпаття імені Джорджа Кошбука є активним учасником Асамблеї національних меншин України.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД “ХЕСЕД ШПІРА”

Милосердя характерне для єврейського народу. Євреї як брати, і якщо один брат не буде почувати жалю до іншого, то хто ж виявить співчуття?

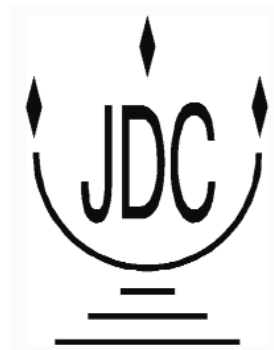
"Хесед" у перекладі з іврити означає "доброта", "турбота", "милосердя".

Фонд був зареєстрований у грудні 1999 року на підставі рішення Конференції керівників єврейських організацій і громад Закарпаття. Він надає соціальну, матеріальну, юридичну і психологічну допомогу малозабезпеченим літнім людям, родинам з маленькими дітьми, інвалідам. Наша мета - полегшити життя цим людям, ніхто не повинен бути забутим. Фонд носить ім'я Хаїма Лазаря Шпіра - рабина м. Мукачево в 20-30-ті роки ХХ ст., ревного хоронителя єврейських традицій.

Представництва Хеседа працюють у містах Мукачево, Берегово, Свалява, Виноградів, Хуст, Рахів, обслуговуючи мешканців понад 65 населених пунктів. Завдяки спонсорам Хесед збільшує кількість послуг, сприяє розвитку обшинного життя, упроваджує нові програми. В усіх програмах беруть активну участь волонтери.

"Хесед Шпіра" існує за підтримки Американського єврейського об'єднаного розподільного комітету "Джойнт", а також на благодійні пожертвування приватних осіб і організацій.

Однією з найяскравіших сторінок в історії "Хесед Шпіри" є благодійна діяльність Алекса Ровта - громадянина США, а в минулому нашого земляка, уродженця м. Мукачево. Завдяки його спонсорській допомозі проведено безпрецедентно величезну роботу. Сьогодні у м. Мукачево побудована й успішно працює єврейська кошерна їдальня. Завдяки його старанням надано приміщення для представництва Хеседа в місті та клубу, надається постійна допомога єврейській громаді.

88000, м. Ужгород,
вул. Підгірська, 8,
тел.: (0312) 6-24-35
факс: (0312) 6-12-033
e-mail: fond@hesed-shpira.com.ua

БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД ІМ. РОБЕРТА КОХА

МЕРЦИН
Володимир Георгійович

Народився 29 серпня 1958 року в м. Мукачєво. У 1982 р. закінчив Військово-медичну академію в Ленінграді. У 1982-1988 рр. - лікар з'єднання надводних кораблів Балтійського флоту.

У 1988-1993 рр. займався діагностикою СНІДу в Головному шпиталі БФ. У 1993-2001 рр. - начальник медичної служби частин Збройних сил України. За час служби отримав спеціалізації з хірургії, інфекційної імунології і діагностики СНІДу, клінічної лабораторії, УЗД-діагностики, епідеміології. У 1994-1998 рр. - депутат Мукачівської міськради.

Навчався менеджменту місцевого самоврядування за програмами Ради Європи в навчальних центрах ООН Англії та Литви.

Одружений. Дружина Галина - завідувач бібліотеки МТІ. Син Михайло - 1996 р. н.

*м. Мукачєво,
вул. Пирогова, 1,
тел.: (03131) 5-92-32
www.koch.mk.uzhgorod.ua
merzhenko@mk.uz.ua*

Голова фонду - МЕРЦИН Володимир Георгійович.

Ситуація з туберкульозом в Україні загрозлива. Стає зрозумілим, що без мобілізації всього суспільства зупинити цю соціально небезпечну хворобу не вдасться.

Саме тому на Мукачівщині був створений Благодійний фонд імені Роберта Коха (лауреата Нобелівської премії, першовідкривача збудника туберкульозу), основною метою якого є сприяння організації охорони здоров'я в подоланні туберкульозу, зокрема, допомога в організації флюорографічних обстежень пересувним рентгєнівським кабінетом.

Пріоритетний напрям діяльності фонду - обстеження сільського населення.

Організація флюорографічного обстеження цієї категорії населення можлива тільки пересувним рентгєнівським кабінетом, так як у сільській місцевості флюорографічних апаратів недостатньо, а для профілактичного обстеження з дальніх сіл до райцентру населення їздити не завжди має можливість.

Фонд заснували мукачівці Володимир Мерцин і Юрій Продан. З моменту реєстрації фонду було відпрацьовано організаційну структуру та стратегію діяльності фонду, розроблені шляхи пошуку потенційних спонсорів, досконально вивчена ситуація із захворюванням на туберкульоз на Мукачівщині та діагностичні можливості місцевої медицини.

Фонд з допомогою МПП "ПРОКК" створив власну інформаційно-аналітичну web-сторінку в Інтернеті (www.koch.mk.uzhgorod.ua).

Символічно, що перший цільовий грант фонд отримав від Благодійного фонду релігійного спрямування "Карітас - святого Мартіна", який фактично став хрещеним батьком фонду і благословив його діяльність. Після перших акцій виявились і проблеми: необхідність більш активної санітарно-просвітницької роботи серед населення, встановлення строків та розпорядку роботи пересувного кабінету відповідно до традицій в обстежуваних селах, співпраця з органами місцевого самоврядування та релігійною громадою.

Згодом до благодійницької співпраці з фондом підключились і підприємницькі структури. Загалом з участю фонду обстежено 17 сіл району, понад 3 тисячі жителів. Виявлені первинні хворі на туберкульоз направлені на поглиблене обстеження і лікування в спеціалізованих закладах. У стадії реалізації - нові проекти фонду, в тому числі щодо покращення матеріальної бази для проведення флюорографічних обстежень.

Фонд ім. Роберта Коха брав участь у національній виставці "Милосердя-2002" і був відзначений дипломом.

**ГЕНЕРАЛЬНІ
КОНСУЛЬСТВА
ІНОЗЕМНИХ
ДЕРЖАВ
НА ЗАКАРПАТТІ**

ГЕНЕРАЛЬНЕ КОНСУЛЬСТВО СЛОВАЦЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ, ЛЬВІВСЬКІЙ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ, ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ТА ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТЯХ

БІГАНІЧ Міхал

*Народився в 1958 р.
в Словаччині.*

*Закінчив педагогічний
факультет Пряшівського
університету (1982 р.),
факультет іспанської мови та
міжнародних відносин в Празі
(1984 р.). З 1984 р. - на
дипломатичній службі.*

*Починав працювати в
Міністерстві закордонних справ
Чехословаччини, згодом -
дипломатом Чехословаччини
та Словаччини на Кубі,
в Перу, Аргентині.
З серпня 2002 року -
Генеральний консул Словацької
Республіки в м. Ужгород.*

*Володіє 4 іноземними мовами.
Виховує чотирьох синів (з них
двох усиновлено) і двох дочок.
Дружина Моніка - філолог.*

*м. Ужгород,
вул. Логоти, 4,
тел.: (0312) 61-36-66
61-34-95
факс: (0312) 61-25-40
e-mail: gkuzhorod@utel.net.ua*

Генеральний консул - БІГАНІЧ Міхал.

Генеральне консульство Словацької Республіки відкрито в 2000 р.

Мета створення - правозахист громадян Словаччини, всебічний розвиток відносин між Україною і Словаччиною з поглибленою увагою до дружніх стосунків між східними словацькими областями та західними України, оформлення віз, розвиток співпраці в галузі культури, науки, освіти, а також підтримка словацьких громадських організацій у Закарпатті.

Велика увага приділяється Генеральним консульством транс-кордонному співробітництву в рамках програми "Розвиток Карпатського Єврорегіону", яка включає прикордонні області Румунії, Польщі, Словаччини, Угорщини, України.

Україна належить до тих країн, які, з економічної точки зору, є найважливішими щодо потужності ринку, а також щодо значних можливостей підприємницької діяльності словацьких експортерів, виробників, співвласників фірм, інвесторів. Україна й до сьогодні є важливим постачальником стратегічних мінеральних копалин для економіки Словаччини. Варто зазначити, що якщо взаємний зовнішньоторговельний оборот Словацької Республіки та України у 2000-2002 роках досяг лише 340 млн дол. США, то в 2003 р. вже становив 455 млн дол. США.

Конкретним проявом зацікавлення Словаччини українським ринком є відкриття у лютому 2002 року Торговельно-економічного відділення Генерального консульства Словацької Республіки в м. Ужгород.

Словацька сторона позитивно оцінює те, що спільні зусилля вже у відносно короткий час проявилися в розширенні та підвищенні рівня взаємної торгівлі між обома країнами. Так, наприклад, якщо товарообіг між Словаччиною і Закарпаттям за 1998-2001 рр. становив до 20 млн дол. США, то у 2002 р. досяг уже понад 26 млн дол. США, а в 2003 р. - 43 млн дол. США. Наведена сума є майже однією десятою торгівлі товарами між Словаччиною та Україною в цілому. За 2003 рік ріст взаємної торгівлі порівняно з попереднім роком становив 65 %.

В обох партнерів є ще значні резерви, зокрема, у сфері прямих закордонних інвестицій.

Торговельно-економічне відділення Словацької Республіки в м. Ужгород є хорошим партнером, місцем першого контакту й зустрічей словацьких та українських підприємців.

За підтримки Генерального консульства в одній із шкіл Ужгорода створено класи з навчанням словацькою мовою, в яких викладають педагоги зі Словаччини.

Генеральне консульство плідно співпрацює з місцевими та регіональними органами влади, громадськими та культурними товариствами.

*Президенти України Леонід Кучма
та Словаччини
Рудольф Шустер
на відкритті консульства*

ГЕНЕРАЛЬНЕ КОНСУЛЬСТВО УГОРСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ В ЗАКАРПАТСЬКІЙ, ЛЬВІВСЬКІЙ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ТА ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТЯХ

Отто САБО

*Народився 20 серпня 1958 року у м. Будапешт.
У 1982 р. закінчив Московський інститут міжнародних відносин.
У 80-х роках працював у сфері зовнішньої торгівлі та міжнародних відносин.
Після зміни політичного ладу працював у приватній сфері спочатку в Угорщині, а пізніше - у США. У Піттсбурзькому університеті отримав вищу освіту за фахом менеджера.
З 1999 р. - в МЗС Угорщини, де очолював управління регіональної співпраці, а також був Постійним представником Угорської Республіки в Дунайській комісії. З 1 липня 2003 року - Генеральний консул Угорської Республіки у м. Ужгород.
Володіє п'ятьма іноземними мовами. Одружений, виховує трьох дітей.*

88000, м. Ужгород,
вул. Висока, 60,
тел.: (0312) 61-40-89,
факс: (03122) 362-27
www.konzulatus.uz.ua

Генеральний консул - Отто САБО.

У 1991 р. Угорська Республіка відкрила своє дипломатичне представництво у м. Ужгород у ранзі консульства. У зв'язку з розширенням консульського округу у 1992 р. установа підвищена до рангу Генерального консульства. Консульський округ Генерального консульства у м. Ужгороді зараз охоплює 4 західні області України: Львівську, Івано-Франківську, Чернівецьку та Закарпатську.

Генеральне консульство має консульські бюро в м. Ужгород, а з 2001 р. і в м. Берегово.

У зв'язку зі вступом 1 травня 2004 року Угорської Республіки в Європейський Союз завдання Генерального консульства розширяться. Членство в Європейському Союзі спонукає підготуватись і до правозахисту громадян європейської спільноти.

Завдання Генерального консульства:

- Правозахист громадян Угорщини.
- Підтримка процесів транскордонного співробітництва.
- Підтримка процесів економічного співробітництва.
- Підтримка процесів прикордонного співробітництва.
- Підтримка співробітництва в галузі культури, освіти.
- Підтримка регіональної співпраці.
- Підтримка зв'язків міст-побратимів.
- Спостереження за станом справ національних меншин.

За кордоном громадяни Угорщини перебувають під захистом Угорської Республіки (абзац 3, §69 Конституції), але в той же час вони повинні дотримуватись законодавства, правил, звичаїв країни перебування.

Угорські консули надають допомогу і підтримку громадянам Угорщини з питань:

- допомагають у повідомленні родичів, у випадках, коли особі здійснити це самостійно перешкоджають, надають інформацію про суть місцевих процедурних дій при нещасному випадку, у інших надзвичайних ситуаціях, при народженні, одруженні, у випадку смерті;
- надають поради щодо переказу коштів, необхідних для повернення додому;
- надають поради щодо знайдення адвоката, нотаріуса, перекладача та отримання медичної допомоги;
- підтримують зв'язки із затриманими угорськими громадянами, надають допомогу відповідно до специфіки місцевого законодавства, вживають заходів щодо надання угорських проїзних документів взамін втрачених.

ЕКОНОМІКА ЗАКАРПАТТЯ

ЗАКАРПАТСЬКА ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВА ПАЛАТА

КОВЧАР
Отто Олександрович

*Народився 22 червня 1959 року
в с. Тросник*

Виноградівського району.

*У 1986 р. закінчив УжДУ,
за фахом - економіст.*

*У 1989 р. із відзнакою
закінчив факультет*

*"Зовнішньоекономічні зв'язки"
Всесоюзного інституту ПК
ФБУ Мінфіну СРСР*

у м. Москва.

*У 1977-1994 рр. працював
у системі Мінфіну СРСР
та України.*

*З 1994 р. по 1998 р. - начальник
Закарпатського обласного
управління МЗСТоргу України.*

*Протягом 1998-2000 рр. -
керівник торгово-економічної
місії у складі Посольства*

України в Словацькій Республіці.

*З 2000 р. - в системі
ТПП України.*

Володіє 8 іноземними мовами.

*Дружина - Сергієнко Тетяна
Степанівна, к. і. н., викладач*

*УжНУ. Виховують сина Романа,
дочку Корнелію.*

**88015, м. Ужгород,
вул. Грушевського, 62,
тел.: (0312) 66-22-14,
тел./факс: (0312) 66-44-77
e-mail: tpp@tpp.uzhgorod.ua
www.tpp.uzhgorod.ua**

Президент - КОВЧАР Отто Олександрович.

Торгово-промислова палата Закарпаття - недержавна неприбуткова самоврядна організація, що об'єднує юридичних осіб, які створені і діють відповідно до законодавства України, та громадян України, зареєстрованих як підприємці, та їх об'єднання.

Закарпатська ТПП, яка бере свій початок ще з 1964 року, від колишнього Бюро товарних експертиз, як і більшість сьогоднішніх регіональних палат, пройшла шлях свого становлення, тісно пов'язаний з економічними і політичними процесами в країні, зростанням зовнішньоекономічних зв'язків.

Із набуттям самостійності нашою державою у 1995 році, внаслідок реорганізації Торгово-промислової палати України, на з'їзді якої було прийнято рішення про створення регіональних ТПП. Була створена і Закарпатська палата.

Закон України "Про торгово-промислові палати в Україні" від 2 грудня 1997 року чітко визначив сферу діяльності ЗТПП: розвиток зовнішньоекономічних зв'язків, виставкова діяльність, довідково-інформаційні послуги, видавнича діяльність та реклама, послуги перекладача, юридичні послуги, експертиза і сертифікація товарів, штрихове кодування товарів.

Плідні ділові контакти палати з регіональними торгово-промисловими палатами зарубіжних країн знайшли реальне втілення у підготовці та підписанні близько 40 протоколів намірів та прямих договорів про співпрацю, насамперед з палатами найближчих сусідів - Угорщини, Словаччини, Польщі, Румунії, Російської Федерації, Білорусі, а також Хорватії, Словенії і Чорногорії, Чехії, Австрії, Німеччини та США.

Широкі зв'язки палати з посольством іноземних держав в Україні та їх економічними відділами, з більшістю торгово-економічних місій України за кордоном дозволяють знаходити надійних партнерів для проведення експортно-імпорتنних операцій, налагодження спільного виробництва, інвестиційної діяльності.

За сприяння ТПП в регіон надійшли багатомільйонні інвестиції, в т. ч. у галузь автомобілебудування, зокрема в СЕЗ "Закарпаття" (завод "Єврокар"), ТОВ "Ядзакі-Україна", ТзОВ "Гроклін-Карпати", а також в українсько-австрійське підприємство ТОВ "Термінал Карпати", у спільний проект ВАТ "Мукачівський завод "Точприлад" і австрійської компанії "Філіпс Технологічний центр", у будівництво в Закарпатті нового заводу німецького концерну "Leoni" та в ряд інших проектів.

Розвиток Закарпатської торгово-промислової палати безпосередньо пов'язаний із економічним благополуччям господарюючих суб'єктів і в першу чергу - її членів. Менш як за три роки їх кількість зросла вдвічі - нині палата об'єднує понад 160 дійсних членів, що представляють різні галузі вітчизняної промисловості.

Справжніми діловими форумами стали "Міжнародні контактні дні" Закарпатської ЗТПП, що збирають нині сотні вітчизняних і зарубіжних учасників. ЗТПП завжди тримає у курсі подій своїх членів, підтримує постійний діалог з вітчизняними регіональними ТПП і палатами за кордоном. Одним із таких засобів спілкування є видання інформаційно-рекламного бюлетеня "Діловий вісник" та його електронна версія на веб-сайті ЗТПП.

ГОТЕЛЬ "СТАР"

89600, м. Мукачево,
пл. Миру, 10-12,
тел.: (03131) 3-10-31, 5-39-91,
тел./факс: 5-48-80
e-mail: star-ar@mk.uz.ua
www.star-ar.mk.uz.ua

Директор - ПЕТРОВ Володимир Георгійович.

Готель "Стар" - багатогалузеве підприємство з іноземними інвестиціями.

Колишня резиденція австро-угорського графа Шенборна після перебудов та реконструкції стала сучасною будівлею, першим у Закарпатті чотиризірковим готелем, що відповідає міжнародним стандартам.

Сьогодні готель "Стар" пропонує 61 комфортабельний номер: 14 одномісних, 26 двомісних, 5 напівлюксів, 16 люксів. У кожному номері - індивідуальне кондиціонування, душова кабінка, кабельне телебачення, холодильник, міжнародний телефонний зв'язок, власний сейф.

До ресторанного комплексу готелю входять: літня, велика і банкетна зали, кафе, цілодобове обслуговування в номерах.

Тут можна скуштувати страви багатонаціональної закарпатської кухні та гідно оцінити майстерність кухарів. У готелі працює також єдиний у Закарпатті кошерний ресторан.

Готель, розташований у пішохідному центрі Мукачево, завдяки наявності електронної пошти, Інтернету, факсимільного зв'язку, кімнати для переговорів, власної конференц-зали дедалі частіше стає місцем проведення різноманітних бізнесових заходів загальнонаціонального та міжнародного рівнів.

Наявність одного з кращих у місті фітнес-центрів (сауна, басейн, джакузі, тренажерна зала) дає можливість завжди підтримувати себе у відмінній формі.

У готелі надаються трансфери з вокзалів Ужгорода, Львова, Будапешта, а також є можливість оренди автомобіля з водієм.

Гордістю і фірмовою послугою є святкування весілля у кращому готелі Закарпаття. До послуг молодят та їхніх гостей - затишні та комфортні номери, банкет у фешенебельному ресторані, лімузин "Лінкольн".

У готелі "Стар"

**Вам завжди раді запропонувати
високу якість обслуговування
та щирю гостинність!**

ВАТ "ЗАКАРПАТГАЗ"

ТИЖУК
Семен Васильович

Народився 20 серпня 1946 року.

У 1974 р. закінчив Львівський житлово-комунальний технікум за спеціальністю "Газове господарство", а в 1982 р. - Львівський політехнічний інститут.

З 1975 р. працює в газовій галузі економіки Закарпаття.

З 1998 р. - директор Закарпатської філії

Торговий дім "Газ України".

З 2000 р. - голова правління ВАТ "Закарпатгаз".

Нагороджений відзнакою НАК "Нафтогаз України"

III ступеня, Почесними грамотами ДК "Газ України".

Депутат Закарпатської обласної ради.

Заслужений працівник промисловості України.

*м. Ужгород,
вул. Погорелова, 2,
тел.: 61-94-02 (приймальня),
факс: 61-94-22
sekretar@zakarpatgar.com*

Голова правління - ТИЖУК Семен Васильович.

Природний газ як енергетичне джерело життєдіяльності в краї розпочав використовуватись у 70-ті роки ХХ століття, коли через територію Закарпаття було прокладено першу газову магістраль "Братерство".

Саме тоді, у жовтні 1975 року, Ужгородська міжобласна виробничо-експлуатаційна контора зрідженого газу була реформована у Закарпатське виробниче об'єднання газового господарства "Закарпатгаз".

Як відкрите акціонерне товариство з газопостачання та газифікації "Закарпатгаз" функціонує з березня 1994 року.

Його створення дозволило не тільки зберегти набуте в попередні роки, але й зробити помітний крок вперед як у нарощуванні виробничого потенціалу, так і в проведенні робіт з транспортування природного газу, розширення газової мережі.

Нині ВАТ "Закарпатгаз" - підприємство, яке є одним із найважливіших складових енергетичного комплексу краю.

Колектив товариства, який налічує майже 1,4 тис. працівників - спеціалістів середньої і вищої кваліфікації, - ретельно працює над тим, аби складний комплекс газопостачання функціонував як цілісна система, справно і безперебійно. Щоб забезпечити найбільш оптимальні умови для якісного обслуговування розподільчих газопроводів та дворових введів, протяжність яких становить понад 4,5 тис. км, функціонування 850 одиниць газорегуляторного обладнання, 492 станцій катодного захисту газопроводів та 25 дренажних установок, десятки тисяч будинкових регуляторів тиску, сотен тисяч побутового газового обладнання, крім головного підприємства, що обслуговує місто Ужгород та Ужгородський район, створені районні філії.

Зусилля всіх колективів зараз зосереджуються на тому, щоб збільшити кількість населених пунктів, мешканці яких можуть користуватися блакитним паливом. Це пріоритетне завдання, адже сьогодні в області газифіковано трохи більше третини населених пунктів.

2004 рік з ініціативи керівництва Закарпатської обласної державної адміністрації оголошено роком газифікації сільських населених пунктів.

Згідно з наміченими планами, мережа розподільчих газопроводів повинна зрости більш ніж на 350 км, а кількість газифікованих квартир і будинків - більш ніж на 10 тисяч. Ці завдання, як і всі інші, колектив готовий виконати, бо має добре підготовлені кадри та висококваліфікованих керівників.

ЗАТ ФІРМА "НАФТОГАЗБУД" БУДІВЕЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ №21

Начальник будівельного управління - ДАЦЬ Михайло Іванович.

БУДІВЕЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ № 21 БУЛО ЗАСНОВАНО 2 ЛИПНЯ 1973 РОКУ В М. УЖГОРОД, НИНІ Є СТРУКТУРНИМ ПІДРОЗДІЛОМ ЗАКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА ФІРМИ "НАФТОГАЗБУД", СПЕЦІАЛІЗОВАНОЮ БУДІВЕЛЬНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ, ЩО ЗАЙМАЄТЬСЯ СПОРУДЖЕННЯМ ОБ'ЄКТІВ НАФТОВОЇ ТА ГАЗОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ, А САМЕ:

- БУДІВНИЦТВО НАФТОГАЗОТРУБОПРОВОДІВ
- БУДІВНИЦТВО КОМПРЕСОРНИХ ТА НАФТОПЕРЕКАЧУВАЛЬНИХ СТАНЦІЙ
- БУДІВНИЦТВО ЛІНІЙ ЕЛЕКТРОПЕРЕДАЧ 0,4 - 10 КВТ ТА ЕЛЕКТРОХІМЗАХИСТ
- ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО
- БУДІВНИЦТВО ТЕПЛОМЕРЕЖ, ВОДОГОНІВ І ВОДОЗАБОРІВ
- РЕМОНТ НАФТОПРОВОДІВ, ГАЗОПРОВОДІВ
- ОБЛАШТУВАННЯ ГАЗОВИХ РОДОВИЩ
- ЗЕМЛЯНІ, ЗВАРЮВАЛЬНІ ТА ІЗОЛЯЦІЙНІ РОБОТИ В ПОЛЬОВИХ УМОВАХ
- ВИГОТОВЛЕННЯ МЕТАЛЕВИХ, БЕТОННИХ ТА ЗАЛІЗОБЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ
- ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ ВИПРОБУВАНЬ І ЗАМІРІВ У ВЛАСНІЙ ЛІЦЕНЗОВАНІЙ ЛАБОРАТОРІЇ

Колектив управління бере активну участь у розбудові інфраструктури Закарпатської області. Як на території області, так і за її межами, силами організації збудовано десятки важливих об'єктів промислового та соціально-культурного призначення. На сьогодні це одна із найпотужніших будівельних організацій Закарпатської області. Стабільність виробництва, висококваліфіковані спеціалісти, сучасна техніка дозволяє виконувати роботи в різних природно-кліматичних умовах та гарантує їх якість. Управління готове до вирішення складних завдань, відкрите до будь-яких форм взаємовигідної співпраці та ділового партнерства.

ОСНОВНІ ОБ'ЄКТИ, ПОБУДОВАНІ ЗА УЧАСТЮ БУДІВЕЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ № 21:

ЗАВОД "ТУРБОГАЗ" КОМПЛЕКС ПТУ З ГУРТОЖИТКАМИ	1973-1984 РР. 1991 Р.
КОМПРЕСОРНІ СТАНЦІЇ КС УЖГОРОД II ЧЕРГА КС УЖГОРОД III ЧЕРГА КС РОСОШ II ЧЕРГА КС ПОЛЯТИНСЬКА АЛНКС СВАЛЯВА ТЕХПЕРЕОБРОБННЯ КС УЖГОРОД	1974 Р. 1978 Р. 1980 Р. 1991 Р. 1994 Р. 2001 Р.
НАСОСНІ СТАНЦІЇ ТА РЕЗЕРВУАРНІ ПАРКИ ОБ'ЄКТ 243 ТР: 1 "А", 19 ПЛОЩАДКИ 1/1; 2/1; ЖИТЛОВИЙ КОМПЛЕКС НПС "АВГУСТОВКА" РОЗШИРЕННЯ РЕЗЕРВУАРНОГО ПАРКУ ЛВРС БРОДИ РЕКОНСТРУКЦІЯ РЕЗЕРВУАРНОГО ПАРКУ НПС КАРПАТИ НПС БРОДИ НПС КАМ'ЯНОПІРКА	1978-1988 РР. 1984 Р. 1995 Р. 1995 Р. 2002 Р. 2002 Р.
ОБЛАШТУВАННЯ ГАЗОВИХ РОДОВИЩ ГАЇВСЬКЕ РУСЬКОКОМАРІВСЬКЕ	1997 Р. 2001-2002 РР.
НАФТОПРОВОДИ ЗАГАЛЬНОБУДІВЕЛЬНІ РОБОТИ ПРИ СПОРУДЖЕННІ НАФТОПРОВОДУ ОБЕСА - БРОДИ НАФТОПРОВІВІ БРОДИ ДЕРЖКОБРОМ ВИМОС НАФТОПРОВОДУ З АВАРІЙНО НЕБЕЗПЕЧНОЇ ЗОНИ 232 КМ, 265 КМ (I ТА II ЧЕРГИ) ЖИТЛОВІ БУДИНКИ У МІСТАХ УЖГОРОД, СВАЛЯВА, БЕРЕГОВО, МУКАЧЕВО; У СЕЛИЩАХ МІСЬКОГО ТИПУ ВОЛОВЦІ, РОСОШІ ТА СЛАВСЬКУ,	1997-2002 РР. 2002-2003 РР.

88000 м. Ужгород,
вул. Урожайна, 28 А,
тел.: (0312) 66-04-16,
факс: (0312) 66-05-16
e-mail: bud21@utel.net.ua

ЦУГАНИЧ МИКОЛА МИХАЙЛОВИЧ УКРІНТЕРАВТОСЕРВІС-ЗАКАРПАТТЯ

**ЦУГАНИЧ
Микола Михайлович**

*Заслужений працівник
транспортної України*

Народився 16 грудня 1954 року в с. Домашино Великоберезнянського району Закарпатської області. Розпочав трудову діяльність у 1973 році після закінчення Львівського залізничного училища. Працював помічником машиніста електровоза локомотивного депо Чоп. З 1980 року працює машиністом електровоза цього ж депо, старшим інженером. У 1982 р. закінчив Дніпропетровський інститут інженерів залізничного транспорту. З 1983 року - заступник начальника локомотивного відділу Ужгородського відділку Львівської залізниці. З 1986 року - заступник начальника Ужгородського відділку Львівської залізниці з кадрів і соціальних питань. У 1997 році за поданням Закарпатської облдержадміністрації, наказом по Українському державному підприємству "Укрінтеравтосервіс" призначається директором новоутвореної філії "Укрінтеравтосервіс-Закарпаття".

Генеральний директор Укрінтеравтосервіс-Закарпаття.

Маючи значний досвід роботи у галузі транспорту Микола Михайлович Цуганич приділяє багато уваги забезпеченню економічних інтересів держави, удосконаленню і розвитку пунктів автомобільного сервісу на автомобільних дорогах Закарпатської та Івано-Франківської області, покращенню обслуговування іноземних та вітчизняних перевізників підрозділами служби міжнародних автомобільних перевезень, розташованими на пунктах пропуску через Державний кордон України.

Протягом всього часу перебування на зазначеній посаді приділяв велику увагу зміцненню матеріальної бази філії, становленню та професійному зростанню трудового колективу. Упродовж семи років у розвиток основних фондів філії вкладено 7,5 млн гривень. Освоєння такого обсягу капітальних вкладень надало можливість збільшити доходи з 2,1 млн гривень у 1997 році до 15,6 млн гривень у 2003 році.

Частка доходів, отриманих від діяльності об'єктів сервісу, у загальних доходах філії щороку зростає. За період з 2000 року вона зросла на 26 відсотків.

Ефективна робота колективу забезпечує зростання прибутків підприємства, підвищення рентабельності роботи. Прибутки за період з 1997 року по 2003 рік зросли у 6,8 раза, рентабельність роботи за 2003 рік склала 15,7 відсотка. Зростання середньомісячної заробітної плати за цей період забезпечено з 345 гривень на одного штатного працівника до 907 гривень.

За успіхи в роботі Цуганич Микола Михайлович неодноразово відзначався дирекцією підприємства (грамоти та звання "Почесний працівник підприємства"), керівництвом Департаменту автомобільного транспорту та Міністерства транспорту України (звання "Почесний автотранспортник України"). Його праця в інтересах регіону відзначена Почесними грамотами Закарпатської облдержадміністрації та обласної ради (2002 р., 2003 р.).

Микола Михайлович приділяє значну увагу підбору кадрів, підвищенню кваліфікації працівників, рівня їх відповідальності за доручену справу, прикладає багато зусиль для забезпечення стабільної роботи колективу. Зарекомендував себе висококваліфікованим спеціалістом транспортної галузі, умілим організатором виробництва. Вимогливий до себе та своїх підлеглих.

В очолюваному Миколою Михайловичем колективі стабільний фінансовий стан, відсутня заборгованість до бюджетів всіх рівнів та із заробітної плати.

ФІЛІЯ “УКРІНТЕРАВТОСЕРВІС-ЗАКАРПАТТЯ”

Поблизу об'їзної дороги м. Ужгород знаходиться ошатний офіс філії "Укрінтеравтосервіс-Закарпаття" з автотерміналом. Тут щодня вирує життя, заїжджає і виїжджає багато каміонів, бо Закарпаття межує з чотирма країнами: Польщею, Румунією, Словаччиною та Угорщиною, і практично весь автомобільний транспорт у напрямку із заходу на схід і південь Європи та навпаки іде через КПП "Тиса" та "Ужгород". І перед працівниками філії стоїть нелегке завдання із надання високоякісного комплексу сервісу власникам цих автотранспортних засобів.

У березні 1997 року, коли була створена філія, вона об'єднувала 3 служби міжнародних автомобільних перевезень (СМАП), розташованих на державному кордоні у Чопі, Ужгороді й Дякові. Потім було збудовано два пункти автомобільного сервісу (ПАС) у Чинадієво Мукачівського та в Дяково Виноградівського районів, де водночас почали діяти АЗС та пункти харчування для міжнародних автоперевізників. На всіх КПП було зроблено капітальний ремонт будівель СМАП. На спорудження центрального офісу та першої черги автотерміналу було залучено 3,2 млн грн власних коштів та з кредитної лінії "Ексімбанку". Реконструйовано КПП "Тиса" в Чопі із використанням фінансування міжнародною програмою ТАСІС. Водночас було розпочато й будівництво господарським способом сервісної зони на під'їзді до цього КПП.

За час роботи філії створено додатково 201 робоче місце, і тепер у штаті філії 302 працівники.

Основні функції філії "Укрінтеравтосервіс-Закарпаття" - це не тільки організація контролю виконання перевізниками положень міжурядових угод України про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і вантажів, контроль дозвільної системи, габаритних та вагових параметрів автопоїздів, відповідних документів водіїв та автотранспортного засобу при перевезеннях небезпечних вантажів (цю функцію здійснює лише СМАП), а й надання сервісних послуг від кордону і по всьому транспортному коридору руху міжнародних автоперевізників. Є два потужні автотягачі, що надають технічну допомогу на дорозі. Це своєрідна система швидкої технічної допомоги, що функціонує у взаємодії зі службою ДАІ.

У центральному офісі комп'ютеризовані робочі місця для митних декларантів і агентів страхових компаній. На подвір'ї встановлено вагову для зважування всіх машин.

Є також обладнані кафе-бар, медкабінет, душові, сауна. З відкриттям автотерміналу "Закарпаття" оператори перевізного процесу, які працюють на території філії, отримали додаткові зручності. Адже ці оператори можуть безпосередньо на Ужгородському автотерміналі придбати дозвіл на проїзд територією іншої суміжної з нами або третьої країни. І ще один великий плюс: внутрішня митниця, що знаходиться на території цього вантажного автотерміналу, на місці здійснює догляд вантажу й одразу видає відповідні документи. Таким чином досягається зменшення витрат як перевізників, так і тих організацій, які відправляють вантаж.

Варто зазначити і той факт, що філія впродовж кількох років входить у десятку кращих платників податків Закарпатської області.

с. В. Лази, мікрорайон
"Новий", вул. Східна, 3,
тел./факс: (0312) 66-00-02

КООПЕРАТИВНО-ДЕРЖАВНИЙ ПРОЕКТНО-ВИШУКУВАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ “ЗАКАРПАТАГРОПРОЕКТ”

ЗАЗУЛИЧ
Сергій Іванович

Народився 6 листопада 1962 року в смт Королево Виноградівського району Закарпатської області. У 1985 р. закінчив архітектурний факультет Львівського сільськогосподарського інституту. Розпочав працювати в інституті "УкрНДІагропроект" м. Ужгород. У 1996 р. став приватним підприємцем, організував архітектурно-проектне бюро. У 2000 р. призначений директором державного комунального підприємства "Архітектура" при Ужгородській РДА. 1 вересня 2003 року призначений директором кооперативно-державного проектно-вишукувального інституту "Закарпатагропроект".

*м. Ужгород,
вул. Гойди, 4,
тел./факс: (03122) 3-71-09,
3-72-13, 61-60-55
www.zazulich.com
info@zazulich.com*

Директор Інституту "Закарпатагропроект" - ЗАЗУЛИЧ Сергій Іванович.

Керівник нового покоління, надійний партнер, архітектор, творча людина, за розроблені власні проекти нагороджений дипломами всеукраїнських конкурсів архітекторів.

Інститут "Закарпатагропроект" створений у 1986 році на базі Закарпатської філії інституту "Укрколгоспроект", що розпочав свою діяльність у 1965 році.

За проектами інституту комплексно перебудовано на зразково-показові села та районні центри в Закарпатській області: с. Петрово Виноградівського району, с. Ганичі Тячівського району, с. Великі Лучки Мукачівського району та інші. За проектування та розбудову вищевказаних об'єктів інститут нагороджено дипломами ВДНГ та Державною премією Держбуду.

У творчому доробку інституту - низка об'єктів, збудованих у населених пунктах Закарпатської області, а також населені пункти Салут та Вардахпюр Вірменської РСР (після землетрусу у 1989 р.) та с. Борівка, с. Горностайполь, с. Красноліси, с. Селище, с. Озера Київської області (після Чорнобильської катастрофи у 1986-1988 рр.).

Інститут "Закарпатагропроект" розробляв проекти газифікації сіл Берегівського, Іршавського, Мукачівського та Хустського районів.

На всіх етапах діяльності інститут виконував проектну-кошторисну документацію для створення об'єктів матеріально-технічної бази агропромислового комплексу України. Серед них - великі тваринницькі комплекси та птахофабрики на промисловій основі, тепличні комбінати, підприємства зі зберігання та переробки сільськогосподарської продукції, об'єкти обслуговуючої галузі АПК, житлового та соціально-культурного призначення.

Інститут веде активний пошук нових технологій, які задовольняють високі вимоги до надійності й довговічності будівель та споруд, безпеки для людини та природи.

Інститут постійно впроваджує нові технології проектування, завдяки яким удосконалюється процес розробки проектно-документації, покращується її якість. Гарантією якості проектування на всіх його етапах є потужний інтелектуальний потенціал, висока кваліфікація, творче натхнення фахівців інституту, підсилене новими технологіями і сучасною технікою. Фахівці інституту підтримують творчі взаємозв'язки з провідними науково-дослідними інститутами України, застосовуючи результати їх досліджень при розробці проектів.

Багаторічний досвід, високий професіоналізм, стабільна діяльність дозволяють колективу постійно проводити пошук оптимальних шляхів розвитку, впровадження нових організаційних форм і напрямів діяльності.

Інститут "Закарпатпроєкт" став переможцем у всеукраїнському конкурсі на краші будинки та комплекси житлово-цивільного та промислового призначення, за що нагороджений дипломом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України за високу якість проектування каплички на кордоні трьох держав (символ дружби та співробітництва)

поблизу міста Чоп. Також інститут неодноразово брав участь у всеукраїнських конкурсах для архітекторів.

Інститут спеціалізується на виготовленні комплектної проектно-кошторисної документації для будівництва промислових, громадських та житлових будівель та споруд на території України. Також додатково надає такі послуги:

- займається збором вихідних даних на проектування;
- організовує виконання інженерно-геодезичних робіт та проведення інженерно-геологічних вишукувань;
- проводить аналіз розроблених за кордоном інвестиційних проектів на їх відповідність нормативній базі України в галузі проектування та будівництва;
- займається погодженнями розробленої проектно-документації у відповідних організаціях та установах;
- захищає прийняті проектні рішення при проходженні державної незалежної інвестиційної експертизи;
- здійснює авторський нагляд на весь період будівництва.

Гарантуємо високу якість та помірні ціни!

ВАТ “МУКАЧІВСЬКИЙ ЗАВОД БУДІВЕЛЬНОЇ КЕРАМІКИ”

**КОШЕЛЯ
Василь Михайлович**

*Народився 23 серпня 1957 року
на Свалящині.*

Одружений,

має доньку та сина.

*Закінчив Львівський
політехнічний інститут, за
фахом - інженер-будівельник.
З 1993 р. - директор заводу.*

*Нагороджений грамотою
Міністра з надзвичайних
ситуацій за участь у ліквідації
наслідків повені 1998-2000 рр.*

*м. Мукачево,
вул. Березівська-об'їзна, 30,
тел./факс: (03131) 2-30-56*

Голова правління - КОШЕЛЯ Василь Михайлович.

Мукачівський завод будівельної кераміки знаходиться у географічному центрі Європи, де завжди цінували будівництво і розумілись на кераміці.

Підтвердження сказаного - 100-річна історія заводу, заснованого в 1902 році як приватне сезонне виробництво цегли та черепиці.

За цей час, шляхом модернізації та реконструкції печей та обладнання, перейшли від виробництва простої цегли та черепиці до випуску майже 40 видів різноманітних високоякісних керамічних виробів для будівництва.

Розмаїття продукції, яку випускає завод, дозволяє художньо оформлювати не тільки фасади будівель і споруд, а й викладати тротуари, площі та створювати унікальні території.

Завдяки високій марочності, морозостійкості, сейсмічності, довговічності, керамічні вироби заводу мають підвищений попит при будівництві церков, соборів, лікарень та інших споруд.

Із застосуванням продукції заводу побудовані Президентський палац у Форосі, площа Софійського собору в Києві, бізнес-центр у Москві, відроджені святині слов'янської культури України Михайлівський Золотоверхий собор, Успенський собор Києво-Печерської лаври, церква Різдва Божої Матері в Мукачево, а також багато інших споруд в Україні та за кордоном.

Сьогодні ВАТ "Будкераміка" випускає цеглу керамічну пустотілу, рядову, марки 100-150 морозостійкістю 25 циклів, лицьову морозостійкістю 35 циклів, марки 150-200, а також архітектурно-будівельні вироби для облицювання та оздоблення фасадів, плити брукування для доріжок, тротуарів, оздоблення колон, парканів. Продукція заводу має стабільний попит у Закарпатті та поза його межами.

ТОВ КБ "КООПІНВЕСТБАНК"

БАНКІВСЬКІ ПОСЛУГИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО РІВНЯ

Загалом сьогодні "Коопінвестбанк" пропонує своїм клієнтам повний комплекс послуг європейського рівня, причому всі банківські операції здійснюються як у гривнях, так і в іноземній валюті:

- розрахунково-касове обслуговування юридичних і фізичних осіб;
- сплата усіх видів комунальних послуг;
- залучення на депозитні вклади вільних грошових коштів;
- кредитування юридичних і фізичних осіб;
- купівля-продаж дорожніх чеків;
- прийом на інкасо іменних чеків;
- перекази без відкриття рахунків у системах Western Union та Анелік;
- конверсійні операції;
- документарні операції;
- міжнародні розрахунки;
- видача дозволів на вивіз за кордон готівкових коштів;
- банківські перекази на території України та за кордон;
- видача та обслуговування пластикових карток;
- кореспондентські рахунки в банках Росії, Німеччини, США, Угорщини, Чехії, Словаччини та в більшості українських банків.

Депозити у гривнях ТОВ КБ "Коопінвестбанк" є одними з найбільших в області і сьогодні складають 10-18% річних у гривнях, 8-10% річних в іноземній валюті залежно від терміну вкладу.

88008, м. Ужгород,
вул. Гойди, 10,
тел.: (0312) 61-98-04
e-mail:
koopbank@mail.uzhgorod.ua

У грудні 1992 року Національним банком України було зареєстровано Кооперативний інвестиційний комерційний банк (Коопінвестбанк). Уже в травні наступного року було розпочато банківські операції з обслуговування клієнтів. Починаючи з 1995 року відкриваються філії та відділення банку в області.

ТОВ КБ "Коопінвестбанк" - єдиний банк, зареєстрований у Закарпатті, і податки від його діяльності надходять до обласного бюджету.

У 1997 р. ТОВ КБ "Коопінвестбанк" почав здійснювати перші грошові перекази у валюті, того ж року на обслуговування першого закарпатського банку перейшли установи, що фінансуються з бюджету Ужгородського району.

Через два роки діяльності банку кількість клієнтів сягнула 1000. А вже через рік, коли позиції банку були в області загально-визнаними, а авторитет і фінансова стабільність вже не викликали сумнівів, на обслуговування до ТОВ КБ "Коопінвестбанк" перейшли установи, які фінансуються з бюджету Закарпатської області.

Кількість послуг, що надаються банком, невпинно зростає. Проводиться робота з авалування векселів, виплати та відправки грошових переказів у системі Western Union, Анелік, банк став членом платіжної системи Укркарт.

У жовтні 2001 року ТОВ КБ "Коопінвестбанк" отримав ліцензію НБУ на право здійснення 25 видів банківських операцій. Після цього банк розпочав роботу з дорожніми чеками Thomas Cook, VisaTravel Money, іменними чеками, а також операції з пластиковими картками. У 2003 р. банк став повноправним членом міжнародної системи розрахунків S.W.I.F.T.

В області діє мережа банкоматів та POS-терміналів.

Кількість клієнтів банку перевищила 5 тис. Серед них - майже 2 тис. підприємств, у т. ч. флагмани закарпатської економіки: АПФ "Леанка", ОП "Ужгородський коньячний завод", "Ужгородхліб", ТОВ "Енергоресурси", ВАТ "Плодоовоч", ДП "Ламела", "Бардієвські поземні ставби-2", Консульство Словацької Республіки, ТОВ "АРС", ВАТ "Патент", Завод ЗБВ (м. Виноградів), ПП "Будімпекс", ВАТ "Виноградівський КХП" і багато інших.

Передові банківські технології, впроваджені в ТОВ КБ "Коопінвестбанк", дають можливість обслуговувати клієнтів у всіх регіонах України.

Проводиться робота щодо відкриття філій банку поза межами області.

Мукачівська філія Коопінвестбанку

БАНК "АВАЛЬ" ЗАКАРПАТСЬКА ФІЛІЯ

ГОНЧАРКО
Віктор Сергійович

Народився 29 травня 1958 року на Івано-Франківщині.

У 1980 р. закінчив економічний факультет Ужгородського національного університету.

У 1992 р. ініціював створення Ужгородської філії банку "Аваль", а в 1993 р. і Закарпатської обласної філії. Нагороджений золотим знаком банку "Аваль". Останні два роки - переможець рейтингу "Лідер року" серед банківських установ області.

Ужгородська філія

88000, м. Ужгород,
пл. Театральна, 19,
тел.: (0312) 61-97-04,
факс: (0312) 61-97-11

Директор філії - ГОНЧАРКО Віктор Сергійович.

АППБ "Аваль" працює на ринку України вже одинадцять років і є одним із найбільших банків у країні. Послугами банку користуються близько 194 000 корпоративних клієнтів, понад 3,2 млн приватних клієнтів мають рахунки в АППБ "Аваль", статутний капітал банку складає 800 млн грн.

Банк "Аваль" займає перше місце за розмірами чистих активів, статутним капіталом, кількістю рахунків юридичних осіб та кредитно-інвестиційним портфелем серед усіх банків України.

На сьогодні мережа банку "Аваль" з урахуванням обласних дирекцій (філій), спеціалізованих відділень з обмеженим переліком послуг нараховує 1294 структурних підрозділи, розташовані по всій Україні.

Банк має власний процесінговий центр і обслуговує 60% українського ринку операцій з картками провідних міжнародних платіжних систем. Мережа банкоматів АППБ "Аваль" - одна із найрозгалуженіших в Україні. Протягом кількох років банк "Аваль" визнається кращим агентом міжнародної платіжної системи Western Union у Східній Європі: на сьогодні через банк "Аваль" проходить 43% усіх переказів Western Union.

Закарпатська обласна філія банку "Аваль" вже другий рік поспіль визначається "Лідером року" серед банківських структур регіону, зберігаючи найвищу динаміку розвитку. Відділення філії працюють у всіх районах області і надають весь комплекс банківських послуг, зокрема:

- відкриття та обслуговування поточних, розрахункових та депозитних рахунків юридичних та фізичних осіб;
- кредитування юридичних та фізичних осіб;
- усі види операцій з цінними паперами;
- автоматичне виконання та централізований контроль платежів;
- міжнародні перекази та розрахунки;
- відкриття та обслуговування зарплатних та корпоративних платіжних карток;
- обслуговування карток міжнародних платіжних систем;
- проведення комунальних та інших платежів;
- грошові перекази по Україні ("Аваль-Експрес") та всьому світі (Western Union);
- продаж та компенсація дорожніх чеків і карток Visa, Travel Money, Cash Passport;
- оренда індивідуальних сейфів;
- операції з банківськими металами;
- купівля-продаж валюти, видача довідок на вивіз валюти та чеків за межі України;
- продаж електронних ваучерів операторів мобільного зв'язку, IP-телефонії.

Головний офіс філії

ПриватБанк МУКАЧІВСЬКА ФІЛІЯ

КОВАЧ
Володимир Степанович

*Народився 12 лютого 1963 року
в м. Виноградів*

Закарпатської області.

*У 1988 р. закінчив Харківський
юридичний інститут.*

*З 1996 р. виконував обов'язки
заступника директора
Мукачівської філії ПриватБанку.*

*З 2000 р. обіймає посаду
директора Мукачівської філії
ПриватБанку.*

*89600, м. Мукачєво,
вул. Сечєнова, 20,
тел.: (03131) 2-32-60
e-mail: mk@pbank.com.ua*

Директор філії - КОВАЧ Володимир Степанович.

Заснований 19 березня 1992 року, сьогодні ПриватБанк належить до найбільших системних банків і є визнаним лідером банківської системи України.

ПриватБанк - банк загальнонаціонального масштабу, обличчя банківської системи України на міжнародному ринку, згідно зі щорічним рейтингом BEST BANK AWARD 2003, журналу Global Finance ПриватБанк визнаний кращим банком України.

Станом на 1 січня 2004 року балансовий капітал одного з найбільших українських банків - ПриватБанку становить 1032,8 млн грн, який збільшився з початку року на 86%. Сьогодні ПриватБанк обслуговує 164 тисячі корпоративних клієнтів і 94 тисячі приватних підприємців та 5,5 мільйонів рахунків українських громадян. Сьогодні ПриватБанк пропонує своїм клієнтам понад 300 видів послуг, серед яких - поточні, вкладні операції, карткові продукти, різноманітні програми споживчого кредитування, які реалізуються разом з партнерами банку, представниками вітчизняних та іноземних товаровиробників.

Упродовж минулого року банк запропонував індивідуальним клієнтам ряд нових унікальних продуктів і послуг, серед яких - миттєві пластикові картки, кредитні пластикові картки, картка "Найкращий подарунок", депозитні програми "Капітал", "Комбі" та ін. З початку 2003 р. ПриватБанк збільшив обсяг емісії пластикових карт міжнародних платіжних систем Visa і MasterCard в 1,8 раза до 4,1 мільйона карт, що сприяло збереженню лідируючих позицій (43% ринку емісії пластикових карт). Активно розвивається мережа обслуговування пластикових карток ПриватБанку, яка станом на 1 січня 2004 року має 1138 банкоматів і 13 675 POS-терміналів.

Національна мережа банківського обслуговування ПриватБанку налічує 1447 філій та відділень по всій Україні.

Мукачівську філію ПриватБанку засновано у 1994 р. Сьогодні філія представлена своїми відділеннями в 8 із 13 районних центрів Закарпатської області. Протягом 9 років філія приділяла велику увагу розвитку мережі відділень та інноваційних банківських послуг. Для задоволення потреб населення в якісних і сучасних банківських послугах, відкриваються відділення у найвіддаленіших гірських районах.

Сьогодні філією обслуговується 2500 рахунків корпоративних клієнтів і понад 34 000 рахунків фізичних осіб. Кредитний портфель філії перевищує 106 мільйонів гривень, у тому числі кредити фізичним особам складають понад 57 мільйонів гривень.

Будучи лідером на ринку пластикових карток Закарпаття, Мукачівською філією емітовано 57 712 пластикових карток, у тому числі 20 000 зарплатних пластикових карток для 201 підприємства Закарпатської області.

Розширюючи мережу обслуговування пластикових карток у Закарпатті, Мукачівська філія встановила 16 банкоматів, 89 точок еквайрингу і 34 пункти видачі готівки.

Підбиваючи підсумки роботи банків Закарпатської області в 2003 р., керівництво Національного банку України нагородило Почесною грамотою Мукачівську філію ПриватБанку за вагомий внесок у розвиток банківської системи й економіки області, розширення мережі відділень, впровадження нових сучасних банківських послуг і високу якість обслуговування клієнтів, що сприяє розвитку приватного підприємництва і підприємств області, росту добробуту населення.

УЖГОРОДСЬКИЙ КОНЬЯЧНИЙ ЗАВОД

ГІСЕМ
Володимир Васильович

Народився 29 вересня 1949 року в с. Голубиному Свалявського району. Закінчив Одеський технологічний інститут харчової промисловості ім. М.В. Ломоносова (1979 р.). З 1968 р. - винороб винрадгоспу імені Шевченка Виноградівського району. З 1981 р. очолює колектив Ужгородського коньячного заводу. У 1997 р. обраний головою ради, генеральним директором корпорації "Закарпатсадвинпром". Нагороджений орденом Святого князя Володимира IV ступеня, срібним орденом "Слава на вірність Вітчизні", міжнародним орденом Святого Миколи Чудотворця "За примноження добра на землі". Депутат Закарпатської обласної ради, голова постійної комісії з питань управління майном і приватизації.

88000, м. Ужгород,
вул. Тімірязєва, 19,
тел./факс: (03122) 61-66-21

Директор - ГІСЕМ Володимир Васильович.

Розвиток коньячного виробництва в Закарпатті розпочався з березня 1959 року, а нині орендне підприємство "Ужгородський коньячний завод" - один із лідерів коньячного виробництва в Україні. За участю та під безпосереднім керівництвом Володимира Васильовича створено і налагоджено виробництво марочного коньяку "Ужгород" та коньяку "Закарпатський". Той, хто хоча б раз скуштував ужгородські коньяки шоколадно-ванільних тонів із м'яким смаком та неповторним букетом, в якому злилися аромати золотистого виноградного грона та терпкого дуба, назавжди залишиться їх прихильником.

Ужгородські коньяки, які випускаються під торговою маркою "Тиса", є незмінними учасниками численних професійних конкурсів, спеціалізованих виставок, ярмарків алкогольної продукції чи презентацій. Смакують ужгородські коньяки в Адміністрації Президента України, у Верховній Раді та Кабінеті Міністрів України. У конкурентній боротьбі з іншими вітчизняними виробниками коньячної продукції Ужгородський завод рік за роком виграє тендери на поставку коньяку в установи Міністерства закордонних справ. Тож під час дипломатичних прийомів у посольствах та консульських установах, що знаходяться у більшості країн світу, подають закарпатські марочні коньяки.

Стабільність, висока якість марочних коньяків "Тиса", "Карпати", "Ужгород" та ординарних - "Три зірки", "Закарпатський", "П'ять зірок", які виробляються за класичною технологією, із натуральних, екологічно чистих, найкращих вітчизняних вино-матеріалів, забезпечили їх визнання серед спеціалістів і споживачів в Україні та за кордоном.

Ужгородські коньяки нагороджені "Золотим призом за якість" (Франція, 1997 р.), кубком "За вищу якість" (Україна, 2003 р.) та міжнародним призом "Європейська якість" (Великобританія, 2003 р.). Всього продукція Ужгородського коньячного заводу нагороджена 50 медалями, з яких 26 золотих, 18 срібних та Гран-Прі (Росія, 2003 р.).

КОРПОРАЦІЯ “ЗАКАРПАТСАДВИНПРОМ”

Генеральний директор - ГІСЕМ Володимир Васильович.

Закарпаття - один із п'яти регіонів України, де культивується виноград, існують вікові традиції виноградарства і виноробства, де працюють чудові люди, справжні майстри своєї справи, якими пишається закарпатська земля.

У 1997 р. у Закарпатській області створено корпорацію "Закарпатсадвинпром". Генеральним директором її обраний В.В. Гісем - господарник, для якого виноградарство і виноробство не просто професія, а покликання, якому він присвятив усе своє життя. Під керівництвом та за особистою участю В.В. Гісема проведено структурні зміни у діяльності галузі, визначено пріоритетні напрями розвитку виноградарства і виноробства, розширення надійної сировинної бази. Проводиться цілеспрямована робота щодо відродження виноградного та плодово-ягідного розсадництва. Нині до складу корпорації входить 25 господарств і підприємств області.

У широкому асортименті виробляються вина: білі виноградні столові марочні "Середнянське", "Променисте", "Берегівське", "Перлина Карпат", десертне марочне "Троянда Закарпаття", ординарні столові сортови "Рислінг", "Боржавське", "Ізабелла", ординарне виноградне міцне "Гроно Закарпаття", ординарні десертні "Ізабелла" десертна, "Іршавське", плодово-ягідні "Долина нарцисів", "Гуцулочка", "Хустський замок", "Альмінська долина", "Золота осінь", "Циганський табір", які нагороджені 78 медалями, з яких 26 золотих та 41 срібна. Крім виноробної продукції, випускають мінеральну воду "Плосківська" (типу "Боржомі").

Робота переробних підприємств корпорації спрямована на поповнення споживчого ринку високоякісними, екологічно чистими продовольчими товарами власного виробництва за доступними цінами. Господарства і підприємства корпорації вирощують і реалізують виноград і плодові культури та їх саджанці, виробляють плодово-овочеву консервну продукцію (соки, компоти, джеми і маринади).

З року в рік нарощуються обсяги реалізації харчової продукції, розширюється номенклатура вироблених товарів, зростають відрахування до бюджету.

Своїми успіхами та здобутками ОП "Ужгородський коньячний завод" і корпорація "Закарпатсадвинпром" завдячують вмілому керівництву та професіоналізму керівника - Володимира Гісема. Його авторитет, господарські якості, вимогливість та безкомпромісність, надзвичайна чуйність ставлять Володимира Васильовича в ряд визначних особистостей Закарпаття.

88017, м. Ужгород, вул. Собранецька, 136,
тел./факс: (03122) 4-21-44

АГРОПРОМИСЛОВО-ТОРГОВЕ ПІДПРИЄМСТВО “БОБОВИЩЕ”

КУЗЬМА
Василь Васильович

Народився 16 квітня 1950 року в с. Бобовище Мукачівського району. Закінчив Свалявський політехнікум (1984 р.), Український державний аграрний університет (1996 р.).

У 1978-1986 рр. працював на Мукачівському соко-винному заводі.

У 1986-1994 рр. - інженер-технолог радгоспу-заводу "Бобовищанський".

З 1994 р. - директор АПТП "Бобовище".

Заслужений працівник сільського господарства України.

*89600, Мукачівський район, с. Бобовище,
тел.: (03131) 3-17-17,
факс: (03131) 3-17-16*

Директор - КУЗЬМА Василь Васильович.

АПТП "Бобовище" є правонаступником радгоспу-заводу "Бобовищанський", створеного в 1961 р.

Головний напрям діяльності підприємства - виноградарство та садівництво. За господарством закріплено понад 1200 га сільсько-господарських угідь, з яких 500 га - виноградників. Колектив налічує 360 осіб.

Гордістю трудівників підприємства є вина, вироблені за класичною технологією з витримкою в дубовій тарі винних підвалів, де чудові і неповторні бобовищанські вина дозрівають, щоб принести радість, здоров'я і справжнє задоволення людям.

Усього в господарстві випускається 14 найменувань чудових вин, серед яких - золоті медалісти європейських і національних дегустаційних конкурсів. Чимало нагород здобули "Ізабелла", "Троно Закарпаття", "Оксамит України", "Старовинний замок", "Перлина Карпат", а також гордість підприємства - "Троянда Закарпаття".

Не гіршої якості з цехів підприємства виходять і соки: виноградний, яблучний, сливовий, яблучно-сливовий, томатний, березовий. Під керівництвом Василя Васильовича побудовано консервний цех, де випускаються овочеві та грибні консерви.

АПТП "Бобовище" має дилерське представництво в Києві, а також в найближчій перспективі планує вихід на ринки Росії.

Підприємство працює на перспективу, закладаючи нові виноградники. За останні роки їх площа зросла на 50 га. Основна увага приділяється високоефективним та якісним сортам, зокрема, на 5 га закладається нова плантація десертного Тромінеру, що є основою елітного вина "Троянда Закарпаття".

Успіхи господарства відзначено і на урядовому рівні. Неодноразово працівники АПТП відзначались високими державними нагородами за свою невтомну працю.

Завдяки підприємству в селі Бобовище з 1996 року проведено газифікацію, налагоджено централізоване водопостачання. Причому участь підприємства розпочалась ще на стадії проектування.

Директор АПТП "Бобовище" впевнений, що у господарстві створено надійну виробничу базу для вин європейських сортів, здатну виготовляти високосортні витримані вина, якими по праву гордиться Закарпаття.

ПІДПРИЄМСТВО "АЛЕКС"

УДВОРГЕЛІ
Євген Оттович

Народився 18 січня 1964 року м. Свалява.

Закінчив Київський технологічний інститут харчової промисловості в 1990 р., за фахом - інженер-технолог.

Трудову діяльність розпочав у 1982 р. на Свалявському заводі продовольчих товарів.

З моменту утворення підприємства "Алекс" (1995 р.) обіймає посаду директора.

У 2002 р. обраний депутатом обласної ради, є секретарем постійної комісії Закарпатської обласної ради з питань розвитку продуктивних сил та виробничої інфраструктури.

Лауреат Міжнародного академічного Рейтингу популярності та якості "Золота Фортуна" (2001 р.).

*89300, м. Свалява,
вул. М. Машкіна, 1,
МПП "Алекс"
тел.: (03133) 74192, 74193,
74194;
тел./факс: (03133) 74191*

Генеральний директор - УДВОРГЕЛІ Євген Оттович.

Мінеральна вода має тисячолітню історію. Її чудодійний вплив пройшов випробування віками. Місцеві жителі здавна п'ють дивоводу як для тамування спраги, так і для лікування.

За радянських часів мінеральні води "Лужанська" та "Поляна Квасова" постачалися в усі куточки величезної держави. А от "Поляна Купель" у пляшки практично не розливалася; мала дивну особливість: діяла тільки безпосередньо на місці, а під час розливу втрачала свої властивості, і будь-які спроби консервування закінчувалися невдачею.

Тільки з розвитком науки і становленням сучасних технологій стало можливим надійне збереження всіх цілющих компонентів. У серпні 1995 року на Свалявщині з'явилася фірма "Алекс", яка

стрімко увійшла в ритм сучасного життя завдяки прогресивним технологіям та високотехнологічному обладнанню. Підприємство, народження якого було зумовлене велінням часу, почало інтенсивно розвиватися і за декілька років свого існування досягло значного успіху.

МПП "Алекс" гідно витримало коливання в економічній сфері.

Безумовно, найбільше надбання - це чудовий колектив. Це люди, які крім відмінної фахової підготовки, відрізняються високою корпоративною культурою; Керівництво фірми зуміло згуртувати навколо себе і талановиту молодь, і справжніх асів своєї справи.

Підприємство "Алекс" завоювало популярність і авторитет серед підприємств галузі, фундаментом яких є постійне вдосконалення технологій, фінансовий менеджмент і маркетингова стратегія.

Досягнуті успіхи дали можливість підприємству вийти на новий стабільний рівень виробництва і завоювати визнання та повагу споживача не тільки нашої держави, але й далеко за її межами. Усі працівники МПП "Алекс" працюють під гаслом: "Ми особисто відповідаємо за те, що виробляємо".

Ретельно зберігаючи кожну краплю, "Алекс" несе споживачам унікальні мінеральні води - диво з рук самої Природи!

СП “ВІАД СЕЙЛС - МУКАЧЕВО”

СІРМОЇ
Любов Василівна

*Народилась 15 квітня 1949 року
в с. Олександрівка
Хустського району.*

*У 1972 р. закінчила Київський
технологічний інститут легкої
промисловості.*

*З 1972 р. по 1998 р. - інженер-
конструктор, начальник
експериментальної лабораторії,
головний інженер*

*Мукачівського трикотажного
об'єднання “Мрія”.*

*З 1998 р. - директор
СП “ВІАД Сейлс”.*

*Нагороджена орденом
Дружби народів.*

Директор - СІРМОЇ Любов Василівна.

Підприємство СП “Віад Сейлс - Мукачево” створене в грудні 1998 року.

СП “Віад Сейлс - Мукачево” співпрацює з багатьма іноземними фірмами. Сьогоднішня продукція підприємства (жіночі піжами, нічні сорочки, халати) вже завоювала вибагливий заокеанський та європейський ринки. Недавно почалося освоєння нового асортименту жіночої білизни.

Кожна виробнича ділянка функціонує як добре налагоджений механізм. Будь-яка операція, навіть найскладніша, виконується операторами якісно та з легкістю, а це, як відомо, досягається тільки майстерністю та відповідальним ставленням до праці.

Підприємство успішно пройшло сертифікацію на міжнародну якість JC Penney і ITS і отримало дозвіл на виготовлення продукції, яка представляє такі всесвітньовідомі торгові марки, як: JC Penney, Sears, Costco, Komar, Marks&Spenser, Benetton.

Підприємство “Віад Сейлс - Мукачево” досягло високих показників якості та значних обсягів виробництва - це близько 1,5 млн одиниць трикотажних виробів на рік. Керівництво використовує всі можливості для збереження робочих місць та забезпечення стабільної роботи фірми. Це стало можливим завдяки постійному оновленню оснащення конвеєрів високоякісною технікою таких марок, як Brother, Juki, Kanzai Special, Pfaff, Siruba, Jamato, Pegasus.

Належна увага та турбота в СП “Віад Сейлс - Мукачево” приділяється підвищенню кваліфікації та майстерності працівників (на підприємстві працює 400 осіб), соціальному захисту, зокрема організовано доставлення працівників на першу зміну та з другої зміни транспортом підприємства, існує система компенсації працівникам за транспортні витрати. Працівники забезпечуються безкоштовними сніданками, за кошти підприємства проводиться оздоровлення працівників.

Керівництво та працівники фірми розуміють, що їх сьогоднішня і майбутня неможливі без розширення виробничих потужностей. Так, найближчим часом передбачається введення в дію розкрійного та швейного цехів з пошиву продукції на замовлення.

Підприємство планує вийти з власними виробами на ринок України, який вже здатний оцінити якісну національну продукцію.

89600, м. Мукачево,
вул. Миру, 151,
тел.: (03131) 5-43-19,
факс.: (03131) 5-43-27
e-mail: viad-m@viad.com.ua
www.viad.com.ua

ВАТ "МУКАЧІВСЬКА ТРИКОТАЖНА ФАБРИКА "МРІЯ"

**ГОРОХОВСЬКА
Галина Романівна**

*Народилася 28 лютого 1959 року
в м. Тернопіль.*

У 1981 р. закінчила

*Тернопільський фінансово-
економічний інститут.*

*З 1981 р. по 1998 р. працювала на
керівних посадах Мукачівського
трикотажного об'єднання.*

*З серпня 1998 року обрана
головою правління*

*ВАТ "МТФ "Мрія", працює на
посаді директора.*

*За підсумками першого
Всеукраїнського конкурсу
удостоєна звання "Кращий
роботодавець року".*

*Нагороджена срібною медаллю
"10 років незалежності України".*

*У 2003 р. нагороджена Почесною
грамотою Міністерства*

*промислової політики України
за високий професіоналізм
своєї справи.*

*Депутат Мукачівської
міської ради.*

*89600, м. Мукачево,
вул. Матросова, 13,
тел.: (03131) 2-13-16, 2-33-08,
факс: 2-10-16, 5-27-80
e-mail: mriya@mukachevo.net*

Голова правління - директор - ГОРОХОВСЬКА Галина Романівна.

У 2003 році Мукачівська трикотажна фабрика "Мрія" відзначила своє 30-річчя.

ВАТ "Мукачівська трикотажна фабрика "Мрія" - єдина в регіоні фабрика з повним циклом трикотажного виробництва.

Підприємство випускає практично всі види трикотажного одягу для дітей і дорослих, а також виконує замовлення із в'язання, фарбування та оздоблення полотна, нанесення малюнка та вишивки на окремий виріб.

На фабриці встановлено обладнання в основному імпортного виробництва таких відомих фірм, як Juki, Yamato (Японія); Rimoldi, Ferrari, Multipla (Італія); Textima, Krochett, Pfaff, UNION SPECIAL, Mejer, Zinger (Німеччина); Monarch (Англія).

Щорічний випуск продукції становить понад 3 млн шт. трикотажних виробів. ВАТ "Мукачівська трикотажна фабрика "Мрія" - надійний партнер, що виготовляє конкурентоспроможну продукцію світового рівня. Продукція фабрики реалізується у Великобританії, Німеччині, Франції, Данії, Австрії, Нідерландах, Італії, Литві та ін.

Для вивчення попиту внутрішнього ринку відкрито фірмовий магазин "Мрія", який став справжньою візиткою міста Мукачево. Сучасні моделі одягу розробляють конструктори і художники-модельєри фабрики - переможці престижних конкурсів-показів моди.

З березня 2000 року підприємство реалізує інвестиційний проєкт "Розширення виробництва трикотажних виробів". Це дало змогу залучити іноземні інвестиції у вигляді сучасного обладнання, успішно і вчасно виконувати замовлення партнерів, розширити виробництво на внутрішній ринок, створити нові робочі місця, які забезпечені належними умовами праці та соціальними гарантіями.

Фірмовий магазин "МРІЯ"
м. Мукачево, пл. Миру, 27,
тел.: (03131) 2-20-48

Швейний цех

ВАТ "Мукачівська трикотажна фабрика "Мрія", як і три десятиліття тому, живе, працює, а колектив, спроможний вистояти в ринкових умовах господарювання, має всі підстави вважати себе гідним представником легкої промисловості України.

ТОВ "АВЕРС - ПЛЮС, ЛТД"

СИВУЛЯ
Маріанна Василівна

Народилася 10 вересня 1969 року.
Закінчила Ужгородський
національний університет.

89600, м. Мукачєво,
вул. Гоголя, 24,
тел./факс: (03131) 5-41-75
e-mail: avers@mk.uz.ua

Директор - СИВУЛЯ Маріанна Василівна.

Товариство засноване у 1998 році.
Сьогодні підприємство спеціалізується з виготовлення верхнього трикотажу, швейного виробництва:

- жакети, джемperi, костюми жіночі;
- жакети, светри чоловічі;
- дитячий трикотаж;
- блузки, спідниці;
- брюки, шорти;
- постільна білизна тощо.

За останній час проведено технічне переоснащення виробництва, зокрема введено в дію плосков'язальні машини 5, 7, 8, 10 класу німецької фірми STOLL, впроваджено передові технології, які дозволили підвищити продуктивність праці та виробляти продукцію європейського рівня

та якості. Обсяг виробництва зріс до 70 тис. виробів щомісячно.

Сьогодні ТОВ "Аверс - Плюс, ЛТД" - це поєднання традицій і сучасних технологій, високий професіоналізм фахівців, широкий асортимент, мобільність виробництва, конкурентоспроможність моделей.

Підприємство плідно співпрацює з фірмами Німеччини, Данії, Польщі, Угорщини, отримуючи досвід, що знадобиться при вступі до СОТ, і вже зараз випускає продукцію відповідного стандарту та якості.

"Аверс - Плюс, ЛТД" - постійний учасник галузевих виставок і ярмарків, на яких підприємство неодноразово ставало переможцем. На четвертому Міжнародному ярмарку "Легка промисловість-2003. Осінь-Зима" "Аверс - Плюс, ЛТД" визнано переможцем у номінації "Кращий виробник трикотажних виробів".

ТОВ “МУКАЧІВСЬКА ШВЕЙНА ФАБРИКА”

ОБЕРТЮХ
Терезія Ласлівна

Народилася 14 грудня 1952 року в м. Мукачево.

У 1975 р. закінчила Київський технологічний інститут легкої промисловості.

Протягом 1972-1999 рр. працювала на трикотажному об'єднанні "Мрія": пройшла шлях від контролера, старшого контролера, технолога, старшого технолога, начальника

швейно-закрійного цеху до заступника директора з виробництва.

З 1999 р. - директор Мукачівської швейної фабрики.

89600, м. Мукачево, вул. Московська, 33, тел.: (03131) 2-21-27, факс: (03131) 2-34-25 e-mail: msf@mukachevo.net

Директор - ОБЕРТЮХ Терезія Ласлівна.

Товариство з обмеженою відповідальністю "Мукачівська швейна фабрика" - це підприємство з понад 50-річною історією, багатим досвідом виготовлення швейних виробів.

З розвитком легкої промисловості України на підприємстві впроваджувалися нові технології, змінювався асортимент продукції.

ТОВ "Мукачівська швейна фабрика" - юридична особа з колективною формою власності, де працюють висококваліфіковані спеціалісти.

Завдяки впровадженню устаткування для волого-теплової обробки фірм COVEMAT, ZOMTEX, а також сучасного спеціального швейного обладнання фірм JUKI, SIRUBA, MAIER, PFAFF, MINERVA, передової технології та раціональної організації виробничого процесу стало

можливим тісне співробітництво з іноземними фірмами, на замовлення яких підприємство виготовляє та відвантажує продукцію за кордон.

За останні роки поряд з випуском верхнього одягу (пальт чоловічих, жіночих, дитячих; курток на утеплювачі та вітрівок; комбінезонів і комплектів на утеплювачі) підприємство освоїло

пошиття легкого верхнього одягу і трикотажної білизни (брюк чоловічих, жіночих, дитячих; блуз, спідниць, суконь; нічних сорочок).

Обсяг виробництва становить 30-40 тис. штук швейних виробів щомісячно. Підприємство плідно співпрацює з фірмами Австрії, Угорщини, Польщі.

Надзвичайна уважність до партнерів забезпечує поступ і успіх колективу, який завжди готовий до різноманітних форм співпраці.

АУДИТОРСЬКА ФІРМА "АУДИТ"

КІЛЯРУ
Юлія Олександрівна

У 1980 р. закінчила
Чернівецький державний
університет.
З 1993 р. очолює
аудиторську фірму "Аудит".
Голова Закарпатського
територіального відділення
Спілки аудиторів України,
член ради САУ.

**"Кожен хоче, щоб його
інформували чесно,
неупереджено, правдиво..."**

Гілберт Честертон

Реєстраційне свідоцтво суб'єкта
аудиторської діяльності
№ 0037 від 26 січня 2001 року.
Сертифікат серії А № 000201
від 30.01.2003 р.
Сертифікат Державної комісії
з цінних паперів та фондового
ринку України № 98/0027
від 19.09.1998 р.

м. Мукачево,
пл. Миру, 19/1,
тел.: (03131) 5-41-16,
тел./факс: 4-49-91
e-mail: kilaru@audit.uzhgorod.ua

Директор - КІЛЯРУ Юлія Олександрівна.

У 2003 р. фірма "Аудит" відсвяткувала свій 10-річний ювілей. Десятирічний досвід аудиторської діяльності фірми на ринку аудиторських послуг свідчить про високу професійність, надійність і стабільність.

Фірма має великий досвід роботи з суб'єктами підприємницької діяльності різних форм власності, включаючи акціонерні товариства, підприємства з іноземними інвестиціями, приватних підприємців.

За час діяльності фірмою здійснено перевірку 565 підприємств, надано практичну допомогу тисячам суб'єктів господарювання різних форм власності.

Фірма "Аудит" пишається своїми постійними клієнтами: ВАТ "Кондитерська фабрика "АВК" м. Мукачево, ОП "Ужгородський коньячний завод", ВАТ "Мукачівська трикотажна фабрика "Мрія", ТЗОВ "Едельвейс Лего", ВАТ "Видавництво "Закарпаття", СУЧФ "Ужгород", ВАТ "Свалявські мінеральні води", ДП "Транскарпатен Освальд", ВАТ "Мукачівський завод залізобетонних виробів і конструкцій", ВАТ "Мукачівське УМШБ № 3", ВАТ "Мукачівський Агроспецпостач" та багатьма іншими підприємствами.

Фірма "Аудит" надає такі види послуг:

1. Аудиторська перевірка фінансово-господарської діяльності, бухгалтерського і податкового обліку підприємств; підтвердження достовірності фінансової звітності про фінансово-господарську діяльність підприємств; абонентське обслуговування з подальшою можливістю проведення аудиту.

2. Аудиторські послуги: ведення обліку підприємств, його поповнення; складання квартальної та річної звітності підприємств; розробка облікової політики підприємства.

3. Інформаційно-консультаційні послуги з питань бухгалтерського та податкового обліку; індивідуальні консультації на етапі становлення бухгалтерського обліку; підтримка та супроводження ведення обліку приватних підприємств.

Використовуючи комплексний підхід до рішення проблем наших клієнтів, ми пропонуємо послуги - аудит і консалтинг з одного джерела, що збільшує ефективність нашої співпраці.

На базі фірми "Аудит" функціонує громадська організація "Клуб бухгалтерів", основні напрями діяльності якої - представництво інтересів своїх членів з правових, економічних, організаційних питань, щомісячний розгляд актуальних питань бухгалтерського обліку та оподаткування, забезпечення бухгалтерів бланками бухгалтерської, податкової та іншої звітності.

**Ми будемо раді і в майбутньому співпрацювати з усіма,
хто потребує наших знань та досвіду, роблячи цим
свій посильний внесок у розбудову цивілізованого ринку України!**

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО “ЗАКАРПАТСЬКИЙ ГЕОДЕЗИЧНИЙ ЦЕНТР”

КАЛИНИЧ

Іван Васильович

*Народився в 1959 р.
в м. Берегово.*

*Трудову діяльність
розпочав у 1978 р. після
закінчення топографічного
технікуму техніком-геоде-
зистом в експедиції № 211
м. Курськ. Вищу освіту здо-
був у Львівському
політехнічному інституті.*

*Працював начальником
топозагону, начальником
партії, головним інженером,
а з вересня 2000 року -
директор ДП "Закарпатгео-
дезцентр". За високий про-
фесіоналізм та особистий
внесок у розвиток геодезії і
картографії нагороджений
Почесною грамотою Кабіне-
ту Міністрів України.*

*Почесний геодезист
України (2003 р.).*

*89600, м. Мукачево,
вул. М. Грушевського, 39/11,
тел.: (03131) 2-23-40,
тел./факс: (03131) 2-43-49
e-mail:
geo@geodez.mk.uzhgorod.ua*

Директор - КАЛИНИЧ Іван Васильович.

Державне підприємство "Закарпатський геодезичний центр" створено в 2000 р. на базі Закарпатського обласного центру геодезії, картографії та геоінформаційних систем.

За час роботи підприємство стало відомим на українському ринку геодезичної, топографічної та картографічної продукції, а також за межами України - в Угорщині, Польщі і Данії.

Спектр діяльності підприємства надзвичайно широкий:

- створення та поновлення планів і карт різних масштабів та призначення;
- створення цифрових моделей місцевості стереотопографічними методами;
- інженерно-геодезичні вишукувальні роботи;
- створення картографічної продукції різної тематики та призначення;
- розробка геоінформаційних систем для обліку та планування території, аналізу та моделювання надзвичайних ситуацій;
- інвентаризаційні, землевпорядні та землеоціночні роботи;
- топографо-геодезичні зйомки різних масштабів.

До складу ДП "Закарпатгеодезцентр" входять окремі виробничі підрозділи, що займаються:

- інженерно-геодезичними вишукувальними роботами;
- топографо-геодезичним та картографічним виробництвом.

Підприємство володіє новітніми геодезичними та фотометричними приладами, комп'ютерними технологіями та високотехнологічним програмним забезпеченням.

ДП "Закарпатгеодезцентр" - єдиний виробник картографічної продукції в Закарпатській області. Картографічні матеріали, що зберігаються в архіві підприємства, можуть бути використані як основа для виготовлення карт, планів, схем під будь-яке замовлення.

Підприємство виконує картографічні роботи: від створення до видання картографічної продукції різних масштабів і форматів зі вставками фотографій та довідкових таблиць. Розробляє геоінформаційні системи для обліку та планування територій, аналізу та моделювання ситуації, керування різними галузями господарства. Закарпатгеодезцентр забезпечений сучасним обладнанням для виконання інженерно-геодезичних вишукувальних та картографічних робіт, у тому числі із застосуванням аерофотозйомок. Обробка результатів повністю комп'ютеризована, що дає змогу виконувати роботи оперативно, якісно та відповідно до норм і стандартів. Також підприємство реалізує комп'ютерну техніку, оптимізовану для обробки картографічної інформації.

Технічне оснащення підприємства, його технологічні можливості та високий рівень кваліфікації працівників, які використовують у виробництві новітні геодезичні, фотограметричні комп'ютерні технології та високотехнологічне програмне забезпечення, дають можливість, крім зазначених видів продукції і послуг, займатися ще й науково-дослідною роботою.

Підприємство постійно нарощує виробничі потужності і забезпечує мінімальний термін виконання замовлень.

ЗАКАРПАТСЬКА ДИРЕКЦІЯ УДППЗ "УКРПОШТА"

СУХАН
Февронія Михайлівна

*Почесний зв'язківець України.
Народилася 18 липня 1951 року в с. Тереля Тячівського району Закарпатської області.
Закінчила Київський інститут зв'язку, за фахом - інженер поштового зв'язку.
Розпочавши фахову трудову діяльність у 1969 р., пропрацювала в п'яти районах області.
У 2002 р. очолила Закарпатську дирекцію УДППЗ "Укрпошта".*

88000, м. Ужгород,
Поштова площа, 4,
тел./факс: (03122) 61-70-90,
61-24-06
adminzakarpapost@viaduk.net
www.zakarpattya-post.com

Директор - СУХАН Февронія Михайлівна.

У Закарпатській дирекції нарахуються 361 відділення зв'язку, в яких працюють понад 2 тис. осіб.

Важлива роль "Укрпошти" в гірському Закарпатті, де відділення поштового зв'язку є одночасно і центром культурно-соціального життя.

Місія підприємства - надання споживачам високоякісних поштових, фінансових, транспортних, рекламних, інформаційних та інших загальнодоступних послуг, а також доставка мережею поштового зв'язку товарів та вантажів.

У 2003 р. святкували новосілля відділення зв'язку в селах Вільшани Хустського, Сторожниця Ужгородського, Кобилецька Поляна Рахівського районів. Відкрито відділення зв'язку в с. Кідьох Берегівського району. Для мінімізації витрат проводиться реконструкція опалювальних систем в Іршавському, Берегівському, Міжгірському та інших ВУПЗ області.

Значна увага приділяється технічному оснащенню. Якщо на початку самостійної діяльності підприємства на Закарпатті зовсім не було автоматизованих робочих місць обслуговування клієнтів, то нині діє понад 160. Функціонує і єдина внутрішньообласна корпоративна комунікаційна мережа, яка доходить до рівня районних вузлів зв'язку (приймання електронних переказів, внутрішня електронна пошта).

Нові технології дозволили запровадити надання клієнтам сучасних послуг, насамперед електронної та гібридної пошти, електронного переказу, створено веб-сайт Закарпатської дирекції.

Закарпатська дирекція має в підпорядкуванні два будинки відпочинку на території санаторіїв "Карпати" та "Шаян", де можуть лікуватися й оздоровлюватися працівники УДППЗ "Укрпошта".

Ефективна маркетингова політика та вмілий менеджмент, підтриманий спільними зусиллями колективу, який очолює Ф.М. Сухан, дозволили УДППЗ "Укрпошта" протягом одного року піднятися на дев'ять сходинок вгору в рейтинговій оцінці дирекції "Укрпошти".

Єдиний в Україні пам'ятник листоноші Федору Фекеті, споруджений в с. Тур'я Ремети Перечинського району

Будинок відпочинку на території санаторію "Карпати"

ЗАКАРПАТСЬКА ОБЛАСНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ

ЦАП
Василь Васильович

Народився 1 січня 1951 року в с. Волосянка Великоберезнянського району Закарпатської області. У 1979 р. закінчив Львівський торгово-економічний інститут. З 1980 р. працює в Закарпатській облспоживспілці, з 1990 р. - заступник голови правління облспоживспілки із заготівель, з 1999 р. - голова правління облспоживспілки. Відмінник споживчої кооперації (1991 р.), член ради Центральної спілки споживчих товариств України. Нагороджений Почесною грамотою Центральної спілки споживчих товариств та ЦК профспілки споживчої кооперації України.

88000, м. Ужгород,
вул. Гойди, 10,
тел.: (03122) 3-33-07,
тел./факс: 3-45-00

Голова правління - ЦАП Василь Васильович.

В.В. Цап - активний організатор кооперативного руху на Закарпатті. Контактна, інтелектуальна, вольова і сильна людина, аналітик, реаліст, переконаний у реальній силі і діяльності кооперативних цінностей і принципів, здатності кооперації активно сприяти покращенню умов життя і добробуту сільського населення області.

Закарпатська обласна спілка споживчих товариств (облспоживспілка) є організаційним і координаційним центром системи споживчої кооперації області. Вона об'єднує 41 681 пайовика та обслуговує сільське населення області.

До складу облспоживспілки входять 12 райспоживспілок, районне споживче товариство, три міські споживчі товариства, міськкоопторг, 68 сільських споживчих товариств.

У системі діє 1410 підприємств торгівлі та громадського харчування, працює 6 гуртових баз, 23 ринки, 10 райзаготкооппроектів, 11 промислових підприємств, 25 хлібопекарень.

Облспоживспілка займається торгівлею, громадським харчуванням, заготівлею і переробкою сільськогосподарської продукції. Загальний роздрібний товарообіг у рік складає до 70 млн грн, заготівельний обіг - 10 млн грн. Виробничі підприємства випускають хлібобулочні, кондитерські, ковбасні вироби, плодоовочеві та м'ясні консерви, безалкогольні напої та інші продовольчі і непродовольчі товари. 140 об'єктів надають побутові послуги на суму понад 3,3 млн грн у рік.

Підготовку кадрів проводить Мукачівський кооперативний фінансово-комерційний технікум та його Виноградівська філія. Система має страхову компанію та недержавний пенсійний фонд.

Виробничий і фінансовий потенціал використовується для задоволення потреб пайовиків, а також більшості сільського населення та мешканців селищ і районних центрів області.

Керівники райспоживспілок Закарпаття на виїзному семінарі в Рахівському районі

МП "ПРОКК"

КОБАЛЬ

Володимир Володимирович

*Народився 12 вересня
1974 року*

*в м. Красногвардійськ
Республіки Крим.*

У 1996 р. закінчив

*Ужгородський державний
університет за спеціальністю
"Прикладна математика".*

*З 1993 р. працює в галузі
інформаційних технологій.*

*З 1994 р. - технічний
директор ТзОВ "ТрансКом".*

*З 1996 р. - директор
МП "ПроКК".*

*У 2002 р. пройшов
стажування у США на
провідних фірмах, які
працюють у галузі
інформаційних технологій.*

*Здобуває другу вищу освіту в
Київському інституті
інвестиційного менеджменту
за спеціальністю*

"Фінансовий менеджмент".

*Одружений, виховує двох
синів та доньку.*

*м. Мукачєво,
вул. Пушкіна, 15/2,
тел./факс: 5-42-22
e-mail: info@prokk.net
www.prokk.net*

Директор - КОБАЛЬ Володимир Володимирович.

Фірма "ПроКК" інтенсивно працює на ринку інформаційних послуг з 1996 року і за період своєї роботи не тільки набула досвіду, але й суттєво розширила сферу своєї присутності, освоїла декілька напрямів роботи, сформувала команду однодумців, які є спеціалістами високого класу.

ПроКК

Основні напрями роботи підприємства:

- надання послуг доступу до мережі Інтернет;
- постачання і введення в експлуатацію комп'ютерної техніки, мережного обладнання, обладнання зв'язку, програмного забезпечення;
- впровадження програмного забезпечення ІС: Підприємство;
- реалізація і встановлення цифрових АТС і корпоративних телефонних мереж;
- проектування і встановлення корпоративних комп'ютерних мереж з робочими місцями на базі персональних комп'ютерів чи спеціалізованих терміналів, з використанням серверів на базі операційних систем Windows 2003 та Unix;
- розробка електронного обладнання для провайдерів доступу до мережі Інтернет.

МП "ПроКК" - піонер з надання послуг доступу до мережі Інтернет у містах Мукачєво, Свалява, Іршава. Центральний вузол підприємства підключено до зовнішнього світу по каналах з надлишковою пропускнуною спроможністю, що гарантує високу якість обслуговування абонентів. Також використовуються резервні канали для забезпечення максимальної надійності зв'язку.

МП "ПроКК" з 2000 року є офіційним дилером компанії "АВВУУ Україна" та має підтверджений статус ІС: Франчайзі та авторизованого навчального центру. Спеціалісти підприємства пройшли повну атестацію з продуктів ІС: Підприємство, про що свідчать отримані сертифікати. Обслуговування вказаних продуктів включає продаж, встановлення, зміну конфігурації під реальні потреби замовників, супровід, підготовку користувачів, розробку нових рішень на базі ІС: Підприємство. Неодноразово компанія "АВВУУ Україна" визначала МП "ПроКК" як кращого регіонального партнера.

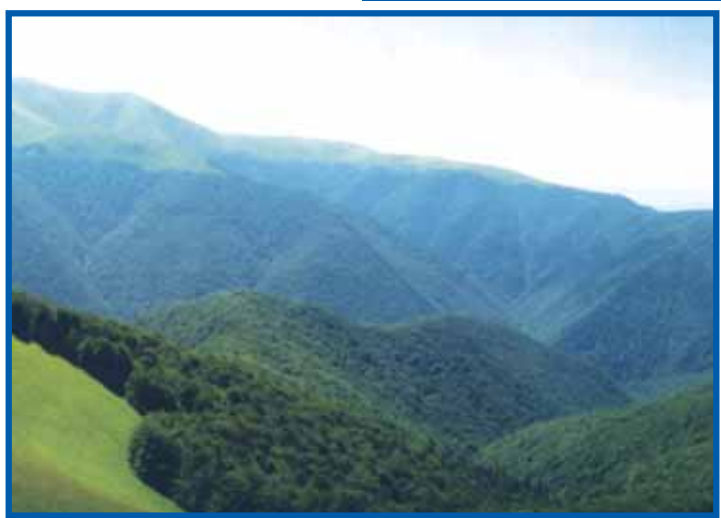
На підприємстві є відділ розробок. Готова продукція власної розробки працює не тільки у Закарпатті, але й по всій Україні. Серед впроваджених у виробництво розробок:

- система спостереження за рухомими супутниками;
- пристрої грозозахисту для різноманітних інтерфейсів;
- пристрої контролю працездатності серверів;
- пристрої для віддаленого керування живленням обладнання;
- блоки для організації дистанційного живлення обладнання;
- блоки безперервного живлення високого класу.

Досвід, професіоналізм, стабільність росту та бездоганна репутація - ось основні аргументи, що схилиють до співпраці з МП "ПроКК" зацікавлених осіб.

**ЛІСОВЕ
ГОСПОДАРСТВО
ЗАКАРПАТТЯ**

ЗАКАРПАТСЬКЕ ОБЛАСНЕ УПРАВЛІННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

ЦУБЕРА
Василь Іванович
Начальник Закарпатського
обласного управління лісового
господарства

Народився 7 січня 1965 року в с.мт Дубове. У 1993 р. закінчив Донський державний технічний університет за спеціальністю "Приладобудування" (інженер-механік). Трудову діяльність розпочав у 1984 р. техніком-технологом Закарпатського машинобудівного заводу. З 1990 р. по серпень 2003 року працював на керівних посадах підприємств області, з 18 серпня 2003 року призначений начальником Закарпатського обласного управління лісового господарства. Одружений, виховує сина та доньку.

*м. Ужгород,
вул. Собранецька, 156,
тел.: (03122) 6165-38,
факс: 61-27-01
e-mail: zls@mail.uzhgorod.ua*

Закарпатське обласне управління лісового господарства, як спеціально уповноважений державний орган Держкомлісгоспу України, здійснює управління і контроль у галузі ведення лісового і мисливського господарства у всіх лісах області. Ліси Закарпаття виконують переважно екологічні функції і тому мають обмежене експлуатаційне значення.

Виходячи з розподілу вкритих лісовою рослинністю земель, за віковими групами, в розрізі категорій захисності лісів, експлуатаційний фонд складає 43,7% від загального запасу насаджень області.

Річні, нормативно дозволені обсяги заготівлі деревини від рубок головного користування та рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, сягають 1,3 млн куб. м, або 46% від щорічного середнього приросту.

Загальна лісова площа - 694 тис. га розподілена між постійними лісокористувачами. На площі 492,1 тис. га лісове та мисливське господарство ведуть безпосередньо підпорядковані управлінню 18 лісгосподарських підприємств. Лісовий фонд площею близько 80 тис. га знаходиться в постійному користуванні підприємств об'єднання "Закарпат-агроліс". На площі 66,9 тис. га лісгосподарські заходи здійснюють Карпатський біосферний заповідник, Національний природний парк "Синевир", Національний природний "Ужанський" парк та Закарпатський лісотехнікум, а на 10 тис. га - Ужгородське військове лісництво.

Лісовий фонд згаданих постійних користувачів представлений високопродуктивними деревостанами: з бука, ялини, ялиці, дуба, явора, ясена та інших порід; характеризується високими таксаційними показниками. Середній запас на 1 га вкритих лісовою рослинністю земель сягає більше 340 куб. м. Окремі деревостани мають запас 1000 куб. м. на 1 га і більше.

Річний середній приріст - 5 куб. м/га; 95,7% насаджень - II і вище бонітетів. Високоповнотні (0,8 - 1,0) деревостани займають 40,4%, середньоповнотні (0,5 - 0,7) - 56,8% і низькоповнотні (0,3 - 0,4) - 2,8% площі вкритих лісовою рослинністю земель.

У принципових підходах, стратегії і тактиці ведення лісового та мисливського господарства обллісгосп керується Лісовим кодексом України, іншими законодавчими і нормативними актами. При цьому постійно забезпечується правова і технічна регламентація лісгосподарського виробництва; контролюється використання лісових ресурсів залежно від природних та економічних умов, цільового призначення, місцезнаходження, породного складу лісів, а також функцій, які вони виконують.

Такі шляхи діяльності дозволили ліквідувати розрив у часі між вирубкою та відновленням лісу; скоординувати роботу науководслідних установ у галузі ведення лісового господарства і

спрямувати її на розробку та організацію виконання комплексних державних і регіональних програм з питань охорони, захисту лісів, підвищення їх продуктивності, раціонального використання та відтворення. В основу лісокультурного виробництва, при щорічних обсягах близько 2000 га, покладено принцип відновлення корінних деревостанів, які є високопродуктивними, біологічно стійкими і добре виконують екологічні функції.

Упродовж десятиліть проводиться робота з переведення лісонасінневої справи на генетико-селекційну основу. Науковий супровід цих робіт здійснюється Карпатською лісовою науково-дослідною станцією, фахівці якої, разом зі спеціалістами лісового господарства, виявили і створили у лісовому фонді області численні генетичні резервати, постійні лісонасінневі ділянки, лісонасінневі плантації, плюсові насадження і дерева.

Обласне управління лісового господарства веде активний пошук шляхів заготівлі, переробки та реалізації недревних продуктів лісу. Особлива увага звертається на використання харчових продуктів лісу. Базою для такої діяльності служить наявність у лісовому фонді запасу сотень тонн грибів, ягід, дикорослих плодів та іншої цінної та екологічно чистої харчової і лікарської сировини.

У мисливських угіддях площею 148,5 тис. га нараховується 875 оленів, 874 козулі, 222 кабани, 41 лань, 55 ведмедів, 418 глухарів, 48 тетеруків, 557 лисиць, 644 куніци та багато іншої дичини. З метою відновлення чисельності мисливської фауни щорічно здійснюється комплекс біотехнічних заходів. У системі управління лісового господарства нараховується 8 форелерозплідників, у яких проводиться інкубація понад 1,5 млн шт. ікри струмкової і райдужної форелі та гольця.

Проводиться розчищення форелевих потоків, будівництво і ремонт перепадів. У форелеві потоки щорічно випускається понад 500 тис. шт. малька форелі.

Постійно проводяться роботи з інтродукції деревних і чагарникових порід. Цьому сприяють географічне розташування та кліматичні умови області. Результат цієї роботи - створення і вирощування насаджень з інтродуцентів або з їх участю на площі понад 6,5 тис. га. Інтродукційний розсадник знаходиться у дендрарії "Березинка", в якому до 320 видів деревних і чагарникових порід, переважна більшість з яких - інтродуценти.

Враховуючи виключну і ніяким іншим природним чинником незамінну роль лісів у збалансованості навколишнього природного середовища регіону і прилеглих до нього територій, обллісгосп здійснює заходи щодо збереження існуючих та створення нових природно-заповідних об'єктів у лісовому фонді області. Площа природно-заповідних об'єктів на території лісового фонду в області становить близько 155 тис. га.

Усі види діяльності обллісгоспу, через систему безпосередньо підпорядкованих підприємств та інших постійних і тимчасових користувачів, спрямовані на збереження, охорону, захист, відтворення та раціональне використання лісових ресурсів та посилення екологічних функцій лісів.

БЕРЕГІВСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

ЛАКАТОШ
Михайло Михайлович
Директор

Народився 11 липня 1955 року в с. Дешковича Іршавського району Закарпатської області. Закінчив у 1981 р. Львівський лісотехнічний інститут, за фахом - інженер лісового господарства. Працював у Довжанському лісгоспі лісником, майстром лісу, інженером лісового господарства та лісничим; згодом - лісничим Берегівського лісництва, Мукачівського ЛК. У 1995 р. призначений директором Берегівського державного лісогосподарського підприємства. Депутат обласної ради. Одружений. Виховує сина Ярослава і доньку Катерину.

90233, Берегівський р-н,
с. Яноші,
вул. Головна, 50-а,
тел.: (03141) 2-44-23
derzslishosp@Bereg.net.ua

Держлісгосп розташований у південно-західній частині Закарпатської області на території Берегівського, Іршавського та Мукачівського адміністративних районів.

Загальна площа лісів - 7441,0 га, з них покрита лісом площа - 7003,9 га.

Ліси I групи (водоохоронні, захисні, зелені зони, пам'ятки природи, заповідні урочища) займають 3726,0 га - 50,1%. Основними лісоутворюючими породами є дуб звичайний - 89,4%, ясень звичайний - 3,9 %, інші - 6,7 %.

Згідно з лісорослинним районуванням територія держлісгоспу віднесена до зони дубових рівнинних лісів Закарпаття.

Клімат району розташування Берегівського держлісгоспу перехідний - від теплого західно-європейського до помірно теплого континентального, східно-європейського. Середньорічна температура повітря - 9,90 °С. Кількість опадів за рік - 1014 мм. Глибина промерзання ґрунту - 40-70 см. Відносна вологість повітря - 78 %.

Рельєф території розміщення держлісгоспу рівнинний. Висота над рівнем моря становить 100-136 м.

До природно-заповідного фонду належать два об'єкти: заповідні урочища "Атак" площею 52,0 га і "Берегівське горбогір'я" - 33,0 га.

У держлісгоспі знаходиться вольєрне мисливське господарство площею 1484,0 га, де утримуються дикі тварини (мисливська фауна): олень благородний, лань європейська, косуля, кабан.

На території вольєрного господарства діє база відпочинку для мисливців "Берегліс".

БУШТИНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

БЕРЕЦЬ
Володимир Антонович
Директор

Народився 7 травня 1968 року в с. Стеблівка. Трудову діяльність розпочав після закінчення у 1985 р. Стеблівської СШ в колгоспі "Дружба". У 1996 р. здобув вищу освіту у Львівському ДЛТУ. З 2003 р. працював на посаді головного інженера в Буштинському державному лісогосподарському підприємстві, а з листопада 2003 року призначений його директором.

90556, Тячівський р-н,
с. Буштино,
вул. Кошута, 11
тел./факс: (03134) 6-75-32
e-mail: lisgosp@tyachiv.com.ua

Буштинське державне лісогосподарське підприємство було організовано в 1995 р. на базі лісів Усть-Чорнянського та Буштинського лісокомбінатів згідно з наказом Мінлісгоспу України № 507 від 26.05.1995 р.

Держлісгосп складається з 5 лісництв загальною площею 21 104 га, з якої лісовою рослинністю вкрито 19 184 га: молодняки - 4358 га, середньовікові - 7969 га, пристигаючі - 1724 га, стиглі - 5133 га. Держлісгосп розташований по західному схилу центральної частини Карпат.

Згідно з лісорослинним районуванням територія держлісгоспу відноситься до району дубово-букових лісів Полонинсько-Чорногорської області. Основними і переважаючими типами ґрунтів є бурі гірсько-лісові ґрунти і бурі лісові, які із збільшенням висоти над рівнем моря переходять в гірсько-підзолисті, а на полонинах - у дерново-буроземні. Основними лісоутворюючими породами є бук лісовий - 84,6%, дуб звичайний - 6,7%, дуб скельний - 3,7%, інші - 5,0%.

За рельєфом ділиться на два гірські масиви: західний та південний. Західний масив віднесений до району середньо-східного нагірного рельєфу Полонинського хребта Полонинсько-Чорногорської області, де розташовані лісові масиви Груніківського лісництва площею 4736 га, з яких 2126 га відносяться до природно-заповідного фонду Карпатського біосферного заповідника без вилучення із земель держлісгоспу на підставі Указу Президента України "Про розширення території КБЗ" від 11.04.1997 р. № 325/97.

Західний масив - система хвилястих хребтів з їх численними відрогами різного ступеня залуженості, які в свою чергу утворюють хребти другого і третього порядку з гострими вершинами. Південний масив - район Гутинських гір куполоподібної форми, які витягнуті по лівому березі ріки Тиса. До цього масиву відносяться урочища Буштинського лісництва, загальна площа яких становить 2254 га. Грушівське лісництво розташоване в районі низькогірного і терасового рельєфу Хустсько-Солотвинської котловини в басейні річки Тересва на площі 3727 га.

Основна частина лісових масивів розташована на висоті 800-1000 метрів над рівнем моря. Найвищою горою є гора Кобилиця (1410 м), яка знаходиться на території Тарасівського лісництва (площа - 6354 га). На території лісгоспу, в лісовому фонді Нересницького лісництва (загальна площа - 4033 га) знаходиться постійна лісонасіннева ділянка дуба скельного віком 114 років. Площа ПЛНД - 43 га.

Основними напрямками діяльності підприємства є ведення лісового господарства, лісонасінневої справи та розсадницького господарства, охорона і захист лісів, ведення державного обліку лісів і тваринного світу.

Значне місце займає виробництво продукції. Так, у 2003 р. підприємством виготовлено продукції на суму 2201,8 тис. грн, реалізація склала 2059,0 тис. грн, середньомісячна заробітна плата на одного працюючого склала 348 грн, до бюджетів різних рівнів та цільових державних фондів сплачено 895,8 тис. грн, у тому числі податків і платежів на суму 607,7 тис. грн.

БРУСТУРЯНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОМИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

ФАБРИЦІЙ
Володимир Васильович
Директор

Народився 26 листопада 1968 року в с. Лопухово Тячівського району. Виробничу діяльність розпочав у 1988 р. після закінчення Хустського лісотехнічного технікуму, працюючи на посаді майстра цеху переробки Усть-Чорнянського лісокомбінату. У 1993 р. закінчив Московський лісотехнічний інститут, повернувся в Усть-Чорнянський лісокомбінат на посаду майстра лісозаготівель майстерської ділянки "Сурдук". У 1997 р. очолив колектив ТзОВ "Бирть". З червня 2003 року призначений на посаду директора Брустуранського ДЛМГ. Депутат Тячівської районної ради.

90520, Тячівський р-н,
с. Лопухово,
вул. Партизанська, 1,
тел.: (03134) 7-63-41
brusturjanske_dlg@tyachiv.com

Брустуранське державне лісомисливське господарство (ДЛМГ), створене в липні 2003 року, розташоване в східній частині Українських Карпат.

До складу держлісгоспу входять чотири лісництва: Лопухівське, Кедринське, Турбатське та Плайське. Головна садиба лісгоспу розташована в урочищі Гук.

За лісорослинним районуванням територія підприємства відноситься до поясу карпатських гірських лісів, значна частина території ДЛМГ знаходиться в межах хвойних лісів Горган з переважанням шпилькових (ялинових) лісів. Середня висота лісництва знаходиться між позначками 900-1100 м над рівнем моря.

Лісова площа Брустуранського ДЛМГ складає 26 511 га. Головна водна артерія - р. Брустуранка, що є лівою притокою р. Тересва і належить до басейну р. Тиса.

Основну частину лісової площі становлять ліси другої групи - експлуатаційні ліси, де проводяться рубки головного користування, розрахункова лісосіка якого становить 20,0 тис. кбм на рік.

У лісах першої групи проводяться лише рубки, пов'язані з веденням лісового господарства.

На території Брустуранського ДЛМГ розміщені унікальні плантації кедр, за якими ведеться спостереження протягом всього періоду вирощування. Крім того, у лісових масивах держлісгоспу розміщується декілька об'єктів природно-заповідного фонду, серед яких державного значення - "Горган та Тавпіширка", "Горган" (Плайське лісництво); "Гладкий" (Турбатське лісництво); "Кедринський" (Кедринське лісництво), а також місцевого значення - "Аршична", "Явірник" (Кедринське лісництво); "Бертяник" (Плайське лісництво). Загальна площа природно-заповідного фонду - 669,4 га.

Підприємством ведеться також і мисливське господарство, важливим завданням якого є збереження оптимальної кількості тварин і створення сприятливих умов для їх існування в мисливських угіддях. Мисливська фауна в лісах господарства: олень, кабан, ведмідь, заєць, козуля, глухар і інші.

Крім задоволення потреб народного господарства в деревині та продукції побічних лісових користувань, лісові насадження мають важливе природоохоронне і рекреаційне значення. А також ліси позитивно впливають на мікроклімат району і гідрологічний режим річок. Сюди приходять відпочити як місцеве населення, так і туристи.

ВЕЛИКОБЕРЕЗНЯНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

РОМАНЮК
Анатолій Васильович
Директор

Народився 16 квітня 1967 року в с. Дубрівка Баранівського району Житомирської області. Закінчив у 1994 р. Львівський лісотехнічний інститут. Працював провідним спеціалістом з організації лісокористування, з використання лісосічного фонду Перечинського ДЛГ, лісничим Дубриницького лісництва, головним лісничим Перечинського держлісгоспу. У 2000 р. призначений директором Великоберезнянського державного лісогосподарського підприємства. Одружений. Виховує двох синів: Василя та Богдана.

89000, с. В. Березний,
вул. Рибарська, 18,
тел.: (03135) 2-11-39

Великоберезнянський держлісгосп організовано в 1995 р. згідно з Указом Президента від 24.02.1995 р. № 142/75, постановою КМУ від 06.05.1995 р. № 322 та наказом Мінлісгоспу України від 26.05.1995 р. № 57, у зв'язку з реорганізацією системи лісового господарства.

У 1995-1998 рр. підприємство очолював І.М. Лупич, у 1998-2000 рр. - Б.Ю. Кирлик, з грудня 2000 року держлісгосп очолює А.В. Романюк. З 1995 р. головними лісничими підприємства працювали В.М. Мартиненко, О.О. Олень, Ю.С. Верещ; нині - Ю.Ю. Пекар.

Великоберезнянський держлісгосп розташований у північно-західній частині Закарпатської області на території Великоберезнянського адміністративного району. Загальна площа земель лісового фонду складає 29 530 га, з них ліси I групи займають площу 15 999 га. Вкриті лісовою рослинністю землі становлять 28 898 га. До складу держлісгоспу входять 7 лісництв, які займаються посадкою, доглядом і охороною лісу, а також господарюванням.

Загальний розподіл вкритих лісовою рослинністю земель за переважаючими породами складає: 70,5% - твердолистяні, 27,5% - хвойні, 2% - інші деревні породи, чагарники. 40,8% вкритих лісовою рослинністю земель держлісгоспу виключені з експлуатації через їх захисне і природоохоронне значення.

Держлісгосп має затверджену розрахункову лісосіку рубок головного користування, яка становить 33,7 тис. куб. м. Освоєння розрахункової лісосіки проводиться в повних обсягах. Рубки, пов'язані з веденням лісового господарства, ведуться в межах, визначених матеріалами лісовпорядкування.

Лісистість району розташування держлісгоспу становить 61,8%.

У держлісгоспі є такі види побічних користувань:

- сінокошіння;
- випасання худоби;
- збір дикорослих плодів, ягід, грибів;
- збір лікарської сировини.

Заготівля харчових продуктів лісу і лікарської сировини на території держлісгоспу проводиться в основному місцевим населенням і має аматорський характер.

На території держлісгоспу діють шість учнівських лісництв. Учнівські лісництва забезпечують потребу школярів та учнівської молоді в здобутті знань і навичок у галузі лісівництва, сприяють вихованню свідомого ставлення до праці, до охорони природи, використання та відтворення лісових ресурсів та вибору майбутньої професії. Члени учнівських лісництв беруть участь у садінні лісу, догляді за лісонасінневими плантаціями, вирощуванні садивного матеріалу, озелененні населених пунктів, виявленні й охороні рідкісних рослин, збиранні насіння деревних і чагарникових порід, охороні і привабливості птахів, розселенні й охороні мурашників.

ВЕЛИКОБИЧКІВСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОМИСЛИВСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

РОМАН
Дмитро Іванович
Директор

Народився 16 червня 1956 року в с. Кобилецька Поляна Рахівського району. У 1973 р. закінчив Закарпатський лісотехнічний технікум, у 1993 р. - Львівський лісотехнічний інститут. Працював техніком-лісівником, помічником лісничого, лісничим Щербіловського лісництва. Після створення в 1995 р. Великобичківського ДЛМП призначений головним лісничим, а з 2003 р. - директором. Депутат сільської та районної ради. Нагороджений грамотами обласного управління лісового господарства "За вагомий вклад в розвиток лісового господарства області". Одружений, виховує дочок: Ромену, Христину, Тетяну.

90615, смт Вел. Бичків
вул. Промислова, 39,
тел./факс: (03132) 33-304

Територія Великобичківського ДЛМП розташована в басейні ріки Тиси з її притоками, це зона буково-ялицево-ялинових, букових та дубово-букових лісів.

Великобичківське ДЛМП створено в 1995 році, згідно з наказом МЛГ України від 26.05.1995 р. № 57 "Про створення державних лісгосподарських підприємств у Закарпатській, Івано-Франківській і Чернівецькій областях".

Ліси ДЛМП займають площу 53416,9 га, або 40% лісів Рахівщини; вкриті лісовою рослинністю 50187,9 га, 49% ліси I групи - смуги уздовж берегів річок, що захищають нерестовища цінних промислових риб. До складу насаджень входять понад 20 порід. Щорічні нормативні дозволені рубки головного користування складають 57,3 тис. куб. м.

Завдяки своєчасному і якісному проведенню лісівничих заходів, зокрема рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, середній запас вкритих лісовою рослинністю земель на 1 га становить 334 куб. м, а стиглих і перестиглих насаджень - 418 куб. м, річний середній приріст на 1 га - 4,2 куб. м.

Лісонасіннева база підприємства становить 72,2 га постійних лісонасінневих ділянок, 137 га - генетичний резерват ясеня звичайного, 12 плюсових дерев. Вирощування посадкового матеріалу проводиться в 15 розсадниках на площі 4,2 га, в яких вирощується в достатній кількості посадкового матеріалу для власних потреб та для реалізації.

Великобичківське ДЛМП веде лісове та мисливське господарство, лісовідновлення, здійснює охорону Держлісфонду від пожеж та самовільних рубок. Лісова охорона ДЛМП становить 130 осіб.

Вагоме місце займає побічне користування лісом та підсобне господарство.

Для збереження та вивчення унікальних природних комплексів флори і фауни, збільшення площ цінних пристигаючих і стиглих ділянок лісу на території лісового фонду ДЛМП знаходиться 8 об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення площею 4474 га, близько 20 мінеральних джерел.

У кожному лісництві створено рекреаційну зону, три лісові будинки обладнано для прийому відпочиваючих. Через територію ДЛФ проходять пішохідні туристичні маршрути.

У трьох лісництвах створено арборетуми рідкісних, для умов Закарпаття, деревних порід.

Проведено реконструкцію контор лісництв, мисливських будинків, лісопильних цехів.

У структурі ДЛМП 9 лісництв, 1 транспортно-лісопильний цех. Підприємство забезпечує роботою 354 рахівчан.

За роки діяльності ДЛМП лісівники зберегли організаційну структуру і матеріальну базу, набули попередниками, ринки збуту продукції, а також збільшили площу Державного лісового фонду. Наприкінці 2003 року прийнято в склад ДЛФ лісгоспу біля 6,0 тис. га малопродуктивних лісових ділянок Агролісу Рахівського району, в яких вже в 2004 році буде проведено лісгосподарські заходи для збільшення їх продуктивності.

Основна щоденна клопітка робота лісівників Великобичківського ДЛМП - вирощувати, доглядати та зберігати ліси для наступних поколінь.

ВИНОГРАДІВСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

КІБЕЛБЕК
Ярослав Іванович
Директор

Народився 25 листопада 1949 року в с. Т. Ремета Перечинського району. Після закінчення Львівського лісотехнічного інституту у 1977 р. за спеціальністю "Лісове господарство" працював майстром лісу, лісничим Міжгірського та Виноградівського лісництв. У 1995 р. призначений директором Виноградівського держлісгоспу. У 1998 р. та у 2002 р. повторно обраний депутатом Закарпатської обласної ради, бере активну участь у громадському і політичному житті району та області. Одружений. Має двох дітей: дочку Вікторію та сина Романа.

90300, м. Виноградів,
вул. Копанська, 178,
тел.: (03143) 2-14-35,
тел./факс: 2-23-48
e-mail: vin_dlg@sevlush.ukrtel.net

Виноградівське державне лісогосподарське підприємство засноване на державній власності, входить до складу Закарпатського обласного управління лісового господарства України на підставі наказу Міністерства лісового господарства України від 26.05.1995 р. № 57 "Про створення державних лісогосподарських підприємств".

Виноградівське ДЛГП розташоване в південній частині Закарпатської області на території Виноградівського адміністративного району, займає площу 11 004 га. Лісистість зони діяльності держлісгоспу 15,8%. Згідно з лісорослинним районуванням, територія держлісгоспу відноситься до XII району дубових рівнинних лісів Притисянської низовини, а друга частина Виноградівського лісництва - до XI району дубово-букових передгірських і гірських лісів Вулканічного хребта. Клімат району розміщення держлісгоспу помірно континентальний. Цей регіон сприятливий для вирощування високопродуктивних насаджень дуба звичайного, бука лісового, ясеня, клена. Середній вік насаджень - 65 років при повноті 0,7 із середнім запасом 240 куб. м на 1 га.

Відповідно до господарського призначення, місця розташування лісів і функцій, які вони виконують, ліси Виноградівського ДЛГП поділяються на I і II групи. До I групи належать ліси, що виконують водоохоронні функції (387 га), захисні смуги лісів уздовж залізниць, автомобільних доріг державного значення (305 га), ліси зелених зон навколо населених пунктів і промислових підприємств (3407 га), біосферні заповідники (941 га), пам'ятки природи (150 га). До II групи віднесено експлуатаційні ліси (3743 га).

На території ДЛГП щорічно заготовляється 8,6 тис. куб. м деревини від рубок головного користування і біля 5,7 тис. куб. м деревини від рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства. Щорічно лісові культури створюються на площі близько 40 га.

Господарська діяльність підприємства спрямована на вирощування високопродуктивних деревостанів, покращення водозахисних, кліматорегулюючих, оздоровчих, захисних рекреаційних та інших корисних природних властивостей лісів, керуючись принципами забезпечення невиснажливого і рівномірного користування лісовими ресурсами для задоволення потреб населення в деревині, покращення породного складу і якостей деревини, а також охорони лісу від пожеж, самовільних рубок, шкідників і хвороб лісу, та на раціональне використання земель лісового фонду.

Територія рекреаційних лісів характеризується високими показниками ландшафтної, естетичної оцінки. Вони є прекрасним місцем відпочинку.

ВОЛОВЕЦЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

РУСИН
Іван Іванович
Директор

Народився 23 лютого 1953 року в с. Пашковець Воловецького району. У 1994 р. закінчив Московський соціально-економічний інститут, за фахом - економіст, а в 2000 р. - Український державний лісотехнічний університет, за фахом - інженер лісового господарства. Трудову діяльність розпочав у 1970 р. і по 1995 р. працював на різних посадах на Жденіївському заводі "Електрон". З 17 липня 1995 року по 19 липня 2003 року працював начальником цеху переробки деревини Воловецького ДЛГП, а з 19 липня 2003 року призначений директором Воловецького ДЛГ. Одружений, виховує двох дітей: дочку і сина.

**89100, смт Воловець,
вул. Фабрична, 2,
тел.: (03136) 22-851**

Воловецьке державне лісогосподарське підприємство утворене в 1995 році наказом Міністерства лісового господарства від 26 травня 1995 року № 57. Розташоване в північній частині Закарпатської області на території Воловецького адміністративного району. До його складу входить шість лісництв та цех переробки деревини.

Площа лісового фонду, на якому ведеться природоохоронна та виробнича діяльність, складає 27 281 га, з них вкрита лісом - 25394,2 га.

Господарська діяльність держлісгоспу спрямована на вирощування високопродуктивних лісових насаджень, одержання деревини для народного господарства, охорону лісу від пожеж, шкідників і хвороб, з метою раціонального використання і відтворення лісових ресурсів, захисту ґрунтів від ерозії і охорони навколишнього середовища.

Завдяки проведенню рубок догляду за лісом, реконструкції малоцінних насаджень запас на 1 га покритих лісом земель станом на 2002 рік становить 349 кбм, порівняно з 344 кбм в 1999 р. Середній запас стиглих лісонасаджень складає 453 кбм та 427 кбм відповідно у вказаних роках.

Територія держлісгоспу використовується для потреб мисливського господарства. За даними обліку мисливської фауни, в угіддях є такі представники фауни, як: козулі, кабани, рисі, білки, куниці, вовки, зайці та ін.

У держлісгоспі створена постійна лісонасіннева база. Також є ботанічні та гідрологічні пам'ятки природи: тис ягідний та бузок угорський, джерела та свердловини з водою, яка має лікувальні властивості.

Підприємство задовольняє потребу в деревині Воловецького адміністративного району на 71,1%. Основні сортименти, що заготовляються в лісгоспі, це пиловник, будівельний ліс, сировина для оцтової кислоти.

Середня чисельність працюючих у ДЛГ - 227 осіб.

ДОВЖАНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОМИСЛИВСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

ЛЕДНЕЙ
Василь Іванович
Директор

Народився 21 січня 1961 року в с. Довге Іршавського району. Після закінчення Кіровського сільсько-господарського інституту працював егерем, лісничим (1982 - 1994 рр.) Річанського лісництва Довжанського лісокомбінату. У 1994 р. призначений директором державної виробничо-господарської дирекції Довжанського лісокомбінату, в липні 1995 року - директором Довжанського ДЛМП, у 1998 р. - начальником Закарпатського обласного управління лісового господарства. З серпня 2003 року - директор Довжанського ДЛМП. Одружений Має двох дітей: Олесю та Василя.

*90154, Іршавський р-н,
с. Довге,
вул. Січових Стрільців, 2,
тел.: (03144)71-402,
факс: 71-677*

Довжанське державне лісомисливське підприємство засноване на державній власності, входить до складу Закарпатського обласного управління лісового господарства України на підставі наказу Міністерства лісового господарства України від 26.05.1995 р. № 57.

Довжанське ДЛМП розташоване в центральній гірській частині Закарпатської області, займає площу 19 864 га. Основне завдання підприємства полягає в охороні і захисті лісу, лісовідновленні, насінневій справі, збереженні та відтворенні мисливської фауни.

Відповідно до господарського призначення, місця розташування лісів і функцій, які вони виконують, ліси Довжанського ДЛМП поділяються на першу і другу групи. До першої групи належать ліси, що виконують переважно захисні функції (площа 4891 га), в тому числі захисні смуги лісів уздовж берегів річок (491 га), смуги лісів, що захищають нерестовища цінних риб (2708 га), приполюсний ліси альпійської зони (780 га), протиерозійні ліси (807 га), в яких вся господарська діяльність заборонена за винятком оздоровчих заходів. До другої групи віднесено експлуатаційні ліси (14 973 га), в яких досить інтенсивно проводиться господарська діяльність, зокрема, щорічно заготовляється стиглий бук в межах 24 тис. кубм деревини.

До складу держлісомисливгоспу входять чотири лісництва загальною площею 19 864 га, з яких 18 621 га вкрито лісовою рослинністю. Найбільшим є Річанське лісництво (6488 га), угіддя якого знаходяться в районі середньовисотного гірського Полонинського хребта. Сюди входить і територія Лисичівського лісництва (6072 га) та частина Довжанського лісництва (4207 га). Лісові масиви Білківського лісництва (3097 га) займають нижню частину

долини ріки Боржави. Основна площа лісів розташована в межах 700-900 м над рівнем моря. Максимальна висота, до якої піднімається межа лісу - 1260 м над рівнем моря (полонина Кук).

Основною лісоутворюючою породою є бук лісовий, він займає площу 16 878 га, що складає 91% вкритої лісовою рослинністю площі. За ним йде дуб скельний - 872 га (4%), ялина європейська - 496 га (3%) та інші деревні породи - 376 га (2%). У незначній кількості представлені клен, явір, граб, ясен звичайний, акація біла, вільха чорна, каштан їстівний.

Завдяки багатству фауни і флори, мальовничості ландшафтів та унікальності природних екосистем Довжанське ДЛМП відіграє важливу роль у захисті біорізноманіття регіону.

*Адміністративний будинок
лісомисливського підприємства*

ЗАГАТЯНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

КЛИМОВИЧ
Ярослав Семенович
Директор

Заслужений лісівник України.

Народився 7 квітня 1953 року в с. Яблунька Богородчанського району на Івано-Франківщині. У 1975 р. закінчив з відзнакою Львівський лісотехнічний інститут за спеціальністю "Лісове господарство", у 2003 р. - факультет післядипломної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка за спеціальністю "Менеджмент організацій". З 1975 р. - помічник лісничого лісництва ім. Морозова Мукачівського лісокомбінату. У червні 1995 року призначений директором Загатянського держлісгоспу. Переможець конкурсу "Кращий закарпатець-2001" у номінації "Кращий працівник лісового комплексу".

**90112, Іршавський р-н,
с. Загаття,
вул. Жовтнева, 1,
тел.: (03144) 2-14-02,
факс: (03144) 2-10-42**

Згадки про багаті мисливські угіддя Іршавщини та перші топографічні матеріали з'явилися вже в XV ст. До XVIII ст. ліси краю слугували угорським князям. Пізніше лісові масиви, розташовані в центральній частині області, довгий час були мисливськими угіддями австрійської родини Шенборнів (1728-1928 рр.).

Після приєднання до Радянської України у Закарпатській області було створено лісгоспи та ліспроми. На території Загатського та Великодільського лісництв, що входили до складу Мукачівського лісгоспу, лісозаготівельні роботи проводив Загатський ліспром. Згодом, у 70-х роках, створено лісові підприємства-лісокомбінати, які об'єднали лісгоспи та ліспроми. Загатське та Великодільське лісництва увійшли до складу Мукачівського лісокомбінату.

У 1978 р. Ільницьке та вищезгадані лісництва перейшли до Довжанського лісокомбінату. Рішенням Закарпатської обласної ради народних депутатів лісове господарство в 1992 р. було відокремлено від лісокомбінатів і підпорядковано Закарпатському обласному управлінню лісового господарства.

У липні 1995 року згідно з наказом Міністерства лісового господарства України, на базі частини лісового фонду Довжанського лісокомбінату було створено Загатянське державне лісогосподарське підприємство з адмінбудинком в с. Загаття.

Ліси підприємства займають 14 182 га, у т. ч. лісових - 13 803 га, лісовою рослинністю вкриті 13 142 га. До складу держлісгоспу ввійшли три лісництва: Загатське (площа - 3202 га, охоплює гірський хребет Гат); Великодільське (площа - 5747 га) та Ільницьке (5233 га).

Лісові насадження підприємства високопродуктивні, в основному I класу бонітету, їх середній запас становить: у молодняках - 106 куб. м на 1 га, середньовікові - 339 куб. м на 1 га, пристигаючі - 395 куб. м на 1 га, стиглі і перестійні - 374 куб. м на 1 га.

Для збереження та вивчення ландшафту, унікальних природних утворень, флори, фауни, збереження еталонних природних деревостанів на території підприємства створено 5 об'єктів природно-заповідного фонду на площі 6356,7 га.

З дня створення колектив Загатянського ДЛГ очолює Ярослав Семенович Климович.

Його діяльність як депутата районної ради багаторазово відзначалась грамотами Закарпатського обласного управління лісового господарства, Іршавською районною радою та райдержадміністрацією, сільськими радами.

Нині очолюваний Ярославом Семеновичем колектив з 206 працівників примножує, доглядає і охороняє лісові багатства району.

МІЖГІРСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

ПОПАДИНЕЦЬ
Василь Федорович
Директор

Народився 25 жовтня 1960 року в с. Синевир Міжгірського району Закарпатської області. Після закінчення восьмирічної школи навчався в Закарпатському лісотехнічному технікумі (1975-1979 рр.). У 1979-1981 рр. служив у лавах Радянської армії. У 1987 р. закінчив Львівський лісотехнічний інститут. Працював лісничим Син-Полянського лісництва Міжгірського лісокомбінату, згодом - НПП "Синевир", з вересня 2001 року - заступник директора НПП "Синевир". З 12 лютого 2003 року обіймає посаду директора Міжгірського ДЛГ.

90000, смт Міжгір'я,
вул. Незалежності, 64,
тел.: (03146) 2-14-90,
тел./факс: 2-18-90,
2-12-93, 2-14-94

Міжгірське державне лісогосподарське підприємство створено згідно з Указом Президента України від 24 лютого 1995 року № 142/95 та Постановою Кабінету Міністрів від 05.05.1995 р.

Землі лісового фонду Міжгірського державного лісогосподарського підприємства станом на 1 січня 2003 року складають 31 513 га. Лісовою рослинністю вкриті 29 238 га: з переважанням хвойних порід - 11 928 га, твердолистяних - 17 102 га, м'яколистяних - 128 га. Загальний запас деревостанів - 10501 тис. куб. м, у т. ч. стиглих і перестійних - 3711 тис. куб. м. Середній запас на 1 га покритих лісом земель станом на 01.01.2003 р. становить 359 куб. м.

Міжгірське державне лісогосподарське підприємство веде лісове господарство, лісовідновлення, здійснює охорону Держлісфонду від пожеж та самовільних рубок. Для збереження та вивчення ландшафту, унікальних природних комплексів на території лісового фонду Міжгірського держлісгоспу знаходяться два об'єкти природно-заповідного фонду місцевого значення площею 219,4 га.

У структурі держлісгоспу - 7 лісництв, транспортно-ремонтний цех, два лісопилні цехи та будівельна дільниця. На підприємстві працюють 293 особи, 66 з них - у лісовій охороні. За дев'ять місяців 2003 року реалізовано продукції на суму 2,7 млн грн, або на 23,3% більше, ніж за відповідний період минулого року, заготовлено 26,9 тис. куб. м деревини, або на 32,7% більше, ніж за відповідний період минулого року. Середня зарплата одного працівника становить 369 грн, сплачено до бюджетів різних рівнів і цільових державних фондів

984,1 тис. грн податків і платежів, 52,4 тис. грн вкладено у переоснащення основних фондів.

*Міжгірське державне лісогосподарське підприємство
завжди готове до співпраці!*

МОКРЯНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОМИСЛИВСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

СОЙМА
Іван Іванович
Директор

Народився 6 лютого 1948 року в с. Красна в родині робітника. Закінчив Сторожнецький лісовий технікум, Львівський лісотехнічний інститут (1984 р.). У 1965 р. розпочав свою трудову діяльність лісником Турбацького лісокомбінату. 1984 р. - лісничий Усть-Чорнянського лісництва. З 1995 р. - директор Усть-Чорнянського ДЛМГ. З 2003 р. - директор Мокрянського ДЛМГ. Нагороджений медаллю "Відмінник виробництва" (1974 р.), медаллю та грамотою МНС України (1999 р.), знаками "X, XX, XXX років роботи в лісовому господарстві", почесними грамотами Міністерства лісового господарства України (1989 р., 1992 р., 1998 р.). Депутат Тячівської районної ради п'ятьох скликань. Одружений, виховує сина Івана та доньку Світлану.

90520, Тячівський р-н,
с. Красна, вул. Підчос, 87,
тел.: (03134) 76-3-30

Територія підприємства належить до поясу карпатських лісів і знаходиться в трьох лісорослинних районах. Північно-західна частина підприємства належить до Водороздільно-Верховинської області, північна частина - до району низькогірського рельєфу, південна частина - до середньовисотного району Полонинського хребта.

Лісовий фонд підприємства складає 33 182 га, в тому числі вкриті лісом площі - 30 466 га.

Ліси держлісгоспу народногосподарського призначення площею 14 523 га віднесені до I групи - протиерозійні ліси, приполонинні, зони санітарної охорони лікувально-оздоровчих територій, смуги лісів, що захищають нерестовища цінних промислових риб та інші.

Ліси на площі 15 943 га віднесені до II групи, де ведеться обмежене лісокористування. Щорічні нормативно дозволені рубки головного користування становлять 23,8 тис. кубм.

Територія лісового фонду держлісгоспу вкрита продуктивними буковими та ялиновими лісами з домішкою клена, явора, ялиці білої, ясеня, ільма та інших цінних порід дерев.

Одним з головних завдань лісовідновлення, яке щорічно проводиться на площі 120-150 га, є відтворення високопродуктивних, біологічно стійких насаджень з високими ґрунтозахисними та водорегулюючими властивостями. Для цього щорічно в лісових розсадниках ДЛМГ вирощується 550-600 тисяч високоякісного стандартного садивного матеріалу, в тому числі смереки близько 400 тисяч, ялиці білої - 50 тисяч, явора - 50 тисяч, бука - 50 тисяч, ясеня - 50 тисяч.

У своїй структурі держлісгосп має 6 лісництв, 12 майстерських дільниць, 42 лісових обходи, виробничий цех, де зосереджені тракторний та автомобільний парки підприємства.

За шість місяців існування Мокрянського ДЛМГ було реалізовано продукції на суму 1,557 млн грн.

Тут зайняті 273 працівники.

До бюджету різних рівнів та цільових фондів сплачено понад 313 тис. грн податків та платежів.

Значна увага приділяється покращенню лісопромислової діяльності із впровадження прогресивних природозберігаючих технологій та поглиблення переробки деревини.

Завдання полягає в тому, щоб наступні покоління могли користуватись тими благами, які дарує нам прекрасна природа Карпат сьогодні.

МУКАЧІВСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

АТРОШЕНКО
Олександр Германович
Директор

Народився 12 березня 1952 року в с. Тур'я-Ремета Перечинського району Закарпатської області.

Після закінчення з відзнакою у 1974 р. Львівського лісотехнічного інституту працював у Мукачівському лісокомбінаті на різних інженерних посадах:

інженером-енергетиком, головним механіком, головним інженером.

З 1986 р. по 1990 р. обирався звільненим секретарем парткому Мукачівського лісокомбінату.

У 1993 р. призначений директором, а з 1994 р. - головою правління ЗАТ "Мукачівський лісокомбінат".

Обирався депутатом обласної ради двох скликань з 1994 р. по 2002 р.

Нагороджений грамотою обласної ради.

Заслужений працівник промисловості України.

Одружений. Має двох доньок - Тетяну та Нелю.

89645, Мукачівський р-н,
с. Вільховиця, 3
тел.: (03131) 4-11-84, 6-25-80
forest@dig.muk.mk.uzhgorod.ua

Мукачівське державне лісогосподарське підприємство засновано у 1995 р. на базі лісів колишнього лісокомбінату.

Держлісгосп складається з 6 лісництв загальною площею 27 077 га, з яких 24 903 га вкрито лісовою рослинністю.

На правах лісництва (1755 гектарів) працює виробнича лісонасіннева станція "Березинка".

У держлісгоспі загалом працює 251 особа.

Панівними лісоутворюючими породами низинних дібров є дуб звичайний та ясен вузьколистий. Також зростає граб, липа, клен, вільха. Лісостани дуба скельного і бука є типовими для передгірської смуги.

До лісів I групи зараховано 13,0 тис. га, або 48% від загальної площі. Це зелена зона: берегозахисні насадження, курорти, заповідні та інші категорії лісів.

До експлуатаційних лісів (II група) належить 52% лісових насаджень. Щорічно здійснюється посадка лісових культур у середньому на площі 120-130 га. Вводяться цінні породи: дуб, бук, ясен, явір, каштан їстівний, модрина та інші. Щороку рубки догляду в молодняках у середньому проводяться на 220-240 га. Лісокультурний догляд у переведенні на одноразовий здійснюється на площі 800 га.

Лісництва проводять заготівлю лікарської сировини, сіна, збір декоративних плодів, ягід, каштана їстівного, чорноплодної горобини (аронії). У лісгоспі є пасіка з 200 бджолосімей.

На території держлісгоспу діє дендрарій "Березинка", в якому проводиться випробування порід інтродуцентів, перспективних для лісового господарства і озеленення. Всього в дендрарії випробувано близько 300 видів і форм деревно-чагарникових порід. Держлісгосп є експериментальною базою Карпатської лісодослідної станції, з участю якої за тривалий час тут створено чимало дослідно-виробничих культур, ділянок екзотів, закладено різні дослідні з лісозахисту, рубок догляду в молодняках, реконструкції цінних насаджень.

Використовуються лісові об'єкти дендрарію для проведення семінарів, екскурсій. Тут частими гостями є лісівники з інших областей України та зарубіжжя.

Щорічний обсяг заготівлі деревини з головного користування - 19,7 тис. куб. метрів, рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства, - 33 тис. куб. метрів. Заготовлена деревина реалізується на внутрішній ринок, частина йде на переробку цехами в Майданському лісництві та промислового майданчику "Кольчино". Обсяг реалізованої продукції за 2003 рік становить 21 687 куб. метрів на суму 2882,9 тис. грн.

У 2003 році сплачено до бюджету різних рівнів і цільових державних фондів 1159 тис. грн податків і платежів та виплачено заробітної плати на суму 885 782,02 грн.

Мисливські угіддя Мукачівського ДЛГ надані в користування трьом спеціалізованим мисливським товариствам. Вони здійснюють охорону та відтворення мисливської фауни, ведуть облік, підгодівлю тварин.

З мисливських звірів водяться олені, козулі, дикі свині, є зайці, куниці, білки. Досить чисельною є лисиця, заходять іноді з сусідніх районів вовки. З птахів зустрічаються фазани, сіра куріпка, дикі гуси та качки.

ПЕРЕЧИНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

МЕЛЬНИК
Василь Миколайович
Директор

Народився 11 листопада 1957 року в с. Боротин Червоноармійського району Рівненської області.

У 1990 р. закінчив лісогосподарський факультет Львівського лісотехнічного інституту за спеціальністю "Лісове господарство".

У червні 1991 року переведений на роботу до Перечинського лісокомбінату на посаду інженера з охорони та захисту лісу.

У вересні того ж року призначений лісничим Перечинського лісництва. 25 листопада 1998 року призначений на посаду директора Перечинського держлісгоспу.

89200, смт Перечин,
вул. Будівельників, 7,
тел.: (03145) 21-5-77

Перечинський держлісгосп - державне лісогосподарське підприємство, утворене в 1995 році. До його складу входять 6 лісництв. Понад 200 працівників займаються вирощуванням, доглядом та охороною лісу, збиранням лісового насіння та частково заготівлею, вивезенням деревини та її переробкою. Площа лісового масиву, на якому підприємство веде свою природоохоронну та виробничу діяльність становить 31 512 га. Територія за характером рельєфу є гірською системою з висотами над рівнем моря від 350 до 1200 м. Ліси I групи (водоохоронні, зелена зона населених пунктів, пам'ятки природи, заповідні лісові урочища) займають 9561 га. 21 972 га відносяться до експлуатаційних лісів. Основними лісо-

утворюючими деревними породами є бук, дуб, граб, ясен, клен, сосна, ялиця, ялина. Цінними інтродуцентами є каштан їстівний, псевдотсуга тисолиста, сосна Веймутова. Запас деревостанів становить 11 661,98 тис. куб. м, а процент лісистості - 63,5%. У лісгоспі створена постійна лісонасіннева база площею 34,3 га, з них - 17,5 га псевдотсуги тисолистої, культури якої почали закладатись ще в 1906 році. Є можливість заготовляти продукцію побічного користування, а саме: березовий сік, дикі плоди та ягоди, лікарську сировину, гриби; розвинуто бджільництво. Сьогодні Перечинське ДЛГП забезпечує

роботою 240 чоловік. У 2003 році їм було виплачено понад 1 млн грн заробітної плати. Крім того, підприємством сплачено податків до бюджету та цільових фондів на суму 1,4 млн грн, за що Перечинське ДЛГП визнано кращим платником податків Перечинського району у 2003 році.

Перечинське державне лісогосподарське підприємство завжди готове до співпраці.

РАХІВСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

ПРИСТУПА

**Володимир Михайлович
Директор**

*Кандидат
сільськогосподарських наук,
член-кореспондент Лісівничої
академії наук України.*

*Народився 8 грудня 1957 року
в м. Львів.*

*Після закінчення у 1980 р.
Львівського лісотехнічного інсти-
туту працював помічником лісни-
чого Говерляньського та Квасівсько-
го лісництв, інженером лісових
культур, начальником лісогоспо-
дарського відділу Рахівського лісо-
комбінату. Після створення
в 1995 р. Рахівського держлісгоспу
призначений головним лісничим,
а з 1998 р. - директором держ-
лісгоспу. У 2003 р. нагороджений
відзнакою облдержадміністрації -
нагрудним знаком "За розвиток
регіону" та за особистий внесок у
розвиток і підвищення ефектив-
ності лісгосподарського виробни-
цтва - відзнакою Державного
комітету лісового господарства
України "Відмінник лісового
господарства України".
Одружений, виховує доньку
Ярославу та сина Романа.*

**90600, м. Рахів,
вул. Б. Хмельницького, 3,
тел.: (03132) 2-34-98,
факс: 2-17-25
e-mail: r_lisgosp@rambler.ru**

Лісовий фонд, що розмістився на схилах Чорногорки, Гудульських Альп та Свидовецьких гір, в долинах рік Чорної та Білої Тиси, складає 39 613 га, в т. ч. вкриті лісом площі 37 112 га. Відповідно до виконуваних функцій, народногосподарського призначення ліси держлісгоспу на площі 25 232 га віднесені до I групи - це деревостани у високогір'ї, на крутосхилах, захисні смуги уздовж гірських потоків і річок, зелені навколо населених пунктів, заказники, ліси заповідників, а на площі 11 880 га віднесені до II групи - тут ведеться обмежена лісоексплуатація. Щорічні нормативно дозволені рубки головного користування складають 55,5 тис. кбм.

Територія лісового фонду держлісгоспу вкрита високопродуктивними ялиновими та буковими лісами з домішками ялиці білої, клена-явора, ясена звичайного, ільма, вільхи та інших цінних деревно-чагарникових порід. Середній запас деревини на 1 га вкритих лісом землі складає біля 370 кбм, а окремі деревостани ялини мають запас понад 950 кбм/га. Щорічний середній приріст - близько 6,0 кбм/га.

Рахівський держлісгосп веде лісове та мисливське господарство, лісовідновлення та лісонасінневу справу, здійснює охорону лісового фонду від пожеж та самовільних рубок.

Головним завданням лісовідновлення, яке щорічно проводиться на площі біля 150 га, є відтворення корінних високопродуктивних, біологічно стійких деревостанів з високими ґрунтозахисними та водорегулюючими властивостями. Для цього в держлісгоспі щорічно заготовляється близько 400 кг високоякісного лісового насіння, є 13 розсадників загальною площею 7,2 га, 11 плюсових дерев, 41 га лісонасінневих ділянок та 7 га лісонасінневих плантацій.

Держлісгосп багатий на недеревні продукти лісу: гриби, дикорослі плоди та ягоди, лікарська сировина, інші харчові продукти. Тваринний світ лісів має багато цікавих видів: ведмідь бурий, олень благородний, свиня дика, рись, куниця лісова, борсук, видра річкова, вовк, лисиця, кіт лісовий, косуля європейська, заєць, всього понад 70 видів. З метою поповнення гірських потоків цінною рибою, в держлісгоспі діє виборозплідник "Ільмен", де проводиться інкубація ікри лососевих риб: харіуса, струмкової і райдужної форелей. Постійно проводяться роботи з розчищення форелевих потоків, будівництва та ремонту перепадів.

Для збереження та вивчення унікальних гірських природних комплексів, флори та фауни, збільшення площ та цінних ділянок лісу на території лісового фонду Рахівського держлісгоспу виділено та охороняються об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення на площі 4556 га, що складає 11,5 % від загальної площі земель держлісгоспу; багато мінеральних джерел, що мають найрізноманітніший природний склад та лікувальні властивості.

До складу держлісгоспу входять 7 лісництв, 18 лісових майстерських дільниць, 80 лісових обходів, виробничий цех - де зосереджений тракторний і автомобільний парк підприємства, Держлісгоспом щорічно реалізується продукція на суму понад 5 млн грн, працює 330 спеціалістів та робітників різних професій. За 11 місяців 2003 року середньомісячна зарплата склала понад 400 грн, до бюджетів різних рівнів та цільових фондів сплачено понад 1 млн грн податків і платежів. Велика увага приділяється покращенню лісопромислової діяльності щодо впровадження прогресивних природозберігаючих технологій, поглиблення переробки деревини.

СВАЛЯВСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

РУЩАК
Олександр Васильович
Директор

Народився 26 липня 1963 року в с. Неліпино Свалявського району Закарпатської області. Після закінчення у 1985 р. Львівського лісотехнічного інституту за спеціальністю "Лісове господарство" працював у Мукачівському лісокомбінаті помічником лісничого, інженером та начальником відділу лісового господарства. З 1995 р. працював помічником лісничого Ганьковицького лісництва, інспектором Свалявської державної територіальної екологічної інспекції, начальником відділу лісового господарства Закарпатського обласного управління лісового господарства. З 2000 р. - директор Свалявського та Мукачівського держлісгоспів. З липня 2001 року - директор Свалявського держлісгоспу. Одружений. Виховує двох дітей: сина Олександра (1991 р. н.) та доньку Тетяну (2000 р. н.).

**89300, м. Свалява,
вул. Шевченка, 59,
тел.: (03133) 7-38-93
info@lisgosp.svl.uzhgorod.ua**

Свалявське державне лісогосподарське підприємство створене в липні 1995 р. на підставі наказу Міністерства лісового господарства України.

Площа земель лісового фонду Свалявського держлісгоспу - 38 658 га, з яких вкриті лісовою рослинністю землі займають 36 544 га. Лісистість району розташування лісгоспу досягає 69,5 %. Лісові угіддя держлісгоспу розкинулись у передгірській зоні між хребтом "Синяк" і головним полонинським хребтом "Стой-Боржава". Грунтові та кліматичні умови передгір'я Карпат сприятливі для зростання високопродуктивних букових деревостанів. Гідрологія Свалявщини тісно поєднується з наявністю поверхневих, підземних та мінеральних вод, що обумовлює розвиток рекреаційно-курортної галузі.

До складу держлісгоспу входить шість лісництв: Плосківське, Полянське, Ганьковицьке, Свалявське, Дусинське, Березниківське.

Лісові насадження бука лісового з домішками явора та ясеня - високопродуктивні і в основному I класу бонітету. Річний приріст досягає 5,6 м³ на 1 га, що свідчить про багаті ґрунтові умови місцезростання. Загальний запас деревини в лісах господарства - біля 13,5 млн кубм.

Основний напрям діяльності держлісгоспу - створення високопродуктивних лісових насаджень з використанням садивного матеріалу цінних лісоутворюючих порід - бука, явора, ясеня, захист їх від шкідників та хвороб лісу, а також охорона насаджень від лісових пожеж та самовільних рубок. Близько половини земель лісового фонду (16,2 тис. га) відносяться до I групи лісів, що виконують водоохоронну, захисну, санітарно-гігієнічну, оздоровчу та рекреаційну функції. За останні роки проведено великий обсяг робіт із заміни пошкоджених хворобами, вітровалами, сніголомами та старих похідних ялиників на високопродуктивні, стійкі змішані насадження. Щороку лісовідновлення проводиться на площі понад 150 га.

У лісгоспі є 9,4 га постійних лісових розсадників і 2,4 га тимчасових, де вирощується необхідний для посадки лісу посадковий матеріал.

Для збереження генетичного фонду ясеня, явора, бука, в'яза визначені заказники "Красна долина" - (218,8 га), "Пінава" - (30,0 га) та генетичні резервати на площі 137 га. Крім цього, виділена постійна лісонасіннева база з високопродуктивних насаджень дуба і бука на площі 90,4 га.

Проводяться роботи для покращення рекреаційних особливостей місцевості: реконструйовано мисливський будинок в урочищі Гідешир, облаштовані місця відпочинку в урочищах Квасний Потік, Солотвинське, Корнянка та Дулятин на р. Боржава.

Річний обсяг заготівлі деревини становить 105 тис. м³, у тому числі від рубок головного користування - 43,9 тис. м³. За рік у середньому прибуток від виробничої діяльності становить біля 300 тис. грн.

Підприємство постійно технічно переоснащується, вводить новітні технології в лісогосподарське виробництво та лісопромислову галузь.

УЖГОРОДСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

КОСТИВ
Іван Васильович
Директор

Заслужений працівник сільського господарства України.

Народився 13 липня 1954 року в с. Вільхівці Борщівського району Тернопільської області.

Закінчив Сторожинецький лісовий технікум (1973 р.), Львівський лісотехнічний інститут

(1982 р.). Виробничу діяльність розпочав помічником лісничого мисливського лісництва Мукачівського лісокомбінату.

У 1978 - 1987 р. - лісничий Білківського лісництва Довжанського лісокомбінату.

З 1987 р. - директор Ужгородського лісокомбінату.

З 1995 р. - директор Ужгородського держлісгоспу.

Тричі обирається депутатом Ужгородської районної ради.

Нагороджений медаллю "За трудову доблесть", відзнакою Закарпатської облдержадміністрації "За розвиток регіону".

88000, Ужгородський р-н, с. Кам'яниця, вул. Першотравнева, 42, тел./факс: (03122) 7- 47-37 e-mail: lis@uz.ukrpack.net

Ужгородське державне лісогосподарство - одне з найстаріших в Закарпатті, організоване урядом Австро-Угорщини ще на початку XIX століття для управління державними лісами.

На заході держлісгосп межує зі словацьким держлісгоспом у Собранцях, на півдні - з угорською лісовою дирекцією в Ніредьгазі.

Лісова площа Ужгородського держлісгоспу становить 17 400 га, в тому числі земель, вкритих лісовою рослинністю - 17 000 га. Головні водні артерії на території держлісгоспу - річки Уж та Латориця, які належать до басейну Тиси, головної притоки Дунаю.

Залежно від лісопромислового, екологічного та соціального значення, лісовий фонд поділений на дві групи. До першої (83% всіх лісів) належать "зелені зони" навколо адміністративного центру Закарпаття - м. Ужгород. Головна роль цих лісів - виконувати захисні функції, а також задовольняти потреби населення у рекреації. У лісах першої групи дозволяються лише рубки, пов'язані з веденням лісового господарства (рубки догляду). До другої групи (17% всіх лісів) належать ліси господарського призначення, у яких практикуються і промислові рубки.

Загальний запас деревини у лісах становить 5 млн кубм. Щорічний розмір вирубки - 27 тис. кубм, у тому числі головне користування - тільки 3,6 тис. кубм.

Основне лісогосподарське завдання у лісах першої групи - покращення водо- та ґрунтозахисної ролі екосистем уздовж берегів річок Латориця Уж та на крутосхилах. У лісах "зеленої зони" лісогосподарські заходи спрямовані на покращення санітарно-гігієнічного стану лісів, їх ландшафтної, естетичної та рекреаційної цінності.

У лісах другої групи важливе завдання - підвищення продуктивності лісів шляхом впровадження таких швидкорослих порід, як модрина, дугласія, дуб червоний та інші.

У держлісгоспі створена лісонасіннева база, яка включає постійні лісонасінневі ділянки дугласії, бука, дуба черешчатого. У лісах визначено понад 20 плюсових дерев. Окремі з них сягають значних розмірів: дуб скельний - висота 39 м, діаметр 76 см, дугласія - висота 44 м, діаметр 76 см, бук - висота 38 м, діаметр 66 см. З цих дерев збирається насіння для лісових розсадників.

У Кам'яницькому лісництві на площі 93 га розташований ботанічний резерват, у якому збереглися 100-180-річні дубові та букові ліси.

При держлісгоспі активно працює шкільне лісництво, яке займає призові місця в обласних та загальнодержавних конкурсах.

Ужгородський держлісгосп має давні дружні зв'язки з лісівниками сусідніх країн: Словаччини, Польщі, Угорщини, Румунії, Австрії, Словенії і Німеччини.

Адмінбудинок лісгоспу

ХУСТЬСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОГОСПОДАРСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

МУРГА
Валерій Іванович
Директор

Народився 27 жовтня 1970 року в м. Кіров Кіровської області. Після закінчення у 1993 р. Санкт-Петербурзької лісотехнічної академії працював оперуповноваженим Тячівського РВ УМВС (відділ ДС БЕЗ). З 1999 р. працював у Буштинському ДЛГ на посаді бухгалтера-ревізора, майстра лісу, помічника лісничого та лісничим Нересницького лісництва. У 2002 р. призначений директором Хустського держлісгоспу. Одружений. Виховує двох дітей: сина Валерія і доньку Іванну.

90400, м. Хуст,
вул. Сливова, 34,
тел./факс: (03142) 2-23-05
e-mail: dlh@khust.net

Хустське державне лісогосподарське підприємство створено в 1995 р. згідно з Указом Президента від 24.02.1995 р. № 142/75 та наказом Мінлісгоспу України від 26.05.1995 р. № 57, у зв'язку з реорганізацією системи лісового господарства.

З 1995 р. по 1996 р. Хустський держлісгосп очолював директор Г.Г. Ганинець, головний лісничий В.О. Середюк; з 1999 р. по 2002 р. - директор М.Ю. Якоб, головний лісничий С.І. Мамчич, а з 2002 р. і дотепер - директор В.І. Мурга.

Хустський держлісгосп розташований в південно-східній частині Закарпатської області на території Хустського адміністративного району. Загальна площа земель лісового фонду - 33 764 га, з них ліси I групи займають площу 14 799 га.

Вкриті лісовою рослинністю землі становлять 30 985 га. До складу держлісгоспу входять 8 лісництв, які займаються посадкою, доглядом і охороною лісу, а також господарюванням. Згідно з лісорослинним районуванням територія держлісгоспу відноситься до району букових гірських лісів (Н. Бистрянське, Березівське, Монастирецьке, Драгівське і Вільшанське лісництва) і до району дубово-букових передгірських і гірських лісів (Хустське, Велятинське, Вишківське лісництва).

Держлісгосп має затверджену розрахункову лісосіку рубок головного користування, яка становить 26 000 км. Освоєння розрахункової лісосіки проводиться у повному обсязі. Рубки, пов'язані з веденням лісового господарства, здійснюються в межах, визначених матеріалами лісовпорядкування, що становить 18 000 км.

Указом Президента України від 11.04.1997 р. № 325-97 "Про розширення території Карпатського біосферного заповідника" включено, без вилучення в землекористувача, до складу Карпатського біосферного заповідника територію площею 2057 га Хустського ДЛГ. Лісистість району розташування держлісгоспу становить 43%.

У держлісгоспі є такі види побічних користувань: сінокосіння, випасання худоби, збір дикорослих плодів, ягід, грибів, лікарської сировини. Заготівля харчових продуктів лісу проводиться в основному місцевим населенням і має непромисловий характер.

На території держлісгоспу діють 5 учнівських лісництв, які сприяють вихованню свідомого ставлення до праці та охорони навколишнього середовища.

Господарська діяльність підприємства спрямована на вирощування високопродуктивних деревостанів, покращення водозахисних, кліматорегулюючих, оздоровчих, захисних, рекреаційних та інших корисних природних властивостей лісу в інтересах охорони здоров'я людей і покращення навколишнього середовища.

ЯСІНЯНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ЛІСОМИСЛИВСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

БУНТУШАК

*Михайло Михайлович
Директор*

*Народився 5 жовтня
1958 року в с. Ясіня
Рахівського району.*

*Закінчив Рязанську вищу
школу МВС.*

*З 1981 р. по 1987 р.
працював в органах
внутрішніх справ*

Закарпатської області.

*У 1988 р. був обраний
директором кооперативу
"Сувенір", а з 1996 р.*

очолював СП "Апогей" ЛТД.

*У 2004 р. призначений
директором Ясінянського
державного лісомисливського
підприємства.*

*Навчається на п'ятому курсі
Львівського державного
лісотехнічного університету
за спеціальністю*

"Лісове господарство".

*Одружений,
виховує доньку Оленку.*

*90630, Рахівський р-н,
с.мт Ясіня,
вул. Грушевського, 13,
тел.: (03132) 4-22-66,
4-20-45, 4-20-75, 4-20-43,
4-20-44
тел./факс: (03132) 4-20-44*

Ясінянське державне лісомисливське підприємство створено за рішенням сесії Закарпатської обласної ради від 07.09.1994 р. "Про структуру управління лісами області" та наказом Міністра лісового господарства № 57 від 26.05.1995 р. "Про створення державних лісогосподарських підприємств".

З 1995 р. по 2003 р. Ясінянське ДЛМП очолювали директор М.Д. Сухарюк і головний лісничий І.В. Климпуш, а з 2003 р. - директор Е.Ф. Зелінський і головний лісничий М.В. Ластовецький. У лютому 2004 року на посаду директора призначено М.М. Бунтушака

Ліси Ясінянського ДЛМП займають площу 31 334 га, 28 853 га вкриті лісовою рослинністю. Підприємство розташоване в північно-східній частині Закарпатської області, на території Рахівського району.

До складу ДЛМП входить шість лісництв: Станіславське, Чорнотисянське, Довжанське, Лопушанське, Лазещинське та Свидовецьке. Територія

підприємства за характером рельєфу - гірські масиви, розділені між собою долиною річки Чорна Тиса і долиною її лівої притоки - річки Лазещина з висотою над рівнем моря від 710 до 1656 м, крутизна схилів становить 20-30 різних експозицій.

Середній вік насаджень в ДЛМП - 67 років при повноті 0,7 із середнім запасом 359 куб. м на 1 га, що вказує на високу продуктивність насаджень. На території підприємства щорічно заготовлюється 47 тис. куб. м від рубок головного користування і близько 25 тис. куб. м від РПЗВЛГ.

Лісові масиви підприємства використовуються для ведення мисливського господарства. Із мисливської фауни в лісах підприємства водяться: олень, козуля, кабан, лисиця, заєць, куниця, ведмідь, рись, вовк, видра, дикий кіт, глухар, тетерів, рябчик, норка, тхір, білка, борсук та ін. На території ДЛМП є можливість організувати відстріл дикої фауни іноземними мисливцями.

Товарообіг підприємства в рік становить 5,8 млн грн, а виробництво товарної продукції на одного працюючого - 27 тис. грн.

Господарська діяльність підприємства спрямована на вирощування високопродуктивних деревостанів, покращення водозахисних, клімато-регулюючих, оздоровчих, захисних, рекреаційних та інших корисних природних властивостей лісу.

ДСП "ЗАКАРПАТЛІССЕРВІС"

СОЙМА
Ярослав Петрович
Директор

*Народився 28 січня 1968 року
в смт Дубове*

*Закарпатської області.
Закінчив Закарпатський
машинобудівний технікум,
Ужгородську філію МАУП.*

*Працював заступником
директора Закарпатської
філії спеціалізованого
підприємства Укрспецюст,
заступником директора
ВАТ "Закарпатське
будівельне управління".*

*З 2003 р. - директор
ДСП "Закарпатліссервіс".*

Державне спеціалізоване підприємство "Закарпатліссервіс", засноване на державній власності, створено Державним комітетом лісового господарства України. Статут підприємства зареєстровано 29.04.1999 р. зі змінами від 06.02.2003 р.

Підприємство входить до складу Закарпатського обласного управління лісового господарства і підпорядковане Державному комітету лісового господарства України.

Метою створення ДСП "Закарпатліссервіс" є координація робіт підприємств Закарпатського обласного управління лісового господарства та інших лісозаготівельних і деревообробних підприємств щодо ведення лісового господарства, заготівлі та реалізації деревини, продукції побічних користувань, їх раціонального використання.

Види діяльності підприємства:

- юридична практика, інформаційно-правове обслуговування комерційної лісогосподарської та іншої діяльності підприємств, установ, організацій та громадян;

- маркетингові дослідження, консультації з питань комерційної діяльності, фінансів і управління;

- обробка бухгалтерських, економічних, фінансових та інших даних;

- посередництво у здійсненні поставок товарів виробничо-технічного та народного споживання;

- укладання договорів на виконання науково-технічних, технологічних, нормативних та інших розробок з науково-дослідними та проектними установами;

- підготовка і реалізація пропозицій щодо напрямів координації та організації міжнародного співробітництва і зовнішньоекономічної діяльності в галузі використання лісових ресурсів;

- проведення науково-технічних конференцій і семінарів, організація виставок, фестивалів, змагань та інших заходів щодо пропаганди раціонального використання й охорони лісу, видання поліграфічної продукції, створення бібліотек, відеотек, фонотек тощо;

- організація і здійснення робіт з освіти, підготовки кадрів, підвищення кваліфікації та обміну досвідом роботи;

- надання послуг, пов'язаних з мисливством, ловлею і розведенням дичини;

- здійснення лісогосподарських робіт;

- лісозаготівля та деревообробка.

*м. Ужгород,
вул. Собранецька, 156,
тел.: (03122) 3-54-15,
факс: 61-21-86
e-mail: zls@mail.uzhgorod.ua*

ОСВІТА ТА НАУКА ЗАКАРПАТТЯ

УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СЛИВКА
Володимир Юлійович

Доктор фізико-математичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, двічі лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, академік Академії наук вищої школи.

Народився 21 квітня 1943 року в с. Котельниця Воловецького району Закарпатської області.

У 1965 р. закінчив фізико-математичний факультет Ужгородського державного університету, а в 1968 р. - аспірантуру при кафедрі фізики напівпровідників.

З 1968 р. працює в УжНУ, пройшов шлях від асистента до ректора (1988 р.).

У 1971 р. захистив кандидатську, а в 1983 р. - докторську дисертації.

Один із провідних спеціалістів України в галузі фізики напівпровідників і діелектриків.

Підготував 17 кандидатів та 5 докторів наук.

Опублікував понад 200 наукових робіт, у т. ч. 6 монографій, які одержали

світове визнання. Депутат Закарпатської обласної ради.

Нагороджений почесною відзнакою Президента України - орденом "За заслуги" II ступеня.

Ректор - СЛИВКА Володимир Юлійович.

Осередок освіти, науки і культури на Закарпатті - Ужгородський державний університет - було відкрито 18 жовтня 1945 року. Долаючи труднощі, колектив зумів вивести свій заклад на передові рубежі європейської вищої школи. Рішенням Міжгалузевої акредитаційної комісії та колегії Міністерства освіти України у 1993 році університет було акредитовано за найвищим (IV) рівнем з наданням йому автономії у вирішенні багатьох важливих питань вузівського життя. При повторній акредитації у 2003 році IV рівень було підтверджено.

Ректорат

За вагомий внесок у розвиток національної освіти і науки Указом Президента України від 19 жовтня 2000 року університету надано статус національного.

До керівництва університету входять:

проректор з навчальної роботи - Маринець Василь Васильович, доктор фізико-математичних наук, професор, заслужений працівник народної освіти України;

проректор з гуманітарної освіти та виховної роботи - Пітюлич Михайло Іванович, доктор економічних наук, професор, заслужений працівник народної освіти України;

проректор з наукової роботи - Височанський Юліан Миронович, доктор фізико-математичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, лауреат Державної премії України.

Перший випуск спеціалістів у кількості 64 особи університет здійснив у 1951 році. З часом потенціал закладу значно зріс, і в 2003 році вже здобули вищу освіту 2712 фахівців освітньо-кваліфікаційних рівнів "бакалавр", "спеціаліст", "магістр". Випускники університету - а їх нараховується близько 60 тис. - вносять гідний вклад у розбудову незалежної України.

Університет невпинно розвивається, збільшуючи кількісний та поліпшуючи якісний склад науково-педагогічних кадрів, зміцнюючи матеріальну базу, відкриваючи нові напрями підготовки та спеціальності.

У своєму складі заклад має **14 факультетів:**

біологічний: декан факультету - Ніколайчук Віталій Іванович, доктор біологічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України;

економічний: декан факультету - Мікловда Василь Петрович, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України; заслужений працівник освіти України;

інженерно-технічний: декан факультету - Рубіш Юрій Юрійович, кандидат фізико-математичних наук, доцент;

історичний: декан факультету - Вегеш Микола Миколайович, доктор історичних наук, професор;

*Підписання угоди
про співробітництво
з китайськими колегами*

В бібліотеці університету

*Університетський пункт
спостережень штучних
космічних об'єктів*

88000, м. Ужгород,
вул. Підгірна, 46,
тел.: (03122) 33341, 34202,
факс: (03122) 33341, 36136
e-mail: adm@univ.uzhgorod.ua
<http://www.univ.uzhgorod.ua>

математичний: декан факультету - Пагірня Михайло Михайлович, кандидат фізико-математичних наук, доцент;

медичний: декан факультету - Русин Василь Іванович, доктор медичних наук, професор, заслужений лікар України;

міжнародних відносин: декан факультету - Лендел Михайло Андрійович, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Української академії аграрних наук, заслужений економіст України;

романо-германської філології: декан факультету - Бобинець Степан Степанович, кандидат філологічних наук, доцент;

фізичний: декан факультету - Шимон Людвик Людикович, доктор фізико-математичних наук, професор, заслужений працівник народної освіти, лауреат Державної премії України;

фізичного виховання і спорту: декан факультету - Михайлович Степан Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, заслужений працівник фізичної культури і спорту України;

філологічний: декан факультету - Сабадош Іван Васильович, доктор філологічних наук, професор;

хімічний: декан факультету - Лендел Василь Георгійович, кандидат хімічних наук, доцент, заслужений працівник народної освіти України;

юридичний: декан факультету - Ярема Василь Іванович, доктор економічних наук, професор;

факультет післядипломної освіти: декан факультету - Чопей Іван Васильович, доктор медичних наук, професор.

В університеті близько 900 штатних викладачів і наукових співробітників, серед яких - 100 докторів наук, професорів і понад 350 кандидатів наук, доцентів, 1 член-кореспондент НАН України та 1 член-кореспондент Української академії аграрних наук, понад 20 заслужених діячів науки і техніки, заслужених працівників народної освіти, заслужених лікарів та винахідників України. До проведення навчального процесу й наукових досліджень у закладі щороку на умовах штатного сумісництва залучаються понад 20 докторів наук із провідних наукових установ України.

Підготовка науково-педагогічних кадрів здійснюється через аспірантуру з 54 спеціальностей та докторантуру. Працюють чотири спецради із захисту кандидатських дисертацій.

У закладі навчаються 10 тис. студентів, у т. ч. 6,5 тис. - за денною формою, решта - за заочною.

Наукові дослідження проводяться на всіх 77 кафедрах, у трьох науково-дослідних інститутах (Фізики і хімії твердого тіла, Фіто-терапії, Карпатознавства), в Інституті державного управління та регіонального розвитку, Центрі гунгарології, Проблемній науково-дослідній лабораторії фізичної електроніки та інших підрозділах. Видається науковий вісник (серії "Медицина", "Біологія", "Математика", "Історія", "Філологія", "Хімія", "Фізика", "Педагогіка", "Економічні науки"). Науковцями університету видано біля 500 монографій та понад 200 підручників і навчальних посібників. Університетський пункт спостережень штучних космічних об'єктів включено до міжнародних мереж та програм.

Щороку на базі університету проводяться в середньому 10 міжнародних наукових конференцій і симпозіумів, розробляються понад 50 науково-дослідних тем загальним обсягом 1,5 млн грн. Науковці УжНУ здобули чотири Державні премії України в галузі науки і техніки, у т. ч. за 1989 р. - 10 осіб, за 1995 р. - 3 особи, за 2000 р. - 4 особи, за 2001 р. - 2 особи.

Заклад має найбільшу в регіоні наукову бібліотеку, яка нараховує 1,5 млн примірників книг; здійснює міжнародне співробітництво за договорами з 29 вищими навчальними закладами 10 країн світу та бере участь у 5 міжнародних наукових програмах.

МУКАЧІВСЬКИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

МИГАЛИНА
Юрій Вікентійович

Доктор хімічних наук, професор, академік Міжнародної кадрової академії, Української технологічної академії.

Заслужений діяч науки і техніки України.

Народився 19 квітня 1939 року в м. Ужгород. У 1961 р. закінчив хімічний факультет Ужгородського державного університету, де пройшов шлях від асистента до декана хімічного факультету.

Кандидат хімічних наук (1968 р.). Доктор хімічних наук (1983 р.).

Професор Ужгородського державного університету (1984 р.).

У 1989-1994 рр. - завідувач кафедри органічної хімії

Подільського технологічного університету м. Хмельницький.

З 1997 р. - ректор Мукачівського технологічного інституту.

Основний науковий напрям - хімія органічних похідних селену, телуру, прикладний аспект - розробка і удосконалення фарбування волокнистих матеріалів. Разом зі співробітниками опублікував понад 140 наукових робіт, має 12 авторських свідоцтв.

Ректор - МИГАЛИНА Юрій Вікентійович.

Мукачівський технологічний інститут (МТІ) як самостійний вищий навчальний заклад освіти створений на базі Мукачівської філії Технологічного університету Поділля (м. Хмельницький) згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 526 від 29 травня 1997 року та наказом Міністерства освіти і науки України від 9 липня 1997 року № 254 "Про реформування мережі вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації, підпорядкованих Міністерству освіти".

МТІ заснований на державній формі власності і підпорядкований Міністерству освіти і науки України. Інститут визнано акредитованим за статусом вищого закладу освіти III рівнем відповідно до рішення ДАК від 10 жовтня 2000 р. (протокол № 29 серія СДІІ, № 075773).

У Мукачівському технологічному інституті підготовка фахівців ведеться за двома освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр, спеціаліст.

Інститут здійснює підготовку фахівців за 4 напрямками базової вищої освіти (з 8 спеціальностей) з відповідними ліцензованими прийомами студентів:

Легка промисловість: швейні вироби; взуття, шкіргалантерейні та лимарні вироби.

Економіка і підприємництво: фінанси; облік і аудит; маркетинг.

Менеджмент: менеджмент організацій, менеджмент зовнішньоекономічної діяльності.

Туризм: туризм.

Напрямок електропостачання (Виноградівський технологічний коледж Мукачівського технологічного інституту).

У Мукачівському технологічному інституті на денній та заочній формі навчається близько 3000 студентів.

Значна увага приділяється науково-дослідній роботі. Співробітниками МТІ опубліковано понад 250 наукових праць, подано 17 заявок на винаходи, отримано 9 позитивних рішень на патенти.

За роки існування інституту розширилися його наукові та культури зв'язки з навчальними та науковими закладами Чехії, Угорщини, Німеччини Польщі, Швеції, Англії, Росії, Білорусі, Молдови.

З 2000 року в МТІ відкрито аспірантуру з напрямів "Технологія швейних виробів", "Технологія взуттєвих і шкіряних виробів". З 2003 року відкрито аспірантуру з напрямку "Економіка, організація і управління підприємствами".

Студенти технологічного та інженерно-

економічного факультету - неодноразові учасники та призери республіканських, міжвузівських наукових форумів.

Велику популярність в області мають творчі здобутки студентського Будинку моди (СБМ), створеного при кафедрі "Технологія конструювання швейних виробів". Головною метою його роботи є розвиток творчого потенціалу студентів та співпраця з підприємствами швейної галузі регіону.

У МТІ розроблена і впроваджена в навчальний процес система безперервної комп'ютерної підготовки, яка ґрунтується на наскрізних програмах для кожної спеціальності й має відповідне матеріально-технічне та методичне забезпечення. В інституті діє 5 комп'ютерних класів на 96 дисплейних робочих місць.

Корпуси інституту з'єднані між собою радіозв'язком та модемним зв'язком по виділеній лінії.

Бібліотека інституту - одна з кращих серед навчальних закладів області. Тут створено систематичний і алфавітний каталоги, ведеться картотека газетно-журнальних статей, функціонує абонементний відділ, читальна зала на 80 місць. Книжковий фонд налічує близько 30 000 одиниць, 300 найменувань періодичних видань. Щорічно бібліотека поповнюється сучасною науковою та методичною літературою.

Інститут має власну студентську кав'ярню, стоматологічний кабінет, тренажерну залу, медпункт.

Важливою формою профорієнтації є робота з учнями шкіл м. Мукачево, що входять до навчального комплексу "За майбутнє". Це загальноосвітні школи № 5, № 13 та ліцей. Викладачі інституту проводять заняття в школах комплексу та беруть активну участь у випускних іспитах. Щороку на базі ЗОШ № 5 під час весняних канікул проходять олімпіади серед шкіл області на приз МТІ.

Належна увага приділяється фізичному вихованню студентів і залученню до спорту викладачів та співробітників інституту.

З метою підвищення спортивної майстерності та якісного формування збірних команд організовані групи спеціалізацій з таких видів спорту, як волейбол, фрістайл, легка атлетика, спортивне орієнтування, настільний теніс, баскетбол, в яких займається понад 250 студентів.

Зусиллями інституту створені волейбольна та баскетбольна команди, які виступають у вищій лізі чемпіонату області, команди з міні-футболу, греко-римської боротьби та спортивного орієнтування.

Шість студентів - майстри спорту міжнародного класу, майстри спорту, 9 - кандидати у майстри спорту, 9 - призери збірних команд України з різних видів спорту.

Традиційними є організація КВК, розважальних програм, виступів артистів Закарпаття і України, зустрічі з письменниками, народними депутатами України, керівниками місцевих державних органів влади і управління, правоохоронних органів, керівниками підприємств області. Цікавою і різнобічною є програма танцювальної групи "Престиж", щорічні виступи студентів-аматорів перших курсів. За успішні виступи на оглядах-конкурсах і фестивалях художньої самодіяльності студенти інституту нагороджені грамотами, цінними подарунками.

89600, м. Мукачево,
вул. Ужгородська, 26,
тел./факс: (03131) 2-11-09
e-mail: info@mti.edu.ua
<http://www.mti.edu.ua>

УЖГОРОДСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ІНСТИТУТ ІНФОРМАТИКИ, ЕКОНОМІКИ І ПРАВА

**ВАЩУК
Федір Григорович**

*Народився 22 жовтня 1959 року
у м. Мукачево*

Закарпатської області.

*Закінчив Ужгородський
державний університет у 1981 р.
за спеціальністю "Математика",
кандидат фізико-математичних
наук (1990 р.), доцент кафедри
алгебри (1994 р.), доктор*

технічних наук,

професор (1995 р.),

завідувач кафедри

загальної інформатики

та математичного моделювання.

*Член наукових творчих спілок,
академік Академії інформатики
з 1997 р., академік Академії наук
вищої школи України з 1999 р.*

*Заслужений працівник народної
освіти України (1999 р.).*

Автор 80 наукових праць,

навчальних посібників,

монографій.

*80015, м. Ужгород,
вул. Заньковецької, 89-а,
тел.: (03122) 5-14-34, 5-15-24,
факс: (03122) 61-25-35
www.instiel.uzhgorod.ua*

Ректор - ВАЩУК Федір Григорович.

Закарпаття - край туризму і рекреації, унікальний за своїм геополітичним та гео економічним розташуванням - межує з чотирма країнами Західної Європи. Все це сприяє прискореному розвитку державних та приватних структур, які забезпечують міждержавне співробітництво в галузях інформаційних технологій, економіки, права, митної справи, освіти, культури, охорони здоров'я, сільського господарства тощо. Цим структурам украї необхідні висококваліфіковані спеціалісти. У 1996 р. Постановою Кабінету Міністрів України було відкрито Ужгородський державний інститут інформатики, економіки і права (УЖДІЕП).

Інститут є другим за чисельністю трудовим колективом у Закарпатській області: тут працює і навчається понад 4500 осіб. Навчально-методичну, наукову та виховну роботу забезпечують 320 викладачів та співробітників, серед професорсько-викладацького складу 25% - доктори наук, 60% - кандидати наук. У ВНЗ готують фахівців за такими овітньо-кваліфікаційними рівнями: "молодший спеціаліст" (коледж), "бакалавр", "спеціаліст", "магістр", діє аспірантура та докторантура.

Здійснюється підготовка фахівців з таких напрямів та спеціальностей:

- КОМП'ЮТЕРНІ НАУКИ: "Інформаційні управляючі системи та технології";
- ЕКОНОМІКА І ПІДПРИЄМНИЦТВО: "Облік і аудит", "Економічна кібернетика", "Маркетинг";
- ПРАВО: "Правознавство";
- МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: "Країнознавство".

Головний корпус інституту

Читальна зала інституту

Спортивно-оздоровчий комплекс інституту "Під замком"

Відомий актор В. Горянський вітає переможницю конкурсу краси "Королева студентства Закарпаття" - студентку УжДІЕП

Форми навчання: денна, заочна, дистанційна, післядипломна освіта.

Студенти одночасно здобувають ще дві спеціальності: педагогічну та референта-перекладача з іноземної мови. Поглиблено вивчаються англійська, німецька, французька, італійська та іспанська мови.

У структурі інституту на базі 9 класів діє:

ПРИРОДНИЧО-ГУМАНІТАРНИЙ КОЛЕДЖ (денна і заочна форми навчання) - освітньо-кваліфікаційні рівні: "молодший спеціаліст", "бакалавр".

До послуг студентів та викладачів - 240 баз практик, лабораторії, комп'ютерні класи, бібліотеки, лінгафонні кабінети; центри: дистанційного навчання, видавничий, електронного зв'язку (Internet), бібліотечно-інформаційний, кодифікаційний, де архівуються усі програмні продукти інституту, а також діє електронна база даних навчальної, методичної та правової інформації колективного використання; мультимедійна лабораторія, студентські їдальні, кафе, гуртожиток, спортивна зала, спортивно-оздоровчий комплекс із плавальним басейном, фітнес-клубом та спортивними майданчиками, поліклініка.

Закладом відкрито навчально-консультаційні центри у найбільших містах Закарпаття - Тячів, Берегове, Виноградів, Іршава та інших містах.

УжДІЕП тісно співпрацює з провідними ВНЗ України та зарубіжжя. Нині укладено понад 20 угод про співробітництво з ВНЗ США, Словаччини, Угорщини, Польщі, Шотландії, Росії.

Згідно з угодою, укладеною з Кошицьким виробничо-господарським факультетом Братиславського економічного університету, студенти інституту мають можливість проходити там стажування, а також відпочивати та оздоровлюватися в курортних зонах Словаччини.

Основні принципи роботи інституту спрямовані на відповідність стандартам вищих закладів освіти європейського рівня, що вимагає високого професіоналізму, широкої ерудиції та інтелігентності для підготовки висококваліфікованих спеціалістів.

Факультет інформатики

ГАВРИЛКО ПЕТРО ПЕТРОВИЧ

**ГАВРИЛКО
Петро Петрович**

*Кандидат економічних наук,
академік Української академії
наук національного прогресу,
член-кореспондент Академії
економічних наук України,
відмінник народної освіти,
заслужений працівник народної
освіти України.*

88000, м. Ужгород,
вул. Канітульна, 1/3,
тел.: (03122) 3-41-92
3-51-96
3-61-44
3-30-44
факс: (03122) 3-41-92
e-mail: comtech@tr.uz.ua

Директор Ужгородського комерційного технікуму.

Народився 2 серпня 1948 року в с. Буштино Тячівського району Закарпатської області.

У 1972 р. закінчив історичний факультет Ужгородського державного університету та в 1986 р. - економічний факультет цього ж навчального закладу.

З 1972 р. працює в Ужгородському комерційному технікумі, де пройшов шлях від викладача до директора (1988 р.).

Петро Петрович з перших днів керівництва, незважаючи на скрутне економічне становище, постійно вдосконалює і розширює матеріально-технічну базу технікуму, вводить у навчально-виховний процес сучасні освітні технології, активно і послідовно формує бібліотечний фонд, який є одним з кращих в області.

За останні роки переобладнані кухня-лабораторія, кабінети торгового устаткування та комп'ютерної техніки, проведені ремонти навчального корпусу, введено в дію гуртожиток з кімнатами поліпшеного планування і комфорту на 72 місця. А в планах, які вже почали реалізовуватись, - створення студентського ресторану, магазину та готелю, віртуального банку, туристичної фірми, які одночасно будуть і базами практики для студентів.

У технікумі значна увага приділяється науково-педагогічній роботі, підготовці та публікації навчальної літератури. Разом з викладачами технікуму П.П. Гаврилко видав 5 навчальних посібників для підготовки молодших спеціалістів: М. Митрога, П. Гаврилко "Безпека життєдіяльності"; О. Дікареєв, П. Гаврилко "Трансприкордонне співробітництво"; М. Мицько, П. Гаврилко "Закарпатські ласощі та печива"; П. Гаврилко "Закарпатські страви: традиційні та сучасні"; П. Гаврилко "Основи економічної теорії".

Цілком закономірні успіхи студентів - переможців конкурсів професійної майстерності в Австрії, кондитерів-юніорів у Києві та на Міжнародному конкурсі м. Ниредьхазі (Угорщина) 2003 р.

Петро Петрович працює на перспективу, відповідно до потреб регіону, вводить у навчальний процес підготовку нових спеціалістів (митників готельно-туристичного комплексу). У 1999 р. на базі технікуму відкрито навчальний центр Київського національного торговельно-економічного університету.

Навчальний заклад входить до навчального комплексу Київського національного торговельно-економічного університету, Асоціації навчальних закладів України туристичного і готельного профілю, що дає можливість реалізувати ступеневу систему підготовки фахівців.

Технікум є членом Міжнародної асоціації навчальних закладів готельно-туристичного напрямку. У 2001 р. технікум прийнято до Міжнародної асоціації навчальних закладів світу за напрямом "Обслуговування в готелях і ресторанах", штаб-квартира якого знаходиться у м. Брюссель (Бельгія).

РОСУЛ ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ

РОСУЛ
Василь Васильович

*Професор,
кандидат
педагогічних наук,
заслужений працівник
народної освіти України*

*89600, м. Мукачево,
вул. Я. Коменського, 59,
тел.: (03131) 2-24-43,
2-11-89, 2-75-05,
факс: 2-11-89*

Ректор Мукачівського гуманітарно-педагогічного інституту.

Народився 21 вересня 1951 року в с. Клячаново Мукачівського району Закарпатської області.

У 1973 р. закінчив Київський державний університет імені Т.Г. Шевченка.

Трудову діяльність розпочав у 1972 р. вчителем географії Київської середньої школи № 106, згодом працював вчителем, заступником директора, директором шкіл № 5, № 20, № 7 та школи-інтернату міста Мукачево, заступником голови Мукачівського міськвиконкому.

З 1990 р. по 1999 р. - заступник голови облвиконкому, начальник управління освіти і науки Закарпатської обласної державної адміністрації.

З 1999 р. працює директором Мукачівського педагогічного училища, директором Мукачівського гуманітарно-педагогічного коледжу, а з травня 2003 р. - ректором Мукачівського гуманітарно-педагогічного інституту.

Василь Васильович з перших днів керівництва працює над удосконаленням і розширенням матеріально-технічної бази закладу, введенням у навчально-виховний процес сучасних освітніх технологій, активно і послідовно формує бібліотечний фонд, який є одним із найкращих в області. Під керівництвом Василя Васильовича Росула навчальний заклад набув статусу інституту.

Мукачівський гуманітарно-педагогічний інститут плідно співпрацює з навчальними закладами сусідніх держав: регіональним методичним центром м. Бокторолантгазо та Ніредьгазьким центром культури (Угорщина), Пряшівським педагогічним інститутом (Словаччина), з Оксфордським університетом (Великобританія). У розвитку мистецтва і культури навчальний заклад має тісні зв'язки з м. Бамберг (Німеччина), з науковцями Бельгії, Франції, Ужгородського національного університету (кафедра соціальної роботи). Кафедра теорії і методики навчання працює над реалізацією Міжнародної програми захисту дітей-інвалідів. На базі інституту діє наукова лабораторія з проблем пластичних технологій інституту педагогіки АПН України.

Василь Васильович поєднує освітянську роботу з науковою. Він - автор монографій, наукових праць, статей, навчальних підручників і посібників для учнів шкіл та студентів вищих навчальних закладів.

*На відкритті єдиного в Україні
пам'ятника першій вчительці*

МУКАЧІВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ

Ректор - **РОСУЛ Василь Васильович**, професор, кандидат педагогічних наук, заслужений працівник освіти України, очолює заклад з 1998 року.

Мукачівський гуманітарно-педагогічний інститут - державний вищий навчальний заклад обласної комунальної форми власності. Він є правонаступником Мукачівської угорської королівської державної народно-шкільної семінарії, яка в 1914 році була заснована як державна Учительська семінарія. Визначальна роль у відкритті вчительської семінарії, фінансуванні та організаційній підтримці освіти міста належала відомому меценату, меру міста Мукачево і депутату угорського парламенту Яношу Недецеї, який ставив питання про її відкриття ще в 1902 році, запропонувавши власну фінансову підтримку.

Організацію педагогічної діяльності семінарії започаткували Янош Сонді та Імре Молнар, перший з них і став директором новоствореного навчального закладу, а другий - провідним педагогом-викладачем семінарії.

Основні віхи історії закладу:

- 1939 р. - реорганізація навчального закладу в ліцей;
- 1945 р. - реорганізація в Мукачівське педагогічне училище з правом підготовки вчителів початкових класів;
- 1956 р. - відкрито спеціальність "Дошкільне виховання";
- 1957 р. - спеціальність "Музичне виховання";
- 2002 р. - навчальний заклад реорганізовано в Мукачівський гуманітарно-педагогічний коледж;
- 2003 р. - реорганізація в Мукачівський гуманітарно-педагогічний інститут, у складі якого як структурні підрозділи діють педагогічне училище та педагогічний факультет.

Мукачівський гуманітарно-педагогічний інститут ліцензований за III рівнем акредитації і розвивається як триступеневий вищий навчальний заклад для підготовки спеціалістів за освітньо-кваліфікаційними рівнями "молодший спеціаліст", "бакалавр", "спеціаліст" за денною формою навчання зі спеціальностей: "Дошкільне виховання", "Початкове навчання", "Музичне виховання", "Музична педагогіка та виховання" і заочною формою навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем "бакалавр" з вищеназваних спеціальностей. Навчання здійснюється українською та угорською (спеціальність "Початкове навчання") мовами. Крім основного фаху, студенти здобувають одну зі спеціалізацій (за вибором):

- спеціальність "Дошкільне виховання": організатор музичної діяльності в дошкільному закладі; керівник образотворчої діяльності в дошкільному закладі; організатор фізичного виховання в дошкільному закладі; організатор художньої праці в дошкільному закладі; вихователь логопедичних груп в дошкільному закладі;

- спеціальність "Початкове навчання": педагог-організатор; керівник гуртка образотворчого мистецтва; організатор дитячої технічної творчості; керівник дитячого художнього колективу; користувач комп'ютерної техніки в системі освіти; вчитель англійської мови в початкових класах; вчитель німецької мови в початкових класах; вихователь дітей дошкільного віку;

- спеціальність "Музичне виховання": вчитель музики, музичний керівник.

За 89-річну історію навчального закладу підготовлено понад 12 тис. педагогів.

Заклад має у своєму складі: педагогічне училище з трьома відділеннями, 16 предметних (циклових комісій), педагогічний факультет, три кафедри. Навчальний процес забезпечують понад 150 досвідчених науково-педагогічних працівників, заслужені діячі мистецтва та освіти, професори, доценти. Інститут має три навчальні корпуси, 46 навчальних кабінетів і лабораторій, 47 кабінетів індивідуальних занять з музики, гуртожиток на 444 місця, спортивний майданчик, спортивну залу, актову залу на 350 місць, залу ритміки, бібліотеку, читальну залу на 75 місць, методичний кабінет, архів, ідально на 150 місць, три комп'ютерні класи, конференц-залу на 100 місць. У 1996 р. на базі навчального закладу відкрито Музей етнографії та освіти краю.

Гордістю закладу стало спорудження 17 березня 2002 року пам'ятника Першій вчительці.

Наявна матеріально-технічна база, якісний склад викладачів, програмно-методичне забезпечення, навчально-виховна і методична робота педагогічного колективу відповідають державним вимогам, що забезпечує якісну підготовку фахівців.

*89600, м. Мукачево, вул. Я. Коменського, 59,
тел.: (03131) 2-24-43, 2-11-89, 2-75-05, факс: 2-11-89*

ЗАКАРПАТСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ім. ФЕРЕНЦА РАКОЦІ ІІ

Навчальний корпус

Гуртожиток студентів

Гуртожиток викладачів

Ректор - ШОВШ Калман Калманович.
Президент - ОРОС Ільдико Імрївна.

Закарпатський угорський педагогічний інститут було створено в 1996 році. Засновником ЗУПІ є Благодійний фонд за Закарпатський Угорський Педагогічний Інститут. Перший випуск спеціалістів відбувся в 2001 році.

За період існування інституту було 6 випусків. Навчальний заклад задовольняє кадрові потреби загальноосвітніх шкіл I-III ступенів Закарпаття, де працює переважна більшість випускників інституту.

Закарпатський угорський педагогічний інститут - вищий навчальний заклад України III рівня акредитації, який проводить освітню діяльність, пов'язану з наданням вищої освіти на рівні кваліфікаційних вимог до спеціаліста. Навчальний заклад має право здійснювати підготовку спеціалістів за денною та заочною формами навчання (на базі повної загальної середньої освіти). Напрямок підготовки: педагогічна освіта.

Підготовка проводиться за такими акредитованими спеціальностями:

- Історія і географія; мова і література (англійська, угорська) та історія; географія; дошкільне виховання; початкове навчання.

При інституті діють спеціальні курси із садівництва, економіки та менеджменту, англійської мови, української мови, обчислювальної техніки.

У 2003 році ліцензовані нові спеціальності: математика і біологія.

Восени 2003 року інститут переіменовано в Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці ІІ.

До матеріально-технічної бази інституту входять 4 корпуси загальною площею 8053 м²: навчальний корпус, гуртожиток для викладачів, гуртожиток для студентів, комп'ютерні класи, бібліотека. При інституті діє науково-дослідний центр.

Інститут тісно співпрацює з багатьма вищими навчальними закладами України та за її межами. Навчальний процес забезпечують 56 висококваліфікованих фахівців, які працюють на 4 кафедрах.

90200, м. Берегово,
бульв. Д. Ійеша, 1,
тел.: (03141) 2-4343,
факс: (03141) 2-3462
e-mail: foiskola@kmtf.uz.ua
www.kmtf.uz.ua

Головний корпус інституту

ХУСТСЬКА ФІЛІЯ ВІДКРИТОГО МІЖНАРОДНОГО УНІВЕРСИТЕТУ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ "УКРАЇНА"

КОЗАК
Василь Михайлович

*Народився в 1936 р.
на Хустщині.*

*Закінчив Львівський лісо-
технічний інститут в 1964 р.*

*У 1978-1981 рр. - декан
загальнотехнічного факультету.*

*У 1981-1984 рр. - декан
заочного факультету*

*Херсонського індустріального
інституту; у 1989-1991 рр.*

*- декан машинобудівного факуль-
тету Херсонського індустріаль-*

ного інституту; у 1991-1994 рр.

*- проректор з організаційної та
виховної роботи Херсонського*

індустріального інституту;

*У 1996-1997 рр. - помічник
ректора Херсонського*

індустріального інституту;

*01.1997 р. - 04.1997 р. -
проректор з виховної роботи*

*та зовнішніх зв'язків
Херсонського економічно-*

правового інституту;

*04.1997 р. - 04.2000 р. -
проректор з наукової та*

*організаційної роботи
Херсонського економічно-*

правового інституту;

з 05.2000 р. - проректор

Відкритого міжнародного універ-

ситету розвитку людини

"Україна" з питань діяльності

Хустської філії. Кандидат

технічних наук (1971 р.),

доцент. Проводить наукові

дослідження в гуманітарній

галузі.

Директор - КОЗАК Василь Михайлович.

Відкритий міжнародний університет розвитку людини "Україна" створений у 1999 році за підтримки Київської міської державної адміністрації, обласних та міських рад регіонів України. Основна мета діяльності університету - надання вищої освіти всім бажаючим, у тому числі молоді з особливими потребами, через випробування новітніх освітніх технологій навчання.

Президент Відкритого міжнародного університету розвитку людини "Україна" - Петро Михайлович Таланчук, перший міністр освіти (1992-1994 рр.) незалежної України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, професор, дійсний член Академії педагогічних наук (з 1992 р.) та трьох міжнародних академій.

В Україні діє 24 філії Університету "Україна".

Хустську філію, відповідно до статуту університету створено за наказом президента університету 20 квітня 2000 року як територіально відокремлений структурний підрозділ.

Основним завданням філії є підготовка фахівців для регіону, який має своєрідні історичні, географічні, соціально-економічні та культурні особливості.

Уже в 2000 році в філії навчалось 90 студентів денної та 90 заочної форми навчання.

Сьогодні філія веде підготовку за 5 проліцензованими спеціальностями:

- "Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності";
- "Соціальна робота"
- "Українська мова та література"
- "Менеджмент організацій"
- "Переклад".

Зараз у Хустській філії навчається близько однієї тисячі студентів, половина з яких - на стаціонарному відділенні. Серед них - двадцять студентів з особливими потребами (інваліди), які навчаються безкоштовно.

У філії діють три факультети: менеджменту, філології та соціальних технологій, заочного та дистанційного навчання.

У ВНЗ працюють 60 викладачів, з яких 30 мають наукові ступені і вчені звання, в т.ч. професори, доктори наук. Професорсько-викладацький склад філії прагне до новаторства, максимального розвитку активності студентів у процесі навчання, працює

над зміцненням матеріально-технічної бази та створенням ділового, морально-психологічного клімату серед професорсько-викладацького та студентського колективу.

З метою удосконалення структури філії, навчально-виховного процесу та наукової роботи створено 8 кафедр. Професорсько-викладацький колектив філії працює над комплексною темою "Моделювання процесів обліку, фінансування та управління ресурсами Карпатського регіону".

Найважливішими розділами комплексної теми є:

- статистична теорія економічних процесів реформування в Україні. Динамічна теорія бізнес-циклів;
- соціально-економічні і психологічні проблеми ринкових перетворень в приватному секторі на селі;
- антропогенні фактори і стихійні явища в Карпатах;
- охорона і відтворення рідкісних рослин;
- економічний моніторинг;
- економіка підприємства та проблеми розвитку малого бізнесу в умовах реформування економіки.

Для підвищення якості навчання запроваджено модульно-рейтингову систему рубіжного контролю знань, індивідуальні та додаткові заняття. Розроблені та затверджені заходи із впровадження новітніх технологій навчання.

Серед інноваційних освітніх технологій запроваджено комп'ютерне тестування як форма контролю навчальних дисциплін. Проводиться активна робота із впровадження дистанційної форми навчання. З цією метою зареєстровано новий домен Хустської філії за адресою www.khust-inst.org.ua. Розробляються навчально-електронні посібники, поліпшується технічне забезпечення для якісного зв'язку і телекомунікацій. Комп'ютеризовано всі підрозділи філії з метою оптимізації контролю, прискорення процесу обробки та аналізу інформації діяльності філії. Створено інформаційний центр, який займається збором, аналізом, збереженням та обробкою інформації діяльності філії та взаємозв'язку з навчальними закладами України і сусідніх держав.

У січні 2004 року введений в дію новий навчальний корпус. В університеті значна увага приділяється забезпеченню студентів навчальними посібниками, бібліотека університету постійно поповнюється новими виданнями, до послуг студентів - робота в мережі Інтернет.

В університеті активно впроваджується дистанційна освіта, яка протягом трьох років розроблялась професорсько-викладацьким складом університету і базується на кейс-технологіях.

У філії велика увага приділяється громадській діяльності: працюють клуби "Парламентські дебати", "Сучасник", КВН, спортивні секції з футболу, баскетболу, великого тенісу, аеробіки, важкої атлетики.

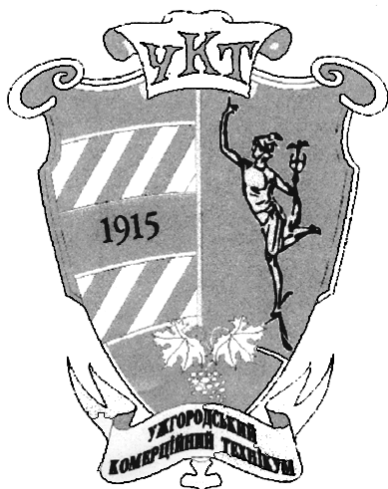
Філія активно співпрацює з зарубіжними навчальними закладами.

У 2004 році планується ліцензування та відкриття нових спеціальностей "Психологія" та "Туризм".

*м. Хуст,
вул. Жайворонкова 38-Г,
тел.: (03142) 2-14-84
e-mail: hegi@ssb.uzhgorod.ua
вул. Заводська, 1-а,
тел.: (03142) 2-31-39
факс: 2-18-54
www.khust-inst.org.ua*

УЖГОРОДСЬКИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ ТЕХНІКУМ

Директор - ГАВРИЛКО Петро Петрович, кандидат економічних наук, дійсний член Української академії наук національного прогресу, заслужений працівник освіти України.

Ужгородський комерційний технікум - державний вищий навчальний заклад I рівня акредитації, підпорядкований Міністерству освіти і науки України. Він є правонаступником Руської державної торговельної академії, яка в 1915 р. була заснована як Угорська торговельна школа, а в 1921 р. перейменована у Руську торговельну школу. Очолив її видатний педагог і громадський діяч Закарпаття Августин Штефан, завдяки зусиллям якого в 1922 р. заклад одержав ранг Руської державної торговельної академії. Після возз'єднання Закарпаття з Радянською Україною (1945 р.) Торговельну академію перейменовано у технікум радянської торгівлі.

У 1991 р. Ужгородський технікум радянської торгівлі перейменовано в Ужгородський комерційний технікум.

Рішенням Міжгалузевої акредитаційної комісії Ужгородський комерційний технікум внесений до Державного реєстру закладів освіти України. Колегією Міністерства освіти України Ужгородському комерційному технікуму надано право здійснення

освітньої діяльності за I рівнем акредитації за спеціальностями: "Бухгалтерський облік", "Товарознавство і комерційна діяльність" зі спеціалізацією "Товарознавство в митній справі", "Технологія харчування", "Організація обслуговування в готелях і туристичних комплексах".

За період існування технікум підготував понад 11 тис. фахівців. Сьогодні підготовка фахівців проводиться за денною, заочною та екстернатною формами навчання.

Технікум має у своєму складі три відділення, вісім циклових комісій, 35 кабінетів і лабораторій, гуртожиток на 420 місць, у т. ч. навчальний готель на 48 місць, три їдальні, бар, бібліотеку з читальною залом на 54 місця, актову залу на 550 місць, спортивну залу, медичний пункт.

Навчальний заклад входить до навчального комплексу Київського національного торговельно-економічного університету, Асоціації навчальних закладів України туристичного і готельного профілю, що дає можливість реалізувати ступеневу систему підготовки фахівців.

Технікум є членом Міжнародної асоціації навчальних закладів готельно-туристичного напрямку, Міжнародної асоціації навчальних закладів світу за напрямом "Обслуговування в готелях і ресторанах" (штаб-квартира - у м. Брюссель, Бельгія).

За останні роки значно покращилась матеріально-технічна база технікуму: до послуг студентів та викладачів - три комп'ютерні класи, лінгфонний кабінет, своя відеотека, власне внутрішнє радіомовлення, щомісячно виходить газета "Дукат", бібліотека технікуму обладнана комп'ютерами з безкоштовним виходом у мережу Internet для студентів і викладачів технікуму.

Ужгородський технікум плідно співпрацює з навчальними закладами сусідніх з Україною держав - Празькою торговою академією (Чехія), готельною школою м. Гуменне (Словаччина), торговельною школою м. Ніредьгаза (Угорщина).

Наявна матеріально-технічна база, якісний склад викладачів, програмно-методичне забезпечення, навчально-виховна і методична робота педагогічного колективу відповідають державним вимогам і забезпечують якісну підготовку фахівців.

*88000, м. Ужгород,
вул. Капітульна, 1/3,
тел.: (03122) 3-41-92,
3-51-96, 3-61-44, 3-30-44,
факс: (03122) 3-41-92
e-mail: comtech@tn.uz.ua*

БЕРЕГІВСЬКЕ МЕДИЧНЕ УЧИЛИЩЕ

ПЛИСКА
Магдаліна Василівна

Директор - ПЛИСКА Магдаліна Василівна.

Берегівське медичне училище було засновано в серпні 1946 року як акушерська школа. У 1947 році до неї було приєднано Ужгородську фельдшерсько-акушерську школу і вона отримала назву фельдшерсько-акушерська школа м. Берегово. У 1956 році школа була реорганізована в медичне училище з фельдшерським, акушерським та медсестринським відділеннями.

Берегівське медичне училище має багату і славу історію. За 57 років свого існування навчальним закладом випущено близько 8 тисяч випускників, які працюють у лікувальних закладах не лише області, але і всієї України та за кордоном. Багато випускників стали видатними діячами в галузі медицини. Це професор ЛОГАЙ Іван Михайлович - директор інституту офтальмології імені Філатова; академік ТЕЛИЧКО Федір Федорович - завідувач кафедри рентгенології медичного факультету УжНУ; професор ШЕРЕМЕТ Петро Федорович - завідувач кафедри факультетської хірургії медичного факультету УжНУ; ЛЯХ Василь Васильович - головний терапевт охорони здоров'я Закарпатської обласної адміністрації.

Народилась 10 травня 1951 року в м. Берегово Закарпатської області.

Закінчила медсестринське відділення Берегівського медичного училища в 1969 р.

У 1969-1971 рр. - медична сестра травматологічного відділення Берегівської центральної районної лікарні. У 1977 р. закінчила медичний факультет Ужгородського державного університету.

У 1977-1982 рр. - викладач хірургії Берегівського медичного училища. У 1982-1984 рр. - завідувач відділення переливання крові Берегівської центральної районної лікарні. У 1983 р. отримала подяку Міністра охорони здоров'я СРСР за всесоюзні навчання з переливання крові, які відбулися на базі відділення переливання крові. З 1984 р. - директор Берегівського медичного училища.

Чоловік - Плиска Володимир Михайлович, заступник головного лікаря обласної психіатричної лікарні. Донька Ірина, одружена, проживає у США

Син Володимир - студент медичного факультету УжНУ.

*90200, м. Берегово,
вул. Мукачівська, 3,
тел.: (03141) 2-33-54,
тел./факс: (03141) 2-33-53*

З ініціативи директора Берегівському медичному училищі в 1997 році було передано колишній адміністративний будинок, проведена його реконструкція та капітальний ремонт, обладнані на сучасному рівні нові навчальні кабінети, лабораторії, бібліотека. За час роботи Магдаліни Василівни значно збільшився ліцензований обсяг підготовки спеціалістів за рахунок розширення фельдшерського відділення та відкриття нового фармацевтичного відділення. Враховуючи особливості національного складу Закарпатської області, за сприяння директора відкрито фельдшерську групу з угорською мовою навчання.

Основне завдання закладу - підготовка медичних спеціалістів, які готові відгукнутися на людський біль, здатні творчо мислити, бути у наукову пошуку, зробити свій внесок у розбудову молоді української держави.

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ЛІСОТЕХНІЧНИЙ ТЕХНІКУМ

СТРИЖАК
Георгій Юрійович

Народився 22 березня 1946 року в с. Медведівці Мукачівського району.

Закінчив Закарпатський лісотехнічний технікум (1965 р.), Ленінградську лісотехнічну академію (1975 р.).

З 1968 р. - майстер виробничого навчання. З 1961 р. по 1987 р. - на комсомольській та партійній роботі. З 1988 р. - директор Закарпатського лісотехнічного технікуму.

Відмінник освіти України.

90400, м. Хуст,
вул. А. Волошина, 66,
тел.: (031424) 35-07,
тел./факс: (031424) 54-61
e-mail: zltt@khust.com

Директор - СТРИЖАК Георгій Юрійович.

Закарпатський лісотехнічний технікум створено Постановою Ради Міністрів СРСР за № 152 від 10 січня 1947 року.

Підготовка кадрів розпочалася з 1 вересня 1947 року за трьома спеціальностями: "Технологія лісозаготівель", "Будівництво і експлуатація лісовозних доріг" та "Лісохімічне виробництво".

Загалом, за час існування технікуму, було підготовлено понад 10 тис. спеціалістів для лісової галузі. Зараз підготовка фахівців здійснюється за спеціальностями: "Лісове господарство", "Технологія деревообробки", "Експлуатація і ремонт обладнання лісового комплексу", "Економіка підприємства", "Лісозаготівля і первинна переробка деревини".

Навчальний корпус, введений в експлуатацію в 1985 р., включає 13 лабораторій та 25 кабінетів, дві спортивні зали, актову залу, стрільковий тир та інші навчально-лабораторні об'єкти (загальна площа - 10 000 кв. м).

У навчально-виробничому лісництві проводиться комплекс робіт з лісового господарства і лісозаготівлі, з первинної переробки деревини. Площа лісів, закріплених за лісництвом технікуму, становить 3700 га.

Основна робота з підготовки спеціалістів виконується педагогічним колективом закладу. Навчально-виховний і виробничий процес у технікумі забезпечує колектив із 223 працівників. Сьогодні тут працюють 59 викладачів та майстрів виробничого навчання. Спеціальні предмети викладають педагоги, які мають багатий виробничий досвід роботи на підприємствах. У технікумі працює заслужений учитель України, 4 викладачі-методисти, вищу категорію присвоєно 26 викладачам, першу - 10 педагогам.

На базі технікуму з 2000 року діє навчально-консультаційний центр Українського державного лісотехнічного університету заочною формою навчання на контрактній основі, де випускники технікуму мають можливість продовжити навчання за обраною спеціальністю і за 3 роки 10 місяців здобути вищу освіту.

Педколектив технікуму підтримує творчі зв'язки з науковцями Ужгородського національного університету та Українського державного лісотехнічного університету (м. Львів). У цих вищих навчальних закладах викладачі проходять стажування, обмінюються досвідом методичної роботи. Технікум підтримує також ділові та дружні стосунки зі спорідненими навчальними закладами Росії, Білорусі, Словаччини та Чехії.

Колишні випускники технікуму стали не тільки висококваліфікованими робітниками, майстрами, інженерами, але й керівниками виробництва, владних структурних ланок, науковцями. Це Герої Соціалістичної праці І.М. Скучка і І.В. Чуса; колишній міністр зовнішніх економічних зв'язків України І.І. Герц; президент Державної корпорації з виробництва лісопаперової продукції ("Русские лесопромышленники") М.В. Тацюн; доктори технічних наук П.В. Білей, В.Ю. Якуб; голови райдержадміністрації М.А. Доскалюк, А.Ю. Федурця; директори галузевих підприємств М.Ю. Якоб, І.М. Свистак, В.М. Дудчук і багато інших. Більшість викладачів спецпредметів технікуму - теж колишні його випускники.

МУКАЧІВСЬКИЙ КООПЕРАТИВНИЙ ФІНАНСОВО-КОМЕРЦІЙНИЙ ТЕХНІКУМ

*БОКОТЕЙ
Йосип Йосипович*

Директор - БОКОТЕЙ Йосип Йосипович, технікум очолює з 1975 р.

Мукачівський кооперативний технікум було створено в 1945 р. на базі Мукачівської торговельної академії. Перший випуск спеціалістів відбувся в 1946 р.

За період існування технікумом підготовлено 17 тис. фахівців для системи споживчої кооперації та інших галузей господарства.

Мукачівський кооперативний фінансово-комерційний технікум - вищий навчальний заклад Укоопспілки I рівня акредитації. Навчальний заклад здійснює підготовку молодших спеціалістів зі спеціальностей:

- денна форма навчання (на базі повної та неповної середньої освіти): напрям "Менеджмент" - "Організація обслуговування населення"; напрям "Економіка і підприємництво" - "Бухгалтерський облік"; напрям "Торгівля" - "Товарознавство та комерційна діяльність", спеціалізація "Товарознавство в митній справі";

- заочна форма навчання: "Бухгалтерський облік", "Товарознавство та комерційна діяльність".

Випускники отримують додатково професію оператора комп'ютерного набору. До матеріально-технічної бази технікуму входять два навчальні корпуси, комп'ютерні класи; до послуг студентів - актові і спортивні зали, бібліотека з читальною залом, гуртожиток, їдальня, кафе.

Технікум тісно співпрацює з багатьма навчальними закладами області, входить до навчального комплексу "Академія" зі Львівською комерційною академією.

Встановлені зв'язки з торговельною школою м. Болошодьор-мот (Угорщина). Навчальний процес забезпечують понад 40 досвідчених фахівців.

Технікум має філію в м. Виноградів. Філія здійснює підготовку молодших спеціалістів зі спеціальностей: "Товарознавство та комерційна діяльність", "Технологія харчування" та кваліфікованих робітників - продавців, кухарів, офіціантів, барменів, буфетників.

У закладі функціонує музей споживчої кооперації Закарпаття.

89600, м. Мукачево,
вул. Ярослава Мудрого, 40,
тел.: 2-2019,
тел./факс: 2-24--51
e-mail: eva@mk.ukrtel.net

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ, КРАЄЗНАВСТВА, ЕКСКУРСІЙ І СПОРТУ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ

ЧЕПА

Володимир Іванович

*Заслужений вчитель
України.*

*Народився 23 квітня
1949 року
в с. Ільниця*

Іршавського району.

У 1971 р. закінчив факультет романо-германської філології Ужгородського національного університету.

*З 1971 р. по 1981 р. -
вчитель французької мови
і літератури у рідній школі.*

*З 1981 р. й дотепер -
директор Закарпатського
центру туризму.*

Кандидат педагогічних наук.

*Президент Асоціації
туристичних підприємств
Закарпаття,
перший віце-президент
Закарпатської федерації
спортивного туризму.*

88000, м. Ужгород,

*вул. Висока, 8,
тел.: (03122) 3-25-69,
3-41-45*

*тел./факс: (03126) 1-30-08
centour@mail.uzhgorod.ua*

Директор - ЧЕПА Володимир Іванович.

Закарпатський центр туризму, краєзнавства, екскурсій і спорту учнівської молоді - позашкільний навчально-виховний заклад у системі освіти, заснований у 1951 р. Центр проводить навчально-виховну, інформаційно-методичну, організаційно-масову, навчально-тренувальну, спортивну роботу та роботу з обдарованою молоддю.

Пріоритетні напрями роботи:

1. Волонтерський рух "Замки Закарпаття", спрямований на покращення санітарно-екологічного стану пам'яток та їх реанімацію як туристично-екскурсійних об'єктів. Робота в експедиціях перетворилася на своєрідний міжнародний туристичний продукт і надзвичайним популярна серед небайдужої молоді.

Базовий табір волонтерського руху знаходиться в мальовничому Невицькому замку. Активістами центру, з допомогою науковців, розроблена унікальна програма "Невицький замок", метою якої є створення музейно-туристичного центру. Волонтери працюють з травня по вересень кожного року.

2. Спортивно-туристичний напрям: орієнтування, походи і подорожжя, велотуризм, спелеотуризм, гірськолижний спорт, скелелазіння, альпінізм.

3. Оздоровлення та відпочинок, транспортне й екскурсійне обслуговування.

4. Проведення різноманітних змагань спортивно-туристичного напрямку та науково-практичних конференцій, у т. ч. міжнародних.

5. Активна участь у міжнародних урядових програмах (партнерство).

6. Робота з обдарованою молоддю в системі Малої академії наук.

ІНСТИТУТ ЕЛЕКТРОННОЇ ФІЗИКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

ШПЕНИК
Отто Бартоломійович

Народився 14 липня 1938 року.

Член-кореспондент НАН

України, іноземний член

Угорської академії наук,

почесний громадянин міста

Ужгород, президент

Закарпатського відділення Малої академії наук, голова

Закарпатської філії Федерації вчених України, доктор фізико-

математичних наук, професор,

член секції фізики Комітету з

Державних премій України в

галузі науки і техніки, член

Експертної ради ВАК України,

член бюро Відділення фізики і

астрономії НАН України,

Соросівський професор,

заслужений діяч науки і техніки

України, лауреат Державної

премії України в галузі науки і

техніки, член наукової ради

"Фізика плазми" Російської

академії наук.

Нагороджений орденом

"За заслуги" III ступеня,

орденом Ярослава Мудрого

V ступеня (2004 р.).

88000, м. Ужгород,

вул. Університетська, 21,

тел.: 4-35-24,

тел./факс: 4-36-50

e-mail: an@zvl.iep.uzhgorod.ua

http://www.iep.uzhgorod.ua

Директор - ШПЕНИК Отто Бартоломійович.

Першу академічну установу на Закарпатті - Інститут електронної фізики Національної академії наук України - створено Постановою Президії АН України 21 вересня 1992 року на базі Ужгородського відділення Інституту ядерних досліджень АН України. Організатором і першим керівником Ужгородського відділення до 1988 року був професор І.П. Запісочний.

Інститут електронної фізики - це єдина наукова установа в Україні, в якій проводяться наукові пошуки з актуальних проблем атомної фізики, фізики електронних і атомних зіткнень, низькоенергетичної ядерної фізики, фізики лазерів на парах металів, оптичного та лазерного приладобудування.

В інституті функціонує 7 наукових відділів, працює понад 100 співробітників, серед яких - 12 докторів і 33 кандидати наук. Успішно діє аспірантура, є наукова бібліотека, господарська група і експериментальні майстерні. Інститут забезпечений сучасним науковим обладнанням, оригінальними установками. Серед них - прискорювач електронів - мікротрон М-30 на енергію 30 МВ, який у 2003 р. визнаний як національне надбання України.

Науковцями інституту здобуто вагомі результати у різних галузях атомної фізики, фізичної і квантової електроніки, ядерної фізики, синтезу та росту кристалів, які мають не тільки важливе фундаментальне значення, а й використовуються при вирішенні низки прикладних завдань.

Серед найбільш вагомих прикладних досліджень, виконаних науковцями інституту, варто відзначити участь у програмах на космічних станціях "Салют", "Мир", "Шаттл".

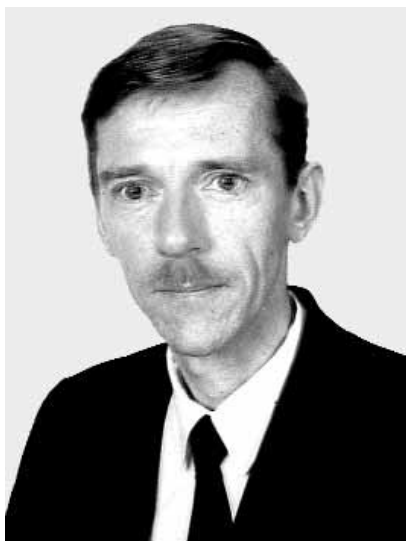
Упродовж багатьох років в інституті працюють філії кафедр квантової електроніки, ядерної та теоретичної фізики Ужгородського національного університету.

Налагоджено плідні зв'язки з Ужгородським державним інститутом інформатики, економіки і права, в якому на посадах професорів працюють чотири провідних науковці інституту. Ряд вчених інституту опікуються здібними учнями політехнічного ліцею та молоддю, залученою до Малої академії наук Закарпаття, президентом якої є професор О.Б. Шпенік.

Вагомим здобутком вчених інституту є присудження у 1994 р. І.П. Запісочному, В.А. Кельману та Ю.О. Шпеніку премії НАН України ім. К.Д. Синельникова, у 1995 р. - Державної премії України в галузі науки і техніки І.П. Запісочному, О.Б. Шпеніку, А.Й. Імре, А.М. Завілопуло, О.П. Сабаду разом із вченими Ужгородського університету В.І. Лендьелом, Л.Л. Шимоном та І.С. Алексахіним. У 1999 р. В.М. Мазур, а у 2000 р. М.І. Головей стали лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки. У 2001 р. премію НАН України ім. В.Є. Лашкарьова отримали П.П. Пуга, В.М. Головей і Б.М. Гунда. У 2002 р. лауреатом премії НАН України ім. І. Пулюя став професор О.Б. Шпенік.

Не залишаються поза увагою науковців інституту потреби міста та Закарпатської області. З ініціативи науковців інституту придбано і змонтовано в обласному онкологічному диспансері єдину в західному регіоні України сучасну гамма-камеру, яка в десятки разів зменшує радіаційне навантаження порівняно з рентгенівськими томографами і дозволяє проводити діагностику в динамічному режимі. Запроваджено цікаві пропозиції щодо передпосівної обробки насіння та очистки води. Науковці інституту надають спеціальну експертну допомогу обласним управлінням СБУ, МВС та митним органам.

НДІ КАРПАТОЗНАВСТВА УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ВЕГЕШ

Микола Миколайович

Народився 28 листопада 1962 року в селищі Міжгір'я. У 1984 р. закінчив історичний факультет Івано-Франківського державного педагогічного інституту ім. В.С. Стефаника. У 1984-1991 рр. - учитель історії та суспільствознавства Синевицької СШ. Упродовж 1990-1994 рр. - аспірантура при кафедрі історії СРСР, а згодом - історії України УжДУ. У 1994 р. захистив кандидатську дисертацію. Протягом 1992-1997 рр. - асистент, доцент кафедри історії України, доцент кафедри політології УжДУ. У 1998 р. - захистив докторську дисертацію на тему: "Закарпаття в контексті центральноєвропейської політичної кризи напередодні Другої світової війни". У 2000 р. - професор кафедри політології УжНУ, а з 2002 р. очолює цю кафедру. З 2004 р. - декан історичного факультету УжНУ.

Директор - ВЕГЕШ Микола Миколайович.

Науково-дослідний інститут карпатознавства був створений 31 березня 1992 року. Він виконує фундаментальні й прикладні науково-дослідні роботи, спрямовані на комплексне дослідження історії, археології, етнографії, фольклористики, літературознавства, історії мистецтва Закарпаття в його взаємозв'язках з Карпатським регіоном у цілому. Сьогодні наукові співробітники інституту працюють над комплексною темою "Соціально-економічний, етнополітичний і культурний розвиток Карпатського регіону в другій половині XIX-XX століть" (керівник теми - професор М.М. Вегеш).

НДІ карпатознавства має тісні міжнародні стосунки з науковими і освітніми закладами України та країн Центральної та Південно-Східної Європи. З Інститутом фракології (Румунія) проводяться постійні археологічні розкопки, об'єктом дослідження яких є територія Верхнього Потисся в давнину. З Історичним музеєм м. Сату Марє (Румунія), який очолює доктор Віорел Чуботе, організовуються етнографічні експедиції як на території України, так і Румунії, Словаччини та Угорщини. Традиційно розвиваються наукові зв'язки з національними академіями наук України, Угорщини та Чехії. У 2003 р. НДІ карпатознавства уклав базовий договір про співпрацю з Клузьким університетом - одним із найдавніших вищих навчальних закладів Румунії.

Інститут карпатознавства приділяє значну увагу видавничій діяльності. Уже побачили світ 29 випусків наукового збірника "Carpathica - Карпатика", в якому публікуються праці визначних українських і зарубіжних дослідників. Монографії професорів В. Котигорошка, Д. Данилюка, В. Задорожного, М. Тиводара, Е. Балагурі, видані за останні роки, отримали схвальні відгуки рецензентів. Науковці інституту взяли участь у створенні фундаментальних праць "Нариси історії Закарпаття", "Енциклопедія сучасної України", "Енциклопедія історії України" тощо. Завершується робота над створенням багатотомної праці "Закарпаття крізь віки", яка охоплюватиме період від найдавніших часів до сьогодення.

МІКЛОВДА ВАСИЛЬ ПЕТРОВИЧ

МІКЛОВДА
Василь Петрович
 Декан економічного факультету,
 член-кореспондент
 НАН України по відділенню
 економіки (2000 р.), професор,
 лауреат Державної премії
 України в галузі
 науки і техніки (2003 р.)

Народився 8 грудня 1946 року в с. Тур'я Пасіка Перечинського району Закарпатської області. У 1970 р. закінчив економічний факультет Ужгородського державного університету.

Кандидат економічних наук (1980 р.), доцент кафедри економіки та планування (1983 р.), доктор економічних наук (1994 р.), професор кафедри економіки, менеджменту та маркетингу (1995 р.), заслужений працівник освіти України (1995 р.). У 2000 р. нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України.

З 1965 р. по 1971 р. працював на Ужгородському механічному заводі, а з вересня 1971 року й дотепер працює в Ужгородському національному університеті. З 1988 р. - завідувач кафедри економіки, менеджменту та маркетингу, а з 1989 р. - декан економічного факультету.

Автор понад 130 наукових праць, зокрема 11 монографій. Наукові праці з проблем ефективності промислового виробництва, підприємництва, стимулювання ефективного використання трудового потенціалу, удосконалення механізму оплати праці. Основні монографії: "Госпрозрахункове стимулювання ефективності виробництва" (1988); "Формування економічного механізму регулювання зайнятості в умовах становлення ринкових відносин" (1994); "Організаційно-економічні фактори ефективного використання трудового потенціалу в умовах трансформації економіки" - Ниредьгаза (Угорщина): Угорська академія наук (1996); "Підприємство в Україні: проблеми становлення і розвитку" (1997); "Ринкова трансформація економіки регіону" (2000).

Підготував 18 кандидатів і одного доктора економічних наук.

ЛЕНДЕЛ МИХАЙЛО АНДРІЙОВИЧ

ЛЕНДЕЛ
Михайло Андрійович
 Декан факультету міжнародних
 відносин УжНУ, член-кореспон-
 дент Української академії
 аграрних наук (2002 р.),
 академік Міжнародної кадрової
 академії (2002 р.), доктор
 економічних наук, професор,
 заслужений економіст України
 (1999 р.).

Народився у 1942 році. У 1970 р. закінчив агрономічний факультет Львівського сільськогосподарського інституту за спеціальністю "Агрономія". Кандидатську дисертацію захистив (1981 р.) зі спеціальності "Економіка, організація, управління і планування сільського господарства", докторську (1994 р.) зі спеціальностей: "Розміщення продуктивних сил, економіка районів України" та "Економіка, планування, організація управління народним господарством і його галузями (сільське господарство)". Старший науковий співробітник зі спеціальності "Економіка, планування, організація управління народним господарством і його галузями" з 1991 року. У 1997 р. М.А. Ленделу присвоєно вчене звання професора по кафедрі економіки, менеджменту та маркетингу. Понад 15 років працював він в аграрному виробництві, а з 1986 року - на науково-педагогічній роботі. З квітня 1997 року - професор кафедри економіки, менеджменту та маркетингу. З січня 2003 року - завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, декан факультету міжнародних відносин УжНУ.

М.А. Лендел - автор понад 100 наукових праць, із них 5 монографій. Основними напрямками наукової роботи є дослідження економічних процесів, які проходять в агропромисловому комплексі регіону, питання еколого-економічного та соціального розвитку Закарпаття, проблем зовнішньоекономічної діяльності та інтеграції економіки регіону в європейські економічні структури. Брав участь у розробці: Концепції розвитку агропромислового комплексу Західного регіону України, Концепції сталого розвитку Закарпаття, Проекту функціонування і розбудови спеціальної економічної зони "Закарпаття", Програми соціально-економічного розвитку "Закарпаття-2004".

ТИВОДАР МИХАЙЛО ПЕТРОВИЧ

ТИВОДАР
Михайло Петрович

Народився 7 лютого 1936 року в с. Бедевля Тячівського району Закарпатської області.

У 1953 році Михайло Петрович закінчив Тячівську середню школу, а в 1958 році - історичний факультет Ужгородського державного університету.

Одружений, має двох дітей та двох онуків.

Дружина Олена Михайлівна (1936 р. н.) - пенсіонерка.

Донька Мирослава (1959 р. н.) - завідувач гістологічної лабораторії Закарпатської обласної судмедекспертизи.

Син Роман (1965 р. н.) - приватний підприємець.

Онук Роман (1981 р. н.) - аспірант Ужгородського державного інституту

інформатики, економіки і права.

Онук Станіслав (1991 р. н.) - учень Ужгородської СШ № 20.

Завідувач кафедри історії стародавнього світу та середніх віків історичного факультету Ужгородського національного університету.

Протягом 1958-1966 років працював учителем історії Дубівської середньої школи на Тячівщині. Працюючи вчителем, організував і відкрив сільський етнографічний музей. Поряд із цим, упродовж 1960-1964 років заочно навчався в аспірантурі Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН України.

З 1966 року працює на історичному факультеті Ужгородського університету. У 1968 році захистив кандидатську дисертацію на тему: "Громадський і сімейний побут колгоспного селянства Закарпаття". Працював доцентом кафедри загальної історії, а згодом - кафедри історії стародавнього світу та середніх віків. Викладаючи в університеті та займаючись науковою роботою, приділяв чимало уваги розробці наукової концепції Закарпатського музею народної архітектури та побуту, збиранню етнографічних експонатів; визначив характер описів етнографічних об'єктів та форму і зміст нарисів про етнографічні групи Закарпаття.

У 1994 році на засіданні спеціалізованої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії Академії наук України (м. Київ) захистив докторську дисертацію на тему: "Традиційне скотарство Українських Карпат другої половини ХІХ - першої половини ХХ ст.". У 1995 році отримав вчене звання професора. З квітня 2001 року очолює колектив кафедри історії стародавнього світу та середніх віків.

Протягом 1992-2000 рр. Михайло Петрович - провідний вчений Науково-дослідного інституту карпатознавства, де керував комплексною темою "Роль і місце культурних та історичних традицій у формуванні національної свідомості на українських етнічних територіях Карпат у ХІХ-ХХ ст."

М.П. Тиводар є членом вчених рад із захисту дисертацій в Інституті народознавства НАН України та Ужгородському національному університеті. Під його керівництвом захистили кандидатські дисертації О. Малець та М. Зан. Підготували до захисту дисертаційні дослідження П. Ференц і В. Куртяк. Працюють над дисертаційними роботами П. Федака, В. Гладь та М. Курта.

М.П. Тиводар - відомий суспільно-політичний діяч краю. Він брав активну участь у виникненні та діяльності Ужгородської міської та обласної організації РУХу. З грудня 1990 року є членом відродженого крайового товариства "Просвіта". Протягом 1990-1994 років був депутатом Закарпатської обласної ради народних депутатів. Михайло Петрович очолював групу народних депутатів "Демократична платформа", яка протидіяла прокомуністичній більшості та відстоювала ідею української незалежності ще на початку 1990 року.

М.П. Тиводар - автор майже 150 наукових праць з проблем етнології, історії та краєзнавства, зокрема, першого в Україні навчального посібника "Етнологія" (1998 р.); член редколегії наукового збірника "Carpatica - Карпатика".

Протягом майже 40-літньої роботи на історичному факультеті читає оригінальні загальні та спеціальні курси, що викликають зацікавленість у студентів: "Етнологія", "Етнополітологія", "Теорія етносу", "Етнографія Закарпаття" та ін.

М.П. Тиводар - авторитетний керівник, завжди доброзичливий, чуйний у ставленні до інших. Він твердо переконаний, що українська національна ідея буде реалізована лише за наявності в українському етносі достатньої кількості енергійних лідерів-пасіонаріїв, і докладає максимум зусиль для їх підготовки та виховання.

ДАНИЛЮК ДМИТРО ДМИТРОВИЧ

ДАНИЛЮК
Дмитро Дмитрович

Професор, завідувач кафедри історії України УжНУ

Народився 19 вересня 1941 року в с. Тересва Тячівського району Закарпатської області в селянській сім'ї. Після здобуття середньої освіти у місцевій школі працював на підприємствах селища, а в 1960 р. як стажист вступив на історичний факультет Ужгородського держуніверситету, який закінчив в 1965 р. Працював вчителем історії та суспільствознавства в середній школі с. Кам'янка Очаківського району Миколаївської області. Згодом на Тячівщині - вчителем і директором Вільхівці-Лазівської ВШ, завучем Тячівської районної заочної школи, учителем історії в рідній Тересвянській СШ.

Шлях у науку Дмитра Дмитровича починається після закінчення аспірантури, коли його в 1971 р. за конкурсом обирають на посаду старшого викладача підготовчого відділення УжДУ. У 1975 р. його перевели на кафедру історії СРСР, згодом на новоутворену, зусиллями професора Михайла Трояна, кафедру історії України, на якій він трудиться донині.

Написав і успішно захистив на засіданні спеціалізованої вченої ради при Львівському університеті ім. І. Франка кандидатську дисертацію на тему: "Історія Закарпаття 1917-1945 рр. у радянській історіографії".

Вивчення і опрацювання рукописів, рідкісних публікацій XVIII-XIX ст. сприяло виведенню із забуття імен закарпатських учених, а їх наукову спадщину піднести до загальноукраїнського рівня. Наукові здобутки вченого узагальнено в докторській дисертації "Розвиток історичної науки в Закарпатті (з кінця XVIII - до середини XX)", яку успішно захистив у грудні 1994 року на засіданні спеціалізованої вченої ради Ужгородського університету. Опоненти відзначили, що вона спонукає до переосмислення оцінки місця краю у загальноукраїнському і загальноєвропейському історико-культурному процесі. За плідну науково-дослідну та багаторічну науково-методичну роботу, ВАК України у 1996 р. присвоєно Дмитру Данилюку вчене звання професора.

Вагомим підсумком наукової роботи професора Д. Данилюка є вихід у світ 7 монографій і понад 200 науково-популярних статей, зокрема "Михайло Лучкай - патріарх закарпатської історіографії" (1995 р.), "Історія Закарпаття в біографіях і портретах. З давніх часів до початку XX ст." (1997 р.), "Історична наука на Закарпатті (кінець XVIII - перша половина XX ст." (1999 р.).

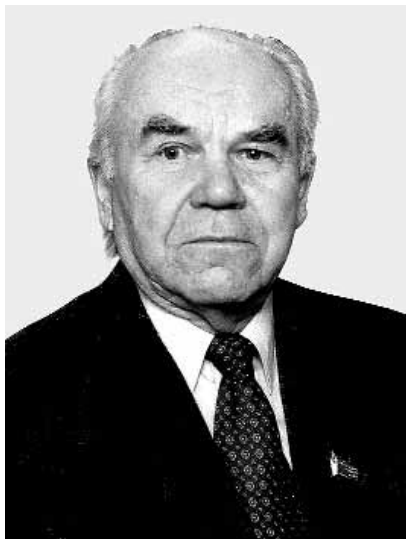
Важливою ділянкою роботи вченого є підготовка до друку і факсимільне видання наукової спадщини закарпатських істориків. Д.Д. Данилюк - автор вступної статті про творчість вченого-слависта М. Лучкая у першому томі його праці "Історія карпатських русинів". Його вступним словом відкривається книга про наукову діяльність словацької вченої Олени Рудловчак.

Зусиллями Д. Данилюка наукова спадщина закарпатських вчених XIX ст. виведена на загальноукраїнський рівень. Дослідження про них опубліковані в таких виданнях, як "Український історичний журнал", "Історична наука на порозі XXI століття: підсумки та перспективи", "Четвертий міжнародний конгрес українців. Історія. Ч. I, "Історіографічні дослідження в Україні. Вип. 2 Пам'яті історика України, члена-кореспондента НАН України, професора Ф.П. Шевченка, "Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. Число 5. Історіографічні дослідження в Україні. Вип. 10. Об'єднаний випуск збірки наукових праць на пошану академіка В.А. Смоля. Частина друга (К., 2000). Завдяки дослідженням Дмитра Данилюка, ім'я М. Лучкая, поставлено в один ряд з відомими істориками України XIX ст. (Історичні дослідження в Україні Вип. 12, К., 2003. - С. 5-30).

Наукові здобутки дослідника у галузі біографістики визнані тим, що Управлінська рада редакторів і Дослідницького бюро радників Американського біографічного інституту нагородила його дипломом.

Вищим визнанням праці було обрання Д.Д. Данилюка вченою радою УжНУ на конкурсній основі і таємним голосуванням 28 грудня 2000 року переважною більшістю голосів завідувачем кафедри історії України.

ГУМЕНЯК ОЛЕКСІЙ ВАСИЛЬОВИЧ

ГУМЕНЯК
Олексій Васильович

*Лектор
Закарпатського інституту
післядипломної
педагогічної освіти*

Народився 6 вересня 1930 року в с. Солотвин Богородчанського району Івано-Франківської області. Середню освіту здобув у Солотвинській середній школі, вищу - на фізико-математичному факультеті математичного відділення в Івано-Франківському державному педагогічному інституті (нині - Прикарпатський університет ім. Василя Стефаника). Переїхавши в 1964 р. до Мукачево, продовжує працювати на педагогічній ниві, викладаючи в школах математику, фізику, астрономію.

У середній школі № 5 пропрацював 25 років. Багато випускників цієї школи стали в майбутньому вчителями математики і фізики краю "Срібної землі".

У Мукачеві Олексій Гуменьяк успішно розширює свою педагогічну, наукову та журналістську діяльність. У його доробку - значний список статей, педагогічних публікацій та наукових розробок, що були надруковані в журналах "Всесвіт", "Вітчизна", "Наука і суспільство", "Рідна школа", "У світі математики" (київські видання), "Математика в школі" (м. Москва), публіцистичні статті в газетах краю і республіки.

Як перекладач з польської друкувався в книзі "Добрідень, сусіде!" (видавництво "Карпати", Ужгород, 1971), альманах "Новоліття" (Ужгород, 1971), "Суцвіття" (Ужгород, 1977), "Витоки" (Ужгород, 1988).

Про його наукову, освітню та журналістську діяльність писали газети "Срібна земля", "Слово просвіти", "Мукачево", а газета "Новини Мукачева" привітала його з виходом книги "Цікаві математичні задачі" (видавничий центр "Академія", Київ, 1998). Досить великий тираж книги (10 тис. примірників) швидко розійшовся з книгарень. У газеті, між іншим, говорилося: Олексій Васильович все життя не просто служить цариці наук, - мається на увазі предмет математики, - він її щиро любить. Він є автором багатьох статей в журналах та науково-популярних збірниках, лектором Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти (в Ужгороді), членом Національної спілки журналістів України, плідно займається публіцистикою, перекладами.

Олексій Гуменьяк - автор розробки "Універсальна рахівниця", яку описав у статті "Рахівниця - знаменитий лічильний пристрій" ("Математика", газета для освітян, травень 1999 р., Київ). Він розв'язав проблему магічних квадратів третього порядку, дав вичерпну відповідь про всі можливі випадки таких квадратів (умови єдиного заповнення, безлічі заповнень і умови неіснування заповнення). Такі відомості ввійшли до його книги "Чарівність магічного квадрата. Все про магічний квадрат третього порядку", яка готується до видання. Розділи, що ввійшли до книги, надруковані в журналі "У світі математики" (том 4, випуск 2, Київ, 1998 та том 5, випуск 2, Київ, 1999).

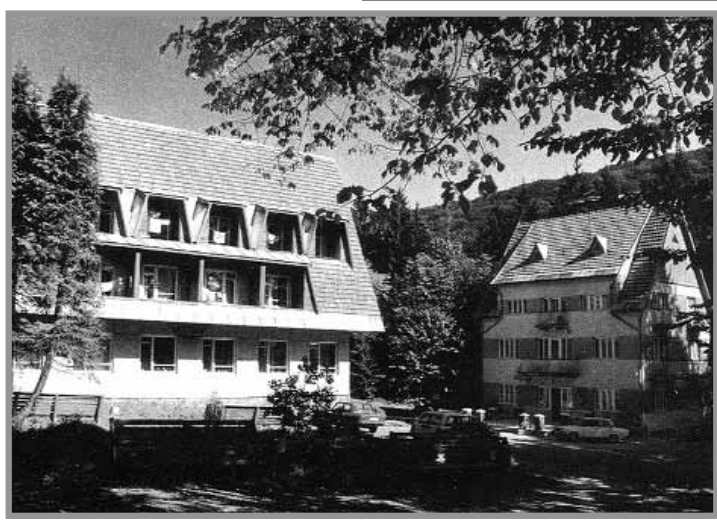
Олексію Васильовичу вдалося розв'язати одну з проблематичних задач теорії чисел (задачу під номером 10, із списку 21-ї до цього часу не розв'язаних задач Теорії чисел).

Рукописи його книг, з відповідними грифами Головного управління Міністерства освіти України готуються до друку в книжкових видавництвах.

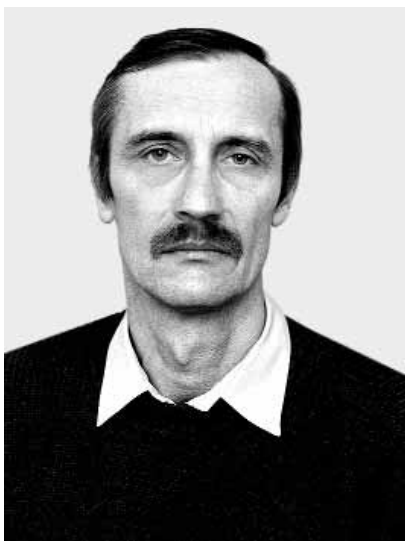
Сьогодні Олексій Гуменьяк продовжує просвітницьку діяльність і трудиться в царинах публіцистики, педагогіки та математики.

САНАТОРІЇ ЗАКАРПАТТЯ

ОБЛАСНА АЛЕРГОЛОГІЧНА ЛІКАРНЯ

ДАНКО
Леон Іванович

Народився 21 липня 1957 року в с. Вільхівці Тячівського району.

Після закінчення з золотою медаллю Вільхівської середньої школи вступив на лікувальний факультет Івано-Франківського медінституту. Отримавши розподілення в Республіканську алергологічну лікарню, працював в ній майже 22 роки.

З 1985 р. по 1989 р. навчався в аспірантурі Київського НДІ фтизіатрії та пульмонології ім. Ф.Г. Яновського.

У 1990 р. захистив кандидатську дисертацію. Автор понад 40 наукових робіт. З 2003 р. працює на посаді головного лікаря обласної алергологічної лікарні.

*Тячівський р-н,
смт Солотвино,
вул. Добролюбова, 20,
тел.: (03134) 56-5-38,
56-9-25*

Головний лікар - ДАНКО Леон Іванович. Останнім часом все більш широкого застосування набувають немедикаментозні методи лікування хворих хронічними неспецифічними захворюваннями легень. До них належить і спелеотерапія - лікування в умовах мікроклімату карстових печер і соляних шахт.

Дані про використання соляних шахт, печер і гротів з лікувальною метою належать до античних часів. У Сицилії, на горі Кронію, відомі терми Сцагга. Вивчення спелеологами печери цієї гори дозволило встановити, що в VI-V століттях нашої ери кінцева частина печери використовувалася з терапевтичною метою.

Однак мікрокліматичні умови печер: відносно низька температура (від 8,4° С до 14,0° С) і висока вологість (86-97 %) - певною мірою знижують ефективність лікування хворих. Більш комфортні умови - в підземних соляних виробках. У 1955 році вперше для лікування хворих хронічними неспецифічними захворюваннями легень почали використовуватися соляні виробки в Сольбад Сальцемані (Австрія).

Найбільші і найвідоміші лікарні в соляних шахтах функціонують в Україні - на Закарпатті. У 1968 році в Солотвино було відкрите перше на території колишнього Радянського Союзу алергологічне відділення, яке згодом було перетворене в обласну алергологічну лікарню.

Висока ефективність лікування здобула лікарні велику популярність. Сьогодні це спеціалізований лікувальний заклад, у якому проводиться комплексна діагностика і лікування хворих бронхіальною астмою та іншими неспецифічними захворюваннями органів дихання.

Обласна алергологічна лікарня с. Солотвино має 70 ліжок, з них 30 дитячих. Головним лікувальним фактором тут є мікроклімат соляних шахт Солотвинського солерудника. Серед фізико-хімічних властивостей мікроклімату можна виділити три основних компоненти, яким належить визначальна роль в десенсибілізації організму: аерозоль кухонної солі, іонний та газовий склад повітря, особливо негативно заряджені іони і дещо підвищений вміст вуглекислоти.

Основа лікування - систематичне спускання хворих у підземне відділення, яке розташоване на глибині 300 метрів шахти № 8 Солотвинського солерудника.

Мікрокліматичні фактори підземного відділення (постійний атмосферний тиск, температура, вологість, іонний та газовий склад повітря) сприяють високому ступеню динамічної стабільності і незначно коливаються протягом доби, залежно від пори року.

У результаті багаторічної діяльності лікарні, проведення наукових досліджень, були розроблені показання та протипоказання для спелеотерапії. Показаннями для лікування в обласній алергологічній лікарні є захворювання бронхіальною астмою, хронічним обструктивним бронхітом, хронічною риносинусопатією. Крім дорослих хворих на лікування приймаються діти з 7-річного віку.

Понад 35-річний досвід спелеотерапевтичного лікування хворих з ХНЗЛ у лікарні дозволяє говорити про високу ефективність цього унікального і головне - нешкідливого для людського організму методу лікування.

САНАТОРІЙ “ВЕРХОВИНА”

Головний лікар - КАНЮК Іван Юрійович.

Лікувальні властивості води були відомі населенню ще з XVIII ст., коли поблизу поселення Міжгір'я (Волове) в с. Сойми на джерелах мінеральних вод на лівому березі р. Репинка була відкрита водолікарня, де відпускали вуглекислі ванни. Санаторій "Верховина" на курорті Сойми, розташованому у низькогір'ї на висоті 600 м, було відкрито в 1950 році. Для питного лікування використовується мінеральна вода "Келечинська" Келечинського родовища мінеральних вод, розташованого в межах курорту.

Санаторій "Верховина" розташований на відстані 40 км від залізничної станції Воловець. Автобусне й автомобільне сполучення від автостанції смт Воловець, Міжгір'я.

Показання для санаторного лікування

Захворювання шлунка з різним рівнем кислотоутворення, захворювання жовчного міхура та підшлункової залози, печінки, дисфункції кишечника, цукровий діабет інсуліннезалежний, усі захворювання з порушеннями мінерального обміну, зокрема кальцію; остеопороз на фоні тривалого використання гормональних препаратів; захворювання, що супроводжуються залізодефіцитними станами, сечові діатези, хронічні інтоксикації.

Основний лікувальний фактор - холодна вуглекисла борна середньомінералізована хлоридно-гідрокарбонатна натрієво-кальцієва мінеральна вода; її унікальність обумовлена високим вмістом кальцію (500-800 мг/л) та наявністю біологічно активних концентрацій мікроелементів - магнію, літію, борної кислоти, вмістом у газовому складі сірководню. Особливістю води "Келечинська" є високий вміст заліза.

Лікувально-оздоровчі послуги

1. Бальнеотерапія.
Загальні природні вуглекислі мінеральні ванни.
2. Водолікування (гідротерапія).
Підводний струминний масаж, гідролазерний масаж.
3. Теплолікування.
Озокеритотерапія. Грязелікування.
4. Електротерапія. Світлолікування.
Усі види електрофізіотерапевтичних впливів.
5. Лікувальна фізкультура. Механотерапія. Масаж.
Лікувальна гімнастика, лікувальний масаж, мануальна терапія.
6. Психотерапія, релаксаційні процедури, нетрадиційна медицина, акупунктура.
7. Інші процедури.
Інгаляції, фітотерапія, масаж ясен.

*90033, Міжгірський р-н, с. Сойми,
тел.: (03146) 2-12-25, факс: (03146) 2-60-44*

САНАТОРІЙ “КАРПАТИ”

Головний лікар - СІКСАЙ Павло Гейзович, лікар вищої категорії, заслужений лікар України.

Санаторій "Карпати" розміщений у зоні кліматобальнеологічного курорту "Карпати" в 10 км від м. Свалява, в 16 км від м. Мукачево в долині річки Латориця (притока р. Тиса), у живописному урочищі Берегвар, у передгір'ї вулканічного хребта Українських Карпат на висоті 400 м над рівнем моря. Територія має середньогірський рельєф з висотами 210-500 м.

Клімат м'який. Середньорічна температура повітря - 8,5-10,5°C. Середня температура липня - 19-20°C, січня - 3-4°C. Літо й осінь теплі і тривалі. Перші заморозки - у жовтні.

Сніжний покрив нестійкий. Річна сума опадів - 600-800 мм. Середня річна відносна вологість - 75-82%. Згідно з кліматичним зонуванням, зона курорту відноситься до дуже теплої (сума температур - 260-300° С). Число годин сонячного світіння - близько 2000 у рік.

Курорт "Карпати" розміщений у лісопарку з колишнім мисливським замком австрійського державного діяча графа Фрідріха Шенборна (1841-1907 рр.). Родовища вуглекислих мінеральних вод у зоні курорту відомі населенню і використовуються з XIX ст.: Карпатське (орієнтовні запаси - до 200 м³/добу), Латорицьке (до 100 м³/добу), Пасіцьке (до 50 м³/добу).

Санаторій "Карпати" на 650 місць функціонує з 1946 року. Є три спальні корпуси, один з яких - у замку, водооздоровниця з ванним відділом і закритим плавальним басейном, адміністративні забудови, концертна зала, їдальня, парк-дендрарій з розміщеним у центрі штучним озером і джерелом краси. На базі санаторію функціонує реабілітаційне відділення для постінфарктних хворих.

ЛІКУВАННЯ

Санаторій "Карпати" спеціалізується на лікуванні хворих з патологією серцево-судинної, нервової систем, обміну речовин, супутньої патології травного тракту, системи сечовиділення.

МЕДИЧНІ ПОКАЗАННЯ

- Ішемічна хвороба серця, стенокардія напруження I-II функціональних класів, атеросклеротичний кардіосклероз, хронічна недостатність кровообігу I стадії, постінфарктний кардіосклероз.
- Гіпертонічна хвороба I-II стадій.

- Ревматичні вади серця у неактивній стадії ревматичного процесу, хронічна недостатність кровообігу I стадії.

- Міокардичні кардіосклерози, хронічна недостатність кровообігу I стадії.

- Вегето-судинна (нейроциркуляторна) дистонія.

- Неврози.

- Супутні захворювання органів травлення.

- Супутні захворювання системи сечовиділення.

ЛІКУВАЛЬНІ РЕСУРСИ

Мінеральна вода Карпатського родовища св. № 5 - слабомінералізована крем-

діуретичну, дезінтоксикаційну дії. Кліматолікування сприяє нормалізації реактивності, функціонального стану організму, покращенню обміну речовин.

МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ

Питне лікування

Приєм мініральних вод, у т. ч. дегазованих, підігрітих до кімнатної температури - $+22^{\circ}\text{C}$, теплих - $+36^{\circ}\text{C}$, гарячих - $+45^{\circ}\text{C}$, до і після їжі, диференційовано залежно від характеру захворювання, по 150 мл на прийом, до 1 л на добу.

Ванни лікувальні (рапні, хвойні, перлисті).

Гідротерапія

Інгаляції мінеральною водою. Гінекологічні зрошення.

Субаквальні ванни. Лікувальне плавання.

Душ: циркулярний, віяловий, Шарко.

Теплолікування та інше

Аплікації озокериту (земляний віск) температурою 41°C , тривалістю 20 хвилин.

Електротерапія. Аерозольтерапія. Механотерапія.

Акупунктура. Масаж рефлексогенних зон.

Мануальна терапія. Психотерапія.

Кліматолікування. Аеротерапія. Геліотерапія.

Можливе поєднання лікування, відпочинку, туризму, полювання.

Проїзд Львівською залізницею до ст. Карпати. Свалява розташована в 10 км, Мукачево - в 16 км, Ужгород - в 56 км.

Сполучення - залізничне, автобусне, автомобільне.

89641, Закарпатська обл., Мукачівський район, санаторій "Карпати",
 тел.: (03131) 544-33, 494-17, факс: (03131) 544-33, 499-16
 E-mail: putivka@karpaty.mk.uzhgorod.ua
 www.karpaty.mk.uzhgorod.ua

САНАТОРІЙ "СИНЯК"

Головний лікар - ШВАРДАК Маріанна Василівна.

Санаторій "Синяк" з усіх боків оточений горами і розміщений у чарівному куточку лісистих Карпат на висоті 420-450 м над рівнем моря.

На території курорту протікає швидка гірська річка Синявка, в якій водиться форель.

Клімат на території курорту помірний з порівняно теплою зимою і нежарким літом.

Густий лісопарк навколо санаторію збагачує курорт розкішним повітрям і ароматом запашних трав, що сприяє повноцінному відпочинку пацієнтів.

Головним лікувальним фактором курорту є Синяцька сірководнева вода, синюватий відтінок якої і зумовлює назву санаторію "Синяк". За хімічним складом вода слабосульфідна, маломінералізована, сульфатна, натрієво-кальцієво-магнієва, слаболужна.

Синяцькі мінеральні води мають діуретичний, холеретичний ефект; терапевтична дія зумовлена наявністю не тільки сульфідів, вільної сірки, а й тіосульфатів, що має важливе значення у лікуванні імунокомплексної патології.

При прийомі синяцьких сірководневих ванн посилюється кровообіг у шкіряному покриві і глибоких тканинах, у судинах серця і кінцівках, поліпшується насосна функція серця, сповільнюються серцеві скорочення, знімаються спазми судин і знижується артеріальний тиск. Сірководень при надходженні в кров через шкіру і дихальні шляхи збільшує вміст сульфгідрильних і дисульфідних груп і активізує глутатіон, що рухає ферментні системи, підвищує енергетичний ресурс клітин і тканин, підсилює регенеративні процеси, нормалізує процеси збудження і гальмування у центральній нервовій системі.

ПОКАЗАННЯ ДО ЛІКУВАННЯ

Остеохондроз, деформуючий остеоартроз; ревматоїдний артрит I та II ступенів активності гормонозалежної форми; склеродермія, системний червоний вовчак; облітеруючий ендартерит нижніх кінцівок; хвороба Бехтерева; наслідки перелому кісток із приторможеною консолидацією; міозит, бурсит, міопатія; контрактура Дюпюїтрена; хронічний остеомієліт (у т. ч. свищоподібна форма); хвороба Рейно (I-II ст.); хвороба Рейтера; ревматизм у неактивній фазі з вадами серця при недостатності кровообігу не вищий I ступеня; гіпертонічна хвороба I та II стадій; хронічний тромбофлебіт; варикозне розширення вен нижніх кінцівок; радикуліт, радикулоневрит; вібраційна хвороба; плексит, поліневрит; неврастенія; нейроциркуляторна дистонія; фантомні болі; хронічний простатит; хронічні гінекологічні захворювання (у т. ч. безпліддя); цукровий діабет інсулінозалежної форми з діабетичними нейропатіями, ангіопатіями; подагра; шкірні захворювання: нейродерміт, хронічний дерматит, екзема, іхтіоз, псоріаз, себорея, алергічні дерматити.

Для забезпечення повноцінного лікування збудовано терапевтичний комплекс у швейцарському стилі, який створює умови для якісного і гнучкого графіку прийому хворих. Він обладнаний сучасною медичною апаратурою, лабораторною технікою.

ЛІКУВАЛЬНИЙ КОМПЛЕКС МІСТИТЬ:

- водолікарню (сірководневі, хвойні ванни), підводний душ-масаж, циркулярний душ, душ Шарко, висхідний душ, басейн для вертикального витягнення хребта в сірководневій воді;

- відділення озокеритолікування, кабінети фізіотерапії, лікувальної фізкультури, мануальної терапії, масажу, лазеротерапії, психотерапії, голкорефлексотерапії, андрологічних, вагінальних зрошень, кишкових зрошень, ароматерапії, мікроклізм, фітотерапії, функціональної діагностики з комп'ютерною програмою аналізу роботи серцево-судинної системи; інгаляторій, бювет із сірководневою мінеральною водою та гідрокарбонатно-натрієвою "Поляна Купель", клініко-біохімічну лабораторію, рентген-кабінет, сауну.

Сьогодні курортологічний потенціал санаторію "Синяк" дозволяє одночасно лікувати 405 відпочиваючих. До їх послуг - розміщені в п'яти спальних корпусах комфортабельні кімнати "люкс" та кімнати з усіма зручностями на одного-двох пацієнтів. Санаторій надає можливість сімейного відпочинку та відпочинку великих груп, у т. ч. і дітей.

Розумна цінова політика санаторію дозволяє лікуватися і відпочивати широкому колу населення з різними вимогами та побажаннями.

*Працівники санаторію "Синяк"
запрошують Вас на відпочинок і лікування.
Побувавши тут лише раз,
Ви захочете за найменшої нагоди
знову повернутись!*

89642, Мукачівський р-н,
санаторій "Синяк",
тел.: (03131) 2-10-92
5-45-63
факс: (03131) 4-40-05
e-mail: info@sinyak.com.ua
<http://www.sinyak.com.ua>

САНАТОРІЙ “ПОЛЯНА”

Головний лікар - **МАРУСАНИЧ Борис Миколайович**, кандидат медичних наук.

Біля підніжжя мальовничих сваявських гір - Кичери, Лисої та Крихаї - причаїлося селище Поляна. Типове закарпатське село з червоними черепичними дахами, веселими великими вікнами, ошатними, красивими будинками. Біля кожного з них - квітучі палісадники, рясні виноградні, лугові, чисті заасфальтовані вулиці. Казково багаті на рослинність місця з ароматом полонинських трав і гарних карпатських квітів. І не дивно, що тут, де майже на кожному кроці б'ють мінеральні цілющі джерела, розташована одна з кращих закарпатських оздоровниць - санаторій "Поляна".

340 метрів над рівнем моря - така висота цієї курортної зони. У "Полянні" м'який теплий клімат. Середньорічна температура становить +10°C. Найвища вона в липні, найнижча - в січні. Практично в усі пори року тут плюсова температура. А сонячна погода стоїть до 200 днів на рік. Такий, до речі, показник у Сочі. "Поляна" - санаторій кліматологічний і бальнеологічний.

Мінеральна вода "Поляна Купіль", згідно з численними дослідженнями вчених, спричиняє на диво універсальну дію. Це справжня жива вода, яка має унікальну природну поліфонію за лікувальними властивостями.

Санаторій "Поляна" спеціалізується на лікуванні хворих з патологією травного тракту, обміну речовин, видільної системи.

Показання для санаторного лікування:

- захворювання органів травлення у фазі стійкої та нестійкої ремісії: хронічний гастрит зі збереженою або підвищеною секреторною активністю;
- виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки;
- хронічний ентерит, ентероколіт, хронічні коліти;
- хронічні розлади (дискінезії) кишківника;
- рефлекс-езофагіт;
- захворювання печінки (хронічний персистуючий гепатит, стани після перенесеного вірусного гепатиту в неактивній фазі), хронічний безкалькульозний холецистит (бактеріальний);
- хронічний панкреатит (латентний або рецидивуючий);
- цукровий діабет легкого та середнього ступенів у стані стійкої компенсації без схильності до ацидозу;
- стани після оперативного втручання на органах травлення;
- супутні захворювання сечовидільної системи (оксалурія, уратурія).
- супутні захворювання серцево-судинної та центральної нервової системи.

Лікувально-оздоровчі послуги

1. Бальнеотерапія.

Питний прийом природної мінеральної води (за спеціальними методиками). Загальні природні вуглекислі мінеральні ванни.

2. Водолікування (гідротерапія).

Підводний струминний масаж, висхідний та циркулярний душ, вихрові ванни, субаквальні ванни.

3. Промивання кишківника.

4. Теплолікування. Озокеритотерапія.

5. Електротерапія. Світлолікування.

Усі види електрофізіотерапевтичних впливів, у т. ч. гальванотерапія, іонофорез, ампліпульстерапія, електролікування хвилями у короткому й ультракороткому діапазоні, селективна імпульсна електротерапія, інтерференція, магнітотерапія. Ультразвукове лікування.

6. Лікувальна фізкультура. Заняття у тренажерній залі, лікувальний масаж, мануальна терапія.

7. Психотерапія, релаксаційні процедури, нетрадиційна медицина, акупунктура.

8. Інші процедури. Інгаляції, киснево-сенглетна терапія, гідромасаж ясен, вагінальні зрошення, фітотерапія, ароматерапія.

Загальні лікарські послуги

Стоматолог, гінеколог, лікар нетрадиційної медицини (іридодіагностика).

У санаторії пропонуються автобусні туристичні маршрути - екскурсії оздоровницями Закарпаття, історичні замки та музеї краю, термальні купелі (міст Берегово, Мукачево), до центру виноробства, винні підвали (сіл Середне, Бобовище, міста Берегово).

Санаторій "Поляна" розташований на відстані 11 км від ст. Свалява, 35 км - від Мукачева, 75 км - від Ужгорода. Сполучення залізницею, автобусне, автомобільне.

Санаторій "Поляна" розташований в зоні стабільного зв'язку УМС, на території діє переговорний пункт, поштове відділення.

***Приїдьте, не пошкодуєте!
Ваші витрати повернуться сторицею.***

29342, Свалявський р-н,
с. Поляна,
тел.: (03133) 7-47-01, 7-42-34,
7-42-44,
факс: 7-47-07
e-mail: san@polyana.svl.uzhgorod.ua
<http://www.san-polyana.mukachevo.net>

УКРАЇНСЬКА АЛЕРГОЛОГІЧНА ЛІКАРНЯ

Головний лікар -
ЧОНКА Ярослав Васильович,
 кандидат медичних наук.

Спелеотерапія - один з методів немедикаментозної реабілітації та лікування захворювань органів дихання, в основі якого лежить використання мікроклімату підземних об'єктів (соляних шахт і карстових печер).

У 1976 р. було відкрито Українську алергологічну лікарню. Нині вона найбільша у світі. Це спеціалізований заклад, хворих на бронхіальну астму та інші

де проводиться комплексна діагностика і лікування неспецифічні захворювання органів дихання.

Протягом року лікарня приймає майже 4000 хворих, у т. ч. 1200 дітей. Ефективність лікування складає 80-85% серед дорослих та 90-95% серед дітей.

В Українську алергологічну лікарню приймаються хворі на бронхіальну астму легкого і середнього ступенів важкості, хронічний бронхіт з обструктивним та бронхоспастичним компонентом, з передастмою.

В організації лікувального процесу провідне місце займає комплексний підхід у діагностиці й лікуванні.

Лікувальна робота базується на широкому використанні немедикаментозних методів терапії, таких як: фітотерапія, електролікування, магніто-терапія, голкорексфлексотерапія, електроакупунктура, лазеротерапія, вібромасаж і лікувальна фізкультура.

Лікарня має такі підрозділи: 3 терапевтичні відділення для дорослих, дитяче відділення, палати інтенсивної терапії та реанімації, рентгенівський, стоматологічний та алергологічний кабінети, ЛОР-кабінет, лабораторно-діагностичне відділення, кабінети функціональної діагностики, фізіотерапевтичне відділення з кабінетом голкорексфлексотерапії, зали лікувальної фізкультури.

Комфортне проживання ефективно доповнює лікувальний процес. Лікарня має можливість приймати хворих на лікування за готівковий та безготівковий рахунки.

ПРОТИПОКАЗАННЯ:

- ішемічна хвороба серця;
- гіпертонічна хвороба;
- захворювання нирок;
- захворювання центральної нервової системи з порушенням церебрального крово- і лікворобігу.

Основним методом лікування є спелеотерапія. Спеціально побудовані в товщі масиву підземні відділення на глибині 300 метрів від поверхні землі на шахті № 9 Солотвинського солерудника мають унікальні характеристики: температура повітря 22-23°C, відносна вологість - 20-26%. Вміст мікроорганізмів у повітрі відділення такий, як і в операційній.

Хворі захищені від впливу несприятливих факторів зовнішнього середовища: відсутні алергени та шкідливі гази, знижені до мінімуму радіаційний фон і вплив електромагнітних полів, повітря насичене біологічно активним аерозолем хлористого натрію, який має лікувальний вплив на слизову дихальних шляхів. Підземне відділення оснащено вентиляційною системою, що забезпечує провітрювання палат, водопроводом та каналізацією, електроосвітленням, телефонним зв'язком та ліфтом для спуску й підйому хворих.

Курс лікування складається з 20-21 сеансів спелеотерапії, які призначаються індивідуально, виходячи із особливостей перебігу, фази і ступеня важкості захворювання.

Заслужену славу, як в Україні, так і за її межами, мають унікальні солоні озера. Своїми лікувальними властивостями вони перевершують навіть знамените Мертве море. З давніх-давен дивовижна цілюща сила Солотвинських озер притягає усіх, хто бажає з рук самої природи отримати здоров'я.

Ефективне лікування можливе тільки в поєднанні із задоволенням духовних потреб людини. Навіть під товщею землі спілкування з духовним світом гармонійно впливає на людську життєдіяльність.

У бездоганно чистому царстві солотвинських солей діти під наглядом вихователів та медперсоналу проводять час змістовно і цікаво.

Неповторні Карпати, прекрасні будь-якої пори, - справжній друг і цілитель. Це підтверджують практичні результати Української алергологічної лікарні.

*Спелеотерапія -
високоєфективний метод лікування!*

90575, Тячівський р-н,
м. Солотвино, вул. Терека, 42
тел./факс: (03134) 2-15-00, 3-20-36, 56-63-50
chonka@speleoterapia.org
www.speleoterapia.org

САНАТОРІЙ “ШАЯН”

Головний лікар - МАДІ Юрій Іванович.

Санаторій “Шаян” розміщений у зоні бальнеологічного курорту Шаян (2 км від с. Вишково, 14 км від м. Хуст, у долині р. Тиса) у південній частині Вулканічного хребта Українських Карпат, біля підніжжя гори Великий Шаян - однієї із найживописніших частин Карпат - вулканічних гір Ужгородсько-Хустського хребта з середньою висотою 800-1000 м з округлими вершинами, яку називають “українською Швейцарією”.

Курорт відомий з кінця ХІХ століття. Тут зосереджені великі родовища вуглекислих мінеральних вод, у тому числі і термальні: Шаянське (орієнтовні запаси - до 100 м/добу), Велятинське (до 500 м/добу), Нарцис (до 1000 м/добу). До тридцятих років тут існував курорт “Замкова Купель” у с. Вишково. У 1958 р. на базі Шаянського родовища відкрито санаторій “Шаян” на 200 місць. Є два спальних корпуси, бальнеооздоровниця, їдальня, пансіон у с. Вишково.

ЛІКУВАННЯ

Санаторій “Шаян” спеціалізується на лікуванні хворих з патологією травного тракту, обміну речовин, сечовивідних шляхів.

МЕДИЧНІ ПОКАЗАННЯ

- Рефлюкс-езофагіти, гастрити, гастродуоденіти, виразкова хвороба шлунку і дванадцятипалої кишки з підвищеним рівнем кислотоутворення;
- Захворювання печінки (гепатози, холестатичні гепатити);
- Захворювання жовчовивідних шляхів (дискінезії, мікрохолелітіаз), стани після холецистектомії без порушення прохідності жовчних шляхів, дуодено-гастральний рефлюкс;
- Хронічні панкреатити;
- Дисфункції кишківника;
- Гіперхолестеринемії, гіпертригліцеридемії;
- Цукровий діабет інсуліннезалежний;
- Сечокислі діатези, стани після операцій на сечовивідних шляхах без виражених порушень їх прохідності.

ЛІКУВАЛЬНІ РЕСУРСИ

Мінеральні води Шаянського родовища представлені двома свердловинами - № 4, 242 - вуглекислої гідрокарбонатної натрієвої кремнистої мінеральної води різної мінералізації, подібної до Віші, яка використовується як для пиття, так і зовнішньо, у вигляді ванн і методів гідротерапії.

Клімат помірно континентальний. Зима м'яка з переважно помірно морозною погодою; сніговий покрив нестійкий; середня температура січня - +2° С. Літо тепле: середня температура липня - +20° С. Опадів - до 1000 мм у рік, головним чином

у квітні - жовтні. Число сонячного світіння близько 2000 на рік.

Середньорічна відносна вологість - 75%. Атмосферний тиск - 739 мм рт. ст.

МЕХАНІЗМ ЛІКУВАЛЬНОЇ ДІЇ

Мінеральна вода Шаянська при внутрішньому вживанні викликає помірне злуження біологічних середовищ організму - кислотонейтралізацію у шлунку, нормалізацію рН порожнини рота, крові, сечі. Їй властива також холекінетична, холеретична, діуретична дія, вплив на вуглеводний і жировий обмін. М'яка антацидна (кислотонейтралізуюча) дія обумовлена буферними властивостями мінеральної води.

МЕТОДИ ЛІКУВАННЯ*Питне лікування*

Прийом мінеральної води Шаянська, дегазованої, підігрітої до кімнатної температури - +22° С, теплої - +36° С, гарячої - +45° С, до і після їжі, диференційовано, залежно від характеру захворювання, по 150 мл за прийом, до 1 л за добу.

Ванни

Вуглекислі мінеральні тривалістю 8-15 хвилин, Т +35-38° С.

Гідротерапія

Промивання кишківника мінеральною водою.

Субаквальні ванни.

Інгаляції мінеральною водою

Зрошення порожнини рота.

Гінекологічні зрошення

Душ: циркулярний, віяловий, Шарко.

Теплолікування

Аплікації озокериту (земляний віск) Т +41° С тривалістю 20 хвилин.

Електротерапія. Аерозольтерапія. Механотерапія.

Акупунктура. Масаж рефлексогенних зон.

Мануальна терапія.

Психотерапія

Кліматолікування в умовах низькогір'я (400-1000 м).

Аеротерапія. Геліотерапія

Можливе поєднання лікування, відпочинку, туризму, полювання.

295636, Хустський р-н, с. Вишково,
тел.: (03142) 5-92-31,
факс: 5-92-32

САНАТОРІЙ “КРИШТАЛЕВЕ ДЖЕРЕЛО”

Головний лікар - **МИШКО Василь Степанович**.

Раді запропонувати Вам чудовий відпочинок в одній із найкращих оздоровниць Карпат - санаторії "Кришталеве джерело". Він знаходиться на висоті 280 м над рівнем моря і щільно взятий у кільце хвойних і листяних лісів, навколо багато невеличких галявин, гірських потоків. З півночі та сходу оздоровниця оточена схилами Карпатського хребта з альпійськими лугами.

Поруч із санаторієм проходить траса Прага - Ужгород - Львів - Київ.

Основна спеціалізація санаторію - гастроентерологія. Головний лікувальний фактор - вуглекисла гідрокарбонатно-натрієва мінеральна вода "Лужанська-12" тип "Боржомі". Наявність кремнію, йоду, цинку та бору робить її ефективною при захворюванні шлунково-кишкового тракту, імунної, ендокринної, серцево-судинної і сечовивідної систем, а також при порушенні обміну речовин.

Профіль лікування:

1. Хвороби шлунка - хронічний гастрит із збереженою та підвищеною секреторною та моторною функцією шлунка.

2. Хвороби кишківника - хронічні коліти й ентероколіти в стадії ремісії.

3. Хвороби печінки і жовчних шляхів.

4. Хвороби підшлункової залози.

5. Хвороби ендокринної системи - зниження вмісту цукру в крові при захворюванні на цукровий діабет. Мінеральна вода "Лужанська" також сприяє виведенню радіонуклідів з організму. Досвідчені висококваліфіковані медичні працівники санаторію допоможуть покращити стан Вашого здоров'я. Для цього тут є всі необхідні умови.

У вартість путівки входить проживання, триразове дієтичне харчування, долікарське та лікарське обстеження, цілодобова невідкладна медична допомога, лікування згідно з показаннями, мінеральні ванни, промивання кишково-шлункового тракту, мікроклізми, інгаляції, парафіно-озокеритне лікування, апаратна фізіотерапія, терапевтична стоматологія, лікувальна фізкультура, сегментарний масаж, кліматотерапія.

До послуг відпочиваючих: ресторанне харчування, кафе, відео-, кіносеанси, концерти, танцювальні вечори, кабельне телебачення, бібліотека, сучасна тренажерна зала, спортивні майданчики, прогулянки на конях, взимку - катання на лижах, прокат лижного та спортивного інвентарю.

А ще: екскурсії містами Закарпаття (Ужгород, Мукачево) з відвідуванням історичних пам'яток, форелевого господарства; дегустація Закарпатських вин у винних підвалах смт Середнє, одноденні поїздки за кордон (Угорщина). Влітку та восени у лісах багато грибів, ягід, лікарських трав. Створені належні умови для піших прогулянок територією - теренкури в гірській місцевості. Біля санаторію протікає кришталево чиста гірська річка Пеня.

Не тільки лікування в санаторії "Кришталеве джерело", а й заспокійлива краса оточуючих гір, лісів і полонин допоможе Вам стати здоровим, сильним, гарним фізично та духовно.

Відпочиваючих приймаємо протягом всього року. Ціни доступні.

Ми зробимо Ваш відпочинок приємним і незабутнім.

89321, Свалявський р-н,
с. Солочин,
тел.: 3-26-16,
тел./факс: (03133) 2-27-37
e-mail: info@djerelo.com.ua
www.djerelo.com.ua

САНАТОРІЙ “КВІТКА ПОЛОНИНИ”

Головний лікар - ГАНИНЕЦЬ Павло Павлович.

Перші дослідження мінеральних вод у місцевості Луги на берегах р. Велика Пиня від с. Солочин до с. Голубине (мінеральні води Лужанського родовища під нинішньою назвою "Лужанська") були проведені у 1775 році. З середини XIX ст. мінеральні води цих джерел "Луги-Ержібет" та "Луги-Маргіт" розливались та експортувались у різні куточки Австро-Угорської імперії та за її межі.

Мінеральна вода "Луги-Ержібет" відзначалась на дегустаціях у Будапешті, Парижі, Відні, Кошице, Мараморші.

У 1965 році на базі Лужанського родовища мінеральних вод розпочав функціонувати санаторій "Квітка полонини", у якому використовуються мінеральні води "Лужанська-4" та "Лужанська-7", "Поляна Квасова".

Санаторій "Квітка полонини" розташований на відстані 6 км від залізничної станції міста Свалява, 35 км - від міста Мукачево, 75 км - від міста Ужгород. Автобусне й автомобільне сполучення - від автостанцій міст Свалява, Мукачево та Ужгород.

Показання для санаторного лікування

Захворювання органів травлення у фазі стійкої та нестійкої ремісії: хронічний гастрит зі збереженою або підвищеною секреторною активністю; виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки; хронічний ентерит, ентероколіт, хронічні коліти, хронічні розлади (дискінезії) кишківника; рефлюкс-езофагіт; захворювання печінки (хронічний персистуючий гепатит, стани після перенесеного вірусного гепатиту в неактивній фазі), хронічний безкалькульозний холецистит (бактеріальний); хронічний панкреатит (латентний або рецидивуючий); цукровий діабет легкого та середнього ступенів у стані стійкої компенсації схильності до ацидозу; стани після оперативного втручання на органах травлення, хронічні інтоксикації, в т. ч. важкими металами; захворювання нирок та сечовивідних шляхів.

Основний лікувальний фактор

1. Вуглекисла холодна маломінералізована гідрокарбонатно-натрієва мінеральна вода "Лужанська-4" (колишні "Луги-Маргіт", "Луги-Ержібет"); є аналогом мінеральної води "Боржомі" св. № 4 (Грузія).

2. Вуглекисла холодна борна середньомінералізована гідрокарбонатно-натрієва мінеральна вода "Лужанська-7" має біологічно активні концентрації кальцію та метакремнієвої кислоти.

3. Вуглекисла холодна борна середньомінералізована гідрокарбонатно-натрієва мінеральна вода "Поляна Квасова".

Лікувально-оздоровчі послуги

1. Бальнеотерапія.

Питний прийом природної мінеральної води (за спеціальними методиками).

Загальні природні вуглекислі мінеральні ванни.

2. Водолікування (гідротерапія).

Підводний струминний масаж, висхідний та циркулярний душ.

3. Промивання та порожнинні процедури.

Промивання кишківника.

4. Теплолікування.

Озокеритотерапія.

5. Електротерапія. Світлолікування.

Усі види електрофізіотерапевтичних впливів, у тому числі гальванотерапія, іонофорез, діадинамічні токи електролікування хвилями у короткому, ультракороткому діапазонах, селективна імпульсна електротерапія, інтерференція, магнітотерапія. Ультразвукове лікування.

6. Лікувальна фізкультура.

Механотерапія. Масаж. Лікувальна гімнастика, лікувальний масаж, мануальна терапія.

7. Психотерапія, релаксаційні процедури, нетрадиційна медицина, акупунктура.

8. Інші процедури.

Інгаляції, гідромасаж ясен, вагінальні зрошення, фітотерапія, ароматерапія.

89313, Свалявський р-н, с. Солочин,
тел.: (03133) 2-18-99, факс: (03133) 2-23-54
e-mail: info@kvitka.svl.uzhgorod.ua

САНАТОРІЙ “СОНЯЧНЕ ЗАКАРПАТТЯ”

Головний лікар - НЕМЕШ Іван Іванович.

У 1965 році на базі Поляно-Квасівського (Ново-Полянського) родовища мінеральних вод відкрито санаторій "Сонячне Закарпаття".

Санаторій "Сонячне Закарпаття" знаходиться в с. Поляна на відстані 11 км від залізничної станції міста Свалява, 35 км - від Мукачева, 75 км - від Ужгорода. Автобусне сполучення - від автостанцій міст Свалява, Мукачево та Ужгород.

Основний лікувальний фактор - мінеральна вода середньомінералізована гідрокарбонатно-натрієва вуглекисла із вмістом бору та фтору (торгова назва "Поляна Квасова").

Показання для санаторного лікування

Захворювання органів травлення у фазі стійкої та неповної ремісії: хронічний гастрит зі збереженою, зниженою або підвищеною секрецією; виразкова хвороба шлунка та дванадцятипалої кишки; хронічний ентерит, ентероколіт, синдром подразненої товстої кишки; рефлюкс-езофагіт; захворювання печінки (хронічний персистуючий гепатит, стани після перенесеного вірусного гепатиту в неактивній фазі), хронічний безкалькульозний холецистит (бактеріальний); хронічний панкреатит (латентний або рецидивуючий); цукровий діабет легкого та середнього ступенів у стані стійкої компенсації без схильності до ацидозу; стани після оперативного втручання на органах травлення, сечові діатези.

Лікувально-оздоровчі послуги

1. Бальнеотерапія.

Питний прийом природної мінеральної води.

Загальні вуглекислі мінеральні, хвойні, перлисті ванни.

2. Водолікування (гідротерапія).

Підводний струминний масаж, висхідний та циркулярний душ.

3. Промивання товстої кишки.

4. Теплолікування: озокеритотерапія, грязеві ректальні та вагінальні тампони.

5. Електротерапія, світлолікування: всі види електрофізіотерапевтичних впливів.

6. Лікувальна фізкультура.

Лікувальний масаж, мануальна терапія; купання в басейні, плавання на катамаранах в озері, ігрові види спорту.

7. Психотерапія, релаксаційні процедури, нетрадиційна медицина, голкореклексотерапія.

8. Інші процедури.

Інгаляції, гідромасаж ясен, вагінальні зрошення, фітотерапія, аромотерапія, аерозольотерапія кам'яною сіллю (штучний мікроклімат соляних шахт с. Солотвино), внутрішньошлункова киснева терапія, розтягування хребта.

Загальні лікарські послуги

Стоматолог, гінеколог, лікар нетрадиційної медицини.

89313, Свалявський р-н, с. Поляна-1,
тел.: (03133) 3-54-41, 2-32-79, факс: (03133) 2-32-79
e-mail: postmaster@sonzak.svl.uzhgorod.ua

САНАТОРІЇ ЗАКАРПАТТЯ

САНАТОРІЙ “БАЙЛОВО”

Хустський р-н,
с. Данилово,
вул. Санаторна, 24,
тел.: (03142) 2-21-40, 7-61-47

САНАТОРІЙ “ВІСАК”

Хустський р-н,
с. Шаян,
тел.: (03142) 2-40-76

САНАТОРІЙ “ВЕРХОВИНА”

Міжгірський р-н,
с. Сойми,
тел.: (03146) 2-12-25

САНАТОРІЙ “ГІРСЬКА ТИСА”

Рахівський р-н,
с. Кваси, 163,
тел.: (03132) 2-19-29, 3-24-22

САНАТОРІЙ “КАРПАТИ”

Мукачівський р-н,
с. Карпати,
тел.: (03131) 2-10-88, 5-44-33

САНАТОРІЙ “КВІТКА ПОЛОНИНИ”

Свалявський р-н,
с. Солочин,
тел.: (03133) 2-18-99, 2-23-54

САНАТОРІЙ “КООПЕРАТОР”

Ужгородський р-н,
с. Нижне Солотвино,
тел.: (03122) 2-46-72, 2-46-97

САНАТОРІЙ-ПРОФІЛАКТОРІЙ “КРИШТАЛЕВЕ ДЖЕРЕЛО”

Свалявський р-н,
с. Голубине,
тел.: (03133) 2-19-99, 2-27-37

САНАТОРІЙ “ПЕРЛИНА КАРПАТ”

Мукачівський р-н,
с. Карпати,
тел.: (03131) 2-34-97, 4-41-30

САНАТОРІЙ “ПЕРЛИНА ПРИКАРПАТТЯ” - ФІЛІЯ “ШАЯН”

Хустський р-н,
с. Шаян, 17,
тел.: (03142) 9-42-95, 2-22-34

САНАТОРІЙ “ПОЛЯНА”

Свалявський р-н,
с. Поляна,
вул. Духновича, 104,
тел.: (03133) 7-47-01, 7-47-07

РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР “ПРОФЕСІОНАЛ”

Свалявський р-н,
с. Поляна,
тел.: (03133) 2-18-82

САНАТОРІЙ “СИНЯК”

Мукачівський р-н,
с. Синяк,
тел.: (03131) 2-10-92, 4-40-05

САНАТОРІЙ “СОНЯЧНЕ ЗАКАРПАТТЯ”

Свалявський р-н,
с. Поляна-1,
тел.: (03133) 3-54-41, 2-32-79

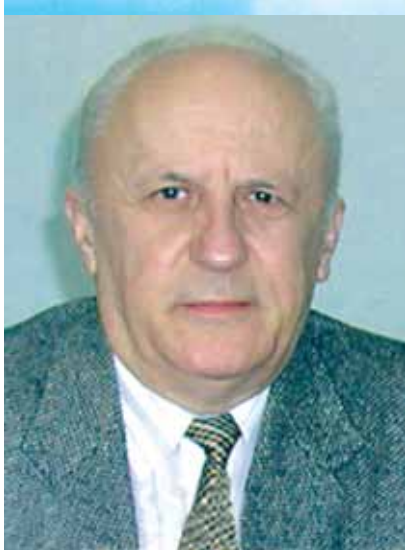
САНАТОРІЙ “ШАЯН”

Хустський р-н,
с. Шаян,
тел.: (03142) 2-22-32, 9-42-41

СІКСАЙ ПАВЛО ГЕЙЗОВИЧ

Головний лікар санаторію "Карпати"

СІКСАЙ
Павло Гейзович

Народився 27 травня 1941 року в м. Мукачєво Закарпатської області.
З 1960 р. по 1966 р. навчався на медичному факультеті Ужгородського державного університету.
Після його закінчення працював лікарем (1966-1973 рр.), головним лікарем санаторію "Шаян" (1973-1977 рр.).
З 1977 р. по 1984 р. обіймав посаду голови Закарпатської обласної ради профспілок з управління курортами.
З 1984 р. - головний лікар санаторію "Карпати". Лікар вищої категорії, заслужений лікар України.

89641, Мукачівський р-н,
санаторій "Карпати",
тел.: (03131) 544-33
494-17
факс: (03131) 544-33
499-16
putivka@karpaty.mk.uzhgorod.ua
www.karpaty.mk.uzhgorod.ua

Санаторій "Карпати" - одна з основних кардіологічних оздоровниць України, де лікуються хворі з хронічними захворюваннями органів кровообігу, невротичними розладами, захворюваннями органів системи травлення, обміну речовин, опори та руху, нирок.

Для успішного лікування створені та працюють спеціальні медичні відділення: кардіореабілітаційне для лікування хворих, які перенесли гострий інфаркт міокарда, кардіоневрологічне, реабілітаційного лікування хворих після перенесених гострих цереброваскулярних захворювань, оздоровлення вагітних.

Основними лікувальними факторами санаторію є використання мінеральної кременистої води для зовнішньої бальнеотерапії, вуглекислої гідрокарбонатно-натрієвої мінеральної води "Поляна Купель" для питного лікування, кліматотерапії та використання преформованих фізіотерапевтичних факторів.

З ініціативи головного лікаря П.Г. Сікса у санаторії було впроваджено сучасні методики діагностики та лікування: добове (холтерівське) моніторування ЕКГ та АТ, визначення центральної гемодинаміки, реологічні дослідження судин головного мозку, легень, печінки, кінцівок на сучасних діагностичних апаратах, велоергометрія, ультразвукові дослідження внутрішніх органів, ЕКГ з комп'ютерним аналізом результатів дослідження.

За час роботи Павла Гейзовича на посаді головного лікаря було розширено кардіореабілітаційне відділення із заміною та оновленням медичного і технічного обладнання, у 1999 р. відкрито спеціалізоване відділення на 30 ліжок для оздоровлення вагітних з акушерською та екстрагенітальною патологією.

Проведення капітального ремонту в усіх корпусах санаторію дозволило забезпечити високу якість проживання пацієнтів, що не поступається європейському рівню. Цілком закономірно санаторію "Карпати" в 2002 році було присвоєно вищу акредитаційну категорію.

Санаторій "Карпати"

ЧОНКА ЯРОСЛАВ ВАСИЛЬОВИЧ

Головний лікар Української алергологічної лікарні

ЧОНКА
Ярослав Васильович

Народився 28 серпня 1951 року в с. В. Криве Тячівського району. У 1974 році закінчив з відзнакою медичний факультет УжДУ.

Працював спочатку лікарем-терапевтом, а потім з 1977 р. по 1981 р. - завідувачем Буштинської амбулаторної поліклініки.

З 1981 р. - заступник головного лікаря, а з 1994 р. - головний лікар Української алергологічної лікарні.

Кандидат медичних наук (1988 р.). Автор понад 50 наукових робіт. Віце-президент Європейської комісії по спелеотерапії при ЮНЕСКО.

90575, Тячівський р-н,
м. Солотвино,
вул. Терека, 42,
тел./факс: (03134) 2-15-00,
3-20-36, 56-63-50
chonka@speleoterapia.org
www.speleoterapia.org

Українська алергологічна лікарня відкрита в 1976 році. Основним методом лікування є спелеотерапія - метод немедикаментозної реабілітації та лікування захворювання органів дихання, в основі якого лежить використання мікроклімату підземних об'єктів (соляних шахт і карстових печер). На повну потужність лікарня вийшла після введення лікувального корпусу в 1980 році. Нині вона найбільша в світі. Протягом року лікарня приймає майже 4000 хворих, у тому числі 1200 дітей. Ефективність лікування складає 80-85 % серед дорослих та 90-95 % серед дітей.

Основний колектив лікарні сформований в 80-х роках і складає 30 лікарів, серед яких 5 кандидатів наук.

Сьогодні це спеціалізований заклад, де проводиться комплексна діагностика і лікування хворих на бронхіальну астму та інші неспецифічні захворювання органів дихання.

В останні роки багато уваги приділяється розширенню діагностично-лікувальних можливостей, значна увага приділяється імунологічній діагностиці, зокрема вивчаються показники гуморального та клітинного імунітету, що дозволило краще контролювати ефективність лікування.

У лікарні один з кращих в Україні діагностичних алергологічних кабінетів, в арсеналі якого понад 100 діагностичних алергенів. Запроваджено автоматичний комп'ютеризований контроль за середовищем лікувального підземного відділення.

Відповідно до вимог часу в лікарні працюють над покращенням побутових умов проживання пацієнтів, вводяться "люкси" та "напівлюкси", що відповідно сприяло збільшенню кількості іноземних пацієнтів. У 2003 році в лікарні пролікувалося понад 300 іноземців з країн близького та далекого зарубіжжя.

Традиційно високим є рівень наукової роботи в лікарні, на базі якої захищено понад 20 кандидатських та докторських дисертацій. Кандидатська дисертація Чонки Ярослава Васильовича на тему: "Вивчення впливу спелеотерапії на хворих з алергічними формами бронхіальної астми" дала поштовх для подальших наукових робіт співробітників лікарні. На цю тему опубліковано понад 50 наукових робіт, якими доведено значно кращу ефективність лікування алергічних форм бронхіальної астми, ніж інфекційних.

Привернули увагу колективу лікарні і цілющі властивості солоних озер. У співдружності з медичним факультетом Ужгородського університету колективом лікарні контролюється стан солоних озер та ефективність лікування в них шкіряних хвороб, зокрема псоріазу. Опубліковано вже понад шість наукових робіт на цю тематику.

Зараз колектив лікарні активно займається вивченням впливу спелеотерапії на інші захворювання, зокрема шкіряні алергологічні хвороби, опікові хвороби, для розширення показань для лікування спелеотерапією.

МАРУСАНИЧ БОРИС МИКОЛАЙОВИЧ

Головний лікар санаторію "Поляна"

МАРУСАНИЧ
Борис Миколайович

Народився 24 травня 1951 року в с. Горінчево Хустського району в родині вчителів та священників.

У 1974 р. закінчив медичний факультет Ужгородського державного університету.

*У 1974-1978 рр. - лікар санаторію "Сонячне Закарпаття", у 1978-1983 рр. - завідувач медичного відділення санаторію "Карпати", у 1983-1985 рр. - головний лікар санаторію "Кришталеве джерело", з 1985 р. - головний лікар санаторію "Поляна".
Кандидат медичних наук.*

*29342, Свалявський р-н, смт Поляна,
тел.: (03133) 7-47-01,
7-42-34, 7-42-44,
факс: 7-47-07
san@polyana.svl.uzhgorod.ua
www.san-polyana.mukachevo.net*

Полянські мінеральні води долини Малої і Великої Пині були здавна відомі. Уперше полянська вода згадується в 1463 р. у грамоті угорського короля Матяша. Першу медаль полянські води здобули в Парижі на європейській виставці мінеральних вод (1842 р.). З того часу вода отримала понад 30 відзнак.

У 1868 р. в селі Поляна, на лівому березі р. Мала Пиня, була заснована оздоровниця "Полянська купіль". У 1935 р. це вже відомий курорт. З 1946 р. на базі колишньої оздоровниці "Полянська купіль" функціонує санаторій "Поляна". Основний лікувальний фактор - вуглекисла гідрокарбонатно-натрієва борна мінеральна вода "Поляна Купіль"

Висока буферна ємність та гідрокарбонатний склад, а також значний вміст бору дають мінеральній воді "Поляна Купіль" перевагу при лікуванні виразкової хвороби та передвиразкових захворювань навіть перед такими відомими аналогами, як "Боржомі" та "Єсентуки". Багата різними мікроелементами, у т. ч. бором, "Поляна Купіль" є надзвичайно дієвим стимулятором панкреатичної секреції. Причому це в рівній мірі стосується також стимуляції інсулярного апарату, що дозволяє з успіхом застосовувати "Полянську Купіль" при лікуванні цукрового діабету.

Знамениті полянські ванни за своєю лікувальною дією не поступаються багатьом відомим кавказьким водолікувальницям. Вони, як і Нарзан, корисні хворим на серцеві недуги, при вегетосудинних дистоніях, ішемічній, гіпертонічній хворобах та нервових захворюваннях. Окрім пиття та ванн, мінеральна вода широко використовується для різноманітних кишкових зрошень, промивань, субкавальних ванн, інгаляцій, гінекологічних процедур тощо.

Санаторій "Поляна" має сучасну діагностичну базу. Тут працюють клінічна, біохімічна, імунологічна та бактеріологічна лабораторії. Лікарі санаторію ведуть значну діагностично-лікувальну роботу: проводять дуоденальне зондування, ендоскопію, ректороманоскопію, УЗД та РН-метрію. Більшість лікарів мають вищу кваліфікацію, чотири - звання кандидата медичних наук. У санаторії можна отримати будь-яку з фізіотерапевтичних процедур: лікувальні душі, підводний масаж, вихрові та перлисті ванни.

В оздоровниці багато зроблено, щоб відпочиваючі почувалися комфортно, мали змогу відпочити духовно. До їх послуг - широка культурно-масова програма: від концертів, дискотек до екскурсій Закарпаттям і навіть катання на конях. У зимовий період популярне поєднання лікувальних процедур із гірськолижним спортом.

Тут і справді, як писав один із відпочиваючих, дбають не тільки про лікування тіла, а й душі.

САНАТОРІЙ "СИНЯК"

ШВАРДАК
Маріанна Василівна

Головний лікар - ШВАРДАК Маріанна Василівна.

Уже наприкінці минулого століття на місці згаслого вулкану в Синяцькій долині, що на Мукачівщині, функціонували 16 примітивних кабін для прийому мінеральних ванн. Популярність і слава Синяцького курорту спонукала господарів Мукачівської долини - графів Шенборн - побудувати тут у 1936 р. комфортабельну купальню, а в 1939 р. - душеве відділення. Свідком тих часів залишилась старовинна будівля з графським гербом. Нині цей лікувальний корпус - архітектурна окраса санаторію.

Сотні тисяч людей повернулися до повноцінного життя, виликувались та оздоровились, тому що довірилися цілющим можливостям Синяцької долини. Головним лікувальним фактором курорту є Синяцька сірководнева вода, синюватий відтінок якої й обумовлює назву санаторію "Синяк". Синяцькі води, подібні до сочинської "Мацести", мають унікальну природу. Практично не можна виокремити таку ділянку людського організму, на яку б не мала оздоровчого впливу Синяцька вода, яка також сприяє виведенню важких металів.

Основними показаннями є лікування захворювань опорно-рухової, серцево-судинної, нервової, сечо-статевої, ендокринної систем, захворювання шкіри. Сучасна лікувально-діагностична база санаторію дозволяє проводити повне діагностичне обстеження та ефективне лікування.

У п'яти спальних корпусах розміщені одно- та двомісні номери, де одночасно можуть лікуватись понад 400 осіб.

У санаторії, розташованому в незайманому куточку природи, функціонує комп'ютерна зала з підключенням до мережі Internet, тенісні корти, більярдна і тренажерна зали, пневматичний тир. Надзвичайно популярні кінні прогулянки.

Узимку працюють два чудові підйомники (на 350 і 1200 м).

89642, Мукачівський р-н,
санаторій "Синяк",
тел.: (03131) 2-10-92,
тел./факс: (03131) 5-44-97
e-mail: info@sinyak.com.ua
<http://www.sinyak.com.ua>

САНАТОРІЙ “ШАЯН”

**МАДІ
Юрій Іванович**

*Народився 23 січня 1956 року
в с. Велятино
Хустського району.*

*У 1983 р. закінчив Ужгородський
державний університет.*

*Працював дільничним
терапевтом Вишківської
міської лікарні.*

*З 1989 р. - головний лікар
Вишківської міської лікарні.*

*З 1994 р. - депутат Хустської
районної ради трьох скликань,
а також очолює комісію охорони
здоров'я та соціального захисту.*

*З грудня 2003 року - головний
лікар санаторію "Шаян".
Кандидат медичних наук.*

*Разом з дружиною виховують
двох дітей.*

*295636, Хустський р-н,
с. Вишково,
тел.: (03142) 5-92-31,
факс: (03142) 5-92-32*

Головний лікар - МАДІ Юрій Іванович.

Закарпаття - мальовничий куточок землі, який не дарма називають українською Швейцарією. Кожен, хто побував тут, назавжди збереже у своїй пам'яті віковічні сині гори, кришталеві джерела, стрімкі річки, прозоре, сповнене пахощів і цілющої свіжості, повітря.

Саме у такій мальовничій місцевості, серед величних гір, вікових лісів та блакитних озер, розташований санаторій "Шаян". Це єдиний в Україні курорт, де поруч співіснують такі дефіцитні вуглекислі гідрокарбонатні мінеральні води, як "Єсентуки 4,17", "Боржомі", "Нарзан"; субтермальні та термальні вуглекислі розсоли.

Клімат тут помірний: з порівняно тривалою весною, нежарким літом і м'якою зимою. Природа казково красива. Навколо санаторію - розкішний лісосадопарк з плодовими та екзотичними деревами, запашними травами. Усе це сприяє повноцінному відпочинку та лікуванню.

Головним бальнеологічним фактором є численні джерела лікувальних мінеральних вод, що містять різні макро- та мікроелементи, зокрема залізо, бор, фтор. Мікроелементи є адаптогенами-радіопротекторами, які захищають організм від різних несприятливих факторів: біологічних, фізичних, хімічних.

Сьогодні курортологічний потенціал санаторію дозволяє лікувати 176 відпочиваючих влітку та 105 взимку. До їх послуг - затишні кімнати у двох спальних корпусах.

Висококваліфікований медичний персонал та якісна лікувально-діагностична база дозволяють забезпечити повноцінне й ефективне лікування органів травлення.

Остаточному одужанню пацієнтів сприяють два фактори: лікування й відпочинок. Теплі пори року на вас чекає приємна прогулянка: збирання фруктів, грибів, ягід, горіхів; риболовля; до ваших послуг - човни і водні велосипеди; взимку - катання на лижах і санках.

Можна також здійснити прогулянку в гори, автобусну екскурсію, побувати на концертах, вечорах відпочинку, відвідати кінозал або спортмайданчик, тенісні корти.

МИШКО
Василь Степанович

89641, Свалявський р-н,
санаторій "Кришталеве
Джерело",
тел./факс: (03133) 227-37,
326-16
info@djerelo.com.ua
www.djerelo.com.ua

САНАТОРІЙ "КРИШТАЛЕВЕ ДЖЕРЕЛО"

Головний лікар - МИШКО Василь Степанович.

Головний лікувальний фактор - вуглекисла гідрокарбонатно-натрієва мінеральна вода, відома під назвою Лужанська № 12, (Лужанська № 3) тип "Боржомі", яка значно відрізняється вмістом деяких специфічних мікроелементів, що дозволяє розширити показання для її лікувального використання. Наявність кремнію, йоду, цинку і бору робить її ефективною при лікуванні захворювань імунної, серцево-судинної систем, сечовивідних шляхів, при порушенні обміну речовин.

Показання для лікування:

1. Хвороби шлунку, хронічний гастрит; функціональні розлади шлунку з порушенням секреції або моторики; виразкова хвороба шлунку і дванадцятипалої кишки у фазі ремісії.
2. Хвороби кишківника, хронічні коліти та ентероколіти в стадії ремісії.
3. Хвороби печінки та жовчних шляхів - гепатити, холецистити, ангіохоліти в неактивній фазі і без явищ жовтяниці, дискінезія жовчних шляхів і жовчного міхура, жовчнокам'яна хвороба.
4. Хвороби підшлункової залози, хронічні панкреатити (крім туберкульозного) в стадії ремісії.
5. Хронічні захворювання нирок та сечовивідних шляхів.
6. Хвороби ендокринної системи, зниження вмісту цукру в крові при захворюванні на цукровий діабет.
7. Виведення радіонуклідів з організму.

У "Кришталевому джерелі" прекрасна база для медичних обстежень та процедур: електрокардіографія, мінеральні ванни, апаратна фізіотерапія, фітотерапія, парафіно-озокеритолікування, промивання шлунково-кишкового тракту, мікроклізма, інгаляція, рефлексотерапія, фізкультура, масаж, кліматотерапія.

Помірно теплий гірський мікроклімат, лікувальні процедури, цілюща мінеральна вода, спокійна краса гір, лісів і полонин допоможуть Вам стати здоровими...

Затишні одно-, двокімнатні номери зі всіма зручностями та доступні ціни задовольняють будь-який смак. Ваш відпочинок буде приємним і незабутнім.

Відпочиваючих приймаємо протягом цілого року. Взимку до Ваших послуг - гірські підйомники, влітку та восени - гриби, ягоди, лікарські трави.

КУЛЬТУРА ЗАКАРПАТТЯ

ЗАКАРПАТСЬКИЙ МУЗЕЙ НАРОДНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ПОБУТУ

**АНДЯЛ
Габріела Василівна**

*Народилась у 1947 р.
в м. Ужгород.
У 1966 р. закінчила
історичний факультет
Ужгородського державного
університету.
З 1965 р. працювала
в Закарпатському художньому
музеї.
З 1971 р. - завідувач відділу,
а з 1999 р. - директор
Закарпатського музею народної
архітектури та побуту.
Заслужений працівник культури
України.*

Водяний млин із с. Колочава Міжгірського району

Директор - АНДЯЛ Габріела Василівна.

На південному схилі Замкової гори, поряд із середньовічним замком, знаходиться один із перших в Україні музеїв під відкритим небом - Закарпатський музей народної архітектури та побуту, створений у червні 1970 року.

Його експозиція є гармонійним поєднанням композиційно-просторового розташування музейних об'єктів, рельєфу місцевості та мальовничої природи. Експозиційна площа (3,5 га) обмежується оборонною лінією замку й стрімкими схилами гори. У природному оточенні - серед фруктових і декоративних дерев - розміщено понад 30 унікальних пам'яток народного будівництва з основних регіонів Закарпаття. У музеї експонуються церква, дзвіниця, школа, кузня, водяний млин, корчма. Із заходу на схід встановлені взірці житла і садіб українців низовинних районів - долинян, на пагорбі - горян: бойків і гуцулів, а також житлові споруди угорського та румунського населення краю. Уся музейна експозиція з'єднана дорогою, від якої до кожного об'єкта ведуть стежки.

Селянська хата, створена народом упродовж віків, зберегла традиційну побудову, інтер'єр, де обов'язковими елементами були піч, жердка з одягом, скриня, стіл, лави, мисник тощо. Соціальне розшарування селянства представлене в інтер'єрах архітектурних пам'яток, обладнаних речами відповідно до занять і достатку господаря. Деякі з хат доповнені колодязем, пасікою, кошом, надвірною піччю, і тільки в декількох садибах експонуються хліви та стодоли.

На підвищенні встановлено домінуючий об'єкт експозиції - пам'ятку архітектури XVIII ст. - Шелестівську церкву. Центральний і східний зруби храму ще зберігають багатоярусну шатрово-уступчасту форму перекриття, а над західним четвериком здіймається струнка вежа - дзвіниця. Дах покритий дубовим лускоподібним лемішем-гонтом, а нижній ярус підпирають різьблені стовпи, утворюючи навколо храму криту галерею.

Унікальна скарбниця пам'яток матеріальної культури Закарпаття розвивалась і збагачувалась протягом століть; народом формувалися цінності, що стали джерелом для багатьох видів народного мистецтва. Закарпатці успадкували від предків усвідомлення себе як невід'ємної частки неповторної природи, що є основою самого життя, всього сушого на землі. Тому й донині ми маємо чимало збереженої краси в усіх проявах народного мистецтва - килимарстві, ткацтві, вишивці, кераміці, різьбленні по дереву, малярстві тощо.

Сьогодні в музеї зберігається понад 14,5 тис. експонатів, з яких близько 4 тис. експонується у постійно діючій експозиції під відкритим небом. У фондах музею - цінні колекції виробів народних майстрів: гончарів - В.І. Газдика, братів М.І. та

*Михайлівська церква
із с. Шелестово
Мукачівського району,
1777 р.*

І.І. Галасів; різьбярів по дереву В.М. Асталоша, Ф.М. Бабинця, З.В. Перестюка, В.В. Сідака, М.З. Тулайдана; ткаль - К.Ю. Антоник, М.Й. Балаж, І.С. Дерцені; вишивальниць - І.П. Куцик, В.В. Половко; унікальна колекція народної вишивки кінця XVIII - першої половини XX ст.; а також художньо оздоблені меблі та вжиткові речі з дерева культурно-просвітницьких діячів XIX - початку XX ст. І.А. та С.І. Сільваїв та твори народного малярства й іконопису XVI-XIX ст. Ці витвори народних майстрів несуть у світ духовне здоров'я, щирість і щедрість від землі, наближаючи нас до своїх витоків, до колиски душі - народного мистецтва.

Тільки за 2003 рік до музею завітало понад 50 тисяч відвідувачів.

Музей запрошує гостей міста та області на фольклорні фестивалі, які щорічно проводяться в ньому, до участі у народних святах і обрядах старовинного закарпатського села, що знайомлять відвідувачів з культурою побуту наших пращурів.

Музей бере участь у міжнародних культурно-мистецьких проектах: в обласному фольклорному фестивалі, фольклорному фестивалі "Матіца Словенска", святі товариства угорської інтелігенції ім. Імре Ревеса. З успіхом пройшли виставки народного мистецтва з участю народних майстрів сучасності в рамках днів української культури в Угорщині та Румунії. Музей достойно представляв "Закарпатську писанку" в музеї м. Гуменне в Словаччині, взявши участь у культурно-мистецькому проекті "Карпатська Краселіца".

Музей запрошує всіх до плідної музейної співпраці. Ви знайдете тут однодумців і партнерів з карпатознавчої тематики та реалізації спільних науково-дослідних програм і духовно-мистецьких проектів.

88000, м. Ужгород,
вул. Капітульна, 33-а,
тел.: 36-352, 37-227

ЗАКАРПАТСЬКИЙ КРАЄЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ

ШЕБА
Василь Станіславович

Директор - Шеба Василь Станіславович.

Закарпатський краєзнавчий музей заснований у 1945 р. і розташований в Ужгородському замку - історико-архітектурній пам'ятці Закарпаття XIII-XVII ст.

Ужгородський замок побудований на скелі вулканічного походження. З півночі його захищають стрімкі схили гори та високі мури, а з трьох інших сторін ще й глибокий сухий рів (глибина - 10 м, ширина - 15-20 м). За формою замок - неправильний, дещо витягнутий чотирикутник з одним бастионом староіталійського типу в кожному куті. Він є типовою для епохи пізнього ренесансу будовою. У зовнішньому дворі замку розташовані пам'ятки ливарного мистецтва Закарпаття "Геракл і лернейська гідра" (відлито в Ужгороді у 1842 р.), "Відпочиваючий Гермес" (поч. XIX ст.).

На південний схід від палацу видно руїни католицького собору XIV ст., в якому 24 квітня 1646 року була прийнята Ужгородська церковна унія. Підвали собору тривалий час були місцем поховання членів родин Другетів, Борковці, Шеннеї, Бросі.

У 1775 р. на прохання єпископа Андрія Бачинського імператриця Марія Терезія передала замок Мукачівському греко-католицькому єпископству, яке перетворило його в духовну семінарію. Перший набір студентів відбувся в 1778 р. Високохудожні розписи замкової каплиці виконані у 1857 р. художником Фердинандом Відрою.

Виставка "Минуле Ужгорода" побудована на зібраннях музею, в основному - зі спадщини відомого краєзнавця Петра Сови. Тут представлено пам'ятки первіснообщинного ладу (знаряддя праці, зброя, прикраси, кераміка, пам'ятки цехового ремесла XVII-XIX ст. (вивіски цехівки, скринька шевського цеху XVIII ст., цехові статуї тощо), численні фото кінця XIX ст. зображують культові, громадські, житлові будівлі, фрагменти старовинних вулиць, мости через річку Уж та інші. Зацікавлять карти Ужгорода різного періоду, зображення і план Ужгородського замку.

У цьому ж приміщенні розташована виставка "Закарпаття у роки Першої світової війни", де експонуються цінні зразки зброї, архівні документи, фотографії, періодика, поштові листівки цього періоду.

Постійно діюча виставка "До тебе, мати-Україно!" представляє цінні документи, здебільшого XIX-XX ст., фотографії, українські періодичні видання різних років XX ст., твори відомих вчених, педагогів, письменників, громадсько-культурних і політичних діячів О. Духновича, А. Волошина, О. Маркуша, В. Гренджі-Донського, І. Панькевича, В. Гаджеги.

Експозиція відображає довгий шлях закарпатців до волі, їх прагнення до возз'єднання Закарпаття в єдиній незалежній Україні.

Доповнює і продовжує її стаціонарна виставка "60 років Карпатської України". Документи і фотографії 20-30-х років XX ст. висвітлюють діяльність українських громадських, культурних і політичних організацій тодішньої Підкарпатської Русі.

Особливої уваги заслуговують матеріали про Сойм Карпатської України, який відбувся 15 березня 1939 року в будинку Хустської гімназії. Сойм обрав головою професора Авг. Штефана, прийняв Конституційний закон про незалежність Карпато-української держави, державність української мови,

Цікавими і унікальними експонатами представлено музичне мистецтво в експозиції музею.

Багатство і різноманітність народного вбрання, високий художній смак і талант народу засвідчує виставка "Закарпатський народний одяг". Залежно від соціально-економічних відносин, географічних умов і роду занять народний одяг набував своєрідних локальних ознак. Наприкінці XIX - на початку XX ст. склалися чотири локальні комплекси народного одягу Закарпаття, і всі вони широко представлені на виставці.

Високі гори, глибокі долини, мальовничі килими полонин, масиви дрімучих лісів, землі,

символи держави - синьо-жовтий прапор, герб. Першим президентом Карпатської Української Республіки було обрано доктора Августина Волошина.

Закарпаття привертає увагу великою кількістю оригінальних виробів литва залізообробних заводів краю, які засвідчують високий художній рівень обробки заліза і представлені на виставці "Художнє та побутове литво кінця XVIII - поч. XX ст".

З глибоких віків дійшли до нас найрізноманітніші види музичних інструментів, більшість з яких у минулому мали швидше прикладне, ніж естетичне значення. Палітра інструментарію нашого краю багата і розмаїта.

також чучела дикого кабана, благородного оленя, бурого ведмеда, земноводних і плазунів, риб і птахів. Значне місце відведено лікарським, медоносним і дубильним рослинам.

У музеї також працюють експозиції археології, литва, стародруків, меблів та інші.

сади, виноградники - все це Закарпаття. Про цей чудовий куточок України розповідає експозиція відділу природи. У перших двох залах - тваринний світ рівнинної і передгірської зон Закарпаття. Привертають увагу "Закарпатська рівнина" і "Дубовий ліс", виконані художниками А. Кашаєм та І. Шутевим. Характеристику цієї зони дають численні біогрупи птахів та диких тварин, а також колекції та гербарії. В експозиції - десятки екзотів, що прижилися у місцевих лісах, міських парках: яблуня китайська, магнолія, айва, сакура та інші. На Закарпатті їх понад 650 видів. Експонуються

*м. Ужгород, вул. Канітульна, 33,
тел.: (03122) 3-44-42*

МУКАЧІВСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ МУЗЕЙ ЗАМОК “ПАЛАНОК”

ЦИГАК
Василь Станіславович

Народився 8 грудня 1938 року.

Закінчив історичний факультет УжДУ.

Загальний трудовий стаж - понад сорок років.

Працював у комсомольських, партійних та державних органах.

Останні 25 років працює в царині культури.

З 1982 р. по 1992 р. - завідувач Мукачівського міського відділу культури,

з 1992 р. по 1994 р. - заступник Мукачівського міського голови з гуманітарних питань.

З листопада 1994 року - директор Мукачівського історичного музею.

За особисті заслуги в розвитку культури міста в 1998 р.

присвоєно звання “Заслужений працівник культури України”, а в 2002 р. - “Почесний громадянин міста Мукачево”

та почесне звання “Закарпатець 2002 року”.

Директор музею - ЦИГАК Василь Станіславович.

У південно-західній частині Мукачева стоїть, овіяний легендами і бойовою славою, Мукачівський замок - одна із найцінніших історичних і військово-архітектурних пам'яток Закарпаття XIV-XVII століть. Замок розташований на горі вулканічного походження висотою 68 м і займає площу 13 930 кв. м. Точна дата заснування замку не відома, але в документах, які датуються XI століттям, він уже згадується.

З 1396 р. по 1414 р. замком володів подільський князь Федір Корятович. Він значно розбудував і укріплює замок, перетворює його на свою резиденцію. У скелястій горі був вирубаний 85-метровий колодязь. Протягом XV-XVI століть замок мав багатьох володарів, які проводили його розбудову і укріплення. У цей час оборонна система замку мала 14 веж, а у верхній частині знаходився великий палац.

У 1633 р. Мукачівський замок придбав трансільванський князь Дьордь I Ракоці з правом успадкування. Князі династії Ракоці перетворили замок в столицю свого князівства і володіли ним до 1711 року.

Після смерті Дьордя I Ракоці в 1648 р. його дружина Жужанна Лорантфі продовжує реконструкцію замку і споруджує ще дві тераси - Середню і Нижню, а також зовнішнє оборонне кільце. У 1649 р. в замку побували посланці гетьмана Богдана Хмельницького, які вели переговори з Дьордем I Ракоці про спільні дії проти Польщі.

З 1685 р. по 1688 р. замок переживає одну з найбільших облог, яку здійснили війська австрійського імператора. Керувала обороною замку вдова князя Ференца I Ракоці Ілона Зріні. Після захоплення замку австрійці реконструювали його, що зробило замок найсильнішою фортецею на сході Австрійської імперії.

З 1703 р. по 1711 р. замок стає оплотом національно-визвольної війни угорського та всіх інших народів, що населяли край, проти австрійського гніту. Очолював війну син Ілони Зріні Ференц II Ракоці.

Після поразки визвольної війни замок поступово втрачає своє стратегічне значення.

У 1782 р. тут відкривається політична в'язниця Австрійської монархії, в якій протягом понад 100 років перебувало понад 20 тисяч в'язнів.

У липні 1847 року замок-в'язницю відвідав видатний угорський поет Шандор Петефі.

У 1896 р. в'язниця в замку була ліквідована. Замок поступово занепадав та руйнувався. За часів Чехословацької Республіки (1919-1938 рр.) тут були розташовані військові частини. Під час Другої світової війни замок займають угорські війська. Після визволення в 1944 р. та воз'єднання Закарпаття з Радянською Україною в замку знаходилося профтехучилище.

Сьогодні тут можна побачити відреставровану середньовічну фортифікаційну архітектуру, старовинні двори та галереї, в яких розташовані виставки сучасної скульптури.

Варто також відвідати експозиції музею, які знаходяться в залах Верхнього замку, де навіть стіни дихають історією. Тут експонуються рідкісні предмети кам'яного віку, мідно-бронзової доби, знайдені під час археологічних розкопок на теренах Закарпаття. Вражають кам'яні, залізні та дерев'яні знаряддя праці та експонати, що стосуються середньовічної історії краю, зокрема зброя захисників замку, матеріали про події, які відбувалися у Мукачеві та Закарпатті у ХХ столітті.

У відділі етнографії широко представлено життя та побут мешканців міста та Закарпаття у ХІХ-ХХ ст.

У галереї експонуються полотна видатних живописців Закарпаття: Федора Манайла, Антона Кашая, Юрія Герца, Андрія Коцьки, Володимира Микити, Івана Бровдія, Золтана Мички та багатьох інших. Поруч з картинами видатних закарпатських художників розгорнута виставка сучасного живопису українських, угорських та польських майстрів пензля.

Виставка "Дерев'яні церкви Закарпаття" - це понад 50 картин, на яких зображені унікальні храми краю ХVІІ-ХІХ ст., різні за

стилем і формою, адже Карпати - місце зустрічі східної та західної церковних традицій. Поруч - колекція ікон з різних регіонів України.

До уваги відвідувачів - кілька меморіальних кімнат, колекція писанок Закарпаття. Музей постійно удосконалює і розширяє свої експозиції.

89600, м. Мукачево,
вул. Замок "Паланок",
Мукачівський
історичний музей
тел.: (03131) 4-15-79,
4-40-53
www.zamokpalanok.mk.uz.ua

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ХУДОЖНИЙ МУЗЕЙ ім. ЙОСИПА БОКШАЯ

Директор - ЗАЙЦЕВ Олег Дмитрович.

Закарпатський обласний художній музей ім. Йосипа Бокшая було створено на підставі Постанови

Й. Бокшай "Автопортрет" 1929 р.

Народної Ради Закарпатської України від 20 червня 1945 року. Під музей були передані приміщення Ужгородського замку. 6 листопада 1948 року в будові невеличкого флігелю було відкрито Закарпатську картинну галерею з двома відділами: дорадянського і радянського, а згодом і західноєвропейського мистецтва XVII-XX ст. 1 січня 1963 року Закарпатська картинна галерея перетворена на філію Закарпатського краєзнавчого музею і отримала назву Закарпатський художній музей. У 1979 р. музей переїжджає в історичну частину міста, в будівлю Ужгородського жупанату, пам'ятку архітектури 1809 р., де і знаходиться нині. У 1990 році музею присвоєно ім'я народного художника СРСР Йосипа Бокшая, з вересня 2003 року музей одержав статус самостійності.

Й. Бокшай "Хатинки над струмком", 1940 р.

Сьогодні Закарпатський обласний художній музей ім. Й. Бокшая є важливим осередком культури краю. Фонди музею нараховують понад 5000 експонатів творів живопису, графіки, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва. Зібрання складається із двох розділів: вітчизняне мистецтво XVI - поч. XXI століття та зарубіжне мистецтво XVI-XX століття. У розділі вітчизняного мистецтва представлено твори художників України та Росії, до найбільш ранніх пам'яток цієї частини зібрання належать іконописні твори XVII-XVIII століття, що мають велику мистецьку вартість. Яскравим взірцем вітчизняної художньої культури є твори українських та російських живописців - В. Тропініна, О. Кипренського, І. Шишкіна, Н. Саврасова, Т. Шевченка, І. Айвазовського, О. Мурашко, І. Труша, С. Васильківського, І. Грабаря. Гордістю музейного зібрання є колекція мистецьких праць художників краю, серед них як корифеї образотворчої школи Закарпаття Й. Бокшая,

А. Ерделі, Ф. Манайло, А. Коцка, Г. Глюк, З. Шолтес, А. Кашшай, А. Борецький, так і середнє та молоде покоління живописців, скульпторів, графіків, які нині продовжують творчі традиції своїх старших колег, збагачують здобутки художньої культури Закарпаття.

В окремих розділах виділені твори зарубіжного мистецтва Австрії, Голландії, Німеччини, Франції, Іспанії, Нідерландів XVI - поч. XX століття. Прикрасою цього зібрання є полотна таких видатних митців, як представники італійського Ренесансу Якопо Пальма, нідерландського Відродження Ламберта Ломбадра, французького романтизму Верне Клод Жозеф, італійського класицизму Альбані Франческо.

У Закарпатському обласному художньому музеї ім. Й. Бокшая зберігається найбільш повна на теренах України колекція угорського мистецтва XVII - поч. XX століття, що пояснюється спільністю історичної долі Угорщини і Закарпаття. Серед провідних представників угорської художньої культури такі знані імена, як Михайл Мукичі, Імре Ревес, Торма Янош, Молнар Ци Пал, Івані Грюнвальд, Ласло Меднянски, твори яких гідно репрезентують образотворчу культуру Угорщини в музейному зібранні. Процес поповнення музейної колекції продовжується й нині. Експонати надходять різними шляхами: як подарунки, системні надходження із фондів Міністерства культури України, шляхом планових музейних закупок. Музей займається збиральницькою, науковою, видавничою, експозиційно-виставковою та масово-пропагандистською роботою.

А. Ерделі "Автопортрет" 1950 р.

88000, м. Ужгород, пл. Жупанатська, 3, тел.: 8 (03122) 614438
e-mail: Ratucha-ART@ ukr.net

ВАТ “ВИДАВНИЦТВО “ЗАКАРПАТТЯ”

ЛЬНИЦЬКИЙ
Василь Іванович

Народився 8 лютого 1960 року в с. Розтока Міжгірського району Закарпатської області.

У 1982 р. закінчив факультет журналістики Львівського держуніверситету ім. І. Франка.

У 1982-1987 рр. - редактор студії телебачення Закарпатського облтелерадіокомітету.

У 1987-1990 рр. - інструктор оргінструкторського відділу Закарпатського облвиконкому.

У 1990 - 1992 рр. - редактор відділів газет "Новини Закарпаття" та "Карпатська Україна".

У 1992-1996 рр. - головний редактор новоствореної газети "Срібна Земля".

У 1996 р. заснував і очолив газету "Срібна Земля Фест".

Багатьом закарпатцям відомі гострі публіцистичні виступи "Інтерфронт по-закарпатськи", "Фінал агонії патронів автономії", "Воля, демократія і топанки".

З червня 1999 року очолив видавництво "Закарпаття".

Автор збірок "Голос отчого краю" (1991 р.) та "Штрихи нашого часу" (2000 р.)

*м. Ужгород,
вул. Гагаріна, 42/1,
тел.: (0312) 66-10-98, 66-02-04
e-mail: vidzak(@tn.uz.ua,
www.vidzak.karpat.org*

Голова правління - ЛЬНИЦЬКИЙ Василь Іванович.

Історія видавництва "Закарпаття" сягає часів Закарпатської України, коли в Ужгороді почала формуватися державна друкарня. Із возз'єднанням Закарпаття з Україною з 1945 року функціонували уже дві державні друкарні, які з утворенням Закарпатської області стали називатися обласною книжковою і обласною газетною друкарнями. З січня 1956 року обидві друкарні були об'єднані в одну - Закарпатську обласну друкарню. З 16 липня 1976 року Закарпатська обласна друкарня була реорганізована у видавництво "Радянське Закарпаття".

Після проголошення незалежності України видавництво має назву "Закарпаття", а у 2000 році стає ВАТ "Видавництво "Закарпаття".

Нині це найпотужніший видавничо-поліграфічний комплекс у краї, де здійснюється весь процес редакційно-видавничої підготовки видання до друку та виробничий процес підготовки і випуску в світ друкованої продукції - текстової та ілюстрованої.

Видавництво здійснює літературне, художнє і технічне редагування, коректуру, дизайн, верстку видань.

У видавництві друкується 33 газети краю. Продукція видавництва - це також календарі, буклети, брошури, бланки, етикетна продукція.

На підприємстві працює єдина в області флексографічна машина, на якій виробляється найрізноманітніша упаковка з поліпропілену, целофану, фольги, поліетилену.

У загальному обсязі виробництва 50% складає випуск книг, серед яких підручники мовами національних меншин для видавництв "Світ", "Освіта", "Каменярь", власні видання.

На ВАТ "Видавництво "Закарпаття" започатковано проект серійного видання "Письменство Закарпаття", метою якого є збереження культурної спадщини минулого краю. У цій серії вже видано 5 томів "Історії карпатських русинів" М. Лучкая, "Брости" Івана Ірлявського, "Щастя і горе Карпатської України. Спогади" В. Гренджі-Донського, всього 12 видань.

У 2003 році випущено 24 найменування власних книжкових видань. Серед них у серії "Письменство Закарпаття" вийшли: публіцистика В. Гренджі-Донського "Я теж українець", "Вибрані твори" Олександра Духновича, антологія "Закарпатська поезія ХХ століття", IV том "Історії карпатських русинів" Михайла Лучкая, збірка народних пісень Карпат "Верховино, світку ти наш" з репертуару народного артиста України Петра Матія, народні пісні села Арданова "Ой видно село" у запису Івана Хланти, путівник "Відпочинок у Закарпатті".

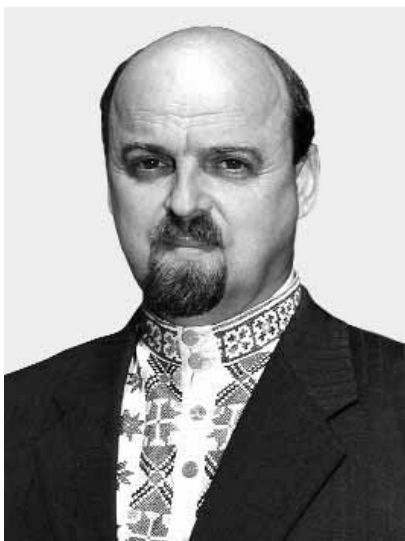
Наприкінці 2003 року на теренах видавництва у серії "Реабілітовані історією" побачила світ перша книга пам'яті України "Реабілітовані історією. Закарпатська область".

ВАТ "Видавництво "Закарпаття" бере активну участь у спеціалізованих книжкових виставках. Минулого року побували на Х Форумі Видавців у Львові та на III Міжнародній спеціалізованій виставці-ярмарку "Книжковий сад-2003" у Києві, в якій взяло участь понад 300 книговидавців. На суд поціновувачів книги було представлено понад 40 найменувань власної продукції найрізноманітнішої тематики, виданої за останні роки.

У конкурсі на кращі видання в номінації "Погляд історії" книги В. Гренджі-Донського "Я теж українець" та О. Духновича "Вибрані твори" були відзначені дипломом III ступеня.

ДЕРЖАВНИЙ ЗАСЛУЖЕНИЙ ЗАКАРПАТСЬКИЙ НАРОДНИЙ ХОР УКРАЇНИ

ВИГУЛА
Михайло

*Художній керівник
і головний диригент.
Заслужений артист України*

БАЛОГ
Клара

*Балетмейстер-постановник.
Народна артистка України*

88000, м. Ужгород,
пл. Театральна, 10,
тел.: (03122) 3-32-38,
тел./факс: (0312) 61-33-22

Державний заслужений Закарпатський народний хор України створений наприкінці 1945 року в м. Ужгород.

Перший в історії Закарпаття професійний колектив завоював симпатії шанувальників народного мистецтва.

Гірські вершини Карпат, красу рідного краю звеличує в народних піснях і танцях цей колектив. Багатоголосе відлуння гір, чарівна краса квітучих полонин і долин надихає мешканців Карпат. Цей край багатий на історичні події, сюди охоче переселялись поляки, чехи, угорці, румуни, німці, нащадки яких живуть тут і нині. Ця багатонаціональна співдружність спричинила виникнення своєрідного мистецтва - народних пісень і танців.

Пісні і танці у виконанні артистів колективу відомі далеко за межами України. Мільйони глядачів аплодували виступам хору у колишньому СРСР, Польщі, Чехії, Словаччині, Румунії, Угорщині, Сербії, Хорватії, Німеччині, Франції, Голландії, Австрії. У багатьох країнах світу розкупувають аудіоматеріали із записами колективу.

Учасники хору отримали музичну і хореографічну освіту у вищих і середніх спеціальних навчальних закладах України.

Колектив може працювати у складі 15, 25, 35, 60, 75 артистів; до його складу входять танцювальна, оркестрова та хорова групи. Художній керівник і головний диригент хору - заслужений артист України Михайло Вігула, балетмейстер - народна артистка України Клара Балог, хормейстер - Олександр Сакс, директор - Олександр Дорожко.

ХОР ХЛОПЧИКІВ ТА ЮНАКІВ МУКАЧІВСЬКОЇ ХОРОВОЇ ШКОЛИ

ВОЛОНТИР
Володимир Ілліч

Народився 8 липня 1956 року в с. Кузьмино, Мукачівського району. Закінчив з відзнакою диригентський факультет Київської консерваторії, навчався на композиторському факультеті Львівської консерваторії. З 1983 р. - організатор і незмінний керівник Мукачівського хору хлопчиків та юнаків і директор створеної ним однієї з перших в Україні хорової школи. Автор творів для камерного оркестру, фортепіано, вокальної та хорової музики. Член Національної спілки композиторів України. Лауреат премії імені Д.Задора. Заслужений діяч мистецтв України.

89600, м. Мукачево,
вул. А. Волошина, 18,
тел.: 380-3131-21094,
тел./факс: 380-3131-53228
mukachevoboys@ua.fm

Організатор хору та хорової школи - ВОЛОНТИР Володимир Володимирович, заслужений діяч мистецтв України, член Національної спілки композиторів України, незмінний художній керівник хору та директор хорової школи.

Хор заснований у 1983 році.

У 1988 р. на базі хору створена хорова школа хлопчиків та юнаків - одна з перших в Україні.

Хормейстер хору з часу його заснування - Оксана Волонтир.

Хор - лауреат багатьох всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів, серед яких: 44-й і 46-й Європейський молодіжний музичний фестиваль в Нірпельті (Бельгія, 1996 р., 1998р.), міжнародний дитячий хоровий фестиваль в Києві (1997р.); призер "Золотого диплому" міжнародного фестивалю хорів хлопчиків у Солноку (Угорщина, 1995р.), лауреат обласної мистецької премії ім. Д. Задора, має відзнаки та дипломи багатьох міжнародних та всеукраїнських фестивалів за високий виконавський рівень.

Колектив репрезентував хорове мистецтво України в 17 країнах Європи: Литві, Латвії, Естонії, Росії, Словенії, Словаччині, Чехії, Югославії, Польщі, Угорщині, Німеччині, Австрії, Франції, Бельгії, Італії, Іспанії, Португалії.

З успіхом пройшли концерти хору в містах України: Києві, Львові, Полтаві, Хмельницьку, Івано-Франківську, Чернівцях, Коломиї, Тернополі та ін.

Концертні програми хору складають твори українських композиторів-класиків (Д. Бортнянський, А. Ведель, М. Лисенко, М. Леонтович, К. Стеценко), українська сучасна музика (М. Скорик, Л. Дичко, В. Волонтир), твори зарубіжних композиторів (Д. Палестрина, Й. Бах, В. Моцарт, А. Брукнер, Й. Брамс, З. Кодай), українські народні пісні в авторських обробках.

Значне місце в репертуарі займає духовна музика.

У концертному складі хору співають хлопчики та юнаки віком від 10 до 18 років.

Випускники хорової школи хлопчиків та юнаків навчаються у вищих музичних закладах Києва, Львова, Будапешта.

На різдвяних концертах 2003 р. в Німеччині рецензія на виступи хору хлопчиків та юнаків Мукачівської хорової школи в газеті "Obermain - Tagblatt" завершувалась словами: "Висока школа дитячого та юнацького хору закінчується не в Відні".

ЗАКАРПАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ РОСІЙСЬКИЙ ТЕАТР

ШУТЮК
Юрій Степанович

*Народився 21 липня 1945 року
в м. Омськ.*

*Закінчив Уральський державний
інститут мистецтва
і Київський інститут культури.*

*За фахом - диригент і
організатор, економіст
культурноосвітньої роботи.*

*З 1971 р. - директор Будинку
культури Мукачівського
верстатобудівного заводу,
з 1971 р. - директор
Мукачівського міського
будинку культури.*

*З 1979 р. - директор
Закарпатського російського
драматичного театру.*

*Пише музику, пісні, в тому числі
до постановок театру.*

*Розробив концепцію розвитку
російського театру на
Закарпатті.*

*Автор і організатор
Міжнародного театрального
фестивалю
національних меншин.*

*Заслужений працівник культури
Російської Федерації.*

*м. Мукачево,
пл. Миру, 1,
тел.: (03131) 2-13-59*

**Директор, художній керівник театру - ШУТЮК Юрій Степанович.
Головний режисер театру - ТИЩУК Євген Віталійович.**

Історія професійного Закарпатського обласного російського драматичного державного театру розпочалася в серпні 1947 року прем'єрою історично-документальної драми за п'єсою М. Бехтерева та А. Розумовського "Полководець Суворов". Постановку спектаклю здійснив перший головний режисер театрального колективу Григорій Готарський, який, будучи головним режисером Білгород-Дністровського російського драматичного театру в 1946 році, разом із трупкою був направлений на постійну роботу в місто Мукачево для представлення російського мистецтва. До цього театр уже мав свою творчу історію. У 1902 році в Бессарабській губернії Наддністрянщини у місті Акерман (нині - Білгород-Дністровський) був створений перший російський Бессарабський драматичний театр - "Новий Акерман".

23 серпня 1947 року розпочалася нова історія Бессарабського театру "Новий Акерман" і перший театральный сезон Закарпатського обласного російського драматичного театру.

Творче обличчя театру - це, як правило, головний режисер. Крайніх було семеро: Григорій Готарський, Софія Нижня, Георгій Музика, Дмитро Ляховецький, Олександр Король, Юзеф Фекета, Юрій Горуля. З 2000 року творчим керівником і головним режисером театру є Євген Тищук.

Сьогодні в театрі трудяться справжні фахівці, ентузіасти, закохані у свою справу, серед них - заслужений артист України В. Куниця, О. Левицька, П. Римек, Ю. Белова, П. Рошкович, Т. Глухова, Е. Петльована, Ю. Павлович, М. Шиляєва, В. Бурч, О. Оприч, В. Василик, Й. Нишак, В. Яковенко і багато інших.

Репертуар театру продовжує поповнюватися прем'єрними спектаклями, зокрема: "Як вам це сподобається" Вільяма Шекспіра; "Про Федота-стрільця, вдалого молодця" Л. Філатова; "Пані Міністерша"; "Собаки" (рок-драма); "Ретро вчотирьох (Поки вона помирала...)" - нова комедія та багато інших.

Багато вдячних відгуків у пресі за незвичну постановку складного драматургічного матеріалу викликала драма-феєрія "Лісова пісня" Лесі Українки. Постановча група "Лісової пісні" та актори театру Вероніка Тищук, виконавиця ролі Мавки, і Василь Фурдь (заслужений артист України) - Лісовик, а також режисер-постановник Є. Тищук, художник-постановник О. Левицька стали лауреатами обласної театральної премії ім. братів Шерегіїв. Також серед нових постановок - "Пізня любов" О. Островського та "Конкурс" О. Галіна. Творчим досягненням театру є постановка драми Михайла Лермонтова "Маскарад".

Театр був учасником міжнародного фестивалю російських театрів країн СНД і Балтії в м. Санкт-Петербург і знову запрошений на черговий фестиваль. П'ятий рік проводиться Міжнародний фестиваль національних меншин України "Етно ДіА Сфера". При театрі працює театральна студія під керівництвом народної артистки України Лідії Пирогової.

*Сцена з драми М. Лермонтова
"Маскарад"*

БЕРЕГІВСЬКИЙ УГОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР ім. ДЮЛИ ІЙЕША

ВІДНЯНСЬКИЙ
Аттіла Йосипович

*Народився 8 березня 1964 року в с. Мужієво.
У 1992 р. закінчив режисерський факультет Київського державного інституту ім. І. Карпенка-Карого.
У 1989-1996 рр. - викладач акторської майстерності в цьому інституті.
У 1992 р. - директор першого професійного угорського театру на Закарпатті.
З 1991 р. поставив 29 постановок, у т. ч. в Театрі російської драми ім. Лесі Українки (м. Київ), у Нові-Сад (Югославія), Кошіце (Словаччина), в м. Егер, Кішварда (Угорщина), в 1999 р. - у Національному та в Новому театрі Будапешту.
Отримав звання "Рицар угорської культури" (2000 р.), лауреат державної премії Угорщини "Марі Ясаї" (2001 р.), заслужений діяч мистецтв України (2001 р.).*

90200, м. Берегово,
вул. Мукачівська, 1,
тел./факс: (03141) 2-4276
E-mail: szinhaz@bereg.net.ua

Головний режисер - ВІДНЯНСЬКИЙ Аттіла Йосипович.
Директор театру - Й.Ф. БАЛАЖІ.

Берегівський угорський національний театр заснований 2 серпня 1993 року на базі випускників угорського курсу студентів Київського театального інституту ім. І. Карпенка-Карого і Будапештського театального інституту. Театр був заснований для обслуговування угорського населення на Закарпатті.

Постійними стали гастролі по містах і селах області. Більшість глядачів вперше бачили постановки. 5 березня 1994 року в Берегові театр представив виставу В. Шекспіра "Сон в літню ніч".

Найважливішим принципом театру стало включення до репертуару творів високої літератури.

Театр має статус державного, однак форма його існування більше нагадує роботу театрів-студій: довгі репетиційні періоди, постійна робота над виставами, пошуки нових форм. Як наслідок - молодий театр (середній вік акторів - 27 років) порівняно швидко отримав визнання в Україні і за кордоном, став регулярним учасником міжнародних фестивалів.

За дев'ять років існування було здійснено 24 постановки, театр побував в 14 країнах світу. Його роботи отримали велику кількість премій і нагород. Всі постановки вистав театру, за винятком однієї, були здійснені головним режисером, а нині художнім керівником театру - А. Віднянським.

Театр двічі брав участь у міжнародному фестивалі в м. Торун (Польща), де у 1998 році А. Віднянський отримав приз як кращий молодий режисер за виставу Т. Еліот "Вбивство в соборі".

У 2001 році театр - учасник III Міжнародної театральної олімпіади в м. Москва (Росія), за запрошенням Анатолія Васильєва в програмі "Узкий взгляд Скифа" з виставою Чоконай "Дороття".

З 1994 року театр щороку бере участь у міжнародному театральному фестивалі зарубіжних угорських театрів (м. Кішварда, Угорщина), де неодноразово нагороджувався, зокрема великими призами фестивалю в 1996, 1999, 2000, 2002 роках.

У 2003 році театр - учасник міжнародних фестивалів в Угорщині (у містах Будапешт, Вашвар, Естергом, Кішварда, Бекешчаба, Дюла, Комаром, Дьер, Каполч, Жамбек, Діюшдер), Польщі (м. Люблін), Росії (у містах Москва, Новосибірськ), Україні (фестиваль "Київ травневий" у м. Києві).

МИСТЕЦЬКІ ФЕСТИВАЛІ, КОНКУРСИ, ЯРМАРКИ ЗАКАРПАТТЯ

- Обласний фестиваль “Червене вино”
січень, м. Мукачево
- Фестиваль сучасної духовної музики
квітень-травень, м. Ужгород
- Фестиваль театральних колективів національних меншин України
“ЕТНО-ДІА-СФЕРА”
квітень-травень, м. Мукачево
- Фестиваль фольклору “Гамора”
травень, с. Лисичево Іршавського району
- Дитячий пісенний фестиваль “Золотий нарцис”
травень, ур. Кіреші (“Долина нарцисів”) Хустського району
- Обласне свято проводів тваринників на полонину
червень, смт Міжгір’я
- Міжнародний конкурс юних піаністів А. Затіна
червень, м. Ужгород
- Фестиваль “Селиська співанка”
липень, с. Нижнє Селище Хустського району
- Обласний фестиваль національних меншин Закарпаття “Мелодії солоних озер”
липень, смт Солотвино Тячівського району
- Обласний етнографічний фестиваль “Свято бринзи”
вересень, м. Рахів
- Міжнародна туристична виставка-ярмарок
“ТУРЕВРОЦЕНТР ЗАКАРПАТТЯ”
вересень, м. Ужгород
- Всеукраїнський пісенний фестиваль ім. Машкіна
жовтень, м. Іршава
- Міжнародний дитячо-юнацький мистецький конкурс “Срібний дзвін”
жовтень, м. Ужгород
- Міжнародний фестиваль для дітей “Інтерлялька”
жовтень, один раз на два роки, м. Ужгород
- Театральний ярмарок
листопад, м. Мукачево, м. Ужгород

МУЗЕЇ ЗАКАРПАТТЯ

Історія та багатонаціональність, пронесені через віки, і збережені традиції всіх народів Закарпаття зумовили надзвичайно велику кількість музеїв, дерев'яних церков, громадських музейних комплексів, природних заповідників, місць, пов'язаних з історією кожного району.

Серед пам'яток історії, культури і мистецтва Закарпаття особливе місце займають середньовічні замки. Фортеці краю поділяються на загальнодержавні, що мали стратегічне значення (Ужгородський, Мукачівський, Хустський замки), сторожові (Невицький), замки феодальних помість (Виноградівський).

У часи середньовіччя було споруджено 14 замків:

1. Ужгородський;
2. Мукачівський;
3. Невицький;
4. Хустський;
5. Виноградівський;
6. Королівський;
7. Середнянський;
8. Довжанський замок-палац;
9. Вишківський;
10. Квасівський;
11. Дідівський;
12. Броньківський;
13. Боржавський;
14. Чинадіївський.

Музей Ужгородського замку

Військово-архітектурні споруди XIII-XVII ст. приваблюють нас поєднанням монументальності з красою і витонченістю. Вони є мовчазними свідками бурхливої багатомістової історії Закарпаття. Тому і цікавить нас історія виникнення та становлення цих унікальних пам'яток.

Нині залишилися Мукачівський та Ужгородський, проводяться консерваційні роботи на Невицькому та Чинадіївському замках. Збереглися руїни Середнянського, Хустського, Королівського замків.

Своєрідність Закарпаття яскраво виражена в багатонаціональності її населення. Краще зрозуміти історію, побут і культуру угорців можна, відвідавши музейний комплекс у с. Пийтерфолво на Виноградівщині: тут знаходяться картинна галерея, історичний музей та етнографічний музей-сканзен угорського села кінця XIX - початку XX ст. Побувавши у с. Зарічево Перечинського району в музеї "Лемківська садиба", можна ознайомитися з побутом та традиціями лемків. Для тих, кого цікавить історія і культура Мараморощини, завжди відкриті двері краєзнавчого музею Василя Тегзи "Срібна Земля" у с. Грушево Тячівського району, де зібрано матеріали з Рахівського, Тячівського і Хустського районів.

Гуцульщина - це поєднання краси природи та народних традицій. Важко все описати. Тож краще побувати і побачити музеї Карпатського державного заповідника, краєзнавчі музеї у селах В. Бичків та Осіня.

Зараз в області діє 10 державних музеїв та 85 музеїв на громадських засадах.

ДЕРЖАВНІ МУЗЕЇ

Закарпатський краєзнавчий музей, м. Ужгород, вул. Капітульна, 33,
тел.: (03122) 3-44-42, 3-45-42.

Меморіальний будинок Андрія Коцки, м. Ужгород, вул. Віннична, 20,
тел.: (03122) 3-06-91.

Меморіальний будинок-музей Федора Манайла, м. Ужгород, вул. Другетів, 74,
тел.: (03122) 3-25-95.

Закарпатський обласний художній музей Йосипа Бокшая, м. Ужгород, вул. Жупанатська, 3,
тел.: (03122) 3-70-81.

Закарпатський музей народної архітектури та побуту, м. Ужгород, вул. Капітульна, 33/а,
тел.: (03122) 3-63-52.

Мукачівський історичний музей-замок "Паланок", м. Мукачево,
тел.: (03131) 4-15-70, 4-40-90.

Хустський краєзнавчий музей, м. Хуст, вул. 900-річчя Хуста, 10, тел.: (0314) 2-23-20.

Виноградівський краєзнавчий музей, м. Виноградово, вул. Шевченка, 6,
тел.: 2-11-72.
Свалявський історичний музей, м. Свалява, вул. Головна, тел.: 2-24-50.
Районний музей "Берегівщина", м. Берегово, пл. Бетлена, 1, тел.: 2-21-50.

МУЗЕЙНІ ЗАКЛАДИ НА ГРОМАДСЬКИХ ЗАСАДАХ

м. УЖГОРОД

Літературна кімната Т.Г. Шевченка ЗОШ I-III ст. № 1, Набережна Незалежності, 1,
тел.: (0312) 3-34-18.
Історичний музей при ЗОШ I-III ст. № 3, Набережна Незалежності, 19,
тел.: 3-41-41.
Музейна кімната В. Гренджі-Донського (літературна) ЗОШ I-III ст. № 6, вул. Польова, 22,
тел.: 2-37-25.
Краєзнавча музейна кімната, ЗОШ-ліцей, вул. Загорська, 28, тел.: 3-25-61.
Зоомузей УжНУ, Біофак УжНУ, вул. Волошина, 54, тел.: 3-20-15.
Етнографічна музейна кімната "Берегиня", Ужгородська гімназія, вул. 8 Березня, 4,
тел.: (0312) 66-31-96.
Музей історії ім. О. Борканюка, вул. Заводська, 12.
Закарпатський ромський музей товариства "Романі Яг", вул. Дендеші, 10,
тел.: (0312) 61-39-56.
Літературна музейна кімната Івана Долгоша, ЗОШ I-III ст. № 17, вул. Доманинська, 263,
тел.: (03122) 3-94-14
Літературна музейна кімната М.І. Томчані, ЗОШ I-III ст. № 3, вул. Дворжака, 41,
тел.: (03122) 2-19-44.
Літературна музейна кімната Шандора Петефі при Ужгородській дитячій школі мистецтв,
пл. Ш. Петефі, 20, тел.: (0312) 61-25-62.
Музей історії управління СБ України в Закарпатській області, СБУ, вул. Довженка, 1.
Музей УМВС України в Закарпатській області, УМВС, вул. Ракоці, 13, тел.: 3-34-10.
Літературний музей Закарпаття, пл. Жупанатна, 3.

УЖГОРОДСЬКИЙ РАЙОН

Етнографічний музей (хата-музей), с. Пацканьово.
Історичний музей, с. Паладь Комарівці, ЗОШ I-III ст., вул. Перемоги, 11.
Історична кімната, с. Гайдош, приміщення бібліотеки.
Історичний музей, с. Великі Лази, ЗОШ I-III ст.
Музейна кімната "Світлиця", с. Коритняни, ЗОШ I-III ст., вул. Духновича, 66/В.
Хата-музей (етнографічний), с. Анталовці, 45.
Художній музей дитячої творчості ім. Міхая Мункачі (народний), пл. Миру, 16.
Меморіальний музей Міхая Мункачі, пл. Миру, 16.
Музей історії споживчої кооперації при Мукачівському комерційному технікумі (народний),
вул. Московська, 41.
Музей історії 128 Гвардійської механізованої Закарпатської двічі червонопрапорної дивізії,
вул. І. Зріні, в/ч А-16/73.
Музей освіти педагогічного училища, вул. Каменського, 59.

МУКАЧІВСЬКИЙ РАЙОН

Літературна музейна кімната, с. Зняцево, вул. Гойди, 2 (сільська рада).
Історична музейна кімната, с. Страбичово, ЗОШ I-III ст., вул. Центральна, 197/А.
Історичний краєзнавчий музей, с. Кальник, ЗОШ I-III ст., вул. Миру, 2.
Музейна кімната С.І. Панька, с. Руське, ЗОШ I-III ст., вул. Борканюка, 6.

БЕРЕГІВСЬКИЙ РАЙОН

Музей Закарпатської геологорозвідувальної експедиції, м. Берегово, пр. Геологів, 17.

Музей ткацтва, с. В. Береги, вул. Ракоці, 161.

Музей історії Української армії, м. Берегово, школа-інтернат № 2, вул. Гагаріна, 3.

ВИНОГРАДІВСЬКИЙ РАЙОН

Етнографічний музей (скансен), с. Пийтерфолво (Петрово), присілок Вовчанське (Тобикень), вул. Шевченка, 71.

Історичний музей, с. Пийтерфолво, вул. Шевченка, 91.

Картинна галерея, с. Пийтерфолво, вул. Ракоці, 91.

Етнографічний музей, с. Новоселиця, вул. Шевченка, 71.

Музей народної архітектури та живопису (Успенська церква XVII ст.), с. Новоселиця, вул. Шевченка, 73.

ХУСТСЬКИЙ РАЙОН

Краєзнавчий музей, с. Горінчево, ЗОШ I-III ст., вул. 30-річчя Визволення, 3, тел.: (03142) 9-21-71.

Краєзнавчий музей, с. Золотарьово, ЗОШ I-III ст., вул. Центральна.

Етнографічний музей, с. Нижнє Селище, "Перлини нашого села", ЗОШ I-III ст., вул. Центральна, 95.

Етнографічний музей "Світлиця", с. Нанково, Будинок культури, бібліотека, вул. Миру.

Етнографічний музей, с. Забрідь, бібліотека, вул. Грушевського, 18.

Історична музейна кімната, с. Монастирець, ЗОШ I-III ст.

Музейна кімната ім. Д. Вакарова, с. Іза, ЗОШ I-III ст., вул. Центральна, 88.

Історичний музей профтехучилища № 10, м. Хуст, вул. Свободи, 1.

Краєзнавчий, с. Нижній Бистрий музей (народний), ГЕС, 733.

*Музей "Срібна Земля"
у с. Грушево
Тячівського району*

ТЯЧІВСЬКИЙ РАЙОН

Музей історії солекопалень (народний), с. Солотвино, вул. Шахтарська, 2, тел.: (03134) 2-5 6-283 (комутатор).

Краєзнавчий музей (народний), с. Терново, вул. Центральна, 174.

Приватний краєзнавчий музей "Срібна Земля" Василя Тегзи (народний), с. Грушево, вул. Прикордонна, 2, тел.: (03134) 5-33-36.

Музей Івана Кубинця, с. Новоселиця, ЗОШ I-III ст., вул. Борканюка, № 97.

Музей С. Вайди, с. Дулово, вул. С. Вайди, 10.

Етнографічний музей, с. Біловарці, ЗОШ I-II ст., вул. Леніна, 131.

Літературний музей В. Гренджі-Донського, м. Тячів, ЗОШ I-III ст. № 1, вул. Вайди, 13, тел.: (03134) 2-22-72 2-14-37.

Музей румунської культури с. Діброви, ЗОШ I-III ст., вул. Головна, 78, тел.: (03134) 4-42-85

РАХІВСЬКИЙ РАЙОН

Великобичівський краєзнавчий музей (народний), смт Великий Бичків, вул. Крушник.
 Ясинянський історичний музей (народний), смт Ясіня, вул. Грушевського, 21.
 Картинна галерея, смт Ясіня, будинок культури, вул. Грушевського, 21.
 Музей Карпатського державного заповідника, м. Рахів, Урочище Пласо, 77.

ІРШАВСЬКИЙ РАЙОН

Історичний музей с. Чорний Потік (народний), с. Чорний Потік, ЗОШ І-ІІІ ст.,
 тел.: (03144) 3-72-34.
 Музей ім. Михайла Галаса, с. Вільхівка, вул. Українська, 31, тел.: (03144) 4-52-16.
 Музей-кузня "Гамора", с. Лисичево, вул. Центральна.
 Музей природи, с. Лисичево, вул. Центральна.

СВАЛЯВСЬКИЙ РАЙОН

Краєзнавчий музей с. Тибава, ЗОШ І-ІІІ ст. ім. Ю.І. Гуца-Венеліна, 129/А.
 Історична музейна кімната, с. Голубинне, ЗОШ І-ІІ ст., 404.
 Краєзнавчий музей "Едельвейс", м. Свалява, ЗОШ І-ІІІ ст., вул. Визволення, 21.
 Краєзнавчий музей, с. Керецьки, ЗОШ І-ІІІ ст., вул. Головна, 54.
 Краєзнавча кімната, м. Свалява, ЗОШ І-ІІ ст., вул. Грушевського, 17, тел.: (03133) 2-13-23.
 Музейна кімната, с. Стройне, ЗОШ І-ІІ ст., 33, тел.: (03133) 4-22-61.
 Етнографічна музейна кімната с. Пасіка, ЗОШ І-ІІ ст., 30/А, тел.: (03133) 4-32-36.
 Краєзнавча кімната, с. Дусино, ЗОШ І-ІІІ ст., вул. Миру, 85, тел.: (03133) 3-73-34.

ПЕРЕЧИНСЬКИЙ РАЙОН

Етнографічний музей "Лемківська Садиба"
 (народний), с. Зарічево, вул. Чапаєва, 26.
 Історичний музей, с. Тур'я Ремета, с. Тур'я Ремета,
 ЗОШ І-ІІІ ст., вул. Жовтнева, 24/А,
 тел.: (03145) 22-23, 22-697.
 Шкільна картинна галерея, с. Тур'я Ремета,
 ЗОШ І-ІІІ ст., вул. Жовтнева, 24/А.
 Музей освіти, с. Зарічево, ЗОШ І-ІІІ ст.,
 вул. Миру, 50.
 Етнографічний музей "Спадщина", смт Перечин, 17,
 ЗОШ І-ІІІ ст., вул. Червоногвардійська.
 Етнографічний музей с. Тур'я Пасіка,
 вул. Зелена, 38.

*Лемківська садиба-музей
у с. Зарічево Перечинського району*

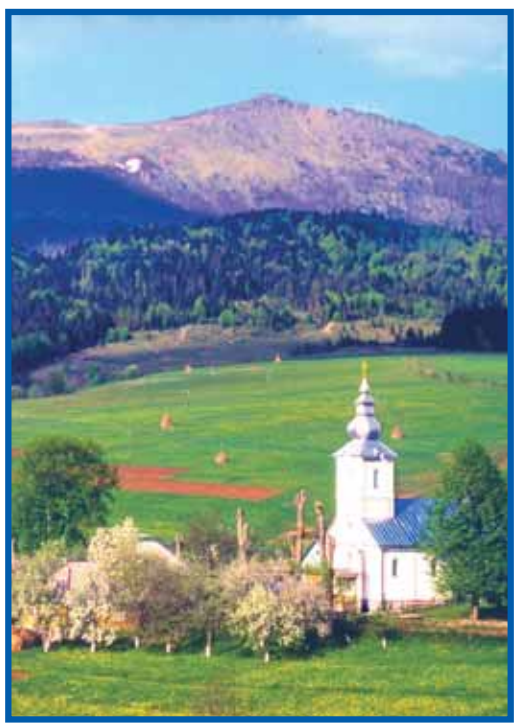
ВОЛОВЕЦЬКИЙ РАЙОН

Історико-краєзнавчий музей, смт Воловець, вул. Фабрична, 1 (ЦРБ).
 Історична музейна кімната, с. Лази, приміщення бібліотеки.
 Художня кімната, с. Нижні Ворота, гімназія-інтернат, вул. Миру, 45.

МІЖГІРСЬКИЙ РАЙОН

Музейна літературна кімната І. Ольбрахта, с. Колочава, ЗОШ І-ІІІ ст.,
 вул. Шевченка, 77, тел.: (03146) 2-82-18.
 Музей хліба при школі, с. Новоселиця, ЗОШ І-ІІ ст., 153.
 Історична музейна кімната, с. Негровець, приміщення школи.
 Музей "Батьківська хата", с. Синевир, ЗОШ І-ІІ ст., 905.
 Музей лісу та сплаву на Чорній Ріці с. Синевир, урочище Чорна Ріка.
 Музей "Сільська хата", с. Сойми, № 122, тел.: (03146) 2-60-94.
 Етнографічний музей, с. Голятино, ЗОШ І-ІІІ ст., 189, тел.: (03146) 2-01-24.
 Літературна музейна кімната ім. В.С. Гренджі-Донського, смт Міжгір'я,
 ЗОШ І-ІІІ ст., вул. Шевченка, 73, тел.: (03146) 2-11-95.

ДУХОВНІСТЬ ЗАКАРПАТТЯ

ДУХОВНЕ ЖИТТЯ ЗАКАРПАТТЯ

Історія духовного життя на Закарпатті така ж непроста і неоднозначна, як і історія Закарпаття в цілому.

Усі релігійні конфесії Закарпаття в різні часи зазнали утиску і намагань їх знищити. Але духовенство разом зі своїми вірниками зберегли віру своїх батьків. І тільки з проголошенням незалежності України було реалізовано найвищі людські цінності, а серед них - свободу віросповідання.

Незважаючи на всі проблеми, що залишились у спадок Україні від радянських часів, у Закарпатті вдається мирно вирішувати міжконфесійні проблеми.

У 2003 р. релігійна мережа області зросла на 60 одиниць. Таким чином, станом на 01.01.2004 р. в області за зареєстрованими статутами діє 1470 релігійних організацій, які належать до 36 конфесій, течій і напрямів. Серед них - 1393 релігійні громади, 43 монастирі, 6 місіонерських товариств, 9 релігійних братств, 4 релігійні центри, 11 управлінь. Підготовка кадрів священнослужителів здійснюється у 4 духовних навчальних закладах. Крім того, в області з різним ступенем активності діє ще 200 релігійних громад, які з тих чи інших причин не зареєстрували своїх статутів.

Найчисельнішою за кількістю громад і віруючих залишається Українська Православна Церква. Її дві єпархії (Мукачівська та Хустська) об'єднують 573 релігійні організації (540 громад, 26 монастирів, 4 релігійні братства, 1 духовний навчальний заклад). Організації обслуговує 486 священнослужителів, діє 360 недільних шкіл, видається 6 релігійних періодичних видань.

На другому місці - Греко-католицька Церква (Мукачівська греко-католицька єпархія), у складі якої - 362 релігійні організації (350 громад, 10 монастирів, 1 релігійне братство, 1 духовний навчальний заклад). Парафії обслуговує 183 священнослужителі, діє 110 недільних шкіл, видаються 2 періодичні релігійні видання.

В Ужгородській богословській академії ім. Теодора Ромжі навчається 113 слухачів.

Римсько-католицькій Церкві (представлена Мукачівською дієцезією РКЦ) підпорядкована 91 релігійна організація (81 громада, 8 монастирів, 1 духовний навчальний заклад). У громадах працює 28 священнослужителів, діє 80 недільних шкіл, видаються 2 періодичні релігійні видання.

Чисельність релігійних організацій Української Православної Церкви Київського патріархату (Закарпатська єпархія УПЦ КП) становить 17 громад. У них працює 16 священнослужителів.

У протестантизмі, представленому в області 20 напрямками, нараховується понад 400 релігійних організацій. Серед них найчисленніша - Закарпатська реформатська Церква - 106 громад.

Обласне об'єднання Християн віри євангельської (п'ятидесятників) об'єднує 44 релігійні організації.

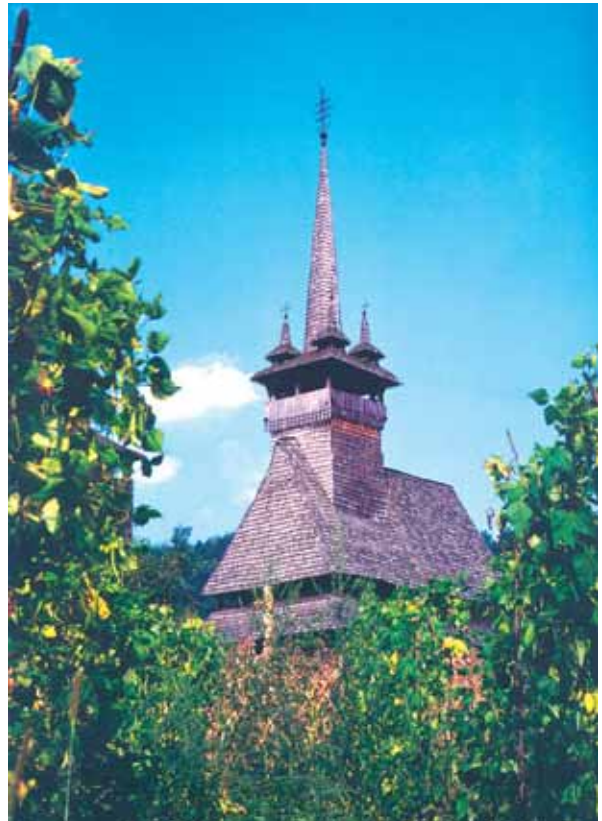
Християнській євангельській церкві Живого Бога підпорядкована 41 релігійна організація.

Кількість релігійних громад Адвентистів сьомого дня нараховує 46, Євангельських християн-баптистів - 66 громад, Свідків Єгови - 53 громади.

Для задоволення духовних потреб у власності релігійних громад перебуває 948 культових споруд; у користуванні - 110; 40 приміщень пристосовано під молитовні, 128 - оренднуються. Упродовж 1992-2003 рр. збудовано 347 культових споруд, будується ще 236 (УПЦ - 102, ГКЦ - 65, протестантськими деномінаціями - 59).

В області діють іудейські релігійні громади, з них 6 - незалежні іудейські релігійні громади, 2 - громади об'єднання іудейських релігійних організацій України, по одній громаді прогресивного іудаїзму та традиційного іудаїзму.

Зареєстровано і діють у Закарпатті релігійні організації східних культів та мусульман. Серед них - релігійна громада товариства свідомості Крішни, релігійний центр Українського об'єднання буддистів школи Карма, а також релігійна громада духовного управління мусульман України.

Псевдоготична мараморського стилю церква Святої Параскеви XVII ст. в с. Олександрівка

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА

МУКАЧІВСЬКА І УЖГОРОДСЬКА ЄПАРХІЯ

89600, м. Мукачево
Єпархіальне управління
тел.: (03131) 2-15-15, 2-14-61
e-mail:
upc@orthodox.mk.uzhgorod.ua
www.orthodox.mk.uzhgorod.ua

Мукачівська єпархія об'єднує зараз 318 громад, яку обслуговують 207 священників. Священників готує Українська богословська академія, створена на базі Інституту ім. А. Волошина Міжрегіональної академії управління персоналом в Ужгороді. На території Мукачівської єпархії знаходиться одинадцять монастирів, близько двохсот недільних шкіл та будується шістдесят чотири нові храми.

Мукачівська єпархія - монастирі

Казанської ікони Божої Матері чоловічий монастир

с. Тишів Воловецького р-ну

Свято-Покровський чоловічий монастир

с. Руське Мукачівського р-ну

Свято-Миколаївський Мукачівський жіночий монастир

м. Мукачево, вул. Північна, 2

Свято-Успенський жіночий монастир

с. Домбоки Мукачівського р-ну

Приборжавський Свято-Серафимівський жіночий монастир

с. Приборжавське Іршавського р-ну

Свято-Кирило-Мефодіївський жіночий монастир

м. Свалява, Закарпатської обл.

Свято-Іоанно-Предтеченський жіночий монастир

с. Дубрівка Іршавського р-ну

Свято-Введенський жіночий монастир

с. Кушниця Іршавського р-ну

ЄПІСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ І УЖГОРОДСЬКИЙ АГАПІТ

Єпископ Агапіт

Єпископ Агапіт (в миру - Бевцик Іван Васильович) народився 6 березня 1965 року в с. Давидівці Чернівецької області. Після закінчення середньої школи вступив до Чернівецького музичного училища, яке закінчив у 1983 році.

У 1985 році зарахований до братії Свято-Духовського чоловічого монастиря Вільнюса. У 1988 році на прохання архімандрита Іонафана (Єлецьких), помісника Києво-Печерської лаври, послушник Свято-Духовського монастиря переведений у цю обитель, де прийняв постриг з іменем Агапіт - на честь преподобного Агапіта Печерського, лікаря-благодійника.

У 1988 році рукопокладений в ієродиякони, а в 1990 році - в ієромонахи. 22 червня 1994 року Указом Предстоятеля Української Православної Церкви Блаженнішого Володимира ігумен Агапіт призначається намісником Свято-Троїцького чоловічого монастиря. У цьому ж році закінчив Київську духовну семінарію, а в 1998 році - Духовну академію, захистивши роботу на тему: "Роль Вселенських і Помісних Соборів у формуванні християнського богослужіння".

У листопаді 1998 року рішенням Священного Синоду Української Православної Церкви архімандрит Агапіт призначений єпископом Хустським і Виноградівським. Хіротонія в єпископи відбулася 22 листопада 1998 року в Трапезному храмі Києво-Печерської лаври. 26 липня призначений єпископом Мукачівським і Ужгородським.

ПРОТОІЄРЕЙ ДИМИТРІЙ СИДОР

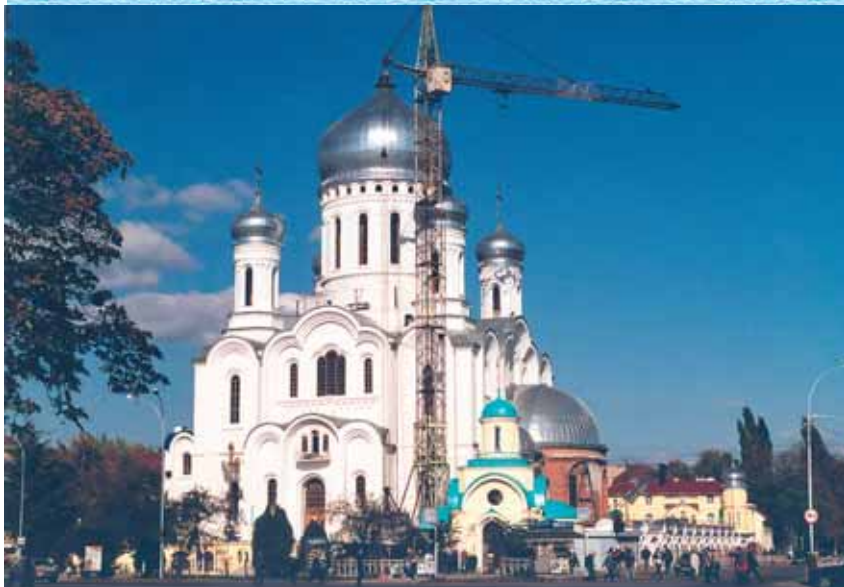
о. Димитрій Сидор

Настоятель та зодчий Храму Христа Спасителя в м. Ужгород.

Народився 29 березня 1955 року в с. Лецовиця Мукачівського району на Закарпатті в сім'ї священика. Навчався в Ужгородському університеті, після служби в армії вступив до Московської Духовної Академії, яку закінчив зі ступенем кандидата богослов'я. З 1982 року - священик м. Перечин, а згодом - благочинний Ужгородського і Перечинського районів та настоятель Христо-Воздвиженської громади. У 1988 р. - депутат райради. У 1992 р. перейшов служити в Ужгород.

У 1992-1993 рр. збудував малу церкву свв. Кирила та Мефодія. Від храма-каплиці назву згодом отримала і головна площа міста. У 1996 році прот. Димитрій заснував газету "Християнська родина" як орган Закарпатського підкарпаторусинського товариства ім. Кирила та Мефодія, ставши її редактором. Був обраний і головою цього товариства. Є членом Спілки журналістів України. У 2002 році обраний депутатом Закарпатської облради від м. Ужгород. Член редколегії газети облради "Новини Закарпаття". Автор "Граматики русинської мови", тримовного словника та академічного перекладу Євангелія на русинську мову. Організував 5-й Світовий Конгрес Русинів в м. Ужгород. Делегат Руського Народного Собору в м. Москві.

А в 1993 році розпочато будівництво двоповерхового Храму Христа Спасителя за задумом і проектом прот. Димитрія. У 1994 році православні перейшли вже служити в нижній (освячений єп. Євфимієм) храм собору в честь Воздвиження Хреста Господня.

Храм Христа Спасителя

В 2003 році гелікоптером встановлено 500-кілограмовий позолочений 8-метровий (освячений єп. Агапітом) Хрест головного куполу собору. Розміри собору: висота 60 м, ширина 45 м, довжина 60 м. Нижній храм, що став діючим з 1994 року, вміщує 1500-2000 віруючих, верхній - до 6 тисяч. Вперше барабан собору діаметром 14 м, сконструйований так, що має дві стінки-циліндри, між якими шириною 1 м є сходи в підкупольний простір головного куполу діаметром 14 м і висотою 14,5 м. У Храмі і біля собору на свято Пасхи збирається понад 30 тисяч віруючих. Щонедільно на літургіях (ранній і пізній) - моляться близько 2000 віруючих.

Щорічно на Йордан, 19 січня, виходять на річку Уж освящати воду близько 8000 віруючих.

При Храмі Христа Спасителя є благодійний центр, функціонує трапезна (на 120 місць) для дітей-сиріт та соціально незахищених, бібліотека, приходська школа, музична студія "Лада", які освятив Предстоятель УПЦ Блаженніший Володимир.

88005, м. Ужгород,
пл. Кирила та Мефодія, 7,
тел.: (0312) 61-75-24
факс: (0312) 22-97-27
e-mail: sobor1@tn.uz.ua
www. karpatorusyns.org

ІСТОРІЯ МУКАЧІВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Християнство в Закарпатті виникло, напевно, ще в римські часи, у перші століття н. е. Серед колоністів, які сюди прийшли, були, певно, і християни. Відомо, що на Першому Вселенському Соборі (325 рік) був присутній єпископ Дакії, а Мараморош (старовинна область теперішнього Закарпаття) межувала з Дакією і навіть входила до неї.

Але особливо православ'я розповсюдилось після 863 року - завдяки проповідницькій діяльності Кирила та Мефодія в сусідніх Моравії та Панонії. У 80-90-ті роки IX століття учні святих братів були вигнані з Моравії, багато з них залишилося в Закарпатті. Тому вважається, що християнство в Закарпатті заснували учні Кирила та Мефодія.

Православні монастирі в Закарпатті виникли в XI столітті. Один з них - Угольський - став згодом кафедрою Марамороських православних єпископів і мав навіть власну типографію.

За деякими даними, Мукачівський монастир заснували монахи Києво-Печерської лаври, вони прибули сюди з дочкою Ярослава Мудрого Анастасією, яка одружилася з угорським князем.

Монастир на Чернечій горі відіграв велику роль у культурному і духовному житті краю, в розвитку національної свідомості народу. Протягом століть тут готували майбутніх єпископів та священників, тут була розміщена і перша резиденція мукачівських єпископів.

У XII столітті угорські магнати почали поступово захоплювати закарпатські землі. Після смерті Карла-Роберта (1340 р.) Ужгородська домінія переходить у володіння католика Філіпа Другета. Для Православної Церкви настали важкі часи, оскільки вона втрачала свої права. Спроби латинізації краю були невдалими, бо населення твердо стояло на православ'ї. Але було введено Ужгородську унію. 24 квітня 1646 року в костьолі Ужгородського замку 63 священники у присутності Ягерського католицького єпископа підписали договір про унію, віднині всі мукачівські єпископи затверджувались римською курією.

Незважаючи на те, що угоду підписали 63 із 690 священників Мукачівської єпархії, Габсбурги разом з католицькою ієрархією стали масово насаджати уніатство серед населення. Проте боротьба за збереження православ'я продовжувалась майже сто років, останній православний єпископ Досифей був замучений у Хустському замку в 1735 році. Фактично Православна Церква була загнана в підпілля.

Тільки у XX ст. виникає рух за відновлення прадідівської віри. Австро-угорська влада всіляко перешкоджала цьому процесу, почались переслідування, порушувалися судові справи. Так, у 1903-1904 роках виник перший Марамороський-Сигітський процес, на якому семеро православних проповідників було засуджено до різних строків ув'язнення. У другій половині 1913 року вже 32 особи було заарештовано за протистояння унії, але народ виявив стійкість у боротьбі за свободу совісті та права.

Після закінчення Першої світової війни Закарпаття ввійшло до складу Чехословаччини на правах автономії. Її Конституція проголошувала свободу віросповідання. У 1920 році Чехословаччини визнала Закарпатську Православну Церкву під юрисдикцією Сербської Православної Церкви і в Закарпаття був призначений єпископ Досифей. 2 серпня 1931 року єпископ Йосип Битольський, який мав уже титул Екзарха Карпатської Русі, відновив історичну Мукачівську кафедру. У цьому ж році Сербська Церква отримала право призначати на постійне служіння правлячого архієрея з титулом Мукачівсько-Пряшівський, ним став єпископ Дамаскін.

У 1944 році, після звільнення Закарпаття Радянською армією від фашизму, Мукачівська єпархія перейшла під юрисдикцію Московського Патріархату.

У 1994 році рішенням Священного Синоду Української Православної Церкви на Закарпатті створена ще одна єпархія - Хустська.

Дерев'яна церква Покрова бойківського типу у с. Кострині Великоберезнянського району, збудована 1761 р.

ГРЕКО- КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА

МУКАЧІВСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЄПАРХІЯ

УПРАВЛІННЯ МУКАЧІВСЬКОЇ ГРЕКО- КАТОЛИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ

88017, м. Ужгород,
вул. Закарпатська, 18,
тел.: (031 22) 4-39-66
факс: (0312) 61-22-26
eparchyg@mail.uzhgorod.ua

*Дерев'яна церква
Св. Архистратига Михаїла,
XVIII ст. (с. Крайникове,
Хустський деканат)*

Початки християнства на нинішній території Закарпаття сягають до Кирило-Мефодіївських часів (друга половина IX ст.), хоча яких-небудь переконливих даних про ці історичні події немає. Наші предки прийняли християнство візантійського обряду ще до розділення Церкви у 1054 р. Повне усвідомлення розколу у нашому краї сталося набагато пізніше, при цьому завжди існувало бажання відновити повну єдність Церкви. Це й відбулося 24 квітня 1646 року в каплиці Ужгородського замку, де під проводом Партенія Петровича, який згодом став Мукачівським єпископом, 63 священники засвідчили єдність з Вселенською Церквою.

Осередком Мукачівської єпархії протягом багатьох століть був Мукачівський монастир на Чернечій горі. Згадки про перших єпископів, які проживали в цьому монастирі, датуються XV ст. (Грамота угорського короля Матяша Гуняді з 1458 року). 19 вересня 1771 року Папа Климент XIV буллою "Eximia Regalium Principium" канонічно створив Мукачівську єпархію. До знаменних подій цього історичного періоду потрібно віднести також те, що замість назви Унійна Церква, на прохання єпископів Віденського синоду (1773 р.), була запроваджена назва "Греко-католицька Церква". Наприкінці XVIII ст. сталося і переміщення осередку єпархії з м. Мукачєво до м. Ужгород.

Канонічне створення Мукачівської єпархії сприяло розвитку релігійно-культурного життя не тільки нашого краю, а й навколишніх країн. Вона стала колыскою, з якої утворились нові єпархії: Крижавецька (1777 р.), Пряшівська (1818 р.), Гайдудорогська (1912 р.). Тим часом за океан почали дедалі більше емігрувати вихідці з Мукачівської єпархії. Апостольська Столиця створила для них в Сполучених

*Ужгородський
Хрестовоздвиженський
кафедральний собор*

*Чудотворна ікона Матері Божої
1453 р. з Константинополя,
подарована в 1926 р.
Папою Римським Пієм XI*

Єпископ Іоанн Семедій

Штатах Америки візантійську митрополію в Піттсбурзі (1969 р.) з підлеглими їй єпархіями - Пасейською (1963 р.), Пармською (1969 р.) та Ван-Нуйською (1981 р.).

Важким був для єпархії період переслідування з боку комуністичної влади у 1949-1989 рр., основна мета якого - знищення релігійної свідомості населення у підніжжі Карпат. Мукачівська греко-католицька єпархія, незважаючи на жорстокі переслідування, продовжувала діяти підпільно завдяки добре організованій праці священників і вірників, поки їй не було легалізовано 20 листопада 1989 року.

Невмирущим зразком героїчної вірності в цей період була мученицька смерть єпископа Теодора Ромжі, який став символом опору здійснення планів ліквідації Греко-католицької Церкви та багатьох мучеників-сповідників з лав духовенства та мирян.

Під час підпілля єпархією керував Капітулярний вікарій Микола Мурані (до 1979 р.), а після його смерті уся відповідальність за підпільну Мукачівську

єпархію зі своїми труднощами і проблемами лягла на плечі підпільно висвяченого 24 серпня 1978 року єпископа Іоанна Семедія, який керував єпархією і після її легалізації у 1989 р. 12 листопада 2002 року Вселенський Архієрей Іоанн Павло II призначив Апостольським Адміністратором Мукачівської єпархії Його Преосвященство Кир Мілана Шашіка СМ.

ПРЕОСВЯЩЕННИЙ ВЛАДИКА МІЛАН ШАШІК СМ

Його Преосвященство Мілан Шашік народився 17 вересня 1952 року в Лехоті (Словаччина). Після закінчення початкової та середньої школи у 1971-1976 рр. був слухачем курсів філософії і теології при Вищій семінарії в Братиславі.

31 липня 1971 року вступив до Місійної Конгрегації Отців Лазаристів. 27 вересня 1973 року склав вічні обіти. У Конгрегації займав різні відповідальні посади.

6 червня 1976 року був рукопокладений в сан священника. Після висвячення виконував різну душпастирську працю, спочатку був капланом, потім - парохом. За дозволом Святого Престолу Його Преосвященство Мілан Шашік служив у двох обрядах: візантійському і латинському.

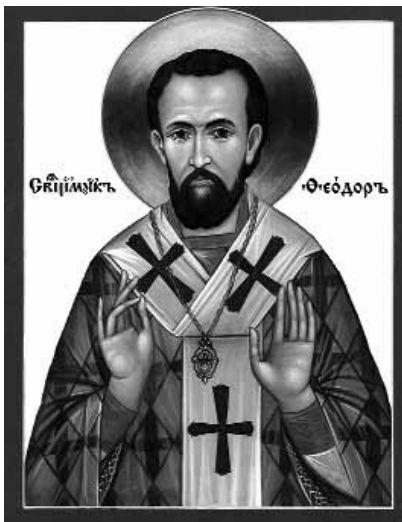
З 1990 р. по 1992 р. навчався в Папському Інституті Духовності "Teresianum" в Римі, де отримав ступінь Ліценціата.

З 5 жовтня 1992 року по 7 липня 1998 року працював в Апостольській Нунціатурі в Україні. Згодом упродовж одного року був директором Новіціату в Конгрегації у Словаччині. У серпні 2000 року повернувся в Україну і став парохом в смт Перечин на Закарпатті.

Крім рідної словацької мови, володіє ще українською, італійською, чеською, російською та польською мовами.

12 листопада 2002 року іменованій Апостольським Адміністратором Мукачівської єпархії. Архієрейську хіротонію отримав з рук Святійшого Отця Івана Павла II 6 січня 2003 року в Римі в базиліці св. Петра.

БЛАЖЕННИЙ СВЯЩЕНОМУЧЕНИК ТЕОДОР РОМЖА, ЄПИСКОП МУКАЧІВСЬКИЙ

Народився 14 квітня 1911 року в с. Великий Бичків на Закарпатті у бідній, але глибоко релігійній сім'ї. Був дев'ятою дитиною Павла Ромжі та Марії Семак.

Початкову освіту отримав у Великобичківській народній школі, згодом навчався у Хустській гімназії (1922-1930 рр.).

Наприкінці жовтня 1930 року прибув на навчання до Риму в колегію Германікум-Гунгарікум, але восени 1934 р. перейшов у колегію Руссікум. Свої філософсько-богословські знання Теодор отримав у Папському Григоріянському Університеті.

25 грудня 1935 року отримав дияконські свячення, а 25 грудня 1936 року в церкві св. Антонія російський католицький єпископ Олександр (Євреїнов) рукопоکлав його у сан священника. Отримавши ліцензіат у червні 1937 року, о. Теодор повернувся додому.

Душпастирська діяльність о. Теодора розпочалася 10 березня 1938 року, коли він дістав від єпископа призначення на обслуговування вірників сіл Нижній Бистрий та Березове. Його діяльність не була легкою. Наприкінці літа 1939 року єпископ Олександр Стойка направляє о. Теодора в Ужгородську богословську семінарію для виконання функцій отця-духівника та викладача філософії. Про його діяльність в семінарії збереглися хороші спогади.

У вересні 1944 року Апостольський Престол призначив Теодора на єпископський трон. Єпископська хіротонія відбулася в Ужгородському катедральному соборі 24 вересня 1944 року.

Єпископське служіння преосвященного Теодора було коротким, але кожна хвилина архіпастирської діяльності була насичена любов'ю до Христа, до Його Церкви та піклуванням про те, щоб у вірниках і священниках єпархії підтримати той бадьорий і безстрашний дух вірності Католицькій Церкві. У чому був секрет його сили? На це дає нам відповідь його гасло, яке знаходиться на пам'ятній іконі в честь його єпископської хіротонії: "Возлюблю Тя, Господи, кріпосте моя. Господь - утвердження моє, і приближище моє" (Пс.17,2; Літ. Іоанна Золотоустого). Ісус був тим, кого він полюбив понад усе. Він був кріпостю його волі у боротьбі з безбожниками, твердиною, яка дала вірі непохитну основу, та прихистком у важкі хвилини земного мандрування до Вічного Життя.

Керівники безбожної влади, спостерігаючи непохитність владики, вирішили знищити його фізично. Вранці 27 жовтня 1947 року НКВС організував на нього замах поблизу с. Іванівці, у результаті якого преосвященного Теодора й осіб, які його супроводжували, було важко поранено. Але завдяки Божому провидінню їх терміново доставлено в мукачівську лікарню. Кров мученика скропила землю Закарпаття, щоб "дерево Церкви", яке росте на ній, принесло плоди. П'ять днів провів владика у лікарні в терпіннях і болях, але з його уст не можна було почути нарікання, а лише слова: *"Терпіти і проливати кров за Христа, за віру, за Католицьку Церкву - це велика ласка, велика честь"*.

1 листопада 1947 року після півночі серце Теодора, внаслідок отруєння, зробило останній удар, проголошуючи: *"Вмерти за Христа - це вічно жити"*.

Похорон владики Теодора відбувся у вівторок, 4 листопада. Свого архієрея ховала осиротіла Мукачівська єпархія, в глибокому смутку співаючи слова "Блаженств".

27 червня 2001 року у м. Львові Святійший Отець Іоанн Павло II під час Божественної Літургії проголосив священномученика Теодора блаженим. День пошанування пам'яті священномученика Теодора (Ромжі) - 1 листопада.

28 червня 2003 року святі мощі Блаженного Теодора були врочи́сто перенесені і покладені в Ужгородському катедральному соборі.

УЖГОРОДСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА БОГОСЛОВСЬКА АКАДЕМІЯ ім. БЛАЖЕННОГО ТЕОДОРА РОМЖИ

ЛОВСКА
Тарас

Народився 18 жовтня 1966 року в с. Дротинці Виноградівського району. Середню освіту здобув у Виноградіві, а бакалаврат з теології - у Папському Університеті Урбаніяна в Римі (Італія, 1994 р.).

У квітні 1994 року висвячений на священника владикою Іоанном Семедієм у катедральному соборі в м. Ужгород. Продовжував теологічні навчання у Папському Східному Інституті в Римі, де у 1997 р. здобув ліцензіат з церковного права Східної Церкви. З 2000 р. був парохом у м. Виноградіві.

1 лютого 2003 року призначений ректором Ужгородської духовної академії. З 27 вересня 2003 року - протосинкел Мукачівської греко-католицької єпархії.

*Ужгородський р-н,
с. Минай,
вул. Патруся
Карпатського, 2-а,
тел.: (0312) 66-40-90,
факс: 66-50-75
seminary@mgce.uzhgorod.ua*

Започаткування цього вагомого для Греко-католицької Церкви духовного закладу нашого краю сягає часів єпископа Михайла Мануїла Ольшавського, який у 1744 р. заснував у м. Мукачево богословську школу. З 1775 р. школа продовжує свою діяльність в стінах Ужгородського замку, який цесарева Марія Терезія подарувала Мукачівському єпископу Андрію Бачинському.

Перенесена з Мукачева в Ужгород богословська школа єпископа Ольшавського була перетворена владикою Бачинським в духовну семінарію з чотирирічним терміном навчання, що носила назву ім. Трьох Святителів. У 1941 р. семінарія отримала статус академії. З 1949 р., в час ліквідації Мукачівської греко-католицької єпархії, академію закрили. Але із закриттям владою богословської академії не закрилися серця хлопців, які чули поклик Христа-Вчителя: "Ходіть за мною". Тому намагалися знаходити вихід зі скрутного становища, яке ставило бар'єр їхньому вихованню та навчанню згідно з нормами. Вихід був один - підпільна семінарія, виховання та навчання протягом років у хатах. У підпіллі з 1956 р. до 1991 р. було підготовлено і висвячено 53 священники.

Та релігійна свобода, повернена у 1989 р., дала можливість відновити діяльність богословської академії. Вона почала діяти в м. Мукачево під керівництвом ректора - владика Йосифа Головача. Для покращення умов виховання семінаристів керівництво Мукачівської єпархії шукало можливості для побудови нової богословської академії (оскільки старе приміщення - замок - перебуває у державній власності).

Отримавши у 1992 р. територію під будівництво при в'їзді в с. Минай, що біля Ужгорода, 28 червня того ж року був посвячений наріжний камінь будови академії.

1992-1993 навчальний рік хлопці розпочали вже в Ужгороді, але ще не в новобудові, а лише у вагончиках, які були розміщені на території майбутньої академії. Та ні літня спека, ані зимовий холод не перешкоджали семінаристам прикладати зусилля, щоб стати священниками, апостолами Христа.

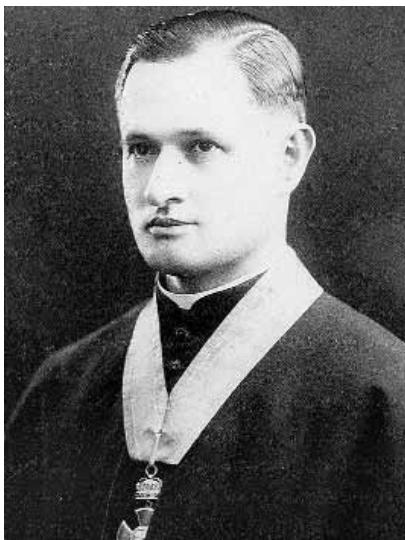
Через брак фінансів будівництво було призупинено до 2003 р., коли владика Мілан Шашік СМ призначив нового ректора, о. Тараса Ловска. Під його керівництвом роботи з будівництва відновлено у червні 2003 року, а вже у жовтні новий навчальний рік розпочали 113 семінаристів.

СВЯЩЕНИКИ, СВЯЩЕННОМУЧЕНИКИ, МУЧЕНИКИ, ІСПОВІДНИКИ МУКАЧІВСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЄПАРХІЇ

За радянської влади з 1945 р. по 1952 р. було заарештовано і вивезено в табори 127 греко-католицьких священників, з них четверо - розстріляно (Демяновича Петра та Фенцика Степана - в Ужгородській тюрмі, Дулишковича Віктора - у Караганді, Чейпеша Івана - у Воркуті), 20 священників померло в таборах і тюрмах. Нині ведеться підготовка до беатифікації (проголошення Блаженними) єпископів Олександра Хіри, Петра Ороса, ієромонаха Йосипа Завадяка та інших.

ЄПИСКОП ХІРА ОЛЕКСАНДР

Викладач духовної семінарії, радник єпископської Консисторії, папський капелан, канонік, папський прелат і таємно висвячений єпископ.

Народився 17 січня 1897 року в багатодітній сім'ї сільського греко-католицького священника Корнелія Хіри у с. Вільхівці Тячівського району. Закінчив Мараморош-Сигетську католицьку семінарію. Як відмінник, був направлений на навчання до Будапештського католицького інституту (теологічний факультет) ім. Петра Позманья. Після його закінчення 19 грудня 1920 року був возведений у духовний сан і рукопокладений на священника єпископом Мукачівської греко-католицької єпархії Антоном Паппом.

10 лютого 1949 року заарештований і був засуджений на 25 років. Звільнений у вересні 1956 року. Повторно засуджений в 1957 році із заборобою проживати в Україні і висланий в Караганду. Але, щоразу приїжджаючи на Закарпаття, владика Олександр підпільно висвятив 35 священників і трьох єпископів. Перебуваючи на засланні, Олександр Хіра продовжував свою душпастирську діяльність. Люди приходили з далеких місць, долаючи сотні кіло-

метрів, щоб дістати святе Причастя та благословення владика.

До кінця своїх днів єпископу не дозволяли повернутися на Батьківщину. 23 травня 1983 року перестало битися полум'яне серце одного із вірних синів нашої Церкви - єпископа Олександра Хіри. Помер владика на засланні (м. Караганда) в колі вірників обох католицьких обрядів, у пам'яті яких залишився як свята людина.

ЄПИСКОП ОРОС ПЕТРО

Народився 14 липня 1917 року в с. Бірі (Угорщина) у сім'ї греко-католицького священника Івана Ороса.

У 1937 році вступив до Ужгородської духовної семінарії. 28 червня 1942 року отримав ієрейські свячення з рук владика Олександра Стойки. А в 1944 році був таємно висвячений на єпископа Теодором Ромжею.

У другій половині 1948 р. місцеві органи влади вдалися до різних методів впливу, щоб схилити о. Петра на перехід до російського православ'я. Йому, як і всім іншим священникам, які не поступилися своїми переконаннями, заборонили виконувати душпастирську роботу. Отець Петро залишився вірним своєму покликанню. 27 серпня 1953 року єпископ Петро Орос по дорозі для виконання душпастирських обов'язків був заарештований та злочинно вбитий.

Мученицька смерть о. Петра була короною його повного чеснот і святості життя, нагородою за віддану душпастирську роботу.

Перезаховорено мощі слуги Божого 28 серпня 1992 року в селі Білки Іршавського району.

ЄПИСКОП МАРГІТИЧ ІВАН

Народився 4 лютого 1921 року у с. Велика Чингава (нині с. Боржавське) Виноградівського району в сім'ї хлібороба Антона Маргітича.

У 1946 р. закінчив Ужгородську духовну академію, а 18 серпня був висвячений на священника. Він ревно виконував священницькі обов'язки в Успенському храмі м. Рахів. Після багатьох невдалих спроб примусити зрадити свою віру 5 березня 1951 року о. Івана було заарештовано та відправлено в табори Гулагу в м. Омськ. Там він перебував до 6 вересня 1955 року. Отець Іван був звільнений і повернувся на Батьківщину. Генеральна прокуратура реабілітувала його в січні 1992 року.

Отець Іван Маргітич, виконуючи пастирську роботу в підпіллі, завжди підтримував зв'язки зі священниками і єпископами Мукачівської, Львівської та Івано-Франківської єпархій. У 80-х роках брав активну участь у боротьбі за легалізацію і реабілітацію Греко-католицької Церкви як член комітету її захисту. У 1987 році був учасником першої делегації УГКЦ (м. Москва).

10 травня 1987 року у Львові єпископ Івано-Франківської єпархії Софрон Дмитерко уділив йому архієрейську хіротонію. Після легалізації Греко-католицької Церкви в 1989 році, владика Іван Маргітич як єпископ-помічник брав активну участь у відродженні греко-католицьких громад і парафій Мукачівської єпархії. Помер владика Іван 7 вересня 2003 року при освяченні нового престолу у селі Пилипець Міжгірського району.

МУКАЧІВСЬКА ЄПАРХІЯ СЬОГОДНІ

Незважаючи на гоніння та репресії, Греко-католицька Церква Закарпаття вистояла і з 1988 р. стала на шлях відродження.

Греко-католицька Церква на Закарпатті налічує 350 громад, має понад 320 тис. вірників, у її власності - 152 культові споруди. Спільно з римо-католиками відправляються Служби в 20 храмах, з православними - у 19 храмах. За роки легалізації збудовано 48 нових храмів і будується ще 65.

На території Закарпаття знаходяться 5 чоловічих (20 монахів) та 5 жіночих монастирів.

В єпархії є 183 єпархіяльних священники. Священиків для єпархії готує Ужгородська греко-католицька богословська академія ім. Блаженного Теодора Ромжі. 22 студенти академії навчаються за кордоном. У селі Карачин діє греко-католицький ліцей, де навчаються 33 учні. При Мукачівській греко-католицькій єпархії діють три добродійні організації.

*Церква Св. арх. Михайла, 1798 р.
(монастир ЧСВВ, 1773 р.,
Імстичево, Іршавський район)*

*Монастир отців Василіан, XVIII ст.
(с. Малий Березний, Великоберезнянський район)*

РИМСЬКО- КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА

МУКАЧІВСЬКА ДІЄЦЕЗІЯ

*Покровитель
Мукачівської дієцезії
Святий Мартин з Туру
(Мукачівський
кафедральний собор)*

За рішенням Святого престолу 14 серпня 1993 року була створена Римсько-католицька Апостольська Адміністрація Закарпаття. З 1995 року Закарпатська Римсько-католицька Церква керується Апостолом Майнеком. В березні 2002 року було утворено Мукачівську дієцезію.

Структура Мукачівської дієцезії:

- Берегівський архідеканат -
Мукачівський деканат,
Берегівський деканат;
- Архідеканат Верхньо-тисянського краю -
Хустський деканат,
Сігетський деканат,
Угочанський деканат;
- Ужгородський архідеканат -
Верхньоужанський деканат,
Нижньоужанський деканат;

Нині Римсько-католицька Церква нараховує двадцять три заповнені парафії, в побічному обслуговуванні є 26 парафій, загальна кількість віруючих близько 70 тисяч осіб.

Під опікою церкви знаходяться п'ять дитячих садочків, три дитячі будинки.

Римсько-католицька церква видає дві газети: україномовну "Світло" та угорськомовну "UJ NAJTAS".

ЄПИСКОП-ОРДИНАРІЙ АНТАЛ МАЙНЕК

*Преосвященний владика
Антал МАЙНЕК OFM*

*Мукачівська дієцезія:
м. Мукачево, вул. Миру, 15,
тел./факс: (03131) 5-46-70
antal@rowkat.uzhorod.ua*

Народився 18 листопада 1951 року в м. Будапешт. Закінчив державну гімназію в м. Сент-Ендре, Будапештський університет, отримавши диплом інженера з електроніки. У 1977 році вступив до ордена Святого Франциска 48:9 OFM. Тут він здобув теологічну освіту, закінчивши Теологічний Інститут в Естергомі (Будапешт) і паралельно - інженерно-педагогічну освіту.

17 квітня 1982 року в м. Будапешт його висвятили священником. З 1982 р. по 1989 р. викладав комп'ютерну електротехніку та фізику у Францисканській гімназії в місті Сент-Ендре.

У 1989 році разом з двома братами по ордену прибув у місію до римсько-католицьких угорськомовних вірників у Радянське Закарпаття, де обслуговував вірників Хустського і Тячівського районів у п'ятьох церковних громадах.

Єпископом висвятили 6 січня 1996 року в Римі. Апостольським Адміністратором Закарпаття призначили 7 жовтня 1997 року.

20 грудня 2000 року з нагоди 2000-ліття Різдва Христового Закарпатська обласна державна адміністрація нагородила єпископа Майнека Антала Почесною грамотою за багаторічну працю для гармонізації державно-церковних і міжконфесійних стосунків та за вагомий особистий внесок у відродження духовного життя області, активну просвітницьку і благодійну діяльність.

27 березня 2002 року Святійший Отець Іван Павло II призначив Приосвященство Владика Антала Майнека, апостольського Адміністратора Закарпаття, першим єпископом Мукачева для римо-католиків.

СПІЛЬНОТА STABAT MATER MARIA

отець Буркгард Ногга і отець Йозеф Трунк

Паводки 1998-1999 років принесли великі злидні у карпатські регіони, після чого дана спільнота разом із працівниками у Німеччині за власні кошти організувала понад 40 вантажних автомобілів.

На Святий Вечір (24.12.2001 р.) разом із відкриттям каплиці у будинку відбулося відкриття будинку віри Св. Йосифа у Шенборні, де регулярно відбуваються зустрічі, конференції, навчання, проводяться Служби Божі зцілення, які проходять щосередини і на які люди приходять з далеких околиць з власними бідами та проханнями тілесного та душевного здоров'я, за допомогою через молитву священників та сестер.

У Німеччині спільноту підтримує духовний міжнародний центр зустрічей, де зустрічаються та духовно збагачуються люди зі Сходу та Заходу. У цьому будинку накладом 16 000 видається німецькомовний журнал "leben" (життя), який поруч із духовними темами регулярно повідомляє про плани спільноти і розсилає їх майже у всі країни Європи, на всі континенти.

На стадії будівництва знаходиться маленька церква для ромів у Павшині, яка містить і соціальний центр. У с. Синяк поряд із новою церквою зароджується будинок для духовних зустрічей та духовного навчання.

У жовтні 2003 року у Шенборні розпочав свою роботу будинок Матері Терези: поліклініка з сімейним лікарем, аптекою, мануальною терапією та стоматологічним кабінетом. Тут безкоштовно обслуговуються пацієнти.

На території колишньої казарми у Павшино йде робота над будинком для людей похилого віку, які потребують догляду. На цій території у лютому 2004 року була освячена маленька церква. Німецький опікун церкви, важко хворий на рак, пообіцяв Матері Божій побудувати церкву у випадку, якщо він вилікується. Він справді зцілювся і реалізував свою обіцянку у Павшино. Нині у церкві проводяться греко-католицькі Служби Божі. Поряд із церквою росте і пасторальний центр, де церковні організації та вірники знаходили б місце, щоб поглибитися у вірі і працювати для відбудови здорового та гідного людини українського суспільства.

89670, Мукачівський р-н,
с. Шенборн, вул. Нова, 18,
тел.: (03131) 5-45-90
факс: (03131) 5-49-89
burkhard@stabatmater.mk.uzhgorod.ua

Віруючі разом зі своїми священниками ідуть спільним шляхом. В Україну з Німеччини прийшли два римо-католицькі священники отець Буркгард і отець Йозеф, які знаходяться в якості помічників Мукачівської римо-католицької дієцезії. Stabat Mater Maria у перекладі з латинської означає "Мати Ісуса, що стоїть під Хрестом". Члени цієї спільноти стоять поруч із Марією під Хрестом Ісуса у наші часи, у конкретних потребах людей сьогодення.

Разом із священниками прийшли і сестри - спочатку у Шенборн, потім у Синяк та Павшино.

Спільноту відбудовані зруйновані у комуністичні часи церкви у с. Синяк, відремонтовані церкви у Шенборні та Павшині, а також церкви у Паланку та Підгороді, що дуже постраждали від паводку 1998 року.

Марія, що стоїть під Хрестом

ІСТОРІЯ РИМСЬКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ НА ЗАКАРПАТТІ

Закарпаття як частина історичної Угорщини належало до її церковних установ. У 1009 році була заснована Трансільванська дієцезія, в яку аж до початку XV ст. входило і Закарпаття. З 1346 р. воно стає частиною Єгерської дієцезії.

У 1804 році було засновано самостійну Сату-Марську католицьку дієцезію, до якої у 1920 році приєднали Закарпаття з підписанням Тріанонського Декрету Миру, внаслідок зміни кордонів відбувся поділ дієцезії. Єпископ Бороміссо Тібор заснував Ужгородську Апостольську Адміністрацію і навіть наперекір кордонам дуже вміло керував закарпатською територією. У 1938-1942 рр. часта зміна кордонів вплинула і на Закарпатську Католицьку церкву, аж поки у 1942 році Закарпаття знову було приєднано до Сату-Марської дієцезії.

З 1944 року Католицькою церквою у Закарпатті керують єпископські вікарії. За радянських часів багато католицьких храмів закрили, націоналізували та використовували у різних цілях - як музей, склад. Багатьох священників забирали у концентраційні табори, їх засуджували як зрадників Батьківщини та бунтівників. Вірників обслуговували кілька вцілілих священників. При цьому вони часто долали великі відстані. Дозволялося тільки проведення богослужінь та похоронів. Найбільше карали отців за навчання дітей. Але наперекір всьому священники та миряни підпільно проводили навчання молоді. Набирати богословів було також заборонено. Так, у 1989 році все Закарпаття обслуговували лише вісім священників похилого віку та один францисканський духівник, який приїхав сюди у 1987 році після року праці в Латвії.

Костьол Святого Стефана короля у м. Тячів

Позитивні зміни в житті Закарпатської Римсько-католицької Церкви сталися навесні 1989 року, коли на Закарпаття приїхав кардинал Пашкаї Ласло, естергомський архієпископ. Після візиту архієпископа керівники Радянського Союзу дозволили, щоб на території Закарпаття проводили пастирську діяльність священники з Угорщини. Ще влітку того ж року з Угорщини прибули три францисканські монахи, а також один домінікан та один єзуїт. 1 листопада 1990 року, щоб обслуговувати слов'яномовних вірників, на Закарпаття прибули монахи з Чехословаччини.

Великою радістю для закарпатських католиків латинського обряду стало висвячення у священники 26 червня 1993 року - після 46 років перерви - закарпатського юнака.

За рішенням Святого Престолу 14 серпня 1993 року була утворена Римсько-Католицька Апостольська Адміністрація Закарпаття. Першим апостольським адміністратором Закарпаття став архієпископ Антоніо Франко - Апостольський Нунцій в Україні. 9 грудня 1995 року Папа Іван Павло II призначив єпископом-помічником Закарпатської Апостольської Адміністрації керівника виноградівської францисканської місії - Антала Майнека. 6 січня 1996 року Папа Іван Павло II в Римі урочисто висвятив Антала Майнека єпископом. 7 жовтня 1997 року Святійший Отець призначив Антала Майнека ординарієм Римсько-Католицької Апостольської Адміністрації Закарпаття. Церковне життя розвивалося все швидше. З 1998 року щороку в Мукачівському кафедральному соборі відбувається висвячення священників. Проводиться багато освячень нових костьолів, зростає число вірників. Серед них працює десять священників, а також три монахи, які є уродженцями Закарпаття. У пастирській роботі їм допомагають монахи та священники, які прибули з центральної України, Угорщини, Словаччини, Румунії, Німеччини. У різних семінаріях навчається 10 закарпатських юнаків.

Однією з найвизначніших подій для Церкви було створення на території Апостольської Адміністрації Закарпаття Святійшим Отцем Іваном Павлом II Мукачівської дієцезії. Водночас Його Святість призначила Антала Майнека, Апостольського Адміністратора Закарпаття, першим римсько-католицьким єпископом Мукачева. Урочиста інтронізація відбулася 27 вересня 2002 року у кафедральному соборі Святого Мартина з Туру в місті Мукачево.

Костьол Зіслання Святого Духа у с. Четово

СПІЛЬНОТА СТАВАТ МАТЕР MARIA

НОГА Буркгард Улріх

Народився 5 жовтня 1953 року у Фрайбурзі (Німеччина).

У 1972 р. отримав освіту менеджера. Навчався теології в центрі Фоколаре у Цюриху, Фрайбурзі та Італії.

З 1976 р. до 1978 р. - секретар єпископа у Аугсбурзі (Німеччина).

Започаткував інтернаціональний журнал "leben" (життя), Товариство "Friedenszeichen" (Символ Миру),

інтернаціональний центр зустрічі у Бад Герренальбі (Німеччина).

14 липня 1992 року висвячений на диякона у Рожняві (Словаччина).

25 березня 1996 року - священниче освячення у Рожняві (Словаччина).

26 березня 1996 року - місіонер в Україні.

15 вересня 2000 року - церковне визнання спільноти Stabat Mater Maria.

24 грудня 2001 року - завершення робіт щодо центру Stabat Mater Maria у Шенборні.

КАФЕДРАЛЬНИЙ СОБОР СВЯТОГО МАРТИНА З ТУРУ

Місто Мукачєво, розділене річкою Латориця на дві частини, є центром Мукачівської дієцезії Римсько-католицької церкви.

Римсько-католицька церква в Мукачєві зведена ще у XIV столітті в честь Святого Мартина. Церква, ймовірно, була вже й тоді, коли у 1376 р. королева Єлизавета, в написаному у Берегові листі, дозволила викарбувати на мукачівській печатці зображення Святого Мартина. Королева Єлизавета часто молилася тут.

Папська десятина 1333 року зараховує місцеву парафію до визначних. Папська десятина 1334 року згадує мукачівського священника Іштвана. У 70-х роках XIV століття за часів королеви Єлизавети церкву перебудували, а за Гуньодів відреставрували.

За часів реформації багато громадян Мукачєва прийняли нову віру і заволоділи церквою. У 1567 р., під час битви між військами імператора Мікши та Сапоая, разом з містом згоріла і церква. У 1657 р. церкву разом з містом спалили поляки. Для її відбудови надала допомогу Жужанна Лорантфі. У 1660 р. Софія Баторі повернула католикам церкву, парафію та школу. Але в 1682 р. Імре Текелі, після одруження з Ілоною Зріні, за переказами, привіз реформатського пастора назад до міста у власній кареті, поділив церковне майно між католиками та реформатами. Лише в 1705 р. на сеченських станових зборах було винесено остаточне рішення: церква належить католикам. У 1686 р., поки Ілона Зріні захищала Мукачівський замок, полководець кесарського війська Капрара спалив церкву і місто. У 1800 р. граф Ервін Шенборн збудував у церкві вівтар. Вівтарний образ, що зображує на коні Святого Мартина, який віддає половину свого плаща жебраку (пізніше, у сні, Мартин дізнається, що насправді то був не жебрак, а Христос), був виготовлений завдяки підтримці графа. Картина була намальована у Відні.

На кінець XIX століття неф церкви був у такому стані, що його довелося знести. Із старої церкви залишилося лише святилище, з якого була утворена теперішня каплиця Святого Михайла. Інакше розташований новий костюл був зведений у 1905 році в еклектичному стилі ясопатським будівельником Вагнер Мартином за проектом Віктора Ціглера. Посвячення фундаменту нової церкви відбулося 7 серпня 1904 року. А посвячення новозбудованої церкви, в рамках великого торжества, - 24 вересня 1905 року. Вівтарі костюлу були замовлені в будапештській фірмі "Oberbauer es Tsai". Після 1945 р. церква потребувала ремонту. Але дозвіл на нього вдалося отримати лише після довгих років очікувань в 1967 р. Тоді повністю відновили фасад костюлу.

Часткове відновлення та оздоблення кафедрального собору відбувається і нині.

З 27 березня 2002 року церква стала кафедральним собором новоствореної Мукачівської дієцезії Римсько-католицької церкви.

Орган збудований у 1913 р. братами Рігерами. Початок метричних записів: 1712 рік. Мова літургії: угорська, словацька та українська.

ЗАКАРПАТСЬКА РЕФОРМАТСЬКА ЦЕРКВА

ЗАКАРПАТСЬКА РЕФОРМАТСЬКА ЦЕРКВА

Більшість угорськомовного населення Закарпаття (70 %) належить до реформатської церкви. Щоб зрозуміти її сучасний стан, необхідно звернутись до історії.

На початку XVI століття західне християнство охопила велика хвиля оновлення - реформація. З трьох основних напрямів її розвитку реформати всього світу слідують віросповіданню кальвіністського напрямку, розробленого французьким реформатором Жаном Кальвіном (1509-1564 рр.). Нова духовна течія швидко поширювалась по Європі, була прийнята і в Угорщині, де навіки поєдналась з долею угорського народу.

До складу Реформатської церкви Угорщини входили і реформатські громади Закарпаття до рішення Паризької конференції 1919-1920 року. Далі були важкі роки та десятиліття боротьби церкви за виживання. Після довгого вагання та під натиском влади представниками трьох церковних округів у 1921 році створено самостійний Закарпатський Реформатський Церковний Єпископат, до якого належало 77 громад, 3 громади-філії та 3 місійні громади, всього 65 000 членів. Богослужіння проводили 76 священників та 5 помічників священника. На той час у реформатській церкві нараховувалась 51 конфесійна школа (державних шкіл на Закарпатті - 38). Пізніше багато з цих закладів було відібрано в церкви, а інші не могли протриматись без державних дотацій. Незважаючи на труднощі, було розгорнуто широку духовну роботу, створювались церковні хори та групи з вивчення Біблії. Проводилась робота милосердя: у 1929 році у Севлюші (Виноградіві) засновано реформатський будинок для сиріт. Не вистачало духовних працівників, тому церквою було створено Реформатську духовну семінарію в м. Лошонц (Словаччина), де у 1929 році 21 священник склав випускні іспити.

Наступним періодом випробування та загартування віри для Закарпатської Реформатської церкви виявився період після Другої світової війни. У цей час церква нараховує 140 000 членів, 90 храмів, 6 молитовних будинків.

У листопаді 1944 року під приводом обов'язкової трьохденної роботи варварськими методами були зібрані та відвезені у сталінські табори смерті угорці чоловічої статі цивільного населення від 18 до 50 років, з яких понад 50 000 вже не повернулися додому. З них близько 70 % були вірниками Закарпатської Реформатської церкви. У цей час жорстоких репресій єдиною втіхою та підтримкою було духовне життя, яке хоча і було дуже обмежене владою, але все одно проводилось пасторами церкви. Згодом багато з них були звинувачені в антирадянській пропаганді та засуджені на 25 років.

Інших священників виселяли зі службових квартир, їхні сім'ї залишали без даху над головою. Відбирали храми, школи, землі. Атеїстичний уряд робив усе, щоб зітерти у свідомості людей віру в Бога.

Але Всемогутній Бог поклав край випробуванню. У вільній Україні нарешті здійснилась свобода совісті та віросповідання. Закарпатська Реформатська церква з новими силами стала виконувати своє покликання на славу Бога та для блага людських душ. Закриті церкви були знову відкриті та відновлені. Крім неділі богослужіння відправлялися і в будній день, проводились заняття з вивчення Біблії. Почалась інтенсивна робота серед дітей та молоді. Для цього у 1990-1991 роках було прийнято на курси підготовки, а через 3 роки випущено близько 90 вчителів Закону Божого, які виховують в дусі християнства щороку до 9000 дітей. З них близько 2000 щоліта відпочивають у тижневих релігійних таборах, де навчаються втілювати свою віру в життя.

Щоб молодь мала можливість отримати середню освіту на належному рівні, у 1993 році був заснований трьохрічний ліцей інтернатного типу у Великих Берегах. А з часом почали діяти ще три подібні заклади: у Петрові та Великій Доброні (1995 р.), у Тячеві (2000 р.).

Служіння милосердя теж знайшло нові форми вияву. У 1995 році почав діяльність у Великій Доброні реформатський медичний дитячий будинок "Добрий самарянин", де тепер проживають 59 сиріт та фізично чи розумово хворих дітей. У Мукачеві з 1997 року діє реформатський дитячий будинок сімейного типу для 18 дітей.

У 1993 році у Берегові був заснований Дияконічний центр ЗРЦ для підтримки бідних. Тут щодня отримують безкоштовний обід біля 200 осіб. Дияконічним центром була розподілена гуманітарна допомога потерпілим під час повені 1998 року. Систематично відсилається гуманітарна допомога в лікарню для проказних в м. Кучургамі. У с. Чомонін діє реабілітаційний центр для хворих алкоголізмом.

Хочеться завершити словами зі Святого Письма: "До цього місця допоміг нам Господь" (І Цар. 7,12). Йому за все слава навіки.

ГОРКАЙ ВАСИЛЬ СТЕПАНОВИЧ

ГОРКАЙ Василь
Єпископ - пастор
с. Велика Добронь

Народився 18 березня 1945 року в с. Серне Мукачівського району в сім'ї священика. Батько Василя Степановича був реформатським священиком реформатської церкви в 16 поколінні, але до 1954 року йому було заборонено займатися пастирською діяльністю. Василь Степанович закінчив Мукачівський кооперативний технікум та Ужгородське музичне училище. Працював учителем музики. Пройшов навчання на священика в Бережанській семінарії. У 1988 році посвячений на священика. У 1991 році обраний благочинним в Ужгородському районі. З 1998 року - єпископ Закарпатської реформатської церкви (в 2002 році обраний повторно).

Член Всеукраїнської ради церков, віце-президент Всесвітнього сходу Реформатських церков з 2002 року. Представляв Реформатську церкву України на з'їздах Всесвітньої реформатської церкви в Женеві, Кембриджі, Единбурзі.

ГУЛАЧІ ЛЮДВІГ ЛЮДВІГОВИЧ

ГУЛАЧІ Людвіг
Почесний єпископ - пастор
м. Мукачево

Народився 8 січня 1925 року в с. Федорово Виноградівського району. Пастирську діяльність розпочав у 1946 р. Репресований з 19.03.1949 р. по травень 1956 р., покарання відбував у Казахстані. У 1956 р. повертається із заслання. Працював робітником на заводах м. Мукачево. З 1978 р. отримав дозвіл на виконання пастирських дій. З 1982 р. - пастор реформатської церкви в м. Мукачево. З 1994 р. по 1998 р. був обраний і виконував обов'язки єпископа, керівника Закарпатської реформатської церкви. На період виконання обов'язків єпископа Закарпатської реформатської церкви був членом Всесвітнього конгресу реформатської церкви. З 1998 р. - почесний єпископ Закарпатської реформатської церкви.

Один із співавторів угорськомовного реформатського пісенника. Одружений, виховав трьох дітей.

ЗАКАРПАТСЬКА РЕФОРМАТСЬКА ЦЕРКВА

90200, м. Берегово,
вул. Мукачівська, 83,
тел./факс: (03141) 2-34-60
refegyhaz@bereg.uzhgorod.ua

Традиційною для реформатської церкви є милосердницька робота, тому і Закарпатська реформатська церква приділяє цій діяльності велику увагу.

Вагомий доробок реформатської церкви у галузі освіти та виховання. Управління церкви заснувало чотири загальноосвітні ліцеї інтернатного типу. У 1993 р. в с. Великі Береги заснований ліцей з гуманітарним та природничим профілем. У 1995 р. створено ліцей в с. Петрово Виноградівського району, у 2000 р. - в м. Тячів та ліцей з фізико-математичним та хіміко-біологічним профілем в с. Велика Добронь Ужгородського району. Загалом у цих ліцеях навчається понад 400 учнів. За рахунок держави тут забезпечується тільки викладання обов'язкових загальноосвітніх предметів, утримання ліцеїв та викладання інших дисциплін здійснюється за рахунок церкви. Реформатською церквою утримуються дитячі садочки у 5 населених пунктах, у яких виховується близько 200 осіб, у м. Мукачево створений дитячий будинок сімейного типу, де виховуються 10 дітей.

Традиційною є участь церкви в літньому оздоровленні дітей.

Кожного року через структури церкви оздоровлюється понад 2000 дітей.

Значне місце в благодійній і милосердницькій роботі займає адресна допомога соціально незахищеним верствам населення. Створені і діють 7 благодійних їдалень у різних населених пунктах Закарпаття, де харчується понад 300 чоловік. Міні-пекарня, що працює при дияконічному відділі церкви, передає хлібобулочні вироби малозабезпеченим громадянам, у школи, дитячі садки.

У місті Берегово створено благодійну аптеку, яка забезпечує нужденних ліками з 50% знижкою. Закарпатською реформатською церквою, спільно з добродійною організацією "Допомога для Східної Європи" (Нідерланди), засновано в 1995 р. в с. Велика Добронь Ужгородського району дитячий будинок милосердя "Добрий самарянин". На повному утриманні в будинку перебувають 65 дітей, частина з них з важкими психосоматичними вадами. Будинок функціонує за рахунок гуманітарної допомоги, а також продукції власного виробництва: близько 100 голів худоби, 200 - птиці, на 49 га вирощуються овочі й фрукти. Частина виробленої продукції безкоштовно передається в лікарні, інтернати, дитячі садки.

Дитячий будинок
"Добрий самарянин"

Ліцей в с. Петрово

Ліцей з гуманітарним та природничим профілем
с. Великі Береги

Ліцей з фізико-математичним
та хіміко-біологічним профілем с. Велика Добронь

ЗАКАРПАТСЬКА РЕФОРМАТСЬКА ЦЕРКВА

Як керується реформатська церква

Правління церкви будується знизу вгору.

Керує общиною пресвітеріат, який на строк 4 роки таємним голосуванням вибирає громада. Пресвітеріат обирає головного пресвітера, який разом з пастором очолює громаду. У всіх своїх діях головний пресвітер проводить консультацію з іншими пресвітерами. Пастор відповідає за якість проведення богослужінь, місійну і виховну роботу.

Общини для спільної результативної роботи об'єднуються в церковні округи, церковні округи в єпископат, на чолі якого стоїть обраний пресвітеріатами громад єпископ і головний пресвітер.

Всі важливі рішення в житті общин вирішує синод. Він створює і закони, якими керується робота в громадах.

Це найдемократичніше правління в світі. Демократії Європа вчилася саме у кальвіністів.

УЖАНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ОКРУГ

Об'єднує 27 громад, нараховує близько 22 000 членів, має 16 пасторів.

Декан - Балог Янош, пастор с. Соломоново.

Куратор - Варга Бертолон

Пастор-порадник - Гейдер Янош, пастор м. Ужгород

Пастор-секретар - Нодь Іштван, пастор с. Великі Геєвці

Фодор Густав Густавович
с. Сюрте, с. Бафта

Балог Іван Іванович
м. Чоп, с. Соломоново, с. Комарівці

Балог Аттіла Іванович
с. Есень, с. Саловка

Кіш Ерне Ерневич
с. М. Добронь, с. Тясинка

Ковтюк Жолт Юлійович
с. Сюрте, с. Батфа

Коложсі Андрій Йосипович
с. В. Довбань

Почаї Шандор Шандорович
с. Чомонін

Сіладі Карл Карлович
с. Гать, с. Балажер, с. Гут

Давід Арпад Арпадович
м. Свалява

Надь Іштван Людвігович
с. Холмці

Барта Жолт Елемірович
с. Минай

Барта Лівія Михайлівна
с. Минай

ЗАКАРПАТСЬКА РЕФОРМАТСЬКА ЦЕРКВА

МАРАМОРОСЬКО-УГОЧАНСЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ОКРУГ

Об'єднує 29 громад, нараховує 20 638 членів, має 18 пасторів.

Декан - Шереш Янош, пастор с. Федорова

Куратор - Матей Іштван

Пастор-порадник - Цірок Бейла, пастор м. Виноградів

Пастор-секретар - Гомокі Габор, пастор с. Чорний Потік

Шереш Іван Густавович
с. Тивадарфалва, с. Батар

Плешкей Бейла Бейлович
с. Теково, м. Королево

Левріц Аттіла Людвігович
с. Неветленфолу

Молнар Жолт Дюлович
с. Вербовец

Гомокі Гаврило Олбертович
с. Чорний Потік, с. Мат'їєво

Кадар Євгеній Людвикович
с. Дюла

Гомокі Тіберій Гаврилович
с. Фертешалмаш

Ходанич Тамаш
м. Тячів

Ласлов Карло Карлович
м. Тячів

Деличій Степан Йосипович
с. Вишкове

Тегзе Лорант Олександрович
с. Шаланк, с. Н. Село

Сюч Андраш
с. Чорнотисів, с. Чена

Йовзан Людвик Іванович
м. Хуст

Етвеш Карло Людвикович
с. Тивадарфолу

Цірок Войтек Войтекович
м. Виноградів, с. Фанчіково

Мечері Карло Гейзович
с. В. Паладь, с. Заболотья

ЗАКАРПАТСЬКА РЕФОРМАТСЬКА ЦЕРКВА

БЕРЕЗЬКИЙ ЦЕРКОВНИЙ ОКРУГ

Об'єднує 49 громад, нараховує 41 236 членів, має 33 пасторів.
 Декан - Копас Дюла, пастор с. Геча. Куратор - Штугл Ласло
 Головний пастор-секретар - Санто Іван, пастор с. Горонглаб
 Пастор-порадник - Сіладі Кароль, пастор с. Гать

Копас Юлій Войтекович
с. Геча, с. В. Бакта, с. Чома

Кержі Олександр
с. Дедово, В. Бейгань

Бейреш Ласлов Едмондович
с. Баркасово, с. Серньє

Галас Зіта Золтанівна
с. Мужієво, с. Боржава

Галас Дезідер Дезідерович
с. Мужієво, с. Боржава

Чересньє Альберт Альбертович
с. Гетен, с. Попово

Мюллер-Ласло Емевке
м. Берегово Управління ЗРЦ

Бочкор Віктор Вікторович
с. Великі Береги

Бочкор Імола Шандорівна
с. Великі Береги

Товт Золтан Єрвінович
с. В. Бакта

Ештовк Іштван Янович
с. Косино, с. Бовтрадь

Пал Ласло Ласлович
с. Ракошино, с. Кайданово

Пал Ірина Степанівна
с. Ракошино, с. Кайданово

Фабіян Єва Юліусівна
м. Берегово

Жуковський Микола Львович
с. Дерцен, с. Форнош

Тороцкєзі Федір Герзоневич
м. Берегово

Тороцкєзі Маріанна Шандорівна
м. Берегово

Зан-Фабіян Олександр
с. Вари, с. Голabor

Барат Імре Йосипович
с. Бадалово, с. Мачола

Почай Вінце Вінцевич
с. Буча, с. Янош, с. Кідьош

Пал Антіла Федорович
м. Берегово

Сані Дердь Дердьович
с. Голabor

Санто Іван Яношович
с. Горонглаб, с. Батьєво

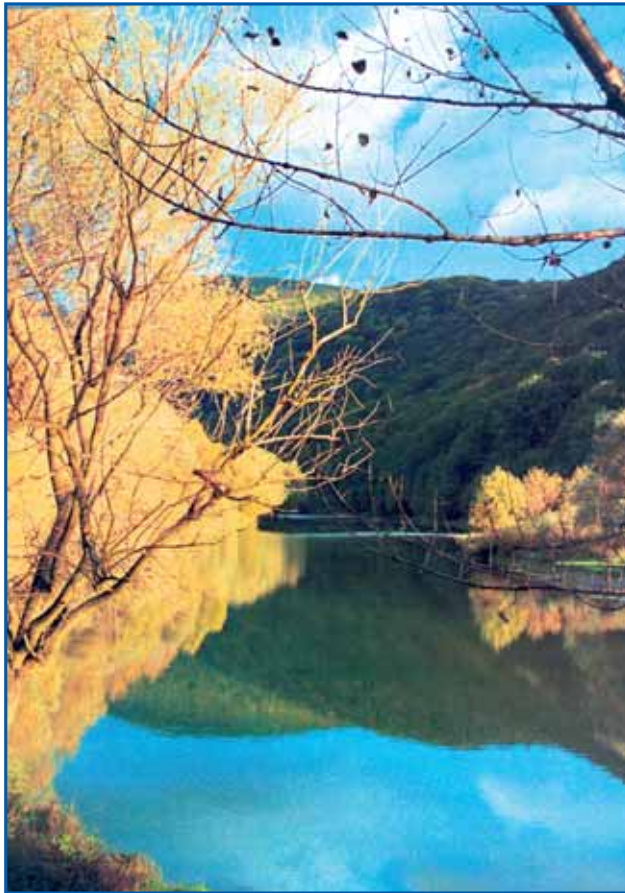
Товт Ласло
м. Мукачево

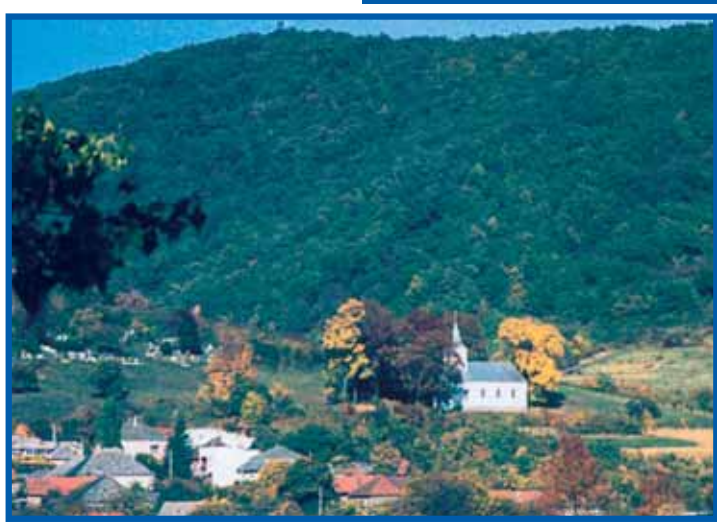
Товтне-Балканські Марія
м. Мукачево

Герзель Саболч Олександрович
с. Форнош

ЇХ БАТЬКІВЩИНА - ЗАКАРПАТТЯ

ДОРОГІ КРАЯНЕ, ШАНОВНІ ДІТИ СРІБЕРНОЇ ЗЕМЛІ!

Мені приємно презентувати Вам ознайомитись з новою і до певної міри унікальною книгою - "Хто є хто на Закарпатті". Відомо, про наш край написано багато книжок і кожна з них є унікальною і, як правило, такі книги є результатом наукових досліджень, наукових розвідок у тій чи іншій галузі. А цей труд, що Ви тримаєте в своїх руках, - це інформаційно-пізнавальна робота про наш край в теперішньому, сучасному стані, про наших сучасників, про людей, які живуть і творять поруч з нами. Результати діяльності людей, з якими Ви зустрінетесь на сторінках книги, і складають сучасне мозаїчне обличчя нашої Срібної Землі - обличчя політичне, економічне, соціальне, культурне, національне, духовне...

Звичайно, у книзі знайшли своє достойне місце далеко-далеко не всі наші земляки. Адже це тільки перша спроба подивитись нам на самих себе у такому ракурсі. Попереду, за умови, що ця робота буде сприйнята позитивно, будуть нові книги з більш повним, більш ґрунтовним і більш всебічним охопленням діяльності наших краян. Адже кожна свідомо працююча людина - це унікальний мікрокосмос, гідний місця в історії нашого краю...

Наше закарпатське земляцтво в Києві, від імені якого я виступаю зараз, нараховує близько 2000 осіб, вихідців із Закарпаття і членів їх родин, і почали ми гуртуватись наприкінці 50-х років як земляки в "чужому" тоді для нас краї - Києві - для взаємодопомоги і для збереження наших унікальних культурних і побутових традицій. Серед наших краян у Києві багато широковідомих не тільки в Україні, але й поза її межами вчених, політиків, митців, спортсменів.

Наші земляки люблять свій край і примножують його славу й авторитет.

Ми впевнені, що земляки-кияни разом з мешканцями Срібної Землі зроблять наш край європейською перлиною, гідною наших гордих і працьовитих дідів-прадівів!..

*Любімося й гуртуймося, дорогі краяне, в ім'я слави й розквіту Закарпаття
і нашої любимой України!*

**З щирою шаную,
Президент Товариства
"Закарпатці у м. Києві"**

Микола Бідзіля

БІДЗІЛЯ МИКОЛА ІВАНОВИЧ

БІДЗІЛЯ
Микола Іванович

"Люблю Україну та її народ за чесність, відвертість і прямоту. Не люблю брехню, несправедливість, підступність, зраду, нахабство, хабарництво, корупцію. Постійно веду боротьбу з цим злом."

*У центрі Європи
(с. Ділове, Рахівський район)*

*03022, м. Київ,
вул. Ломоносова, 22/15, кв. 31,
тел.: 257-91-86*

Кандидат біологічних наук, біофізик, радіобіолог, президент Товариства "Закарпатці в м. Києві".

Народився 9 грудня 1930 року в с. Сасово Виноградівського району на Закарпатті у багатодітній селянській родині, в якій було восьмеро дітей.

Батько - Бідзіля Іван Іванович (1896-1990 рр.), селянин.

Мати - Бідзіля (Шуба) Ірма Федорівна (1898-1940 рр.), селянка.

Одружений. Дружина - Бідзіля Марія Семенівна - народилась 29 вересня 1952 року в м. Берегово на Закарпатті (хімік-технолог - закінчила Київський національний університет (КНУ) ім. Т.Г. Шевченка. Син - Бідзіля Іван Миколайович (1977 р. н.) - юрист-міжнародник, закінчив КНУ ім. Т.Г. Шевченка.

Початкову школу закінчив у рідному селі (1-3 класи - русинська школа, 4-5 класи - угорська). Навчався в угорській горожанській школі - у м. Королеві, а потім (за радянських часів) закінчив українську середню школу.

У 1954 р. з "червоним дипломом" закінчив біологічний факультет Ужгородського державного університету. Працював учителем СШ в с. Вільшани Хустського району на будівництві Закарпатської Терельо-Рицької ГЕС.

З 1955 р. навчався в аспірантурі Інституту фізіології і генетики рослин НАН України м. Києва. У цьому ж Інституті працював науковцем до 1990 р.

У 1959 р. захистив кандидатську дисертацію на тему "Дія малих доз іонізуючої радіації на ферментативні системи організму".

Автор близько 150 наукових робіт, у тому числі трьох монографій.

Упродовж 17 років викладав курс радіобіології і біофізики в Національному аграрному університеті.

З кінця 50-х років М.І. Бідзіля разом з колегами-закарпатцями починає гуртувати навколо себе вихідців із Закарпаття з метою допомагати один одному, підтримувати, зберігати і примножувати традиції своєї рідної культури і побуту Закарпаття за межами "батьківської" землі.

На політичному обрії постать Бідзілі з'явилася під час активізації Народного Руху України. З 1988 р. - член Центрального проводу, голова колегії з питань екології НРУ.

З 1990 р. - депутат Московської райради м. Києва двох скликань. У 1990-1995 рр. - голова Московської ради, голова ради й виконкому, Представник Президента України і голова держадміністрації Московського району м. Києва.

13 липня 1991 р. з ініціативи М.І. Бідзілі вперше в Україні на честь першої річниці проголошення Суверенітету України перед Московською радою було піднято національний жовто-блакитний прапор.

Зараз очолює Київське міське відділення Всеукраїнського об'єднання ветеранів і є президентом Товариства "Закарпатці у м. Києві".

З травня 2002 року - помічник-консультант народного депутата України по виборчому округу № 74 (Закарпаття) Сятині Михайла Луковича.

*М.І. Бідзіля - представник
Президента України -
з канадськими політиками
і бізнесменами*

ТОВАРИСТВО “ЗАКАРПАТЦІ В М. КИЄВІ”

Земляцтва - це нова форма об'єднання громадян, до складу яких входять люди лише за однією ознакою - за походженням з конкретного регіону. Це не політичні організації. Членами таких товариств можуть бути люди різної політичної орієнтації, різних релігійних конфесій, різної національності, різного рівня освіти. Тільки дві вимоги щодо членства в земляцтві - походження з конкретного регіону і дотримання Статуту організації і чинного законодавства України.

Зараз у Києві зареєстровано 27 земляцтв різних регіонів України. Їх керівники створили Координаційну раду земляцтв у Києві з метою співпраці та обміну досвідом роботи, з метою спільних дій у громадських та культурних заходах столиці. Координаційна рада підписала з Київським міським головою О.О. Омельченком спільну угоду про співпрацю. За дорученням О.О. Омельченка з боку Київради та КМДА співпрацює з Координаційною радою земляцтв заступник Київського міського голови, голова Секретаріату Київради В.Б. Яловий.

Закарпатців у Києві налічується біля двох тисяч. Це не так багато порівняно з вихідцями з інших регіонів України. Їх часто називають "західняками" ("западенцями"). В принципі, з географічної точки зору, це правильно, адже Закарпатська область - найбільш західна область України. Але ще за Радянського Союзу поняття "західняки" набуло соціально-політичного значення - це вихідці з анексованих у 1939 р. Червоною Армією Волині, Львівщини, Буковини... Закарпаття не належало до цих територій. І тому його мешканці називають себе не "западенцями", а закарпатцями.

Необхідно пам'ятати, що Закарпаття увійшло до складу України тільки в 1945 р., після закінчення Другої світової війни. Саме тоді відбулася перша "інвазія" закарпатців в Київ: велика група футболістів була запрошена до київського "Динамо". Серед них - славнозвісні Товт, Міхаліна, Лавер, Попович, Зенгетовський, Коман. Пізніше до них приєдналися Гаваші, Турянчик, Сабо, Медвідь, Секеч та інші. Всі вони зробили вагомий внесок у розвиток не тільки київського "Динамо", а й футболу в Україні загалом. Зараз заслужені майстри спорту Михайло Коман і Йозеф Сабо займають чільні місця у ФК "Динамо" (Київ). Михайло Коман є старшим тренером третього складу "Динамо" (у свої 75 років!), а Йозеф Сабо - віце-президент клубу. Футбол у Закарпатті завжди був спортом номер один! І нині він на першому місці.

Друга хвиля "завоювання" Києва - в середині 50-х років, коли після футболістів до навчальних закладів столиці стали вступати студенти й аспіранти із Закарпаття. У Закарпатті ж до 1945 року не було університету, в якому б могли навчатися закарпатці рідною мовою. І тільки після війни було створено перший у Закарпатті університет, до якого зі всіх куточків потягнулась молодь, у якої тоді

був великий потяг до навчання. Багато з випускників університету "розлетілися" по Радянському Союзу для продовження навчання в аспірантурі. Звичайно, більше їхало до столиці. Селились у гуртожитках, жили на стипендію і ретельно "гризли граніт науки". І "догризлися" до того, що зараз у Києві є біля 200 вчених родом із Закарпаття з науковими ступеннями і званнями, серед яких - академіки НАНУ, всесвітньовідомі світила науки: Шуба Михайло Федорович і Глеба Юрій Юрійович, понад 25 членів-кореспондентів і багато

*М.І. Бідзіля вручає Почесну грамоту
Закарпатської обласної ради академіку НАНУ
М.Ф. Шубі*

“Сімейне коло” Товариства “Закарпатці в м. Києві”

кандидатів наук, доцентів, професорів, асистентів, у тому числі професори-декани: Баурер, Нетяженко, Бровді, Плиска, Сухан.

Саме наприкінці 50-х років у гуртожитках аспірантів і студентів у Києві стало зароджуватись закарпатське земляцтво. Адже усі приїхали до великого двомільйонного міста з глибокої провінції, не володіючи добре ні українською, ні російською мовами (до радянської влади в Закарпатті розмовляли "русинською мовою", знаючи при цьому угорську, чеську, частково німецьку мови). Велике місто не відразу прийняло їх. І тому вони гуртувались за ознаками земляцтва. Основними засадами гуртування були взаємодопомога як у навчанні, так і матеріальна. Але стрижнем об'єднання була своєрідна закарпатська культура, народні звичаї і традиції. Адже Закарпаття - унікальний край України. І щоб все не забулось далеко від дому та збереглось, ще й примножилось, у Києві збирались на свята, співали й колядували на різних мовах, готували свої традиційні страви: пасулю з капустою, пасулю підбивану, банош, чир з молоком, токан з бринзою і всякі випічки не тільки з пшеничного, але й з кукурудзяного борошна.

Усім відомо, що географічний центр Європи знаходиться саме в Закарпатті - в селі Ділове Рахівського району. Сутність у тому, що цей край століттями належав різним державам, і кожна з них накладала нашарування своєї культури, традицій і звичаїв на життя людей. Все це стихійно синтезувалось у щось своєрідне, накладене на базисну українську культуру часів Київської Русі. Старше покоління закарпатців співало, колядувало, танцювало "на всіх мовах"...

Закарпатський "гурт" поступово розширювався, до Києва приїжджали на навчання і на роботу все нові і нові люди. Звичайно, за часів УРСР не могло бути й мови про організацію якогось громадського об'єднання. Тоді закарпатці просто спілкувались поміж собою, допомагаючи один одному і сприяючи працевлаштуванню земляків у столиці. Тільки зараз, за час незалежності України, в нових політичних умовах закарпатське земляцтво зареєстроване як юридична особа і називається "Товариство закарпатців у м. Києві".

Не можна не назвати відомих не тільки в Києві й Україні, але й поза її межами закарпатців. Це, крім вищезгаданих вчених, члени-кореспонденти НАНУ: Ю.Ю. Керча, В.В. Німчук, О.В. Мішанич, видатний композитор Є.Ф. Станкович, народні артисти України Гізела Ціпола та Іван Попович, знаний у всій Європі архітектор Віг Янош, художники Д. Скаканді та Т. Сільваші, А. Шепа, М. Романішин та ін., політичні й державні діячі: В.В. Дурдинець, В.М. Пинзеник, О.Д. Климпуш, М.Д. Климпуш, підприємці і бізнесмени: С.М. Аржевітін, М.Л. Сятиня, Х.Й. Роглев, С.В. Орос, Ю.І. Кіш, В.І. Богач, О.М. Пушкаш, М.В. Пісна, видатні вчені-медики В.З. Нетяженко, З.А. Шкіряк-Нижник, В.В. Гайович, Е.В. Лукач, Ф.В. Лигирда та багато інших.

Земляки всіх регіонів України - гуртуймося!

Голова Товариства "Закарпатці в м. Києві"

Бідзіля Микола Іванович

Члени Товариства "Закарпатці в м. Києві" після нагородження Почесними грамотами Закарпатської обласної ради в готельному комплексі "Братислава".

Зліва направо: В.З. Нетяженко, Х.Й. Роглев, З.А. Шкіряк-Нижник, П.П. Дурдинець, С.М. Аржевітін; стоять: М.Д. Климпуш і М.І. Бідзіля.

КЕМЕНЯШ ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ

КЕМЕНЯШ
Олександр Михайлович

Народний депутат України.

Народився 25 жовтня 1965 року в м. Свалява Закарпатської області

У 1972-1982 рр. навчався в середній школі № 1 м. Свалява

Служба в лавах Радянської армії: повітряно-десантні війська.

Закінчив Київський державний торгово-економічний університет за спеціальністю "Фінанси і кредит".

Виховує трьох дітей.

На своєму трудовому шляху пройшов від робітника до голови правління акціонерного товариства.

Основні людські якості: доброта, відвертість, вимогливість (в першу чергу до себе).

Олександр Кемєняш - хлопець із простої родини, що зміг завдяки власній наполегливій праці, нелегким шляхом спроб і помилок, стати успішним підприємцем і політиком.

За покликом серця займається благодійництвом. Вже більше десяти років надає допомогу тим, хто її найбільше потребує, незалежно від віку, національності та віросповідання.

Висловлюючи свою довіру, земляки у 1998 році обрали Олександра Кемєняша депутатом обласної ради, де він чотири роки працював у складі комісії з питань екології.

У 2002 р. Олександр Кемєняш завдяки підтримці жителів Свалявського, Іршавського та частини Виноградівського районів Закарпатської області, які обрали його з-поміж 15 кандидатів, отримав мандат народного депутата України по мажоритарному виборчому округу № 73.

Представляє інтереси виборців у Верховній Раді України четвертого скликання. Працює в Комітеті з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

Основні напрями законотворчої роботи: покращення екологічної ситуації в Україні в цілому і Закарпатському регіоні, зокрема, підтримка вітчизняного виробника і сприяння розвитку промисловості, соціальний захист населення, підтримка студентської молоді.

Олександр Кемєняш є засновником благодійного фонду "Благодар", пріоритетними напрямами діяльності якого є підтримка талановитої студентської молоді, здебільшого, дітей-сиріт, напівсиріт, з багатодітних та малозабезпечених сімей; надання допомоги хворим та соціально незахищеним громадянам.

КОМАН МИХАЙЛО МИХАЙЛОВИЧ

КОМАН
Михайло Михайлович

*Син вітає батька
з ювілеєм.*

Заслужений тренер України, майстер спорту, нагороджений багатьма почесними грамотами, кубками, іменними нагородами.

Народився 1 квітня 1928 року в с. Орлов-Плавич над річкою Попрадом на польському кордоні з Чехословаччиною.

Батько - Михайло Федорович, працював все життя на залізниці.

Мати - Єва Федорівна, виховала восьмеро дітей: старша сестра Марія (1920 р. н.) - домогосподарка, померла в Будапешті; Жужанна (1923 р. н.) - працювала в будівництві, померла в Словаччині; Анна (1924 р. н.) - живе в Братиславі, працювала касиром, пенсіонерка; Ліза (1925 р. н.) - працювала головним бухгалтером живе у м. Виноградово; брат Андрій (1924 р. н.) - загинув молодим; Мірон - працював у метробудівництві, помер у Ленінграді; сестра Геленка (1929 р. н.).

Михайло разом зі своїми братами і сестрами пройшов навчання в церковній школі. Разом з родиною переїхав до м. Себлюш (Закарпаття, нині - м. Виноградово), закінчив у 1942 р. політехнікум, де доля подарувала йому зустріч з начальником трьох млинів Федором Штифаном - керівником Виноградівської футбольної команди, який став першим тренером майбутнього футболіста - чемпіона Михайла Комана.

У 1948 р. Михайло Коман, як найкращий гравець, був запрошений до Ужгородської футбольної команди, яка зіграла у фіналі матч за Кубок України: "Спартак" (Ужгород) - "Динамо" (Київ). Після цього визначного матчу, 20 жовтня 1948 року, всю команду запросили до м. Києва. У 1949 р. у м. Москві команда стала чемпіоном Радянського Союзу серед дублерів.

З 1949 р. по 1959 р. грав за "Динамо" (Київ), провів 169 матчів, забив 62 голи. Срібний призер Чемпіонату СРСР 1952 р., володар Кубка СРСР 1954 р. Неодноразово входив до числа 33 кращих футболістів СРСР, виступав за другу збірну країни.

У 1950 р. вступив до Київського інституту фізкультури за фахом - тренер футболу, паралельно закінчив дворічну школу тренерів при цьому ж інституті. До 1960 р. грав в основному складі. З 1960 р. настав важкий сезон: після зимової гри в Африці погіршилося здоров'я і йому запропонували стати тренером київського "Динамо".

Разом з Віктором Терентієвим, В'ячеславом Соловйовим підготували команду чемпіонів, до якої набрали молодих закарпатців. "Динамо" стало з 1961 року отримувати золоті медалі.

Михайло Коман був двічі одружений: перша дружина - Дудіна (Ібогія) Іванівна Іжарик народила йому доньку Єву, яка зараз живе в Будапешті, закінчила Інститут іноземних мов, працює в бюро перекладу (іспанська, англійська, російська, українська мови). Друга дружина - Ющенко Раїса Іванівна, народила йому сина Михайла, який зараз навчається в школі, грає у футбол, як батько, і хоче бути воротарем.

Михайло Коман створив свій клуб "Команда", де виховує юних спортсменів. Свій досвід гри у футболі описав у книзі "Атака". Майстер футболу стверджує, що результат у спорті залежить не стільки від високої техніки, окоміру і швидкого мислення, скільки від характеру спортсмена. Якщо не маєш волі йти далі, викластися до кінця, можливий тільки випадковий, а не стабільний результат.

Життєве кредо: **"Бути завжди сучасним. Бути лідером, переможцем. Вирости в Людину, яка зможе дати максимальну користь для своєї команди і буде любити живе в живому".**

ПОЧЕПЦОВ ГЕОРГІЙ ГЕОРГІЙОВИЧ

ПОЧЕПЦОВ
Георгій Георгійович

Доктор філологічних наук (1989 р.), професор (1991 р.). Заслужений журналіст України (1999 р.). Член Національної спілки письменників, автор понад двадцяти книжок для дітей, в основному казок.

Член Громадської ради експертів із внутрішньополітичних питань при Президентові України (2000 р.), член Ради з інформаційної політики при Президентові України (2002 р.).

Народився 29 жовтня 1949 року в м. Берегово в сім'ї вчителів. Закінчив факультет кібернетики Київського державного університету ім. Тараса Шевченка (1971 р.) та аспірантуру за спеціальністю "Структурна, прикладна та математична лінгвістика" (1974 р.).

Працював у Київському університеті: пройшов шлях від асистента до завідувача кафедри міжнародних комунікацій та зв'язків з громадськістю Інституту міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка

Згодом - завідувач кафедри інформаційної політики Національної академії державного управління при Президентові України.

З 2002 р. - керівник Управління стратегічних ініціатив Адміністрації Президента України.

Автор понад 40 книжок на теми теорії комунікації, паблік рилейшнз, інформаційних війн, семіотики, стратегії, зокрема:

“Коммуникативные аспекты семантики” (Киев, 1987), “Тоталитарный человек. Очерки тоталитарного символизма и мифологии” (Киев, 1994), “Имиджмейкер. Палик рилейшнз для политиков и бизнесменов” (Киев, 1995), “Теория коммуникации” (Киев, 1996), “Национальная безопасность стран переходного периода” (Киев, 1996), “Паблік рилейшнз” (Киев, 1996), “Символы в политической рекламе” (Киев, 1997), “Имидж: от фараонов до президентов” (Киев, 1997), “Имидж и выборы” (Киев, 1997), “История русской семиотики до и после 1917” (Москва, 1998), “Теория и практика коммуникации” (Москва, 1998),

“Паблік рилейшнз, или как успешно управлять общественным мнением” (Москва, 1998), “Профессия: имиджмейкер” (Киев, 1998; Киев, 1999), “Имиджология: теория и практика” (Киев, 1998), “Как становятся президентами. Избирательные технологии XX века” (Киев, 1999), “Теория коммуникации” (2-е изд., Киев, 1999), “Теория и практика коммуникации” (переизд. Благоевград (Болгария), 1999), “Вступ до інформаційних війн” (Київ, 1999), “Элементы теории коммуникации” (Ровно, 1999), “Коммуникативные технологии двадцатого века” (Киев; Москва, 1999), “Паблік рилейшнз” (2-ге вид., Київ, 2004), “Пропаганда и контрпропаганда” (Москва, 2004), “Стратегия” (Москва - Киев, 2004), “Стратегический анализ” (Киев, 2004).

РОВТ ОЛЕКСАНДР СЕМЕНОВИЧ

РОВТ
Олександр Семенович

*Почесний громадянин
м. Мукачево*

Народився 23 липня 1952 року в м. Мукачево у сім'ї службовця. Разом з дружиною Ольгою виховують двох синів: Філіпа - студента університету та Макса - студента коледжу.

Олександр Семенович у 1969 р. на "відмінно" закінчив середню школу № 5 і вступив до Львівського торгово-економічного інституту. Після його закінчення разом із сім'єю переїхав до Угорщини.

Трудову діяльність розпочинав продавцем на плодоовочевій фірмі "Зелдерт", а вже через п'ять років завдяки наполегливості, вмінню працювати та заслуженому авторитету став начальником Головного управління збуту плодоовочевої продукції Угорщини.

У 1985 р. сім'я емігрувала з Угорщини до США. Знову довелось починати з нуля, хоча певний досвід уже був. Спочатку займався ресторанним та ювелірним бізнесом.

У 1990 р., очоливши фірму "Ай Бі І Трейд Корп.", почав розробляти та реалізовувати продукцію хімічного виробництва, зокрема, мінеральні добрива, а згодом і технології з виробництва кераміки (черепиці, оздоблювальної цегли, керамплитки). Сьогодні філії фірми з центральним офісом у Нью-Йорку успішно працюють в Болгарії, Угорщині, Румунії, Росії, Китаї та в Україні.

Десять років тому, відвідавши Батьківщину, вирішив взяти участь у відродженні Закарпаття, активно зайнявся інвестиційною діяльністю та благодійництвом. За сприяння Олександра Семеновича реалізуються інвестиційні проекти в харчовій промисловості, проводиться реконструкція Мукачівського лісокомбінату, санаторію в с. Нижне Солотвино, оздоровниці в с. Солені Млаки на Мукачівщині.

Багатогранною є благодійницька діяльність О.С. Ровта. За власні кошти було закуплено і передано реанімобілі для Мукачівської ЦРЛ та обласної дитячої лікарні.

Під час катастрофічного паводку на Закарпатті Олександр Семенович ініціював і особисто займався збором коштів для постраждалих закарпатців.

Неодноразово допомагав при реставрації замку "Паланок", місцевому драматичному театру, дитячим садкам, школам, не залишав наодинці з бідю і окремим мешканців м. Мукачево.

За вагомий внесок у розвиток міста О.С. Ровту в 2002 р. присвоєно звання "Почесний громадянин м. Мукачево".

Свій п'ятидесятилітній ювілей Олександр Семенович разом з батьками та друзями з усього світу відсвяткував у Мукачево.

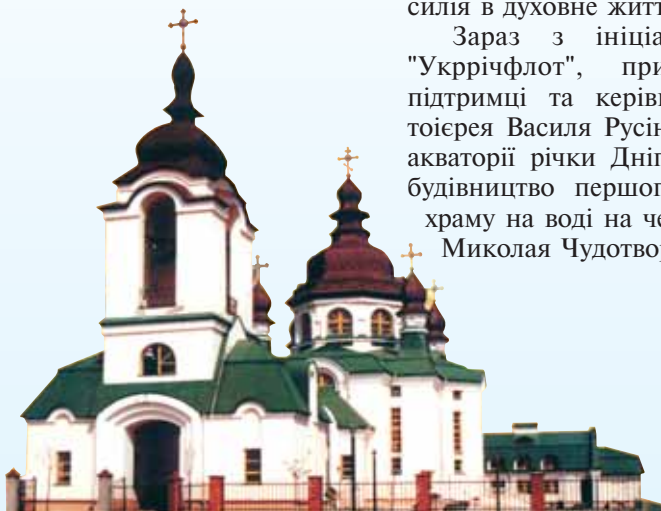

Центральна площа міста Мукачево

ПРОТОІЄРЕЙ ВАСИЛЬ РУСІНКА

Настоятель Свято-Вознесенського храму, благочинний Києво-Святошинського округу, настоятель Собору Залізничників України на честь вмч. Георгія Побідоносця. Нагороджений Блаженнішим Митрополитом Володимиром за заслуги перед Церквою орденом Князя Володимира III ступеня, орденом Нестора Літописця та ювілейною медаллю "Різдво Христове 2000".

*Свято-Вознесенський храмовий комплекс
Київська обл., м. Вишневе, вул. Машинобудівників, 17-а,
тел.: 239-00-05*

Народився 24 серпня 1975 року у с. Горонда Закарпатської області.

Має дружину і сина, які допомагають у несінні послуху, який покладає на нього Свята Церква.

Своє духовне життя отець Василій почав у дитинстві, коли співав у церковному хорі та допомагав при алтарі. Помітивши у молодому Василі нестримне бажання служити Господу, архієпископ Мукачівський Єфимій взяв його до себе іподияконом. У 1991 р. після закінчення школи юнак вступив до Київської Духовної Семінарії (КДС), де також був іподияконом при Предстоятелі Української Православної Церкви Блаженнішим Митрополиті Володимирі. Згодом вступає до Київської Духовної Академії (КДА).

З 17 серпня 2001 року, згідно з указами Блаженнішого Володимира та з його благословенням, є старшим економом КДАіС.

4 листопада 1995 року Митрополитом Київським і всієї України Блаженнішим Володимиром Василь Русінка рукоположений у сан священника і призначений у м. Вишневе настоятелем парафії Вознесіння Господнього, де збудував Свято-Вознесенський храмовий комплекс, який у всій своїй красі 27 травня 2001 року зустрічав багато віруючих на урочисте відкриття. Освячення храму провів Предстоятель УПЦ Блаженніший Володимир, який у листопаді 1997 року благословив початок будівництва храму. На території храмового комплексу збудовано дзвіницю, три храми та адміністративний будинок. Центральний храм носить назву на честь славного Вознесіння Господнього, другий (нижній) храм названий на честь Георгія Побідоносця, третій (надворітний) храм - на честь святого апостола Луки.

З березня по серпень 2001 року протоієрей Василь Русінка керував справами будівництва Храму на Привокзальній площі Київського центрального залізничного вокзалу, який був збудований з фантастичною швидкістю - за 70 діб, за що ця унікальна споруда увійшла до Книги Рекордів Гіннеса. Храм Георгія Побідоносця є шедевром архітектури та розпису. До будівництва храму приклали зусилля всі шість залізниць України, тому Митрополитом Володимиром храму був наданий статус Собору Залізничників України. Храм Георгія Побідоносця є другим внеском отця Василія в духовне життя України.

Зараз з ініціативи АСК "Укррічфлот", при духовній підтримці та керівництві протоієрея Василя Русінки у водній акваторії річки Дніпро ведеться будівництво першого в Європі храму на воді на честь Святого Миколая Чудотворця.

*Собор св. великомученика
Георгія Побідоносця
м. Київ, вул. Привокзальна, 1,
тел.: 220-87-12*

АРХІМАНДРИТ ГАВРИЇЛ (в миру Ярослав Васильович Кризина)

Народився 6 березня 1973 року в с. Березово Хустського району Закарпатської області у сім'ї іконописця.

У 1993 р. закінчив Київську Духовну Семінарію, у 1997 р. - Духовну Академію, при якій був залишений викладачем. 20 березня 1996 року був пострижений у монашество з іменем Гавриїл, на честь Архістратиґа Божого Гавриїла. 16 квітня 1996 року рукопокладений у сан ієродиякона, 26 травня того ж року Предстоятелем УПЦ Блаженнішим Митрополитом Київським і всієї України Володимиром рукопокладений у сан ієромонаха. До дня Пасхи 1997 р. нагороджений наперсним хрестом, до дня Пасхи 1998 р. - саном ігумена, до 10-літнього ювілею Духовної Семінарії (28 серпня 1999 року) - хрестом з прикрасами, до дня Пасхи 2001 р. - саном архімандрита. У 1998 р. захистив наукову працю на ступінь кандидата богослов'я, на основі якої у 1999 р. побачила світ книга "Православна Церква на Закарпатті (вік XX)". У Київській Духовній Академії архімандрит Гавриїл читає курси церковної археології та історії монашества, займає посади завідувача бібліотеки та помічника інспектора. 30 грудня 2003 року рішенням вченої ради Ужгородської Української Богословської Академії ім. св. Кирила і Мефодія йому було присвоєне вчене звання доцента. 26 грудня 2000 року був обраний головою Спільки православної молоді України, 21 січня 2004 року призначений заступником голови Синодального відділу УПЦ у справах молоді.

Має церковні відзнаки: ювілейний орден "Різдво Христове 2000" I ступеня (2000 р.), ювілейну медаль "Різдво Христове 2000" I ступеня (2000 р.), орден прп. Нестора Літописця III ступеня (2003 р.) та медаль св. Алексія (Кабалюка) (2003 р.).

КОСТРЕЦЬ ЮРІЙ ПЕТРОВИЧ

Економ, викладач та помічник інспектора Київської Духовної Академії і Семінарії УПЦ.

Народився 15 квітня 1961 року в с. Копашнево Хустського району Закарпатської області. Після закінчення середньої школи вступив до Львівського республіканського кінотехнікуму.

У 1979-1981 рр. служив в лавах армії. У 1981-1987 рр. працював в с. Копашнево в Будинку культури. У 1988 р. ніс послух іподиякона у єпископа Архангельського і Мурманського Пантелеймона, яким був направлений на навчання до Київської Духовної Семінарії. 1994 р. закінчив Київську Духовну Семінарію та був пострижений у ченці Предстоятелем УПЦ Блаженнішим Митрополитом Київським і всієї України Володимиром, у 1998 р. - Київську Духовну Академію. Захистив дипломну працю на тему: "Ужгородська Унія в Чехословацькій Церкві". Навчаючись на III курсі Духовної Академії, був призначений на посаду помічника інспектора, через рік - економом КДАіС. Після закінчення Академії Ю.П. Кострець був призначений викладачем історії України та історії культури України в Духовній Семінарії.

Має відзнаки: грамоту Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Володимира (1999 р.), ювілейну медаль "Різдво Христове 2000" II ступеня (2000 р.), орден Св. рівноап. кн. Володимира IV ступеня (2001 р.) та медаль "Козацька слава" (2002 р.).

*Київські Духовні Академія і Семінарія
Свято-Успенська Києво-Печерська Лавра.
01015, м. Київ, вул. Січневого повстання, 25, корп. 60*

БОКОЧ ВАСИЛЬ АНДРІЙОВИЧ

БОКОЧ
Василь Андрійович

Народився 1 березня 1945 року в с. Вільхівці Тячівського району Закарпатської області.

Батько - Бокоч Андрій Андрійович (1923-1991 рр.).

Мати - Бокоч (Божя) Ганна Василівна (1927-1962 рр.).

Дружина - Бокоч (Пеня)

Людмила Олександрівна (родом із Дніпропетровська) - танцюристка.

Василь Бокоч - досвідчений майстер вокально-сценічної майстерності. Це співак високої сценічної культури, чудовий інтерпретатор сучасних творів українських композиторів. І не даремно до Бокоча часто звертаються композитори з проханням, аби він став першим виконавцем їхніх творів.

Від батьків Василькові дістався чудовий голос. Він завжди із великим задоволенням брав участь у різних концертах аматорів.

У грудні 1961 року в м. Хуст під час гастролей Черкаського народного хору по Закарпаттю талановитого юнака помітив керівник колективу. І після прослуховування Василь був прийнятий на роботу артистом хору, в якому працював до 1964 р. солістом.

У 1964-1967 рр. - служба в армії, яка проходила в Ансамблі пісні і танцю Київського військового округу. Після строкової служби працював солістом ансамблю і одночасно навчався в Київській консерваторії на вечірньому відділенні в класі професора Д. Явтушенка (закінчив у 1973 р., за фахом - оперно-концертний співак).

У 1971 р. - гастролі у Великобританії.

Здобув золоту медаль X Всесвітнього фестивалю молоді і студентів у Берліні (1973 р.), став лауреатом Республіканського конкурсу сучасної пісні (I премія).

У 1973-1977 рр. - соліст Центрального ансамблю радянських військ у Німеччині.

Знявся у фільмі кіностудії "Дефа", де співав у супроводі симфонічного оркестру м. Лейпциг арію Є. Онегіна із одноіменної опери П. Чайковського та російські романси. Виступав у телепередачі "Золота нота" (НДР).

У 1978 р. - соліст чоловічої капели ім. Ревуцького.

3 листопада 1978 року - соліст Національної радіокомпанії України. За цей час записав сотні творів української та світової класики, зокрема, камерні твори Ф. Ліста, Й. Брамса, Ф. Шуберта, Р. Шумана, М. Лисенка, В. Костенка, Б. Лятошинського; авторські та народні пісні: опера "Опришки" П. Омельчука, де Василь Бокоч виконав партію Довбуша, фольклантата з трьох частин на теми чумацьких народних пісень В. Рунчака; стрілецькі пісні та пісні, присвячені УПА, інші твори.

Знявся на студії "Укртелефільм" у трьох фільмах: "Пісні до батька", який знімався у рідному селі, "Співає В. Бокоч" і "Романси Ю. Мейтуса".

У 1991 р. Василь Бокоч виступає по містах Канади з сольними концертами, присвяченими святкуванню 100-річчя поселення українців у Канаді.

Чарівний голос співака чули Англія, Ірландія, США, Канада, Польща, Чехословаччина.

Випущені у світ 90-хвилинні аудіоальбоми, два з яких ("Концерт з Києва" і "Дарую пісні з любов'ю") тиражовано в Канаді, один ("З любов'ю до рідного краю") - в Україні.

У 2002 р. - у Києві в Будинку вчителя відбувся сольний концерт В. Бокоча, присвячений 40-річчю творчої діяльності митця.

Співак має дуже різноманітний репертуар. Та найбільше Василь Бокоч любить виконувати українські народні пісні, що стали животворним джерелом його творчості.

Ювілейний концерт

ВОЛОЩУК МИХАЙЛО ЮРІЙОВИЧ

ВОЛОЩУК
Михайло Юрійович

Активний громадський та суспільно-політичний діяч, член ЦК Комуністичної партії України, делегат багатьох з'їздів КПРС та КП України, депутат Воловецької районної та Закарпатської обласної рад народних депутатів. Народний депутат України трьох скликань. Нагороджений орденом Трудового Червоного прапора, орденом "Знак пошани", орденом "За заслуги" III ступеня, золотою і срібною медалями ВДНХ СРСР, двома Почесними грамотами Президії Верховної Ради України та багатьма іншими нагородами.

Народився 10 листопада 1934 року в с. Майдан Міжгірського району у багатодітній родині.

Батько - Волощук Юрій Васильович (1900-1957 рр.).

Мати - Волощук Марія Михайлівна (1900-1944 рр.).

Одружений. Дружина - Волощук Тамара Андріївна, родом з Полтавщини. Мають двох синів - Андрія (юрист) і Сергія (педагог) та трьох онуків.

У 1948 р. з відзнакою закінчив Майданську семирічну школу.

У 1948-1952 рр. навчався у Мукачівському кооперативному технікумі, який закінчив з відзнакою і без вступних іспитів був прийнятий до Львівського торгово-економічного інституту на планово-економічний факультет, який закінчив у 1957 р. і отримав спеціальність економіст-плановик торгівлі.

У 1954-1959 рр. - на комсомольській роботі в м. Львові. Але душа постійно тягнулась до рідного Закарпаття.

У 1959 р. перейшов до Закарпатського обкому комсомолу заступником завідувача відділу пропаганди і агітації. Згодом був затверджений на посаді інструктора відділу пропаганди і агітації ЦК комсомолу України. У 1960 р. був обраний другим, а згодом першим секретарем Закарпатського обкому комсомолу.

У 1963-1966 рр. - навчання в Академії суспільних наук при ЦК КПРС (м. Москва). Захистив кандидатську дисертацію, отримав вчений ступінь кандидата економічних наук.

У грудні 1966 року обраний першим секретарем Воловецького райкому КП України. Саме на посаді першого секретаря Воловецького райкому партії Михайло Волощук сформувався як здібний керівник, організатор і політичний діяч.

У 1970 р. затверджений інспектором ЦК КП України (був відповідальним за розвиток Сумської та Полтавської областей).

У 1974-1984 рр. обраний головою Закарпатської обласної ради народних депутатів і одночасно головою виконкому обласної ради.

З 1984 р. - проректор Ужгородського державного університету по навчальній роботі, відповідав за роботу математичного і економічного факультетів. Займався викладацькою і науковою роботою та розвитком матеріально-технічної бази університету.

У 1990 р. на альтернативній основі М. Волощука обирають першим секретарем Закарпатського обкому КПУ. А згодом він обраний і головою обласної ради народних депутатів.

Майже 15 років Михайло Юрійович представляв Закарпаття в українському парламенті як народний депутат України.

М. Волощук багато зробив для соціально-економічного розвитку Закарпаття, для створення незалежної держави Україна. Він був ініціатором і організатором нових форм господарювання в період переходу економіки на ринкові рейки.

З 1992 р. М.Ю. Волощук - генеральний директор АТ "Закарпат-кераміка" і директор українсько-угорської видавничої фірми "Орбіта" (видавництво збірників Законів України українською, англійською, німецькою та угорською мовами, щомісячний випуск журналів Міністерства фінансів та Міністерства статистики України).

У 1998 р. Михайла Юрійовича обрано президентом Асоціації народних депутатів всіх ланок попередніх скликань.

М.Ю. Волощук і сьогодні є активним учасником суспільно-політичного життя краю та держави.

ГРИГОРА ІВАН МИХАЙЛОВИЧ

ГРИГОРА
Іван Михайлович

*Професор кафедри ботаніки
Національного аграрного
університету, доктор
біологічних наук, відмінник
народної освіти, президентський
стипендіат, вчений у галузі
ботаніки, екології рослин,
болотознавства, методист,
автор 4 підручників, навчальних
посібників, наукових монографій,
143 наукових праць.
Нагороджений медаллю
"Ветеран праці", почесний член
Українського ботанічного
товариства, член Експертної
ради ВАК України за
спеціальністю "Ботаніка".*

Іван Михайлович з дружиною і онукою

Народився 21 вересня 1928 року в с. Вонігове Тячівського району Закарпатської області.

Батько - Михайло Михайлович Григора, знав чеську, угорську, німецьку, румунську, єврейську мови, які вивчав, блукаючи по країнах Європи в пошуках заробітку.

Мати - Марія Миколаївна Ясінок, виховувала двох дітей: молодшого - Василя, який закінчив лісотехнічний технікум і загальної середньої школи, і старшого - Івана, який спочатку навчався у Вонігівській народній школі за чеською системою (1-5 кл.), згодом - за угорською (6-8 кл.). У 1948 р. закінчив Тячівську середню школу і вступив до Ужгородського державного університету на біологічний факультет, після закінчення якого отримав кваліфікацію "біолог-ботанік".

Дружина - Марія Юріївна (родом з Тячівського району Закарпаття), кандидат біологічних наук.

Мають двох доньок - Ольгу і Тетяну. Старша донька Ольга, за фахом, як і батьки, біолог, працює вчителем у київській школі. Молодша Тетяна - кандидат сільськогосподарських наук, працює провідним спеціалістом в Інституті землеробства УААН.

Іван Михайлович - перший з односельчан, кому вдалося вступити до університету, успішно закінчити його і пройти шлях від спеціаліста до професора. Закінчив аспірантуру при Інституті ботаніки АН УРСР під науковим керівництвом професора Єлизавети Брадїс - відомого болотознавця. У 1956 р. захистив дисертацію на тему: "Болота пониззя водозбору р. Стир в межах УРСР".

У 1956 р. - асистент кафедри ботаніки Української сільськогосподарської академії. З 1970 р. - завідувач кафедри ботаніки протягом понад 20 років.

Уперше в країні впровадив технічні засоби навчання з ботаніки з машинним і безмашинним контролем знань студентів, розробив методичні рекомендації з усіх розділів курсу ботаніки. При кафедрі було створено лабораторію геоботаніки і морфогенезу.

Під керівництвом Івана Михайловича підготовлено і опубліковано ряд підручників з ботаніки та фітоценології, типові програми з ботаніки і геоботаніки для студентів різнофахового спрямування. Був головою навчально-методичного об'єднання викладачів сільськогосподарських вищих навчальних закладів загальноосвітніх, суспільних, гуманітарних дисциплін при Міністерстві сільського господарства і продовольства України.

Ним вперше опрацьовані теоретичні і експериментальні дослідження лісових боліт Полісся України, описана та вивчена флора і рослинність, торфи понад 150 боліт, вперше виділено 11 видів торфу і 17 видів будови торфових покладів, відокремлено прогностичні зміни рослинності, проювенільну, сувенільну фази генезису боліт України. Нині вчений працює над розвитком нового напрямку болотознавства в Україні - лісового болотознавства, займається питаннями оптимізації природних і антропогенно порушених фітоценозів з метою збалансування природних і культурних ландшафтів.

І.М. Григора захоплюється історичною літературою, театральним мистецтвом.

Життєве кредо: "Живучи серед людей, треба залишити після себе слід".

ЖОЛОБЧУК МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ

ЖОЛОБЧУК

Микола Миколайович

Життєве кредо Миколи Миколайовича: "Любити життя в усіх його проявах".

*02046, м. Київ,
вул. П. Лумумби, 11,
"ЮНІКС"
тел.: 8-050-331-90-33
e-mail: uniks@alex_ua.com*

Директор підприємства з іноземними інвестиціями "ЮНІКС".

Народився в 1958 р. в с. Луг Рахівського району Закарпатської області.

Одружений. Разом з дружиною Антоніною Іванівною виховують двох доньок - Роксолану та Іванну.

Після закінчення Лужанської восьмирічної школи М.М. Жолобчук вступив до кооперативного технікуму у м. Мукачево. Під час навчання професійно займався спортом (легкою атлетикою - бігом на 400 та 800 метрів), неодноразово перемагав на обласних змаганнях та захищав честь області на республіканських змаганнях з цього виду спорту.

У 1977-1981 рр. продовжив навчання у Львівському торговельно-економічному інституті (нині - Торговельна академія) на факультеті "Товарознавство продовольчих товарів". В інституті займався громадською роботою. Закінчив його з відзнакою, здобувши спеціальність - товарознавець продовольчих товарів вищої кваліфікації. Державною комісією був направлений на роботу до м. Києва в Центральну спілку споживчих товариств України в управління торгівлі продовольчими товарами. Пройшов шлях від товарознавця до начальника відділу управління торгівлі продтоварами.

Брав участь в організації робіт з ліквідації аварії на Чорнобильській атомній станції, за що був нагороджений Почесною грамотою Президії Верховної Ради України.

Працював на відбудові населених пунктів після землетрусу у Вірменії. Нагороджений грамотою Главку УКРАГРОБУДУ.

М.М. Жолобчук сьогодні очолює підприємство з іноземними інвестиціями "ЮНІКС", яке з 1994 р. займається оптовою торгівлею продтоварами. Протягом трьох років підприємство співпрацює також з консервними заводами України, здійснює для них поставку склобанки та продаж піломатеріалів.

Упродовж трьох останніх років ПП ТОВ "ЮНІКС" було дилером Торгового Дому "Скло Молдови" з продажу продукції Кишинівського та Тираспольського склозаводів. Товариство здійснює переробку зерна пшениці та поставку борошна на хлібозаводи споживчої кооперації області. Підприємство також здійснює оптову торгівлю кондитерськими, пивобезалкогольними напоями, соками, крупами і томатною пастою, помідорами, огірками та іншими плодоовочевими консервами.

На нараді Української спілки споживчих товариств, 1991 р.

Отримання донькою Роксоланою звання бакалавра, 2003 р.

ЗЕЙКАН ЯРОСЛАВ ПАВЛОВИЧ

ЗЕЙКАН
Ярослав Павлович

*“Адвокатська професія -
це не тільки фах,
а й справжнє мистецтво.”*

Адвокат, ст. партнер адвокатського об'єднання "Зейкан, Попович, Голуб та інші", виконавчий директор юридичної фірми "Соломон", член Асоціації процесуалістів України, лауреат Всеукраїнської премії на кращу судову промову.

Народився 19 грудня 1941 року в м. Хуст.

Батько - Павло Степанович (1907 р. н.)

Мати - Ганна Йосипівна (1917р. н.)

Після закінчення в 1958 році середньої школи № 1 в м. Хусті навчався у Львівському гірничому технікумі (1958-1961 рр.), а пізніше закінчив юридичний факультет Львівського державного університету (1967-1973 рр.).

З 1973 року працював юрисконсультантом, арбітром, суддею. З 1994 року працює адвокатом, а з 2002 року поєднує адвокатську діяльність з викладанням в Академії адвокатури у місті Києві (кримінальний процес, кримінальне право, школа адвокатської майстерності).

Автор понад 300 статей з проблемних питань права. Випустив дві монографії: "Захист прав та інтересів у арбітражному суді (2001 р.), "Захист у кримінальній справі" (2003 р.).

За його пропозиціями було прийнято зміни та доповнення до Земельного Кодексу України, Кримінально-процесуального Кодексу України, Господарського Кодексу України.

Я.П. Зейкан здійснював захист у ряді резонансних справ (справи Юлії Тимошенко, Олександра Тимошенка, Аленіна, Фальковича, Цубери). Він є лауреатом Всеукраїнського конкурсу на кращу судову промову, переможцем Всеукраїнського конкурсу на кращу публікацію року про адвокатуру, член редакційної ради газети "Адвокатура".

Постійно працює з газетами "Юридическая практика", "Адвокатура", "Закон і Бізнес", має публікації в щотижневнику "Дзеркало тижня", журналі "Вісник Верховного Суду України" та ряді інших видань.

ЮРИДИЧНА ФІРМА SOL MON

Заснована у 2000 році.

Спеціалізується на таких послугах: адміністративне право, антимонопольне право, банківське право, банкрутство, благодійні організації, зовнішньоекономічна діяльність, цивільні права і свободи, цивільне право, житлове право, інвестиції, в т. ч. іноземні, конституційне право, корпоративне право, медицина, охорона здоров'я, податкове право, спадкове право, нерухомість, недобросовісна конкуренція, права споживачів, приватизація, сільськогосподарське право, сімейне право, страхування, будівництво, судові і арбітражні справи, митне право, транспорт, трудове право, кримінальне право, господарське (підприємницьке) право, цінні папери і фондовий ринок, екологічне право.

Провідні юристи: Зейкан Ярослав Павлович, Голуб Віталій Євгенович, Попович Валентин Миколайович.

Юридична фірма "Solomon" веде справи в інтересах Міністерства надзвичайних ситуацій та відомих в Україні організацій і фірм, зокрема відомих виробників кримських вин - Агрофірми "Золота балка" та ЗАТ ім. Софії Петровської.

А також фірма "Solomon" надає послуги у розробці бізнес-проектів у Києві та Львові.

м. Київ,
вул. Набережно-Лугова, 9,
тел.: (044) 230-37-34,
(044) 230-37-66
e-mail: solomon@amp.com.ua
www.advokats.kiev.ua

КАБАЦІЙ МИРОСЛАВ СТЕПАНОВИЧ

КАБАЦІЙ
Мирослав Степанович

Керівник клініки патології суглобів у дітей та підлітків Інституту травматології та ортопедії Академії медичних наук України, кандидат медичних наук, старший науковий співробітник.

Нагороджений почесною грамотою Міністерства охорони здоров'я України, має ряд подяк МОЗ України та адміністрації інституту, відмінник охорони здоров'я, нагороджений Почесною грамотою Київської міської ради.

*м. Київ,
вул. Воровського, 27,
тел.: (044) 216-46-79,
(044) 216-34-81
e-mail: miroslawsk@torba.com*

Народився 3 травня 1952 року в с. Нове-Давидково Мукачівського району Закарпатської області.

Батько - Кабацій Степан Михайлович, (1921 р. н.), священик.
Мати - Кабацій Олена Антонівна (1929 р. н.), пенсіонерка.

Дружина - Кабацій Наталія Петрівна (1953 р. н), кандидат медичних наук, працювала вченим секретарем Інституту ендокринології та обміну речовин Академії медичних наук України.

Діти: син Віктор (1979 р. н.), донька Людмила (1986 р. н.).

У 1968 р. із золотою медаллю закінчив Мукачівську середню школу. Два роки працював медичним регістратором Мукачівської обласної дитячої клінічної лікарні. У 1970 р. вступив до Київського медичного інституту ім. О.О. Богомольця, який з відзнакою закінчив у 1976 р. З того ж року працює в Інституті травматології та ортопедії Академії медичних наук (ІТО АМН) України, спочатку лікарем-анестезіологом, а потім науковим співробітником клініки патології суглобів у дітей та підлітків. Йому присвоєна вища кваліфікаційна категорія лікаря ортопеда-травматолога. У 1995 р. знаходився в науковому відрядженні в Китайській Народній Республіці, де на базі Інституту охорони праці м. Шеньяна надавав організаційно-методичну допомогу у відкритті спеціалізованого ортопедо-травматологічного відділення.

М.С. Кабацій - оперуючий лікар (оперування дітей та підлітків з вродженою та набутою патологією опорно-рухового апарату). Впроваджує в практику нові методи лікування, займається підготовкою молодих спеціалістів. Автор понад 70 наукових праць, має 5 авторських свідоцтв та 6 раціоналізаторських пропозицій.

Клініка патології суглобів у дітей та підлітків в ІТО АМН України.
З 2002 р. М.С. Кабацій є керівником цього відділення.

У клініці працюють 4 кандидати медичних наук - спеціалісти вищої кваліфікаційної категорії.

Головним напрямом науково-практичної діяльності відділення є вивчення анатомо-функціональних змін великих суглобів при вроджених і набутих захворюваннях опорно-рухового апарату.

Особлива увага приділяється ранній діагностиці та лікуванню захворювань, які призводять до розвитку дегенеративно-дистрофічних уражень суглобів; розробленні і впровадженні високоефективних методик оперативного лікування ортопедичних ускладнень при дитячому церебральному паралічі; здійснюється стабільно-функціональний остеосинтез при реконструктивно-відновних операціях у дітей і підлітків, діагностика та оперативне лікування посттравматичного та ідіопатичного хондролізу кульшового суглоба; реконструктивно-відновні операції у хворих з вродженим і патологічним підзвихом і звихом стегна, асептичним некрозом головки стегнової кістки, звихом надколінника, хворобі Блаунта, вроджених і набутих деформаціях кісток, юнацькому епіфізеолізі головки стегнової кістки, епіфізарній дисплазії, травмах та її наслідках, артроскопія великих суглобів.

У відділі розроблено сучасний методологічний підхід до діагностики та лікування хвороби Легг-Кальве-Пертеса. Впроваджено ефективні методи хірургічного лікування ускладненого перебігу захворювання.

Співробітниками клініки надається консультативно-методична та хірургічна допомога закладам практичної охорони здоров'я.

ЛАЗОРИШИНЕЦЬ ВАСИЛЬ ВАСИЛЬОВИЧ

ЛАЗОРИШИНЕЦЬ
Василь Васильович

*Доктор медичних наук,
заслужений лікар України,
президент Благодійного фонду
“Дитячі серця”.*

*Дійсний член Європейської
асоціації серцево-судинних
хірургів, дійсний член Асоціації
серцево-судинних хірургів
Франції. Секретар Асоціації
серцево-судинних хірургів
України.*

*Нагороджений Подякою
Президента України за значний
внесок у розвиток охорони
здоров'я, почесними грамотами і
дипломами, орденом Святого
Володимира III та IV ступенів.*

*03110, м. Київ,
вул. М. Амосова, 6,
тел./факс: (044) 275-42-33
e-mail: lazorch@alfacom.net*

Заступник директора з наукової роботи Інституту серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова АМН України (з 2003 р.), начальник лікувально-організаційного управління Академії медичних наук України (з 2004 р.).

Народився 25 травня 1957 року в с. Сокирниця Закарпатської області в родині робітників.

Батько Василь Васильович та мати Юлія Михайлівна - пенсіонери. Дружина Тетяна Іванівна - педагог. Доньки: Леся - студентка Національного економічного університету, Катерина - учениця гімназії.

У 1974 р. після закінчення із золотою медаллю середньої школи Василь Васильович вступив на лікувальний факультет Київського медичного інституту, який успішно закінчив у 1980 році.

З 1980 р. по 1987 р. працював у Чернігівській обласній лікарні.

З 1987 р. працює в Інституті серцево-судинної хірургії АМН України, з 1993 р. керує відділом хірургії вроджених вад серця у дітей молодшого віку. В.В. Лазоришинець одним із перших в Україні розпочав хірургічне лікування вроджених вад серця у дітей молодшого віку та новонароджених. Особисто виконав понад 4200 операцій на серці, в т. ч. близько 3500 - зі штучним кровообігом. Відділ, яким він керує, щорічно виконує понад 500 операцій, з них понад 350-450 зі штучним кровообігом.

Поряд з практичною роботою хірурга, Василь Васильович приділяє значну увагу науковій діяльності. У 1995 р. здобув звання кандидата медичних наук, а в 2002 р. - доктора медичних наук, захистивши докторську дисертацію на тему: “Аномалія Ебштейна (проблеми діагностики та хірургічного лікування)”, якою зробив значний внесок у розвиток серцево-судинної хірургії в Україні.

З 1996 р. викладає на кафедрі серцево-судинної хірургії Київської медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика. У цьому ж році Василеві Васильовичу присвоєно вищу кваліфікаційну категорію. У його доробку - 183 наукові праці, у т. ч. 6 монографій, 5 методичних рекомендацій, отримано 16 авторських свідоцтв.

В.В. Лазоришинець проходив стажування та навчання у провідних кардіохірургічних клініках США, Німеччини, Англії, Франції, Польщі. Зі свого боку проводить консультативну роботу в інституті та обласних центрах. Допомогає у проведенні навчання спеціалістів, провів показові операції вроджених вад серця у Дніпропетровську, Запоріжжі, Одесі, Чернівці, Луцьку, Харкові, що заклало основу створення у цих містах кардіохірургічних центрів, де оперують дітей.

Життєве кредо Василя Васильовича: **“В людині все повинно бути гармонійним, і якщо людина гармонізована, вона обов'язково досягне успіху в усіх сферах діяльності”.**

Від хірурга завжди вимагають чуда: якщо воно відбулося, то всі вважають його явищем звичайним.

ЛИГИРДА ФЕДІР ДМИТРОВИЧ

ЛИГИРДА
Федір Дмитрович

*Заслужений лікар України,
кандидат медичних наук,
лікар вищої категорії,
відмінник охорони здоров'я.
Нагороджений медалями:
"За трудову відзнаку",
"За відмінну працю"
та багатьма грамотами.*

Народився 21 січня 1929 року в с. Голубине, що на Свалявщині, у родині селянина.

Батько - Лигирда Дмитро Андрійович (1903-1951 рр.) - працював на лісорозробках лісорубом.

Мати - Лигирда (Улеганець) Пелагея Михайлівна (1907-1989 рр.).
Одружений. Дружина - Лигирда (Тушич) Валентина Федорівна (1938 р.н.) - кандидат медичних наук, лікар-терапевт. Мають трьох дочок: Наталію, Ольгу і Богдану, які продовжили династію медиків.

У 1948 році із золотою медаллю закінчив середню школу і був прийнятий на медичний факультет Ужгородського державного медичного університету на лікувальне відділення. За сумісництвом влаштувався на роботу клінічним лаборантом у фізкультурному обласному диспансері.

У 1954 році з відзнакою закінчив університет і вчена рада університету рекомендувала його до аспірантури, але він вирішив працювати за фахом. Йому було запропоновано посаду завідувача дільничної лікарні на 15 ліжок в селі Нижні Ворота Воловецького району. Лікарня обслуговувала 15 навколишніх сіл. Молодий завідувач лікарні розширив лікарню до 50 ліжок, побудував поліклініку, водогін з каналізацією, операційну і аптеку, відкрив рентгенівський кабінет, благовлаштував територію лікарні. Багато уваги приділяв проблемі допомоги матерям і дітям, а також боротьбі з туберкульозом: у складі лікарні було відкрито пологове і окремо туберкульозне відділення.

У 1960 році був призначений головним лікарем Воловецького району. Медична мережа району складалася із районної лікарні, районної санітарно-епідемічної станції, двох дільничних лікарень, 4 колгоспних пологових будинків і 22 фельдшерсько-акушерських пунктів. За 4 роки головування Ф.Д. Лигирди у Воловецькому районі побудували клінічний корпус, водогін, господарські приміщення (харчоблок, пральню, дитячу кухню, гаражі, адміністративне приміщення), було збудовано аптеку в селі Жденієво, а також переведено лікарню в с. Жденієво із аварійного приміщення у новий будинок. За цей час було відкрито нову лікарню в селі Верхня Ростока на 15 ліжок з рентгенівським кабінетом і аптекою, дитячою молочною кухнею. За сумісництвом був завідувачем акушерсько-гінекологічного відділення районної лікарні та виконував обов'язки районного акушера-гінеколога.

У 1964 році після реорганізації районів був призначений головним акушером-гінекологом Свалявського об'єднаного району.

У 1966 році - після курсів підвищення кваліфікації з акушерства і гінекології у Київському інституті удосконалення лікарів (нині - Інститут післядипломної підготовки) склав вступні іспити в аспірантуру Інституту онкології і рентгенології за спеціальністю "Онкогінекологія". Захистив кандидатську дисертацію на тему "Дискератози і їх роль у виникненні раку шийки матки".

З 1970 р. по 1995 р. працював завідувачем відділення онкогінекології Українського науково-дослідного Інституту онкології і рентгенології. Має вищу кваліфікаційну категорію хірурга-онкогінеколога.

Автор 22 наукових робіт, має один винахід. Підготував близько 225 лікарів України за методикою ранньої діагностики раку методом кольпоскопії та цитології.

У 1994 році присвоєно звання "Заслужений лікар України".

РОГЛЄВ ХРИСТО ЙОСИПОВИЧ

РОГЛЄВ
Христо Йосипович

Перший Президент України, голова Президії Української Ради Миру Л.М. Кравчук та член Президії Х.Й. Роглев після прийому корейської делегації

Почесний працівник туризму України, заслужений працівник сфери послуг України, відмінник освіти України (2001 р.), лауреат міжнародної премії "Дружба".

Народився в 1936 р. в м. Мукачево в болгарській родині.

Батько - Роглев Йосип - Герой Соціалістичної праці.

Брат - Микола Йосипович Роглев працював головою Мукачівської міської ради з 1979 р. по 1991 р.

Має прекрасну сім'ю: дружина Лариса Борисівна - менеджер, син Владислав - архітектор-дизайнер, син Максим - економіст Акціонерного поштово-пенсійного банку "Аваль". Нині Христо Роглев радо спілкується з онуками Олександром і Марією.

З 1960 р. Христо Йосипович працює в галузі міжнародного туризму: гід-перекладач, старший гід-перекладач, головний гід-перекладач, начальник відділу Київського об'єднання ВАТ "Інтурист" Державного комітету СРСР з іноземного туризму (прийом, організація та обслуговування великих туристичних груп, поїздів миру та дружби, круїзів по Дніпру). Підготував понад 200 гідів-перекладачів для іноземного туризму. З 1980 р. - генеральний директор готельного комплексу "Братислава-Десна".

Вице-президент товариства "Україна - Болгарія", член Президії Української Ради Миру, член Міжнародної ради українських підприємців, перший вице-президент Товариства "Закарпатці в м. Києві", член ради науково-виробничого комплексу "Туризм, готельне господарство, економіка і право", в. о. доцента, завідувач філії кафедри теорії та практики туризму і готельного господарства КУТЕП та викладач Київського національного торговельно-економічного університету; співавтор трьох брошур, багатьох розробок і статей з іноземного туризму та готельного господарства.

Нагороджений орденом "Знак пошани" (1981 р.), золотою медаллю Міжнародної кадрової академії "За ефективне управління", медаллю "1500 років Києву", низкою медалей Болгарії, дипломом номінанта альманаху "Золота книга української еліти" та пам'ятною медаллю, Подякою Київського міського голови, почесною відзнакою "За вклад у розвиток туризму" ДАК "Україна туристична".

Мер Єрусалима видав Христо Роглеву "Удостоверение Пилигрима", в якому говориться: "Выполняя завет Святого писания, взошел в Ерусалим, святой город, столицу Израиля, и посему удостоен носить титул "Иерусалимский Паломник".

У газетах часто з'являються дорожні нотатки Христо Роглева, розповіді про зустрічі з цікавими людьми та статті про туризм. Він володіє багатьма мовами.

Христо Роглев є співавтором книги "Від Карпат - до Дніпра"; разом з Василем Пагірею видає другу книжку про земляків "Закарпатці Києва", на презентації якої (грудень 1997 року) зібралися понад 300 "закарпатських киян", були запрошені також народні депутати України, відомі вчені, художники, письменники - уродженці Закарпаття.

Христо Роглев - частий гість м. Мукачево, де пройшла його юність, де живе його рідня і друзі, з якими він вчився і працював.

ТИМКОВИЧ ВАСИЛЬ ЮРІЙОВИЧ

ТИМКОВИЧ
Василь Юрійович

Генеральний директор
ТОВ "Архісан",
кандидат технічних наук,
академік Академії будівництва
України,
дійсний член міжнародної
організації "ICOMOS".

*"Бог завжди вів мене
життєвими шляхами,
а я не опирався
у твердому переконанні,
що на все є Божя воля".*

м. Київ,
вул. Андріївська, 8/12,
тел.: (044) 239-17-59
e-mail: info@arhisan.com.ua
www.arhisan.com.ua

В.Ю. Тимкович із дружиною Галиною

Народився 14 лютого 1955 року в смт Воловець Закарпатської області.

Одружений. Дружина Галина працює викладачем у Національному технічному університеті України (КПІ). Син Василь (1982 р. н.) навчається в Національному аграрному університеті.

У 1972 р. на "відмінно" закінчив Воловецьку середню школу. З 1972 р. по 1977 р. навчався в Київському інженерно-будівельному інституті (КІБІ), який закінчив з відзнакою.

У 1977 р. став аспірантом Проблемної науково-дослідної лабораторії ґрунтосилікатів (нині - Науково-дослідний інститут в'язучих матеріалів ім. В.Д. Глуховського). Працював над проблемою розробки і дослідження високоміцних шлаколузних в'язучих матеріалів та бетонів на їх основі, досліджує їх спеціальні властивості; активно впроваджує результати науково-дослідницької роботи у виробництво на підприємствах України, Росії, Узбекистану.

Трудова діяльність В.Ю. Тимковича розпочалася в тресті "Укр-оргтехсільбуд" Мінсільбуду України. З 1985 р. працює в інституті "УкрНДІпроектреставрація" Держбуду України, де очолює технологічну службу. Активно бере участь у становленні технологічного відділу інституту та в розробці технологій виконання реставраційних робіт пам'яток архітектури України, Росії, Білорусі.

У 1986 р. захистив кандидатську дисертацію. Наукові роботи В.Ю. Тимковича видані у понад тридцяти публікаціях, у т. ч. і за кордоном. Його розробки захищені п'ятьма авторськими свідоцтвами, два з яких запатентовані в США, Канаді, Австралії, Франції і Німеччині. Продано ліцензію у Фінляндію.

У 1996 р. за вагомих особистий внесок у створення духовних і матеріальних цінностей та досягнення високої майстерності у професійній діяльності отримав Подяку від голови Київської міської держадміністрації О.О. Омельченка.

У 1997 р. В.Ю. Тимкович заснував **будівельно-проектну фірму "Архісан"**, яка займається виконанням спеціальних робіт при реконструкції та реставрації будівельних споруд (реконструкція та підсилення фундаментів існуючих будівель, зокрема, методом вдавлення палів; підсилення несучих та огорожувальних конструкцій; захист будівель та споруд від зволоження шляхом влаштування різних видів гідроізоляції тощо).

У 1989 р. Василь Юрійович як офіцер запасу протягом шести місяців брав участь у ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Упродовж трудової діяльності В.Ю. Тимкович брав безпосередню участь у проектуванні та виконанні ремонтно-реставраційних робіт Успенського собору Києво-Печерської лаври, Маріїнського палацу, Держтелерадіо України, Національної філармонії України, Національного банку України, Кабінету Міністрів, Верховної Ради України, Міністерства закордонних справ України, Культурного центру України в Москві, Театру ім. Вахтангова (м. Москва) та багатьох інших об'єктів.

В.Ю. Тимкович є одним із активістів Закарпатського земляцтва в м. Києві. Нині він є виконавчим директором Товариства "Закарпатці в м. Києві".

ТРЕТИНИК ВІКЕНТІЙ ЮРІЙОВИЧ

ТРЕТИНИК
Вікентій Юрійович

Доктор хімічних наук, професор, академік Академії гірничих наук України, головний науковий співробітник Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України.

В.Ю. Третиник народився 1 листопада 1933 року в с. Дубровка Ужгородського району Закарпатської області. У 1951 р. закінчив середню школу в с. Середне і продовжив навчання на хімічному факультеті Ужгородського державного університету. У 1956 р. отримав диплом з відзнакою.

У 1956-1958 рр. працював викладачем хімії та фізики В. Фосенської середньої школи Овруцького району Житомирської області, а у 1958-1959 рр. - інспектором масових шкіл Овруцького району.

У 1959-1962 рр. Вікентій Юрійович навчався в аспірантурі у відділі фізичної хімії дисперсних мінералів Інституту загальної та неорганічної хімії АН УРСР.

У 1963 р. захистив дисертацію "Вплив хімічних реагентів на структурно-механічні властивості тиксотропних суспензій" і здобув вчений ступінь кандидата хімічних наук.

У 1988 р. В.Ю. Третиник захистив докторську дисертацію на тему "Стабілізація мінеральних дисперсій", а в 1990 р. йому присвоєне вчене звання професора.

В.Ю. Третиник є відомим спеціалістом в галузі колоїдної хімії і фізико-хімічної механіки природних дисперсних систем не тільки в нашій країні, але й за її межами. Він виступав з науковими доповідями та лекціями в Росії, Латвії, Туркменії, Узбекистані, Білорусі, Чехії, Болгарії, Угорщині, Німеччині, Швеції. Наукова діяльність вченого спрямована на створення нових композиційних матеріалів - матеріалів майбутнього.

Зараз вчений зі своїми учнями плідно працює над розв'язанням складних науково-технічних і екологічних проблем. Запропоновані ефективні стабільні бурові рідини, які успішно впроваджені у нафто- і газодобувну промисловість; запропоновано також ефективні методи боротьби з вугільним та рудничним пилом і раптовими викидами вугілля, породи і газу у шахтах Донбасу.

Розроблено ефективні протифільтраційні матеріали для гідротехнічного будівництва і широкодоступні композиції на основі природної мінеральної сировини, в тому числі закарпатських бентонітів та цеолітів, для очищення ґрунтів від радіоактивних забруднень.

В.Ю. Третиник - автор і співавтор 265 наукових праць, в тому числі 5 монографій, 6 науково-популярних брошур і навчального (методичного) посібника, а також 30 авторських свідоцтв на винаходи і 5 патентів України. Під його керівництвом виконано і захищено 12 кандидатських дисертацій. В очолюваному ним відділі виконані та захищені 4 докторські дисертації.

Наукову діяльність вчений успішно поєднує з великою і багатогранною науково-організаційною роботою.

Президією Верховної Ради СРСР нагороджений медаллю "За трудову доблесть" (1982 р.). 26 лютого 2001 року Академія гірничих наук України обрала В.Ю. Третиника академіком Академії гірничих наук України.

Дружина Ірина, вчитель української мови та літертури в одній із шкіл м. Києва. Син Віталій (1967 р. н.) та донька Віолетта (1970 р. н.) - кандидати фізико-математичних наук.

*м. Київ,
просп. Вернадського, 42,
тел.: 444-22-16,
факс: (044) 228-72-72*

СТАНКОВИЧ ЄВГЕН ФЕДОРОВИЧ

СТАНКОВИЧ
Євген Федорович

Відомий український композитор нашого часу, професор Національної музичної академії.

Заслужений діяч мистецтв УРСР, народний артист України, академік-засновник (дійсний член) Академії мистецтв України, лауреат багатьох престижних премій.

Нагороджений орденом Дружби народів, орденом Святого Володимира, дипломом Міжнародного кінофестивалю за кращу музику (кінофільм "Ізгой" (реж. В. Савельєв) та ін.

"Світ споконвіку влаштований так, що все важливе для людини треба виборювати. Добро треба здобувати, а зло, на жаль, і так знаходить людину. Тому, поки людина живе у цьому світі, вона має все робити для того, щоб наповнити цей світ добром.

Тільки Добро і Милосердя повинні бути основою на цій землі для людей."

Народився 19 вересня 1942 року в м. Свалява. на Закарпатті.
1970 р. - закінчив композиторський факультет Київської державної консерваторії (нині - Національна музична академія імені Петра Чайковського), клас професора Бориса Лятошинського та Мирослава Скорика.

1970-1976 рр. - редактор видавництва "Музична Україна".

1976 р. - лауреат Республіканської премії імені Миколи Островського.

1977 р. - лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка.

1980 р. - заслужений діяч мистецтв України.

1985 р. - премія Міжнародної трибуни композиторів ЮНЕСКО (Третя камерна симфонія увійшла в десятку найкращих творів світу 1985 року).

1985-1989 рр. - депутат Верховної Ради УРСР.

1986 р. - премія фольклорного конкурсу Європейського радіо. Звання "Народний артист України".

1989-1993 рр. - перший секретар Спілки композиторів України.

1989-1991 рр. - народний депутат СРСР.

З 1990 р.- завідувач кафедри композиції Національної музичної академії України ім. П. Чайковського.

1997 р. - академік-засновник, дійсний член Академії мистецтв України.

2000 р. - лауреат фестивалю "Золотоверхий Київ". Володар театральної премії "Київська пектораль" в номінації за кращу музику (вистава-балет "Вікінги").

2001 р. - нагороджений орденом Святого Володимира, лауреат всеукраїнської премії "Визнання".

2002 р. - лауреат премії імені Артемія Веделя.

Ось уже 30 років веде з нами діалог музикант Станковича - вчить нас слухати, пізнавати себе. Композитор не прагне потрапити в резонанс із модою, залишаючись завжди собою, засвідчуючи мудру думку Миколи Метнера про те, що кожний художник має бути і сучасним, і старим як світ. Станковича намагалися "приручити", "одержавити" - він не піддався, утік з усіх посад, залишивши собі тільки музику. Музика Євгена Станковича не піддається стислому описові. Вона втягує в себе, як смерч, потрясаючи душу вихором пристрастей, шаленством оголених емоцій. Його твори - це й артефакти, "стрімкими автографами" назавжди вкарбовані в історію української музики, і документальні свідчення хресного шляху України крізь ХХ сторіччя (крізь Голодомор, Бабин Яр, війну, Чорнобиль...). Важко описати словами багатство літургійної музики Станковича. Стільки болю і сліз, стільки безмірного щастя і всеохоплюючої радості чути в ній. Таку музику може створити тільки глибоко віруюча людина.

Музика майстра постійно звучить у концертних залах, по радіо і телебаченню, його твори виконуються в країнах близького і далекого зарубіжжя. З його нотних сторінок вийшло 5 великих і 8 камерних симфоній, опер, 5 балетів, камерні і хорові твори, музика більш як до ста кінофільмів. Його музику (фолькопера "Цвіт папороті", балети "Ольга", "Прометей", "Майська ніч", "Вікінги", "Ніч перед Різдом", хори до опери "Коли цвіте папороть", реквієм "Бабин Яр", музика до кінофільмів "Легенда про княгиню Ольгу", "Украдене щастя", "Чінгізхан" та ін.) знають і слухають в Україні і за її межами.

Композитор - почесний громадянин канадського міста Вінніпег, член журі багатьох міжнародних композиторських конкурсів та фестивалів. Є. Станкович - ініціатор та постійний член журі Міжнародного дитячо-юнацького мистецького конкурсу "Срібний дзвін", що проводиться в м. Ужгород.

ШКІРЯК-НИЖНИК ЗОРЕСЛАВА АНТОНІВНА

*ШКІРЯК-НИЖНИК
Зореслава Антонівна*

Доктор медичних наук, професор, відомий в Україні та за її межами вчений-педіатр, громадський діяч. Завідує відділом проблем здоров'я сім'ї в Інституті педіатрії, акушерства та гінекології АМН України, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології Київської медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика.

Народилася в м. Ужгород, у сім'ї відомих лікарів Марії та Антона Брашайків, які здобули медичну освіту в Празі, Відні та Сорбоні. Батькові брати Михайло і Юлій Брашайки - видатні громадсько-політичні діячі Закарпаття, були членами уряду Августина Волошина.

Медичну освіту Зореслава Антонівна здобула в Ужгородському держуніверситеті, згодом закінчила аспірантуру з педіатрії у Київському медичному інституті ім. О.О. Богомольця й захистила у 1967 р. кандидатську дисертацію.

Практику лікаря-педіатра почала в Міжгірській районній лікарні Закарпаття, де пропрацювала понад 14 років.

У 1975 р. була запрошена на роботу до столичного Інституту педіатрії, акушерства та гінекології, стала одним з провідних його фахівців. Після захисту докторської дисертації очолила в інституті відділ проблем здоров'я сім'ї, і тоді ж розпочала викладацьку роботу на посаді професора кафедри акушерства, гінекології та перинатології Київської медичної академії післядипломної освіти. Крім наукової та педагогічної діяльності проводить значну лікувально-консультативну роботу.

З 1996 р. представляє Україну в Комітеті з біоетики Ради Європи у Страсбурзі. Є заступником голови Комітету з біоетики при Президії АМН України.

Як вчений і громадській діяч виступала на конференціях у сорока країнах світу. Володіє багатьма іноземними мовами. Лікарську майстерність удосконалювала у відомих клініках США, Канади, Європи, Австралії, Японії.

Зореслава Антонівна - автор понад 250 наукових праць. Має державні й урядові нагороди.

У 2003 р., за особистий внесок у зміцнення та розвиток Української держави, отримала Подяку Президента України. Отримала також подяки від Закарпатської обласної та Київської міської держадміністрацій.

Має двох синів - Антона й Зоряна.

*НИЖНИК
Ігор Йосипович*

Чоловік Зореслави Антонівни - **НИЖНИК Ігор Йосипович** - відомий поет і прозаїк, член Національної спілки письменників України. Народився поблизу Дрогобича на Львівщині.

У Дрогобичі закінчив музичне училище та філологічний факультет Педагогічного інституту імені Івана Франка (нині - Педагогічний університет). Був на культосвітній роботі. Упродовж двадцяти років вчителював у Бориславській музичній школі, завідував міським відділом культури.

З 1978 р. - на творчій роботі. Ігор Нижник - автор дев'яти збірок поезій - "Нива", "Живиця", "Місячне коло", "Оновлення", "Коріння гір", "Вічний рух", "Сійся - родися", "Право на сльозу", "Білі вівці на чорній горі"; трьох повістей - "Бескиди", "Доброслав", "Галайда"; двох романів - "Хліб і кров", "Чорний легінь"; низки текстів пісень і багатьох перекладів з іноземних мов.

04212, м. Київ,
вул. Зої Гайдай, 2, кв. 20.
тел.: 413-46-49

ЮРТИН-ПІСНА МАРІЯ ВАСИЛІВНА

ЮРТИН-ПІСНА
Марія Васи́лівна

Генеральний директор підприємств комунально-побутового обслуговування, торгівлі та громадського харчування ТОВ "Марія" та ТОВ "ІРІКО" (м. Бориспіль, Київська обл.)

ТОВ "Марія"
08300, Київська обл.,
м. Бориспіль,
вул. Київський шлях, 79,
тел.: 8 (04495) 6-03-86,
6-62-65

"Тополька": ресторан, бар, більярд, дискотека
8 (04495) 7-20-26

Народилася 25 червня 1954 року в живописному закарпатському селі Майдан Міжгірського району.

Батько - Юртин Василь Юрійович (1924-1997 рр.) - один з найактивніших закарпатців - учасників Великої Вітчизняної війни, визволяв Київ від німецько-фашистських загарбників, пройшов від Києва до Берліну у складі військ Радянської Армії. Нагороджений орденом "Червоної зірки" та багатьма іншими нагородами.

Мати - Юртин (Рушак) Марія Іванівна (1924-1987 рр.).

Марія Васи́лівна після закінчення Виноградівського технікуму у 1974 р. як молодий спеціаліст була направлена до Києва до тресту "Київводбуд", де на посаді інженера пропрацювала сімнадцять років. За цей час вийшла заміж, народила двох дітей: сина Костянтина та доньку Ірину.

Син - Пісний Костянтин Михайлович (1975 р. н.) - закінчив Київський інститут економіки і права, юридичний факультет. Є генеральним директором заводу з переробки молочної продукції.

Донька - Пісна Ірина Михайлівна (1979 р. н.) - має дві вищі освіти, за фахом - менеджер невиробничої сфери і юрист. Нині працює у ТОВ "ІРІКО".

У 1992 р. відкриває своє перше підприємство ПП "Марія", яке спеціалізується в галузі торгівлі та громадського харчування. Згодом приватне підприємство виросло у Товариство з обмеженою відповідальністю "Марія", до складу якого входять магазин продовольчих товарів, ресторан "Тополька", кафе, більярдний клуб.

Марія Васи́лівна згодом продовжила свою освіту в Київській школі бізнесу. А потім закінчила Національну академію управління за фахом "Фінанси підприємств".

У 1996 р. вона засновує комунально-побутове підприємство ТОВ "ІРІКО", яке надає побутові послуги (хімчистка, прання та прасування білизни), обслуговуючи багато підприємств Київщини; а також має сауну, лазню. Особливістю його є надання пільг найменш забезпеченим верствам населення.

Генеральний директор ТОВ "Марія" є спонсором різних спортивних змагань, надає фінансову допомогу у виданні краєзнавчої літератури Закарпаття та збірок молодих письменників, займається благодійною діяльністю.

М.В. Юртин-Пісна є активним членом Товариства "Закарпатці у м. Києві". Має багато задумів щодо перспектив розвитку своєї підприємницької діяльності.

ТОВ "ІРІКО"
8 (04495) 6-62-65, 5-62-85

Торговий комплекс "Фортуна"
8 (04495) 6-33-30

ЯРЕМА МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ

Миколі Яремі

*Добридень, мудра сонячна людино,
Мабуть, для Вас дорожчий всього час.
Тож не займу я жодної хвилини -
Лише порозмірковую про Вас.
Встигайте все: від батьківського дому
Стелить шляхи
майбутньому в світі.
Хай ними йдуть чужі Вам, незнайомі,
Та головне, що ними будуть йти.
На зло часу - байдужого й скупого -
Будуйте школу - душ дитячих храм,
Нехай виходять дужими в дорогу
Ті, що забудуть дякувати Вам.
І не дивуйтесь власному дивацтву:
Могли б собі -
виходить для людей.
Така вже суть справіку меценатства.
За це Вам - вдячність сонячних очей.
І не лише. Коли ця вдячність згасне
І дифірамби стихнуть серед свят,
Залишаться просторі світлі класи,
Відкриті, мов обійми, для малят.
І вічність прийде освятити школу,
І в ній майбутні генії зростуть.
А Ви ж, по суті, - Миколай, Миколо,
В цім Ваша велич, благородство, суть.
Тож і лишайтесь в щедрості щасливим,
Знаходьте сенс в дарунках, просто так.
І хай від цього множаться Вам сили,
І довішає, і шириться Ваш шлях.
За це майбутнє Вам потисне руку
І дружньо так ударить по плечу,
Складе легенди й перекаже внуку.
А я от вірш-присвяту напишу.*

Мар'яна Бонь-Якубишин

Голова представництва "Hydropol UKR" в Україні.

За працю на утвердження православ'я у своєму рідному краї відмічений нагородами Української Православної Церкви: орденом Св. рівноапостольного великого кн. Володимира III ступеня, грамотами Митрополита Київського і всієї України Володимира та єпископа Хустського і Виноградівського Іоанна. За працю у розвитку рідного регіону нагороджений нагрудним знаком Закарпатської обласної державної адміністрації "За розвиток регіону".

Народився 6 серпня 1972 р. в с. Нанково Хустського району Закарпатської області.

Одружений. Має трьох дітей: двох дочок і сина.

Освіта: вища юридична.

Після закінчення Хустського СПТУ № 10 розпочав свою трудову діяльність токарем на Київському заводі "Червоний екскаватор", "Буддормаш" (м. Київ), ЗТПО (м. Хуст) та слюсарем-автозбірником на АЗЛК (м. Москва).

У 1990-1992 рр. - служба в армії.

Потім розпочав підприємницьку діяльність у сфері будівництва. Певний час працював торговельно-економічним представником у регіонах України (Одесі, Миколаєві, Закарпатті, Дніпропетровську, Харкові, Києві).

Займав посаду начальника дільниці при Управлінні справами Верховної Ради України.

Микола Васильович приділяє особливу увагу проблемам освітнього та духовного життя своїх земляків, а також створенню сприятливих умов для всебічного розвитку молоді, яка проживає в рідному селі.

Щодо політичного і економічного розвитку України в майбутньому М.В. Ярема вважає, що політика в нашій державі має бути діловою, дипломатичною, але ні в якому разі не брудною та комерційною. На його думку, економічний розвиток України нині має великий зріст в цілому. Сьогодні необхідно могутній потенціал України спрямувати в правильне русло, технологічно переобладнати підприємства, з боку держави підтримати малий та середній бізнес, а кошти державного бюджету розподілити між сільськими, міськими, районними та обласними органами самоврядування, що могло б розвивати стабільно регіони і державу в цілому.

М.В. Ярема каже так: "Україну я дуже люблю і ціную її трудолюбивий народ, який тримався спокійно протягом десяти років з початку розвитку країни після розпаду СРСР. Цей спокій дав можливість підняти економічний ріст в державі, реорганізувати законодавчу базу, підняти авторитет незалежної України на міжнародному просторі".

"Культурне, духовне, здорове життя молоді - це повага до старших людей та дітей, допомога ближнім та один одному.

Це велика повага до самого себе".

М. Ярема

Нанківська ікона Пресвятої Богородиці

*Архірейське освячення
каплиці на місці з'явлення
Нанківської ікони Божої
Матері*

У Нанкові кажуть, що Микола Васильович доброго роду. Батьки привили своїм дітям любов до Бога, праці, навколишнього світу, рідної землі, навчили їх дорожити честю свого роду. Ще змалечку Микола знав, що добро - це Бог, це діяння Всевишнього. Саме тому всі добрі справи Миколи Васильовича беруть початок з духовних та історичних глибин рідної землі.

У серпні 1690 року в с. Нанкові на місцевості, що має назву Полянки, де паслись отари овець і корів, як сяє сонце, з'явився образ Богоматері. З очей Пресвятої Богородиці стікали сльози. На це чудо зібрався подивитися весь нанківський люд. На цьому місці мали побудувати монастир на честь Пресвятої Діви. Та господар поля пожалів ділянку землі, яку потрібно було віддати для побудови монастиря, й ікону перевезли в інше місце.

А на місцевості, де було з'явлення ікони, забило джерело, в якому вода не висихає навіть в найзасушливіші часи і має чудодійну силу.

Матір Божа благословила боголюбивий закарпатський край своєю святою іконою. З'явлення Нанківської ікони Богоматері, відомої як "Просльозивша" - це свідчення її великої невимовної любові.

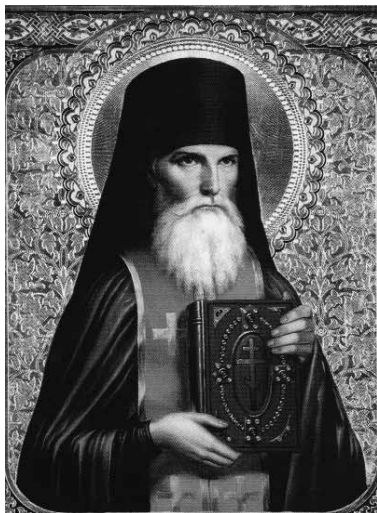
Нині на місці з'явлення ікони Пресвятої Богородиці працює парафіяльний священник Іоанна Юріни та за благодійної підтримки вихідця села Миколи Васильовича Яреми збудована каплиця та упорядковано це святе місце для здійснення архірейських богослужінь і прийому численних паломників.

М.В. Ярема постійно опікується цим святим місцем, яке перебуває під покровом Пресвятої Богородиці.

Православні закарпатці глибоко шанують свого праведного земляка преподобного Алексія Карпаторуського, неглинні останки якого нині покояться у Свято-Миколаївському чоловічому

Щорічно проходять урочисті святкування на честь Нанківської ікони Божої Матері 10 серпня.

*Хустський р-н, с. Нанково, вул. Миру, 219,
тел.: (03142) 96-425*

Преподобний Алексій Карпаторуський, сповідник

Богослужіння в день прославлення преподобного Алексія Карпаторуського, сповідника

Прославлення у чині святих схиархімандрита Алексія як преподобного Алексія Карпаторуського, сповідника. Закарпаття, 21 жовтня 2001 року

монастирі в с. Іза-Карпутлаш Хустського району, де настоятелем є архімандрит Васіан (Поп).

Під керівництвом схиархімандрита Алексія (Кабалюка) на зорі ХХ ст. почався масовий рух за відродження прадідівської Православної Церкви на Закарпатті. В часи заборони православ'я угорською владою, яка панувала на Закарпатській землі і проповідувала католицьку віру, слов'янське населення зазнавало сильних гонінь і переслідувань. Але о. Алексій активно і наполегливо, попри всі перешкоди і загрози, проповідує православ'я, організовує молитовні доми, таємні зібрання, привозить з Єрусалиму святині, пропагує православну літературу. Повертається в м. Хуст лише у 1920 р., коли Закарпаття увійшло до складу Чехословаччини, яка визнала Православну Церкву. У Хусті ієромонах Алексій відкрив в оселі М. Палканинця молитовний дім, при якому згодом започаткував інтернат для православних учнів гімназії та громадської школи. У 1921 р. о. Алексія було обрано настоятелем Свято-Миколаївського монастиря в с. Ізі. У 1925 р. о. Алексія було введено в сан архімандрита і призначено головою Духовної Консисторії в Хусті. Там він побудував Свято-Благовіщенський храм і був його настоятелем. У 1947 р. схиархімандрит Алексій (Кабалюк) тихо відійшов до Господа у Домбоцькому Свято-Успенському жіночому монастирі. Православні закарпатці не забувають свого праведного земляка. Його труди у народі проголошені апостольськими, а його з любов'ю іменують Апостолом Закарпаття.

У 1997 р. закарпатський люд відзначив 120-річчя від дня народження та 50-річчя з дня упокоєння схиархімандрита Алексія.

12 березня 1999 року були знайдені нетлінними останки схиархімандрита Алексія на братському кладовищі Свято-Миколаївського чоловічого монастиря с. Іза-Карпутлаш Хустського району.

Як глибоко релігійна людина, яка цінує і береже історію рідного краю і виступає за відродження духовності в Україні, М.В. Ярема надає дієву матеріальну підтримку на розвиток Свято-Миколаївського монастиря.

*Хустський р-н,
с. Іза-Карпутлаш,
тел.: 8-067-783-27-57*

Щорічні дні святкування пам'яті преподобного Алексія - 21 жовтня та 2 грудня.

Благословенна нанківська земля. Вона дала світу багатьох синів та дочок, які прославляють рідний край і творять її історію. До таких людей належить Микола Васильович Ярема.

Сьогодні Микола Васильович Ярема своєю працею намагається приносити користь людям, творити щось неповторне і вічне.

За проханням директора Нанківської ЗОШ I-III ступенів М. Грицака та за офіційним зверненням голови Хустської РДА М. Горби і Голови Хустської районної ради Ф. Турчина, Микола Васильович став інвестором завершення будівництва нового корпусу Нанківської школи, який давно став довгобудом.

За фінансової підтримки, яку було надано М.В. Яремою, якісно і за короткий час школу було добудовано.

23 жовтня 2003 року в с. Нанково було введено в дію новий навчальний корпус загальноосвітньої школи I-III ступенів на 320 учнівських місць з актовю та спортивною залами.

Цієї події нанківчани чекали багато років. Для них вона стала дуже значимою і пам'ятною. На відкриття нової школи зібралися всі мешканці села. Почесними гостями свята були єпископ Хустський і Виноградівський Іоанн, голова Хустської райдержадміністрації Михайло Горба, начальник відділу освіти Павло Русин та ін.

Велика дяка усім тим, хто будував школу, хто мрії і плани зробив реальністю, хто створив усі умови нанківським школярам для повноцінного навчання.

Прекрасний храм знань - це вінець омріяних задумів і планів як самого Миколи Васильовича, так і багатьох його земляків.

Як добра згадка про урочистий день відкриття нової школи і як символ України, росте на шкільному подвір'ї кущ калини, який Микола Васильович посадив разом з учнями.

Найвищою оцінкою та найдорожчою подякою для Миколи Васильовича Яреми є щасливі посмішки дітей і щира вдячність односельчан-земляків.

Поєднання розуму, релігійності та доброти робить людину гуманною і благодійною. Прагнення поліпшити матеріальне, культурне і духовне життя людей на Закарпатті та в рідному селі Нанково спонукали Миколу Васильовича Ярему до благодійної діяльності. Своїми добрими справами він сприяє процесу повернення українського народу до джерел духовності, споконвічних, прадідівських традицій і морально-етичних цінностей.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

Агапіт - єпископ Мукачівський і Ужгородський.....	188
Аладар Адам - голова правління товариства "Романі Яг".....	57
Андрусь Микола Іванович - голова Закарпатської обласної ради.....	26
Андял Габрієла Василівна - директор музею народної архітектури та побуту.....	168
Атрощенко Олександр Германович - директор Мукачівського держлісгоспу.....	109
Балажі Йосип - директор Берегівського угорського національного театру.....	179
Балог Клара - балетмейстер-постановник Державного заслуженого Закарпатського народного хору України.....	176
Берец Володимир Антонович - директор Буштинського держлісгоспу.....	99
Біганич Міхал - Генеральний консул Словацької Республіки в Закарпатті.....	66
Бідзіля Микола Іванович - президент Товариства "Закарпатці в м. Києві".....	214, 215
Бокотей Йосип Йосипович - директор Мукачівського кооперативного фінансово-комерційного технікуму.....	134
Бокоч Василь Андрійович - соліст Національної радіокомпанії України.....	224
Бунтушак Михайло Михайлович - директор Ясінянського держлісгоспу.....	115
Ващук Федір Григорович - ректор Ужгородського державного інституту інформатики економіки і права.....	122
Вегеш Микола Іванович - директор НДІ карпатознавства УжНУ, декан історичного факультету УжНУ.....	137
Вігула Михайло - художній керівник Державного заслуженого Закарпатського народного хору України.....	176
Віднянський Аттіла Йосипович - головний режисер Берегівського угорського національного театру.....	179
Волонтер Володимир Ілліч - керівник Хору хлопчиків та юнаків Мукачівської хорової школи.....	177
Волошин Августин - Президент Карпатської України.....	12

Волощук Михайло Юрійович - громадський та суспільно-політичний діяч.....	225
Гаврилко Петро Петрович - директор Ужгородського комерційного технікуму	124, 130
Гайніш Йосип Йосипович - голова організації "Матіца Словенска" на Закарпатті.....	60
Гончарко Віктор Сергійович - директор Закарпатської філії банку "Аваль"	80
Горба Михайло Іванович - голова Хустської районної державної адміністрації.....	55
Горкай Василь Степанович - єпископ Закарпатської реформатської Церкви	207
Гренджа-Донський Василь Степанович - вчений	13
Григора Іван Михайлович - вчений.....	226
Гороховська Галина Романівна - голова правління - директор ВАТ "Мукачівська трикотажна фабрика "Мрія"	87
Гудак-Кайнц Магдаліна Йосипівна - голова Мукачівського національно-культурного товариства німців "Паланок"	58
Гулачі Людвіг Людвігович - почесний єпископ Закарпатської реформатської Церкви	207
Гуменяк Олексій Васильович - лектор Закарпатського інституту післядипломної освіти	141
Гуца-Венелін Юрій Іванович - вчений.....	10
Данилюк Дмитро Дмитрович - завідувач кафедри історії України УжНУ	140
Данко Леон Іванович - головний лікар Обласної алергологічної лікарні	144
Даць Михайло Іванович - начальник будівельного управління № 21 ЗАТ "Нафтогазбуд".....	73
Духнович Олександр Васильович - письменник, вчений, педагог.....	11
Жолобчук Микола Миколайович - директор підприємства з іноземними інвестиціями "ЮНІКС"	227
Жупан Йосип Йосипович - Берегівський міський голова	17
Зазулич Сергій Іванович - директор інституту "Закарпатагропроект".....	76
Зейкан Ярослав Павлович - адвокат.....	228
Ільницький Василь Іванович - голова правління ВАТ "Видавництво "Закарпаття"	175
Кабалюк Олексій (Олексій Карпаторуський) - архімандрит.....	240

Кабачій Мирослав Степанович - керівник клініки патології суглобів у дітей та підлітків ІТО АМН України	229
Калинич Іван Васильович - директор ДП "Закарпатгеодезцентр"	91
Кеменяш Олександр Михайлович - народний депутат України.....	218
Кібелбек Ярослав Іванович - директор Берегівського держлісгоспу	103
Кірман Золтан Михайлович - голова обласного товариства німців "Відродження"	58
Кілару Юлія Олександрівна - директор фірми "Аудит"	90
Климович Ярослав Степанович - директор Загатянського держлісгоспу.....	106
Кобаль Володимир Володимирович - директор МП "ПРОКК"	94
Ковач Володимир Степанович - директор Мукачівської філії "ПриватБанку"	81
Ковчар Отто Олександрович - президент Закарпатської торгово-промислової палати	70
Козак Василь Михайлович - директор Хустської філії ВМУРОЛ "Україна".....	128
Коман Михайло Михайлович - заслужений тренер України по футболу	219
Костів Іван Васильович - директор Ужгородського держлісгоспу.....	113
Кострець Юрій Петрович - викладач Духовної академії і семінарії УПЦ	223
Кошеля Василь Михайлович - голова правління ВАТ "Мукачівський завод будівельної кераміки"	78
Кризина Ярослав Васильович (Архімандрит Гавриїл) - заступник голови Синодального відділу УПЦ у справах молоді	223
Кузьма Василь Васильович - директор АПТП "Бобовище"	84
Лазоришинець Василь Васильович - заступник директора з наукової роботи Інституту серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова.....	230
Лакатош Михайло Михайлович - директор Берегівського держлісгоспу	98
Лапоног Сергій Юхимович - голова Ужгородської районної державної адміністрації	32
Ледней Василь Іванович - директор Довжанського держлісгоспу.....	105
Лендел Михайло Андрійович - декан факультету міжнародних відносин УжНУ	138
Лигирда Федір Дмитрович - заслужений лікар України.....	231

Лизанець Петро Миколайович - Голова Закарпатського угорськомовного наукового товариства	61
Ловска Тарас - ректор Ужгородської греко-католицької богословської академії	195
Лучкай Михайло Михайлович - вчений	9
Маді Юрій Іванович - головний лікар санаторію "Шаян"	154, 165
Майнек Антал - єпископ-ординарій Мукачівської дієцезії Римсько-католицької Церкви	200
Маргітич Іван - єпископ Мукачівської греко-католицької єпархії.....	197
Марусанич Борис Миколайович - головний лікар санаторію "Поляна"	150, 163
Мельник Василь Миколайович - директор Перечинського держлісгоспу.....	110
Мерцин Володимир Георгійович - голова Благодійного фонду ім. Р. Коха	64
Мигалина Юрій Вікентійович - ректор Мукачівського технологічного інституту	120
Мишко Василь Степанович - головний лікар санаторію "Кришталеве Джерело"	156, 166
Мікловда Василь Петрович - декан економічного факультету УжНУ ..	138
Мурга Валерій Іванович - директор Хустського держлісгоспу.....	114
Нижник Ігор Йосипович - поет і прозаїк	236
Нитка Василь Іванович - головний редактор газети "Новини Закарпаття"	56
Ногга Буркгард - пастор Мукачівської дієцезії Римсько-католицької Церкви	201, 203
Обертюх Терезія Ласлівна - директор ТОВ "Мукачівська швейна фабрика"	89
Опріш Юрій Миколайович - голова соціально-культурного товариства румунів Закарпаття	62
Орлай Семен Іванович - вчений	8
Орос Ілдіко Імрїївна - президент Закарпатського угорського інституту.....	127
Орос Петро - єпископ Мукачівської греко-католицької єпархії.....	196
Палінчак Іван Іванович - Іршавський міський голова	43
Петров Володимир Георгійович - директор готелю "Стар"	71
Плиска Магдалина Василівна - директор Берегівського медичного училища	132

Попадинець Василь Федорович - директор Міжгірського держлісгоспу.....	107
Почепцов Георгій Георгійович - керівник Управління стратегічних ініціатив Адміністрації Президента України	220
Приступа Володимир Михайлович - директор Рахівського держлісгоспу.....	111
Ревтій Іван Іванович - Свалявський міський голова	49
Різак Іван Михайлович - голова Закарпатської обласної державної адміністрації.....	27
Ровт Олександр Семенович - бізнесмен.....	221
Роглев Христо Йосипович - директор готельного комплексу "Братислава".....	232
Роман Дмитро Іванович - директор Великобичківського держлісгоспу	102
Романюк Анатолій Васильович - директор Великобerezнянського держлісгоспу	101
Ромжа Теодор - єпископ Мукачівської греко-католицької єпархії	194
Росул Василь Васильович - ректор Мукачівського гуманітарно- педагогічного інституту.....	125, 126
Русин Іван Іванович - директор Воловецького держлісгоспу	104
Русінка Василь - Протоієрей УПЦ	222
Рушак Олександр Васильович - директор Свалявського держлісгоспу.....	112
Сабо Отто - Генеральний консул Угорської Республіки в Закарпатті	67
Сейковська Наталія Олександрівна - голова Ужгородської районної ради	33
Семедій Іоанн - єпископ Мукачівської греко-католицької єпархії	193
Сивуля Маріанна Василівна - директор ТОВ "Аверс-Плюс, Лтд"	88
Сидор Димитрій - настоятель храму Христа Спасителя в Ужгороді.....	59, 179
Сіксаї Павло Гейзович - головний лікар санаторію "Карпати"	146, 161
Сірмої Любов Василівна - директор СП "Віад-Сейлс Мукачево"	86
Сливка Володимир Юлійович - ректор Ужгородського національного університету	118
Сойма Іван Іванович - директор Мокрянського держлісгоспу.....	108
Сойма Ярослав Петрович - директор ДСП "Закарпатліссервіс"	116
Станкович Євген Федорович - композитор	235
Стрижак Георгій Юрійович - директор Закарпатського лісотехнічного технікуму	133

Сухан Февронія Михайлівна - директор Закарпатської УДППЗ "Укрпошта"	92
Тиводар Михайло Петрович - завідувач кафедри історії стародавнього світу та середніх віків УжНУ	139
Тижук Семен Васильович - голова правління ВАТ "Закарпатгаз"	72
Тимкович Василь Юрійович - генеральний директор ТОВ "Архісан"	233
Тищук Євген Віталійович - головний режисер Закарпатського державного російського театру	178
Третиник Вікентій Юрійович - головний науковий співробітник Інституту колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України	234
Трунк Йозеф - пастор Мукачівської дієцезії Римсько-католицької Церкви	201
Турчин Федор Федорович - голова Хустської районної ради	55
Удворгелі Євген Оттович - генеральний директор підприємства "Алекс"	85
Фабрицій Володимир Васильович - директор Брустурянського держлісгоспу	100
Філіп Степан Миколайович - Тячівський міський голова	53
Хіра Олександр - єпископ Мукачівської греко-католицької єпархії	196
Цап Василь Васильович - голова правління Закарпатської облспоживспілки	93
Цигак Василь Станіславович - директор Мукачівського історичного музею "Замок "Паланок"	172
Цубера Василь Іванович - начальник Закарпатського обласного управління лісового господарства	96
Цуганич Микола Михайлович - генеральний директор "Укрінтеравтосервіс Закарпаття"	74
Чепа Володимир Іванович - директор Закарпатського центру туризму, краєзнавства, екскурсій і спорту учнівської молоді	135
Чонка Ярослав Васильович - головний лікар Української алергологічної лікарні	152, 162
Шашік Мілан - Апостольський Адміністратор Мукачівської греко-католицької єпархії	192
Швардак Маріанна Василівна - головний лікар санаторію "Синяк"	148, 164
Шеба Василь Станіславович - директор Закарпатського краєзнавчого музею	170

Шкіряк-Нижник Зореслава Антонівна - завідувач відділу проблем здоров'я сім'ї Інституту педіатрії, акушерства та гінекології АМН України	236
Шовш Калман Калманович - ректор Закарпатського угорського інституту ім. Ф. Ракоці II	127
Шпенник Отто Бартоломійович - директор Інституту електронної фізики НАН України	136
Шутюк Юрій Степанович - директор, художній керівник Закарпатського державного російського театру	178
Юртин-Пісна Марія Василівна - генеральний директор ТОВ "Мрія"	237
Ярема Микола Васильович - голова представництва "Hydropol UKR" в Україні	238

ЗМІСТ

Герб Закарпатської області	3
Закарпаття. Історичний огляд.....	4
Історичні постаті Закарпаття	
Орлай Іван Семенович	8
Михайло Михайлович Лучкай	9
Юрій Іванович Гуца-Венелін	10
Олександр Васильович Духнович	11
Августин Волошин	12
Василь Гренджа-Донський	13
Концепція сталого розвитку Закарпаття.....	14

ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО: ВЛАДА, ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Голова Закарпатської обласної ради Андрусь Микола Іванович	26
Голова Закарпатської облдержадміністрації Різак Іван Михайлович	27
м. Ужгород	28
м. Мукачево	29
Ужгородський район	30
Лапоног Сергій Юхимович	32
Сейковська Наталія Олександрівна.....	33
м. Чоп.....	34
Берегівський район	35
м. Берегово	36
Жупан Йосип Йосипович	37
Великобerezнянський район.....	38
Виноградівський район.....	39
Воловецький район	40
Іршавський район	41
м. Іршава.....	42
Палінчак Іван Іванович	43
Міжгірський район	44
Мукачівський район	45
Перечинський район.....	46
Рахівський район.....	47
м. Свалява	48

Ревтій Іван Іванович.....	49
Свалявський район	50
Тячівський район	51
м. Тячів.....	52
Філіп Степан Миколайович.....	53
Хустський район	54
Турчин Федор Федорович.....	55
Горба Михайло Іванович.....	55
Газета "Новини Закарпаття"	56
Закарпатське циганське культурно-просвітнє товариство "Романі Яг" ...	57
Закарпатське обласне товариство німців "Відродження"	58
Закарпатське товариство імені святих Кирила та Мефодія.....	59
Обласна культурно-освітня організація "Матица словенска" на Закарпатті	60
Закарпатське угорськомовне наукове товариство.....	61
Соціально-культурне товариство румунів Закарпаття імені Джорджа Кошбука.....	62
Закарпатський обласний благодійний фонд "Хесед Шпіра"	63
Благодійний фонд ім. Роберта Коха	64

ГЕНЕРАЛЬНІ КОНСУЛЬСТВА ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ НА ЗАКАРПАТТІ

Генеральне консульство Словацької Республіки в Закарпатській, Львівській, Івано-Франківській, Тернопільській та Чернівецькій областях.....	66
Генеральне консульство Угорської Республіки в Закарпатській, Львівській, Івано-Франківській та Чернівецькій областях.....	67

ЕКОНОМІКА ЗАКАРПАТТЯ

Закарпатська торгово-промислова палата	70
Готель "Стар"	71
ВАТ "Закарпатгаз"	72
ЗАТ Фірма "Нафтогазбуд" будівельне управління № 21	73
Цуганич Микола Михайлович	74
Філія "Укрінтеравтосервіс-Закарпаття"	75
Кооперативно-державний проектно-вишукувальний інститут "Закарпатагропроект"	76
ВАТ "Мукачівський завод будівельної кераміки"	78

ТОВ КБ "Коопінвестбанк"	79
Банк "Аваль" Закарпатська філія	80
"ПриватБанк" Мукачівська філія	81
Ужгородський коньячний завод	82
Корпорація "Закарпатсадвинпром"	83
Агропромислово-торгове підприємство "Бобовище"	84
Підприємство "Алекс"	85
СП "Віад Сейлс - Мукачево"	86
ВАТ "Мукачівська трикотажна фабрика "Мрія"	87
ТзОВ "Аверс - плюс, ЛТД"	88
ТОВ "Мукачівська швейна фабрика"	89
Аудиторська фірма "Аудит"	90
Державне підприємство "Закарпатський геодезичний центр"	91
Закарпатська дирекція УДППЗ "Укрпошта"	92
Закарпатська обласна спілка споживчих товариств.....	93
МП "ПроКК"	94

ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО ЗАКАРПАТТЯ

Закарпатське обласне управління лісового господарства	96
Берегівське державне лісогосподарське підприємство	98
Буштинське державне лісогосподарське підприємство	99
Брустурянське державне лісогосподарське підприємство	100
Великобerezнянське державне лісогосподарське підприємство	101
Великобичківське державне лісомисливське підприємство	102
Виноградівське державне лісогосподарське підприємство	103
Воловецьке державне лісогосподарське підприємство	104
Довжанське державне лісомисливське підприємство	105
Загатянське державне лісогосподарське підприємство	106
Міжгірське державне лісогосподарське підприємство	107
Мокрянське державне лісомисливське господарство	108
Мукачівське державне лісогосподарське підприємство	109
Перечинське державне лісогосподарське підприємство	110
Рахівське державне лісогосподарське підприємство	111
Свалявське державне лісогосподарське підприємство	112
Ужгородське державне лісогосподарське підприємство	113
Хустське державне лісогосподарське підприємство	114
Ясінянське державне лісомисливське підприємство	115
ДСП "Закарпатліссервіс"	116

ОСВІТА ТА НАУКА ЗАКАРПАТТЯ

Ужгородський національний університет	118
Мукачівський технологічний інститут	120
Ужгородський державний інститут інформатики, економіки і права ...	122
Гаврилко Петро Петрович.....	124
Росул Василь Васильович.....	125
Мукачівський гуманітарно-педагогічний інститут.....	126
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II.....	127
Хустська філія Відкритого міжнародного університету розвитку людини "Україна"	128
Ужгородський комерційний технікум	130
Берегівське медичне училище	132
Закарпатський лісотехнічний технікум	133
Мукачівський кооперативний фінансово-комерційний технікум.....	134
Закарпатський центр туризму, краєзнавства, екскурсій і спорту учнівської молоді.....	135
Інститут електронної фізики Національної академії наук України.....	136
НДІ карпатознавства Ужгородського національного університету	137
Мікловда Василь Петрович	138
Лендел Михайло Андрійович	138
Тиводар Михайло Петрович.....	139
Данилюк Дмитро Дмитрович	140
Гуменяк Олексій Васильович.....	141

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я. САНАТОРІЇ ЗАКАРПАТТЯ

Обласна алергологічна лікарня	144
Санаторій "Верховина"	145
Санаторій "Карпати"	146
Санаторій "Синяк"	148
Санаторій "Поляна"	150
Українська алергологічна лікарня	152
Санаторій "Шаян"	154
Санаторій "Кришталеве Джерело"	156
Санаторій "Квітка полонини"	158
Санаторій "Сонячне Закарпаття"	159
Санаторій "Закарпаття"	160
Сіксаї Павло Гейзович.....	161
Чонка Ярослав Васильович	162

Марусанич Борис Миколайович	163
Санаторій "Синяк"	164
Санаторій "Шаян"	165
Санаторій "Кришталеве Джерело"	166

КУЛЬТУРА ЗАКАРПАТТЯ

Закарпатський музей народної архітектури та побуту.....	168
Закарпатський краєзнавчий музей	170
Мукачівський історичний музей замок "Паланок"	172
Закарпатський обласний художній музей ім. Йосипа Бокшая.....	174
ВАТ "Видавництво "Закарпаття"	175
Державний заслужений Закарпатський народний хор України	176
Хор хлопчиків та юнаків Мукачівської хорової школи	177
Закарпатський державний російський театр	178
Берегівський угорський національний театр ім. Дюли Ійеша.....	179
Мистецькі фестивалі, конкурси, ярмарки Закарпаття	180
Музеї Закарпаття	181

ДУХОВНІСТЬ ЗАКАРПАТТЯ

Духовне життя Закарпаття.....	186
-------------------------------	-----

Українська Православна Церква

Мукачівська і Ужгородська єпархія.....	188
Єпископ Мукачівський і Ужгородський Агапіт.....	188
Протоієрей Димитрій Сидор.....	189
Історія Мукачівської єпархії	190

Греко-католицька Церква

Мукачівська Греко-католицька єпархія	192
Преосвященний Владика Мілан Шашик СМ.....	193
Блаженний священномученик Теодор Ромжа, єпископ Мукачівський	194
Ужгородська греко-католицька богословська академія ім. Блаженного Теодора Ромжі.....	195
Священики, священномученики, мученики, ісповідники Мукачівської Греко-католицької єпархії.....	196
Мукачівська єпархія сьогодні.....	197

Римсько-католицька Церква

Мукачівська дієцезія	200
Єпископ-ординарій Антал Майнек	200
Спільнота Stabat master Maria	201,203

Історія Римсько-католицької Церкви на Закарпатті	202
Кафедральний собор Святого Мартіна з Туру	203
<i>Закарпатська реформатська Церква</i>	
Закарпатська реформатська Церква	206
Горкай Василь Степанович	207
Ужанський церковний округ	209
Мараморосько-угочанський церковний округ	210
Березький церковний округ	211

ЇХ БАТЬКІВЩИНА - ЗАКАРПАТТЯ

Звернення президента Товариства "Закарпатці в м. Києві" Миколи Бідзіля	214
Бідзіля Микола Іванович	215
Товариство "Закарпатці в м. Києві"	216
Кеменяш Олександр Михайлович	218
Коман Михайло Михайлович	219
Почепцов Георгій Георгійович	220
Ровт Олександр Семенович	221
Протоієрей Василь Русінка	222
Архімандрит Гавриїл	223
Кострець Юрій Петрович	223
Бокоч Василь Андрійович	224
Волощук Михайло Юрійович	225
Григора Іван Михайлович	226
Жолобчук Микола Миколайович	227
Зейкан Ярослав Павлович	228
Кабаций Мирослав Степанович	229
Лазоришинець Василь Васильович	230
Лигирда Федір Дмитрович	231
Роглев Христо Йосипович	232
Тимкович Василь Юрійович	233
Третиник Вікентій Юрійович	234
Станкович Євген Федорович	235
Шкіряк-Нижник Зореслава Антонівна	236
Юртин-Пісна Марія Василівна	237
Ярема Микола Васильович	238
Іменний покажчик	242
Зміст	249

ЗАКАРПАТТЯ ХТО Є ХТО

АВТОР ІДЕЇ ТА АВТОР-УПОРЯДНИК
ВАДИМ БОЛГОВ

ВІДПОВІДАЛЬНИЙ ЗА ВИПУСК
ІЛЛЯ БОЛГОВ

ГОЛОВНИЙ КОНСУЛЬТАНТ
ВОЛОДИМИР МЕРЦИН

АВТОРСЬКИЙ ДИЗАЙН
І ХУДОЖНЄ ОФОРМЛЕННЯ
ІЛЛЯ БОЛГОВ

КОМП'ЮТЕРНА ВЕРСТКА
ВОЛОДИМИР НИЖЕГОРОДЦЕВ

МАКЕТУВАННЯ
**ВАДИМ БАЛАНОВСЬКИЙ
ОЛЕНА ЄМЕЛЬЯНЕНКО
КАТЕРИНА КОРЕЦЬКА
ВОЛОДИМИР НИЖЕГОРОДЦЕВ
ОКСАНА ХРАМЛЮК
АНДРІЙ ШОМА**

КОМП'ЮТЕРНИЙ НАБІР
НАТАЛІЯ СМІРНОВА

РЕДАГУВАННЯ ТА КОРЕКТУРА
НАТАЛІЯ МІНЬКО

ЕЛЕКТРОННА ВЕРСІЯ
ОЛЕКСІЙ НОВИЧЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНЕ НАПОВНЕННЯ
ЛЮДМИЛА АТАМАНЕНКО ТАТЬЯНА МІСЮНІНА

*Передрук матеріалів без дозволу редакції заборонено.
Рекламодавці несуть відповідальність за зміст рекламних оголошень,
за дотримання авторських прав і прав третіх осіб, за наявність посилань на ліцензії
та зазначень сертифікатів продукції та послуг у порядку, визначеному
законодавством України. Видавець виходить з того, що рекламодавець
завчасно отримав усі необхідні для публікації дозволи.*

УДК 030(477.87)
ББК 92(4УКР-43АК)
Х-98

Книга є спеціалізованим виданням,
в якому органічно поєднуються відомості про видатних представників ділової,
культурної та наукової сфери з інформацією про відомі
підприємства та установи в галузях економіки, науки та культури.
Книга безкоштовно розповсюджується на міжнародних виставках,
семінарах тощо; передається до міністерств і відомств,
центральної і регіональних органів державного управління,
об'єднань, наукових та академічних бібліотек, банків,
посольств і представництв України за кордоном,
іноземних посольств і представництв в Україні.

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ
ГЕРАЛЬДИКИ, ТОВАРНОГО ЗНАКУ ТА ЛОГОТИПУ

Україна, 03056, м. Київ,
вул. Борщагівська, 143-б,
тел.: 45-777-43 (багатоканальний)
E-mail: merzin@publish.org.ua
<http://www.who-is-who.com.ua>

ISBN 966-7953-45-9
Київ, 2004

© Болгов В.В.
© Болгов І.В.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції № 322 Серія ДК

Підписано до друку 15.04.2004р.
Віддруковано з готових фотоформ
на ВАТ "Поліграфкнига"
м. Київ, вул. Довженка, 3

НЕ ДЛЯ ПРОДАЖУ

